هذا کتاب شرف الانسان تصنیف لامعی علیه رحمة الملك الرحمن

بسم الله الرحمن الرحیم ❊ ❊ فاتحهٔ گنج کلام قدیم

هذا کتابنا ینطق علیکم بالحق انا کنا نستنسخ ما کنتم تعملون ❊ اجناس سپاس خوش رشید اقتباس گردون اساس
و انجم قیاس که مقیاس عقول و حواس جن و ناسدن خارجدر اول خلاق عالم و رزاق بنی آدمه
که ذرهٔ خاك کثیفه ❊ خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا ❊ مقتضاسنجه عین عنایتیله نظر
قیلوب قطب دوران و مدار عالم ایلدی لمؤلفه چون رقم صورت عالم زد او ❊
سکه بنام آور آدم زد او ❊ و قطرهٔ ماء ضعیفه که ❊ ثم انشاناه خلقا آخر ❊ مقتضاسنجه
صدف ارحامده تربیت ایدوب زبدهٔ کون و مکان و خلاصهٔ بنی آدم ایلدی لمؤلفه
از صدف رحم بیک قطره آب ❊ داد جهان را گهر بیحساب ❊ لقد خلقنا الا
نسان فی احسن تقویم ❊ کارخانه سنده قلم قدرتله آفتاب عالمتاب و آسمان
شرف نصاب گبی چهرهٔ حسن منور و حلیه حسن مطهر ایلیوب ارواح قدسیه
سردار ❊ و اشباح انسیه سالار ایتدی الایه و لقد کرمنا بنی آدم ❊ خزاینسندن
باشنه تاج کرامت اوروب ❊ و قامتنه خلعت استقامت گیدروب ❊ سریر عزتده شهریار و سند
رفعتده خسرو شهر و دیار ایلدی ❊ فالحمد لله الذی خلق الانسان علی صورته و خصصه من بین الخلایق

بسر پرینه

بسر پرینه نظم کل فی نعت ذاته الالسن ❊ حار فی نور وجهه الاعین ❊ و صفایح فواد پاك
اعتقادنی ❊ و صحایف جان روشن نهادنی ❊ صیقل انوار ایمانله و چهرهٔ اسرار عرفانیه تابناك
و مجلا ایدوب ❊ جام جهان نمای ملك ملکوت قیلدی ❊ الا له الخلق و الامر تبارك الله
رب العالمین ❊ و دماغ سماسیماتنی و عقل قدسی صفاتنی اشعهٔ ذات و صفاتیله و انعکاس
پرتو تجلیاتیله مرآت عوالم لاهوت و جبروت ایتدی ❊ فتبارك الله احسن الخالقین نظم
مظهری کرد کلی و جامع ❊ شهر ذات و صفات از و لامع ❊ مصحفی کرد جامع آیات ❊
سنیش غایت همه غایات ❊ بر سموات و ارض فی البنین ❊ قد عرضنا الامانة فابین
لیس فی الکون کاینا من کان ❊ کاقل حملها سوی الانسان ❊ الم تروا ان الله سخر لکم ما فی السموات
و ما فی الارض و اسبغ علیکم نعمه ظاهرة و باطنة ❊ حکمنجه درج وجود انسانیده دن اسکز
عالی درج ایدوب اول قدر تشریفات و تکریمات احسان ایلدی که ما لا عین رأت و لا
اذن سمعت و لا خطر علی قلب بشر ❊ و الحاصل اول انعام و اکرامدن بکیدن بری و عشر
عشیری نه زبان قلمله تحریر ❊ و نه قلم زبان ایله تقریر اولور ❊ فسبحان من جعل خلیفة من خلیقته
و شرفه بانواع الاحسان و الجود فی مراتب الکون و اطوار الوجود ❊ حتی خضعت
لتکریمه الملائکة بالسجود بیت کیفیت المرا ولیس المرا یدرکها ❊ فکیف کیفیة الجبار فی القدم
بر علیمدر که علم قدیمی جزو کله محیط ❊ و بر کریمدر که لطف عمیمی خار و گله بسیط ❊ بر حکیمدر که مگس
ضعیفن لعابندن شو لقدر شهد شافی ایلر که نوش داروی عالمیان ❊ و لذة للشاربین
آدمیان اولور ❊ و بر عظیمدر که بر کرم نحیف دهانندن اول قدر گوهر صافی ایدر که تار و پود

نسیج پرنیان ❁ و سرمایهٔ خواجگان جهان اولور نظم زخون مشک ناف آهو کند ❁ لعاب مگس نوش
دارو کند ❁ ز ابر گهرپاش قطرات را ❁ در اجواف اصداف لؤلؤ کند ❁ فسبحان من اعطی کل شی خلقه
ثم هدی ❁ و لیس عطا الیوم مانعه غدا ❁ و پیوسته هزار گل دستهٔ تحیات نامیات ❁ و تسلیمات

ورود حضرت رسول عم

سامیات ❁ که رشتهٔ خلوص دل و جان ایله تار انوارا باغلنمشدر ❁ و علاقه و پیوندی الی انقضاء
سلسلة الزمان ❁ و انقطاع حبایل الدوران ایله گسسته در ❁ شول روح مقدس مشهد منوریه

غره

و اول کالبد دیده ملک مرقد مزهریه نثار اولسون که کمال جامعیتنه کلمهٔ اوتیت جوامع الکلم کلام
جامعدر مؤلفه اوست انکه بوجود فی الواقع ❁ مظهر کل و نسخهٔ جامع ❁ و رفعت مقام علم و
معرفتنه نص قاطع ❁ و علمک ما لم تکن تعلم برهان ساطعدر بیت لوح تعلیم ناگرفته به بر ❁ همه ز اسرار
لوح داده خبر ❁ نور وجودی سایه‌سی ❁ و ذات شریف فلک پایه‌سی ❁ شجرهٔ ثمرهٔ وجود
و ثمرهٔ شجرهٔ احسان وجوددر ❁ نعم قایل من قال بلسانه فی علو شانه بیت و انی و ان کنت
ابن آدم صورة ❁ فلی فیه معنی شاهد بابوتی بیت بابای شفیق هر دو عالم ❁ فرزند خلف ترین
آدم دیگر بیت اوست مفتاح گنج خانهٔ جود ❁ اوست مصباح آسمان وجود ❁ هو النور الساطع
المشهور الذی لیس له فی ❁ هو المظهر الجامع المستور فی نور لیس کمثله شی ❁ و رعنان اصطفا و در
آسمان صفا و گوهر کان وفا حضرت محمد المصطفی بیت لست اهدی سوی الصلوة الیه ❁ یا
مفیض الجود صلی علیه ❁ ذات شریفی و عنصر لطیفی مجمع اخلاق الهی ❁ و مخزن اسرار نامتناهی اولدیغندن

تعریف شیخ

بعثت لاتمم مکارم الاخلاق حجت نیر مؤلفه انک کیم وصف خلقی اوله قرآن ❁ انی خلق جهان
او کلدنده امکان ❁ و عند الله مقام محبوبیتده و بین الخلایق منزلهٔ مطلوبیتده علو قربتنه

دگوز دیمه

و شمول رتبتنه ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله برهان رفعت نیر نظم قاید الخلق بالهدی و العون
شاه لولاک ما خلقت الکون ❁ نعذی شرب سلالهٔ بطحا ❁ امی لوح خوان ما اوحی ❁ فیض ام الکتاب
پرورده‌ش ❁ لعب امی خدای ازان کرده‌ش بیت هو الحبیب الذی ترجی شفاعته ❁ فی کل هول
من الاهوال مقتحم ❁ و علی الخلود درود سعادت ورود ❁ که ورد مورود بزم اصحاب شهود
در و عقد معقود جزم ارباب وجوددر ❁ انون اولاد طیبه‌سی و احفاد دینیه
صحابه‌سی اوزرینه و اصحاب خیاری و احباب کباری اوزرینه اولسون که خیر البریة و ادناس

تعریف شیخ

بشریتدن عریه درلر اولئک کتب فی قلوبهم الایمان و ایدهم بروح منه ❁ طهارت ازلیه
و ابدیه ایله مخصوص صدرلر ❁ و تمهید اساس دین و بنیاد قواعد یقینده مرصوص صدرلر نجوم
چرخ برین هدایت ❁ و رجوم شیاطین غوایتدر ❁ اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم هم
قوم اقبل سبحانه علیهم بلطفه و خدهم عز و جل بعطفه سبقت لهم منه الحسنی و الزمهم کلمة
التقوی ❁ فوق الحجب انوارهم ❁ و حال حول العرش اسرارهم نظم لایح از نور شان فروغ صفا ❁ فایح

مدحت رسول

از خوی شان شمیم وفا ❁ ذروهٔ همت منزل شان ❁ حامل دولت محل شان ❁ روی شان
آفتاب روزافروز ❁ روشنای فزای و ظلمت سوز ❁ حب ایشان دلیل صدق و وفا

ق

بغض ایشان نشان کفر و نفاق ❁ قرب شان پایهٔ علو جلال ❁ بعد شان مایهٔ عتو و ضلال
گر بپرسد ز آسمان بالفرض ❁ سائلی من خیار اهل الارض ❁ بزبان ملایک و انجم ❁ هیچ لفظی نیاید الا
هم ❁ هم غیوث الندی اذا وهبوا ❁ هم لیوث الثری اذا نهبوا ❁ رضوان الله علیهم اجمعین الی یوم الدین
مناجات الهی شول کونده که بادیهٔ عشق و محبت و لتشنه‌لرنی ❁ بادهٔ جان افزا پرور کله

مناجاة

و زلال عاطفت صفا گستر كه سيراب و شاداب ايده سن الهي اوله مدهكيم باديهٔ درد و كربت جكر سوخته
لرنه نسيم عنايت روح افزا كله و نسيم حمايت دلكشا كلا تسلي و تشفي ويره سن ❊ اشبو حسرت
و فراق ابو دينه يانمش خاكسار باد پمانك و حيرت و اشتياق دودنه بويانمش سيه روزكار
و خود نمانك ❊ جان پي فتوحنه و سينهٔ مجروحنه قطرات رحمت پي منتكله ❊ و نسمات
مرحمت پر مهونكله روح و راحت و فتح و افاحت عطا ايله نظم بجوار خودم رهي بنماى
درجهٔ دلم دري بگشاى ❊ و آرهام زنندٔ اين تنگي ❊ برسانم برنك بي رنگي ❊ بونك اولي
توفيقكي رفيق و تحقيقكي مرشد طريق ايليوب بجن بحبت و طبيعت حارلغندن خلاص ايدوب و قيد
شهوت و غفلت گرفتارلغندن نجات ويروب ال تشنه اخويده محض فضل و كرمنكله و مزيد
لطف و مغفرتكله هواي فضاي قدسن طايرلرندن ❊ و فناى سراي انسن زايرلرندن ايليوب تشريف اطلاق
و حضور ❊ و خلعت صفا و سرور ارزاني قيل نظم غايبان من مرا حضوري بخش ❊ بسروري زسالل
و نوري بخش ❊ رخت در دار ملك ديم نه ❊ جاى در كشور يقينم ده ❊ اگر بو بنده بيمقدارك
دامان لباس عصمت و عفتي بي باكلكدن آلايش فتنه آلوده و ناپاك اولدي ايسه سن او دامان
مقدسات و صفات بي دنسك و منة آب مغفرتكله يويوب منور و مطهر و كنش كبي آينه منظر ايله
بيت كرمن آلوده دامنم چه زيان ❊ همه عالم گواه عصمت تست ❊ و گر بو ذرهٔ خاكسار گريبان
پلاس طاعت و عبادتي كستاخلغدن دست غفلتله چاك ايلدي ايسه سن شول فضل و كرمك و احسان
عامك عزتنه عين عنايتكله نظر قيلوب جامهٔ افلاك كبي درست و پاكيزه كوهر ايله مولفه اوك كيم عبانه
ايتدن نظر ❊ قيلور خلعت پرنياندن كذر ❊ بو برقاچ ابيات بلاغت سمات في المناجات

مناجات

الى قاضي

٢٣

الى قاضي الحاجات كه ختن الرسول ❊ و زوج البتول ❊ حضرت علي المرتضى رضي الله عنه و ارضى نسبت بهيه
اولنور بطريق التيمن و التبرك ايراد اولندى قصيده الهي لئن جلت و جمت خطيئتي ❊ فعفوك
عن ذنبي اجل و اوسع ❊ الهي لئن اعطيت نفسي سؤلها ❊ فها انا في روض الندامة ارتع ❊ الهي
ترى حالي و فقري و فاقتي ❊ و انت مناجات الخفية تسمع ❊ الهي اجرني من عذابك انني ❊ اسير ذليل
خائف لك اخضع ❊ الهي لئن عذبتني الف حجة ❊ فحبل رجائي منك لا يتقطع ❊ الهي فانسني
بتلقين حجتي ❊ اذا كان لي في القبر مثوى و مضجع ❊ الهي اذقني طعم عفوك يوم لا ❊ بنون و لا مال
هنالك ينفع ❊ الهي اذا لم ترعني كنت ضايعا ❊ و ان كنت ترعاني فلست اضيع ❊ الهي انلني منك
روحا و رحمة ❊ فلست سوى ابواب فضلك اقرع ❊ الهي لئن خيبتني او طردتني ❊ فاطلبني يا رب
ام كيف اصنع ❊ الهي بحق الهاشمي و آله ❊ و حرمة ابرار هم لك خشع ❊ الهي فاحشرني على
دين احمد ❊ منيبا تقيا قانتا لك اخضع ❊ و لا تحرمني يا الهي و سيدي ❊ شفاعة الكبرى فذاك المشفع
يا رب دل من بنور تو داناكن ❊ چشمم بجمال مصطفى بيناكن ❊ روزي كه چو لاله سر برآرم از خاك
در روضهٔ مصطفى مرا ماواكن دعاى پادشاه اسلام و ثناى خلد الله ملكه الى يوم القيام اخيار دين و ابرار يقين باتند
رضوان الله عليهم اجمعين ❊ براهين عقلي برله مبرهن ❊ و دلائل نقلي ايله متيقن اولمشدر كه بنيان دين اسلام
و ايوان نظام و انتظام چهار ركن رفيع ❊ يعني قوايم اربع اوزرينه اولمشدر ❊ اول توحيد خدايه
اعتقاد ❊ و ثاني نبوت انبيايه انقياد ❊ و ثالث ارتكاب اوامر اجتناب نواهي ❊ و رابع دعاى
دولت پادشاه هيدر كه سايهٔ حمايتنده و كنف سعايتنده جاريهٔ سپاه و رعايا و كافهٔ برايا آسوده
و خوشحال و غنوده و مرفه البال در وجود شريفي و عنصر لطيفي جهانك روحي و سعادتلرين فتوحي در

تعريف دين اسلام

خلاصهٔ کارخانهٔ ایجاد وتکوین وسرمایهٔ دولت بنیاد دین در آستانهٔ سعادت آشیانه‌سی و تلدهٔ

سعادت کاشانه‌سی ملاذ ملهوفین ✤ و ملجاء مظلومین در ✤ السلطان ظل الله فی ارضه یاوی

الیه کل مظلوم **بیت** همیشه قاعدهٔ دین کرد کار جلیل ✤ ممهد است بشمشیر شهریار اصیل ✤ مدح پادشاه

وعلی الخصوص شول شهریار معظم ✤ وجهاندار مفخم که ملک و ملت و دین و دولته نقطهٔ مدار و سبب سکون

و قرار اولمشدر رونق ابا سلطنت شعاردن یادکار ✤ و مفخر سلاطین روزکار اولمشدر

ذات ملکی الصفاتی ✤ و شان فلکی السماتی رکن الاسلام والمسلمین و کهف اصحاب العلم و اليقین دور

بیت ابکی و اضحک خصمه و ولیه ✤ بالسیف و العلم الضحوک الباکی ✤ الدر و الدری خافا جوده

فتحصنا بالبحر و الافلاکی ✤ الا و هو السلطان ابن السلطان وارث تخت سلیمان مفخر آل عثمان صاحب

قران زمان قهرمان کون و مکان ✤ رافع آیات عدل و احسان قامع بنیان کفر و طغیان حضرت سلطان

سلیمان بن سلیم خان بن بایزید خان بن محمد خان بن مراد خان بن محمد خان بن بایزید خان

بن مراد خان بن اورخان بن عثمان ✤ خلد الله سبحانه ملکه و سلطانه ✤ و ادام علی العالمین بره و احسانه

همیشه ایام دولتنده و هنکام صولتنده اعلام غوایت و رایات نکونسار و شاخسار ظلم و عدوان ✤ مخالفات

و اغصان بغی و خذلان بی برک و بار اوله و عروق شرک و فساد ✤ و اصول جور و عناد منقطع بنیان

عدل و داد ✤ و ایوان فضل و سداد ✤ مرتفع مسالك شهر و دیار ✤ و مهالك صحاری و کوهسار مقاصد

مترصدانك آفتندن مصون و مکاید متمردانك مخافتندن مامون اوله غبار اختلال و کرد اعتلالدن

چهرهٔ امانی و آمال و طلعت افعال و احوال پاك و پاکیزه اوله مطالب صادر و وارد و مآرب

موحد و معاهد میسر الحصول اوله و ابواب رأفت دور و نزدیکه کشاده و اسباب قدر و

عرفی رتن

عرفی رتبت و تارجنکه اماده اوله چشمه‌سار نوال و اقبالدن آب زلال عدل و افضالی و منابع احسان

و انعامدن سلسال جود و اجلالی ✤ بر مقتضای هنیئا مریئا جنان جنان احرار و عبیدی و مزارع

ضمایر قریب و بعیدی سیراب و شاداب ایلیه ✤ و انعام عام کامل شاهی و احسان امتنان کافل پادشاهی

عفو او صفحی جمال حال اهل جهانی و چهرهٔ فعال قوم کون و مکانی پر آب و شرف فضایل ایده و شمول جلایل

شریفه که خلعت طمطراق طراز علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل برله معلم اولمشدر **مؤلفه** قوم لر

عوفه یول آیین لرنده ✤ اولر پاکیزه دللر دیللرنده ✤ هر زمانده جناب عنایت سلطانیدن جلدهٔ اکرام

ایله حظ وافر و نصاب عنایت خاقانیدن تشریف انعام برله نصیب متواتر اسنی اوله و اول که اصحاب

صدق و یقین و مجاهد ارباب خلق و تمکین و مشاهده در که نص الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم و لا

هم یحزنون انلرن حقنده مستمردر **مؤلفه** یوییب لدن غبار ماسوایی ✤ طوترلر الده جام حق نمایی ✤ شهر

یار کامکار هر زمانده انلرن اقتباس انوار سعادتندن و التماس آثار ارادتندن خالی اولمیوب

غنایم صلاتله جناب حقیقت مآبلرینه و باب طریقت مآبلرینه مراجعت کوستره ✤ و انلرکه زمرهٔ مجاهدین

و غزات و ثغور بلاد مسلمینه حماة در و آیت ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم و اموالهم بان

لهم الجنة یقاتلون فی سبیل الله فیقتلون و یقتلون انلرن شاننده منزلدر **بیت** اوررلر شصته

کف چون قبضه یه دست ✤ اولر خوان عدایله سربست ✤ د اینا سحاب الطاف سلطانیدن و رعایت

اعطاف خاقانیدن بهره‌مند و متنعم و شهره‌بند و محترم اوله لر ✤ و انلرکیم ارباب کسب حلال

و اصحاب موهبت نوالدر کافهٔ رعایا و عامهٔ برایا اچنده هر بری الکاسب حبیب الله فضیلتیله مفضلدر

و ربشوب روز و شب کسب حلاله ✤ ایدرلر شکر یزدان جمله حاله ✤ آسوده و پر حضور و آرمیده و مفور

تعریف مبارزان و مجاهدین

صفت کلرکب

السرور اوله لر نظم چو بوده دک اولاحق الرعایت ❋ شهنشه رضا ظاهر و باطن ولات ❋ بحمد الله والمنة
ظهور اشعه مهر توفیق ❋ و حضور آثار هدایت طریق علی المرام برقرار و مساعددر و اسباب عز و
استعلا و شرایط غلبت و استیلا بالتمام پایدار و قوی ساعددر اکر اصحاب میسره و میمنه دن
وکوس دره ملایکه دبدبه وکر جوش و خروش جیوش پرطنطنه در وقلاع و بقاع محصنه دن کمال نظام
وانتظام بولمشدر ❋ و محسود سلاطین دوران و مغبوط اهل زمین و آسمان اولمشدر تابا
جبین باد اجناب حقدن متوقع و اول وتاب مطلقدن منتظردر که بو موائد متوازه و عواید
متوافره نک مقابله سنده حضرت شهریار سکندر در و فریدون فر و صاحب قران ربع
مسکون هفت کشوره ❋ شکر بر دوام و سپاس بی انفصام میسر ایدوب لئن شکرتم لازیدنکم
موجبنجه غایت سلطنت دنیا و عقبی و نهایت ریاست اولی واخری یه دک ترقیلر عطا ایلیه
وجزا بما کانوا یعملون حکمنجه بو سلسله سیادت قرون و سعادت نمونک علاقه و پیوندی بالقصاد
ن والقلم و ما یسطرون دامن آخر الزمانه دک شرف اقبال ایله مقرون ایلیه بیت فهذا
دعاء لا یرد لانه ❋ دعاء لاصناف البریة شامل نظم چنین که من ع دعا دست برافراشته ام
قرین سوز دل و ناله سحرگاهی ❋ عجب مدارم از الطاف حضرت داور ❋ که زیر حکم تو آرد زمانه
تماماهی سبب تسطیر این مقاله ❋ و موجب تحریر این رساله سبب تاریخ سنه ثلث و ثلثین و تسعمائه که مدت
عمر کرانمایه پنجاه و پنج و عطایای حقدن و هدایای جواد مطلقدن بو دنیای سنجیده میزان طبیعت
کوهرسنج اولوب هزار گنج بی رنجه ایرشمش ایدی یعنی بحسب العرف المختال عند ارباب الوهم و الخیال
بین الاقران و الامثال شویله قبول و قالدن و فضل و کمال عدا ایتدکلری اعمال نظم نثری چو نثر نثره ❋

اصطلاحات علم معانی

سخنی چو نظم

۵ الجنون فنون والفنون
جنون مقتضاسنجه
هر زمانده ترزین قیل و
قال

نظم چو نظم پروین ❋ ال ویرمش ایدی و تقاضای فکر و خیال ایله اشتغال کوشرب حوررای انشا عبرت
افشانک کوش و کردنن درر غرر تضمین و تلمیح ❋ و جواهر زواهر توشیح و تمیح برله پیراسته و
عذرای اشعار بلاغت شعارن حله جامه سنی طراز و عکس و تبدیل ❋ و طوق تکمیل و تذییل ایله آراسته
ایدوب کیجه کوندز جان و دل مشاطه وار ❋ سوز عروسی زینی ایچون زر دوزار ❋ قطعه زلفندن
اوربخاکه رو ❋ مصرع ابرولرندن سرفرو ❋ خدنک کلکونه سی خون جکر ❋ نقطه خالی سواد چشم تر
سرو قدندن کوکل حیران اولوب ❋ چشمه سار آیین قصاید خون اولب ❋ وادی مخنده سرکردان
و زار ❋ بادیه خاک رو بی قرار ❋ کاه صنایع جمیع و تفریقده منقلب الاحوال ❋ وکاه بدایع العا
و تعلیقده مضطرب البال کاه اول شکر گفتارن فکر نوشلبندن سرمست و مدهوش وکاه شول قمر
رخسارن ذکر چاه غبغبندن پر جوش و خروش ایدوب رباعی در مدح محبوب مدح زلفندن
که آنونک بسته دل ❋ فکر چشمندن بونک کیم خسته دل ❋ کاه اونک دروشلری خطمنده زار
که بونک لعلی دمنده شرمسار ❋ مکس کبی عنکبوت خیالک او تار دام کردارنده کرفتار و شهد
کلام من عصیده شکر اطوارنده اسیر و زار عقد مصاحبت قصد ایدوب نکته ازدواج
و شاکله و ایجاز ایهام و مقابله ایله دایم معامله و مجادله و احکام بنیان محبت فکرین المیوب
جوامع تاکید و تاسیس ایله و مصانع تکریر و تجنیس ایله ارسال منشات نامه اوجروب هردم
هوس اودین هوا ❋ حاصلم خاک ایلمش عمر هبا ❋ اکرچه کیم رقم زده خامه یعنی رسایل و نامه مانند
ساعات لیل و نهار بیست چهار اولمشدر ۷ دریغا زحمت بر و بیابان و محنت خار
مغیلان چکمش و ناقه طبیعت بی زاد و آب بو راه پرتابده جوق کرم و سرد و کرد و درد

چکوب زه نورد ملك ایلمش و بی حد تك و پوی و جست و جوی کوسترب بی نهایه قطع مراحل و طی منازل
سعیده قصور و طلبده فتور قومدش نظم کهی بحمد و درود و مدیح و وعظ و حکم ❊ کرفته پیش بنظم
قصیده راه دراز ❊ کهی بوصف غزالان شوخ چشم شده ❊ به بزم عشق جگر خسته کان غزل پرداز
کهی زفرد و رباعی و قطعه پیموده ❊ بکام حسن و بلاغت طریقه ایجاز ❊ کهی زپرده مثنای مثنوی کرده ❊ تراز
نهای خوش و لحنهای دلکش ساز ❊ اما نه فایده و اول مشغلردن نه عایده که نه کعبه مقصوده یوز
سورلمش و نه طیبه مراده ایرلمش عزیمت ایندوکی راه کورجستان ایمش و یوز اوردب کیتدوکی
صوب تورکستان ایمش لمؤلفه دریغا خواجه ایدوب همنده عزمی ❊ برابر سوده ایدی فکر و خیالی ❊
قورتدی دورلو سوداایله جانی ❊ چورتدی بحره صالدی جمله مالی ❊ القصه هر دم بو او لمجه آرزولره
مانند کشتی شکسته کرداب فکرت و خیالده سرکشته هوا و همیشه بیکانه صفت اشنا اولجه دریای
بلاده اشنا اولوب هر زمانده غرقه تحیر و هر زمانده کرفتار امواج تفکر اولدم و دست عبارت
و استعارتده صولجان آجیران لا یعقل و میدان گفتگوده کوی کردار سرکردان و بی حاصل ایدم
نه ماه مختلف الادوار کبی ایکی کون برحال اوزرینه قرار و نه فلك سبک کاروبی اختیار کبی بر ساعت
آرام و اصطبار ❊ مع قلب منقلب و خاطر مضطرب فی اللیل و النهار ❊ کذرة فی جو الهواء و کشمعة فی کرة
الغبار کردباد کبی صحاری نظم هوبرآیی نثرده رقص زنان تك و پوی و سیل تیره نهاد کبی وادی
تألیف و بوادی تصنیفده دوان و روان و جستجوی ایدردم لمؤلفه بیت دل اولمش فراقی
برله تنك ❊ صحن جان طولمش رواد برله سنك ❊ غارت ایتمش خاطرا قلیمن خیال ❊ جان و دل فکرت
الندن پایمال ❊ پس روزکار کذشته یه تلهف و اعمار برکشته یه تأسف ایدوب ایتدم بیت فکیف تری

بلبل بعین تری بها ❊ سواید و ما طهرتها بالمدامع ❊ بو حال پرملال ایله و بو یوزدن هزار فکر و خیال ایله بر
کیجه اوترمشدم و دیده رمدیده من یوزنه باب خوابی سد ایتمك ایچون دموع خونینمدن آب
اورمشدم و یقین بیلمش ایدم که بو نفحات روحانیه محضا الهامات ربانیه دن وارد اولدوغی
اشبو مبادی حدسیه تجرّد و تأییدات قدسیه دن عایدر که قیاس محکم الاساس نه معقد ما تنده
اعتراض و انتقاض و نه ترتیبنده احتیاج رد و خلف و افتراض وار هر جوابی فصل الخطاب و هر سؤالی ممتنع
الجواب فلابد بو شورلو تلخ کام و بی آرام اولوب بونی اوقوردم نظم ناکی ز چو بنفشه سر غفلت
در پیش ❊ حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار ❊ این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود ❊ هر که فکرت
نکند نقش بود بر دیوار ❊ پس نفس بدکردار و پریشان روزکار افعال قبیحه و احوال فضیحه
سیله قهر انگیز سرزنشلر ایلدم ❊ و خیال محتال و بدفعال ایله افکار فاسده و آثار کاسده سی ایله ریخ
آمیز سوزلر سویلدم و ایتدم که ای مسکین نه در بو نخوت و کبر و عجب و کین و ای بد آیین فانی نهمت دن
و تمت یقین بیت دشمنی کو عیب بروت بکفت ❊ بهتر از ان دوست که عیبت نهفت ❊
چشمه خورشید جهان تاب بدن لمعه سرابه و نغمه چنك و ربابدن بانك ذباب اعتبار ایدوب هر زمانده
علیان صفرا ایله محموم و هر آنده هذیان سودا ایله مهموس بیت زمزمه درشکند از جان خروس ❊
صبح زند خنده زراه فسوس ❊ هر جمعیت صوریه حل صلك تفرقه باطنه رو هر صحبتلك آخرنده کارك
وداع یاران و مواطندر نظم صحبت دنیا که تمنا کند ❊ با که وفا کرد که با ما کند ❊ خاك شدن کس کم
برین خاك زیست ❊ خاك چه داند که درین خاك چیست ❊ هر ورقی چهره آزاده ایست ❊
هر قدمی فرق ملك زاده ایست ❊ هست دریچ ایره لاجورد ❊ مرتبه مرد بمقدار مرد ❊ بحر به چند روزی

اضطراب منطق

نفرین نفس بدکردار

اما یوز اولقدر
جان و دلدن
حیرتم ارتردی

شدار ام کیر ٭ جوی بیک بلبل برآورد نفیر ٭ والحاصل کرچه کیم بو محاوره و مناقشه عجزم ازتردی چاره ماجا
العجز والاضطرار آو جبلة الانسان موجبنجه **نظم** پای ازین جای تزلزل زدوم ٭ تکیه بدیوار توکل زدم ٭
ایرب بلبل کافریاد و غمناک ٭ لباسم ایلدم کل کبی صد چاک ٭ زیرا بو معانی دیده بصیرتله مشاهده
قیلدم و دلایل عقلی و نقلی برله یقین ایلدم که **نظم** در نظر هر کهن و تازه ٭ حاصل من چیست جز آوازه ٭
کرتی هنکامه زیج نه ٭ زحمت بادار دو کر هیچ نه **القصه** منکه بو درد درد ایله مست و مدهوش و
درونمدن خم کبی جوش و خروش ایلدم و شمع وش غرق دمع مهراق و زبانمدن نار هزار اشتیاق پر
احتراق ایدم نقصان استعدادمه و فقدان استعدادمه اعتراف ایتدم دلجه فضل حقدن
و دریای عاطفت جواد مطلقدن اعتراف ایلدم **مؤلفه** بو سوزلر ایلیوب نفسی دکرکون ٭ اقدم
یاش بر ینه دیده دن خون ٭ ایدوب جانا ایله ترک اعتسافی ٭ کلوب انصافه قیلدم اعترافی ٭
اولوب دریای رحمتدن مدد جوی ٭ روان طوپراغه اوردم صو کبی روی ٭ همان ساعت همان
آن و همان دم ٭ دل پرغم بو یوزدن اولدی ملهم ٭ یعنی هاتف غیب که سروش بی عیب در دو صدق
مقالی و استقامت حالی بی ریب رد درون جاندن ندا و کنبد دماغی پرصدا ایلدی که **مؤلفه** لا معیا
چند ازین کفتکوی ٭ معرکه کیری بدم های و هوی ٭ دعوی فضل و هنر و ش کنی ٭ عهد قدیم از چه
فراموش کنی ٭ باده دادند ترا پیش ازین ٭ نشوه او بود همه عقل و دین ٭ چونکه ازان باده
صهبا زدی ٭ شور درین کنبد مینا زدی ٭ مرده دلی همچو کالای زمان ٭ شعله کجا سر زند از
تیره جان ٭ شمع فروزنده شدی همچو ماه ٭ تیره نکردی فلک از دود آه ٭ دولت ناکاه بجان یافتی
من چه کنم رویت ازان یافتی ٭ جوش دعوت بچراغت رسید ٭ زو ز همه نقش ورق ساده

[illegible] کی ازدو جهان

مدحت امیر احمد بخاری
علیه الرحمة الباری

کی ٭ ازدو جهان خاطرت آزاده کی ٭ چون سحر از نور برآور علم ٭ بر رقم ظلمت شب کش قلم ٭ ور دلت
از مهر خدا نقش بند ٭ بان که همین است ره نقشبند ٭ نقش و نکار است ره اهل جان ٭ ره تو جلا
کن دل و جان را همان ٭ پرده پیلسو چو شود از میان ٭ نسخه مانی چو شوی رو میان ٭ از همه
خط ساده کنی چون ورق ٭ سبق کنی بر دو جهان زین سبق ٭ خدمت حق هر که بخواهد بجان ٭
کو که کند بنده کی خواجکان ٭ در دو غم محنت شادی است ٭ در ره شان بنده کی آزادی است ٭
فتح شده بر رخشان حق باب ٭ در کهشان مرجع ارباب حق ٭ من چه و هم ازدم ایشان نشان
بی صفتی شد صفت ذاتشان ٭ لیک ترا کی کنم آکاهی ٭ تازه کنم شرط نکوخواهی ٭ سیر بخاری
که ترا سیر بود ٭ جان و دلش از دو جهان سیر بود ٭ شمس خدا بود نه شمس سما ٭ نور رخش آینه
حق نما ٭ طایر فرخنده روحش هرام ٭ سدره نشین باشد و طوبی مقام ٭ هر چه بجز مور دهل کن بران
تا که شوی در دو جهان کامران ٭ موم صفت دور شو از انکبین ٭ کریه کنان سوخته کی را کزین
بکذر ازین تفرقه های و هوی ٭ مهر بزن بر دهن کفت و کوی ٭ هست خواطر چو خوارج دمار ٭
کیر زلا همچو علی ذوالفقار ٭ صحن دلت پاک کن از ما سوا ٭ تا که شود تختکه ان شاه را ٭ در دو جهان
جان ترا او بست ٭ خاتمه کار ترا هو بست ٭ یار شوی چون ز دل و جان بهوش ٭ خواه
بکو خواه تو بنشین خموش **القصه** چون هاتف غیبدن بو پند سودمندی کوش ایتدم ٭ جان و
دلدن یوز اولقدر جوش ایتدم که **مؤلفه** من که چو غنچه خون آمدم ٭ همچو کل از پوست برون

فیه اشارة
لطیفه

آمدم ٭ پس جان ستمنده خطاب و دل دردمنده عتاب ایدوب ایتدم **مؤلفه** این که رسید
آن نفس دل نواز ٭ شاخ صفت باش زجان جلوه ساز ٭ ان فی ایام دهرکم نفحات الا فتعرضوا لها

نظم امشب اگر یار سلامت شوی ❊ همنفس صبح قیامت شوی ❊ روشنی چون این شب
افتاب ❊ جویم و بیدار نه بینم بخواب ❊ روز سپید این نه شب داج بود ❊ بود شب اما
شب معراج بود ❊ ماه که بر لعل بلنک کان کند ❊ در غم این شب همه شب جان کنم ❊ روز که شب
دشمنش منهست ❊ هم بتمنای چنین یک شبست ❊ تمام جام پر صفانک نشوه سندن دفع خمار
ایتدم وکاروبار فکر و اندیشه‌نی تارومار ایتدم بیت منکه درین عمکده دین شدم ❊ مست
هم از جام نخستین شدم ❊ اول نغمهٔ جان پرورن نشماتندن کلزار جانم تازه طراوت بولدی
واول زلال صفاکسترن رشحاتندن روضهٔ جانم جدید نضارت حاصل ایتدی هوش
خواب آلودم سینهٔ غفلتدن اویاندی ❊ ودرون پردوده ماه صفت قندیل هدایت
یاندی ایستدم که بر یوزدن دخی فکر و رأی اورم وسر جملهٔ سامان عقل با فرجامه پشت
پای اورم مخزن اسرار شیخ نظامی قدس سره ملؤلفه هاتف غیبم دکر اواز داد ❊ دام جهان کن که توان باز
داد ❊ راه درازست پس آهسته رو ❊ مرحله دورست نصیحت شنو ❊ تند مبو تا که بنیغیی
زپای ❊ تیز مرو تا نشوی دست خای ❊ ناقه صفت هر که بلنگر بود ❊ از سفن چرخ فرو بستر رود ❊
خاصه که در جان و دلت این سفر ❊ در وطنت این سفر سود مند ❊ عازم این ره نشود
شهره بند ❊ حلوتی در انجمنت این طریق ❊ در یم دل غرقه شدن ای رفیق ❊ صحن دل از خار
وخسك رفتنست ❊ از ره پنهان بجرم رفتنست ❊ سالك ره را چه زبان از جهان ❊
چون نشود در دل وی حب از ان ❊ اب درونی ضرر کشتی است ❊ اب که در زیر
رو دپشتی است ❊ با تو چه حاجت سخن بیش و کم ❊ هوش بدم کن نظر اندر قدم ❊ شغل نهان

در منواب کلمات این نظم

کن

کن که عیان نیست کار ❊ جهد ز تو موهبت از کردکار ❊ چونکیم اول مرشد راه و دلیل بی اشتباه دن
بو رسمه اشارت و بشارت اولدی جان و دل سرور و سلوت برله طولدی بلی بیت
ملتقین و درس اهل نظر لیك اشارتست ❊ کفتم کنایتی و مکرر نمی کنم ❊ پس توسن طبع سرکشه نعل باز
کونه اوربجان کشورنه سفرا ایتدم وصورت هوای لری نشان رفتار مدن ایزلیوب ره ز نلك
ایده لردیو حذر ایتدم و دله دم که ختم خامه کردار و مهر جریدهٔ نثر و اشعار اولسون اکچون بریدٔ
بیان اباد ایدم ❊ و بر سفینهٔ بنیان بنیاد ایلیم که انده فضایل انسانیده و معارف اوجانیدن
سالکه رهزن وقیود درد و محن اولنلرن آفت مخافتنه اینشارت اوله و سالکان راه حقه
انلك تنبیهاتندن بشارت اوله حقیقتده اول نکته لری دایما همدم جان و تذکرهٔ دوستان ایلیم
علی الخصوص زمانمزده و اعیان ارکانمزده کال میل رغبت شطارت وندامته در نه فضل و کال
و کرامته در بیت نوز کیتی فروز چشمهٔ هور ❊ در نیاید بچشم موشك کور ❊ لاجرم اظهار هنردن
و ایثار کهردن برج خی ندامته یوز طوتدم که من بعد نظم و نثردن بر حرف دیمیم و هر بد سرشت
و بدخوی محضر بنده نثار آب روی ایدوب دنیا غمن یمیم م بشهر خود روم و بار خود باشم ❊
و ارباب لاف و دروغ و اصحاب کذاف بی فروغ غله شکستدن خلاص کلی بولم و اعتراض اهل
اغراضدن و انتقاض قوم امراضدن نجات استی اولم نظم مرغك خانه کی کوته بر ❊ هوش
شاهباز پش در سر ❊ مورت ناتوان زنادانی ❊ میکند دعوی سلیمانی ❊ خرت پر و لنك
و خارفروش ❊ کفت بارخش میدوم هم کوش ❊ داد ازین جاهلان بی انصاف ❊ که ندانند
غیر لاف و کذاف ❊ هماجانب واهب الامال دن متضرعدر و حضرت ذی الجلال والجلالدن متوقعدر که

باعث تألیف

مناجات

اول رساله خوش مقالی قیود اعتبار و اضافت گرفتارلرنه وبجن اعتزار و ظرافت دلفکارلرینه جبب
خلاص و نجات و موجب علو درجات ایدوب بو فقیر و حقیری و اسیر بی توقیری اعنی احوج الخلق
محمود بن عثمان بن علی بن الیاس غفر الله له و لوالدیه و احسن الله الیهم و الیه اولدر غرامت کوینک
رسوای عامی ❁ ملامت شهرینک بی ننک و نامی ❁ حریف حیله جوی و دزد جالاک ❁ ظرفی
نکته کوی و رند بی باک ❁ فقیر و بی نوا درویش و حیران ❁ حقیر بربلا دلریش و بی جان ❁ دل
بی لمعهٔ حق لامعی نام ❁ مه اسا تیره خاطر طالعی شام ❁ هنرسرورلرینک خاک پاسی ❁ کمالات اهلنک
کمترگداسی ❁ و فا اصحابنک کلب حقیری ❁ صفا اربابنک عبد ضریری ❁ یعنی بو دمبستهٔ ذلیلی و دلخسته
علیلی احبابا دعا خیر ایله یاد ❁ و دل غمکینینی شاد ❁ و بخراب بنی اباد ایده لر للحق مقصود کلی و غرض جلی
بو عبارات پر استعارات جمعندن اولدر که هر ادمی اهل نظر و هر مردم صاحب که استعداد اصلی و
صلاحیت جبلی سی مقدار نجه کمال قوت انسانیدن خبردار اوله و مراتب علیهٔ بشری یه وقوف
بوله تا واسطهٔ بصیرت و رابطهٔ سیرت و سریرت و ضابطهٔ علم و معرفت برله علم الیقیندن
عین الیقینه ترقی ایلیه و مدد حق الیقین ایله معاینه مشاهده قیله که ذرایر عالمدن هیچ بر ذره یه خاصیت
فرزند آدم و یرلمامشدر و مراتب صوری و معنوی ده کاینات من کان مرتبهٔ انسانی یه ایرلمامشدر
نظم
جان و جهان همه عالم و یست ❁ و انکه نکنجد بجهان هم و یست ❁ از ارش کوهر پاک آمده
کوهروی زیور خاک آمده ❁ شد زره صورت و معنی بهم ❁ مجمع بحرین حدوث قدم ❁ جان
و دلش مخزن اسرار حق ❁ چشم و رخش مطلع انوار حق ❁ اول سببدن که آدم لطف و
قهره مظهر و فضل و عدله منظر اولمشدر اگر اعلاء علیاین و رواگر اسفل السافلین درانک سیر و

سلوکندن

ن

سلوکندن بررو ایتدر و حال و مقامندن بر آیتدر ❁ و انتم الاعلون و انه معکم انلرن علو رتبتلرینه
ایشارتدر ثم رددناه اسفل سافلین سجین طبیعتلرنده عبارتدر که بال بلبل همت و نردبان علم و
معرفت ایله حضیض حیوانیدن خروج ایدوب اوج روحانیته عروج ایدرلر اولئك هم الفائزون
و کاه ملوث لذات شهوانیت و سلاسل اغلال جسمانیت برله گرفتار شقا و شقاق اولوب
بادیهٔ کفر و نفاقده دوشرلر ❁ اولئك ینادون من مکان بعید و اولئك هم الخاسرون القصه
بو طایفهٔ شریفه چون ظلمت اباد ❁ لم یکن شیئا مذکورا ❁ دن صحرای وجوده کلدیلر و افسر عقل ایله تاجدار
اولدیلر و براق نفسه سوار اولوب فوج فوج موج موج قرنا بعد قرن زمانا بعد زمان بو بحجه
بیلك عوالمدن شهرستان شهرت معالمدن دار الملك دنیایه نزول قیلدیلر پس بونلره
سرمایهٔ عقل و ایمان ایله و متاع علم و عرفان ایله بو برقاج کون بو بازار فناده و سوق
عنادده تجارت ایتسونلر ایچون میدان و یروب ارخاء عنان ایتدیلر حقیقتده بونلرن عقود
عهودنی که ❁ الست بربکم ❁ خزانه سندن استخراج ایتمشلر ایدی و لنبلونکم حتی نعلم المجاهدین
منکم و الصابرین محکنه اوروب خلوص عیادلرین امتحان ایتدیلر بو مزخرف بازارك های و هوینه شونکرکه
و کفتکوینه الدندیلر و بو فانی سرایك تماشاسینه قالدیلر انما الدنیا لعب و لهو و زینة قضیه سندن
غافلدرلر یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا موجبنجه زین للناس حب الشهوات شهرتلریله محکوم اولدیلر
و دواعی لذات غوائل بهیمی برله معذور دوشدیلر پس دهرن بخسند نوندیکی و شهرن شهرهٔ بند
برکزندلری اول اخکسارلری چون آشفته رایی و باد پیمای کوردیلر عمکسارلق و هوادارلق
کوستروب سوسن کبی اغزلرینه دیل صوقدیلر و باد صبا کبی کلکلرینه کیردیلر شبنم صفت سر

بیان حب حال
اززبان ریاحین

بی سعادتلر بنده دروجواهر ساچدیلر و کوزلر بو زلر کوزسترب کل و نرکس کبی یوزلرین و کوزلرین اچدیلر و
شیرین کارلغ ایله چرب زبانلق ایلیوب غنچه کبی دهانلرن آره دیلر و خورده لرکچوب نسرین کبی الندن
زرلرین چکدیلر و بنفشه کبی پانلرنجه بوینلرن اکوب آخر براولمز برده اکدیلر و بمراد و سازلق کوکرتر
بونی اوقدیلر **نظم** رازت بمیان آر که ما محرم رازیم ❊ بکذر ز سر ناز که ما اهل نیازیم ❊ و اصحاب
ذوق وصفا و ارباب تاج ورد آمصاحبتندن الملری منع ایدوب بونی دیدیلر **بیت**
زخلف مرآتن ای آیینه رخسار ❊ او صورت او غرسندن صقله زنهار ❊ والحاصل اول هوا
پرستلر و جام غرور دن سرمستلر قمارخانه هوا هوسده رأس المالی اوتوزدردیلر و طاوس
شیطانی و هواجس نفسانی کیسه لرینه سرمایهٔ نقدی الدردیلر فما ربحت تجارتهم وما کانوا
مهتدین اولئك الذین خسروا انفسهم وضل عنهم ما کانوا یفترون عاقبت مفلس و مدبور
و مدیون بی حضور روز و شب برزمان بومجلس محنت و عناده محبوس و اشبو قفس حیرتده
بلاده نجاتدن مأیوس اولوب قالدلر چون میخانه دنیاده پیمانه هوایی نوش ایتدلر عقللرین حیران و
دیللرین مدهوش ایتدلر اولکه وطن اصلی و مسکن وصلی در تمام فراموش ایتدلر نسوا الله فنسیهم
فرقهٔ ثانیه
و اول فرقهٔ علیه که طالب بقاء ابد و عاشق لقاء سرمد اولدلر بو لذات فانینك آفتنی و تسویلات
نفسانینك مخافتنی بیلدلر و بو بازار کاسد قلاشلرندن و قماربازلرندن و بوکذرکاه
اوباشلرندن و افسون سازلرندن دایم الاوقات حذر ایلیوب معامله لرین خواجکان شهر و
دیار و ملوك التجار ایله قیلدلر پس بشارت تتنزل علیهم الملائکة ان لاتخافوا ولا تحزنوا ایله مسرور
اولدلر شکرلر و سعادتلر تحصیل ایدوب بجد فایده لر و عایده لر بولدلر و هر مسلکه که غنیمت

وهر شعره

وهر شعره نیت ایتدلر جاهدوا فی سبیل الله حق جهاده حکمنجه اقدام همتله اقدام و سعی تام برله اتمام
بی دلیل و رهبر هرکز یوله کیتمدلر و بی مشاوره و استخاره بر عمل ایتمدلر قافلهٔ شام و حجاز ایله و راحلهٔ
شوق و نیاز ایله ناقهٔ نفس مهابه سوار اولوب جان و دلدن صوب مقصوده یونلدلر اصحاب
خبرت و ارباب تجاربله ارتباط و اختلاط ایدوب بو طریقن منازل و مراحلنده و مراتع و
منابعنده کمال احتیاط کوستردلر فلاجرم دیدهٔ عبرت دیده لرندن غمای غفلت کوترلب سفرلرنده
بصیرت و حضرلرنده حسن سیرت وزرینه اولدلر و بوادیٔ مجاهده و صحاریٔ محاسبه ده مشقت
جوع و عطش و سموم هموم چون آتشه مصابرت ایلیوب فان مع العسر یسرا موجبنجه مرارت
فرقهٔ روحانی
زهر صبردن حلاوت شکر شکره ایردیلر پس ذوق روحانی و شوق یزدانی برله درونلرن جوش
و اول محنت و مشقتی سرجمله فراموش ایتدلر هر دیاره که اوغردلر خریدارلری فرشوکلوب
عجب بازارلر ایتدلر مشتریلرین زره و مهره لرین کهره و کشدلر خاکی نافه یه و خار و خاشاکی
بنفشه یه ویردیلر جواهردن بوکلرین بغلیوب خواجهٔ جهان و عزیز دوران اولدلر **بیت**
دلا چون کوه باش از بردباری ❊ اکر خواهی که لعل از کان برآری ❊ درین کارش قدم چون
استوار است ❊ ازان با اهل معنی یار غار است ❊ القصه چون بو راه خطرده و اشبو مشکل
سفرده زمام اعتقادی بر ساعت امال وامانی الله ویردلر و جنب اعتمادی بر لحظه مضجع
استراحت فانیه قومدلر فلاجرم بو راه بی پایانی یعنی قطع بیابان دل و جانی سرحد منزل
جانانه ایرشدرلر و اشبو تنکنای ظلمت عالم ناسوتدن قورتلوب خیمه لرین فضای
ساحت انوار لاهوتده قوردلر و بو مجازی وجودلرین کلیا احراق ایچون پروانه

وآراوزلرين سمع جلال احديته اوررلر مولفه اووه باتوب جمله نور اولدلر ❁ دوه غمدن سربسر دور
اولدلر ❁ يعني علايق ماسوادن و بوايق من و مادن بالتمام خلاص اولدلر تسليمات حق وتجليات
مطلق برله بقاء ابد وصفاى سرمد بولدلر ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم
من يشاء الله يضلله ومن يشاء يجعله على صراط مستقيم ❁ چو مجموعست نفس آدمى زاد ❁ كزو هم درد وهم
درمان توان يافت ❁ ازو هم زهر قاتل مى توان ساخت ❁ درو هم چشمهٔ حيوان توان يافت
پس مقدمات فلك سماتدن يقينا معلوم وتحقيقا مفهوم اولدي كه بني آدمك فضل وشرف وزينتي
وساير مخلوقات اوزرينه مرتبى شكل وصورت ايله دو بوهاى وهوى مفاخرت ايله دكل ايمش
انلركه بو حال ظاهرى ايله و احكام صورى ايله تفاخر كوسترلر مكركم بو ذكر اولان خصوص پر خصوصدن
غافلدرلر يا بو بيان وبرهاندن جاهلدرلر يوم تبلى السرائر ❁ كه كشف جميع ضمائر اولور حساب وكتاب وسؤال
وجواب وخطاب وعتاب محض حقيقة الحال وحسب حقيقة الكمال اوزره اولسه در تمويهات
مجازى وتصويرات صورت بازى ايله دكلدر بيت كو بيا باورنمى دارند روز داورى ❁ كين همه
قلب ودغل دركار داور ميكنند ❁ اول وقتكه آفتاب عالمتاب حقيقت افق آسمان تحقيقدن سحاب
عوارضدن مبرا وحجاب نقابدن معرا طلوع ايليه بو نقش ونكار صورت وزيب وزينت ايله
سر جمله نجوم صفت غروب ايدر سرودر رباعي هر صورت دلكش كه ترا روى نمود ❁ خواهد فلكش زود
ز چشم تو ربود ❁ رو دل بكسى ده كه در اطوار وجود ❁ بوده است هميشه باتو خواهد بود ❁ تمان
مسئول ونهايت مأمول اولدركه سالكان راه وطالبان آگاه بو بياندن هر گاه وقوف
وانتباه اوزرينه اولورلر اكر بر رسايل بو مجلده سؤال واستفسار حال ايليه كه چون مقصود كلي وغرض

اصلی بو

اصلى بو رساله نك تأليفندن واشبو مقاله نك تصنيفندن انسانك فضيلتى وشرف مرتبه سن
ايله اولدغن تنبيه واعلام وتبيان وافهام وريس بو كلمات وعبارات وتعقفات و
استعارات نه ورمع يهد اسن كه درياى انصافدن منحرفين بونك افت وراه مخالفته
مقو ومعترفين ننه كيم بياني وبو مدعانك برهاني مقالهٔ مناظرات ده كلسه كركدر اعتقاد اولدركه
انسان صورت ومعنى ايله تركيب اولمش بر طلسمدر بو حاليتن احد تماسي غالب اولسه اكى قسمدر بر قسمى
تقييد صورت ايله نازك مزاج ومشكل علاجدر ❁ داروى تلخى بى تعبيه شهد وشكر وبى تربيهٔ
مشك وعنبر تناول ايده مز وبر قسمى اطلاق معنا ايله عاشق نهاد ودرياى دل وستانه طبع
ودوانه خصايلدر شول سببدن كه سرشتى محنت وجفا ايله مخمردر كه داروى تلخ وطعم زشت
انلره خنده شهد وشكر در مولفه شو جانكيم عشقدن اولا اكا قوت ❁ سود ايچسه دو
اولور قان ايچسه ياقوت ❁ صونرسن فى المثل زهر هلاهل ❁ اولوب نوش ايدجك ترياك
اولور بيل ❁ ننه كيم مثنوى معنوى مولويده بيورر مثنوى چونكه در تو ميشود لقمه گهر ❁ تن مزن چندانكه
بتوانى بخور ❁ چونكه در معده شود پاكت پليد ❁ قفل نه بر حلق وپنهان كن كليد ❁ بو سببدندركه
قدما واهل انشانك تكلفات زايد الوصف ايله وتعمقات زايد الوصف ايله فكرت وطيفلو ترتيبات
خارج الاعتدال ايله واندازه دن بيرون خط وخال ايله چهره آرالق وخود نمالق اولنمدى ننه
كيم سخن شناسلرى ديشدر نظم بر رخش از غاليه مسك ساى ❁ خوب بود خال ولى
يكدو جاى ❁ خال كه از قاعده بيرون فتد ❁ بر رخ معشوق نه موزون بود ❁ جمال جمالش مباهى
كشد ❁ روى سفيدش بسياهى كشد پس روشن ودلپذير تعبير وتقرير ايله بو كتاب حكمت فضائل بو

فصل الخطابن فوائدنی تعمیم ❊ و عوایدنی تتمیم ایتمك ایچون افسونی افسانه ایله ترتیب و مجنونی پیمانه ایله
ترکیب ایلدی تاکیم عزتونازاصحابی و اجتناب و احترازارباني دانه ایله دامه کرفتار و بهانه ایله
کامکار و برخوردار اوله لر و بانا شرعت الی المقصود متوکلا علی الصمد المعبود و نعم النصیر والیه
المرجع والمصیر **آغاز کتاب شرف الانسان و بیان خلقت آدم علیه صلوات الرحمن و سلامه**
بسم الله الرحمن الرحیم ❊ نامه فتح است زشاه عظیم ❊ نحن نقص علیك احسن القصص بما اوحینا
الیك هذا القرآن و ان کنت من قبله لمن الغافلین ❊ والحمد لله رب العالمین والصلوة علی سیدنا
محمد و آله و صحبه اجمعین ❊ مورخان بلاغت علم که خامه زبان علم بالقلم برله منشیان چیده
مالم یکن نعلم ❊ در بویله یازمشلردر که اول زمان نه زمان وار دی نه مکان ❊ و نه بسیط بساط
غبرا ❊ و نه قبهٔ ایوان مینادن نشان و آثار ایدی **لمؤلفه** اچه مشدی کوك شفقدن لاله لر ❊ سما
نالکه
چه مشدی اکا انجم ژاله لر ❊ دخی سرکشلك یوغ ایدی اتشه ❊ کلمه مشدی یوبه باد و کمنه
یوغ ایدی جانده بحرن اضطراب ❊ اویرایدی خوش قاده سنده آب ❊ سجده ایچون اورمه
مشدی خاکه روی ❊ مرغ و ماهیده یوغ ایدی کفت کوی ❊ جلوه نازایلمزدی کل هنوز ❊ قیلمزایدی
ناله لر بلبل هنوز ❊ لاله ایدوب فنا جامی خواب ❊ نرکس ایلردی عدم بزمنده خواب ❊
قیلمه مشدی بغرنی پرخون انار ❊ داخی اولمه مشدی زرد و زار ❊ عصر الندن ایلمزدی قان عنب
ایتمه مشدی سینه سن بریان رطب ❊ حسن یازندن اویتمامشدی شمع ❊ عشق زاری دیده دن
صاچمزدی دمع ❊ غمزه لر قیلمزدی چشم می فروش ❊ اولمه مشدی داخی رندان دردنوش ❊
شمعلر روشن قیلوب کاشانه ❊ یانمه مشدی اودی پروانه ❊ بلبلن جانی دولوب بادهواه ❊

عشق

ایلردی

ایلردی درونندن آه و واه ❊ کلمه مشدی جوشه امواج شئون ❊ بحر انوار حق ایدی پرسکون
ایلیوب دمکشلك آخر بحر ذات ❊ کلدی موج اوروی سراسر کائنات ❊ یعنی کارخانهٔ
ابداع و ایجاد قورلدی و اون سکز بیك عالم بر بنیان اولدی مهندسان قضا و قدر بو
طوقز ایوانی ترتیب و نقاشان اشکال و صور بو دورت جوهری ترکیب ایدوب عرش
ابداعده و فرش اختراعده نقوش بدیعه و غریبه و اوضاع صنیعه و عجیبه ظهور ایتدی
القصه انا کل شئ خلقناه بقدر حکمنجه افراد کاینادن هر فرد و احاد ممکناتدن هر احد شانینه
لایق بر خلعت صورتله معین و حالنه موافق بر لباس کرامتله مزین اولدی اول جهله که علم ازلی
اقتضا ایلدی هر مخلوقن عنوان نامهٔ وجودینه حکم لم یزلی امضا ایلدی هر موجودن تفصیل احوالی
و قصهٔ اعمالی فهرست وجودنده و دیباجهٔ خلقتنده درج اولدی **نظم** روضهٔ جان بخش
جهان آفرید ❊ باغچهٔ کون و مکان آفرید ❊ کرد زهر شاخ کلی برك و خار ❊ جلوهٔ حسن دیکر آشکار ❊
حسن زهر جا که زد القصه سر ❊ عشق شد از جای دیکر جلوه کر ❊ پس کوس انی جاعل فی الارض
خلیفة درکاه ملاء اعلاده و مابین قوم سماواده اورلدی قوم ملائك و اصحاب ارائك
ایچنده ولوله و غلغله دوشدی هر طرفدن اتجعل فیها من یفسد فیها و یسفك الدماء و نحن نسبح بحمدك
و نقدس لك نداسی کون و مکانه و زمین و اسمانه طولدی جناب عزت و عزت اسماوه و جلت
کبریاوه دن جواب انی اعلم ما لا تعلمون وارد اولدی والحاصل عاقبت کار مهر اختتام ایله
کابند آدم سکه دار اولوب تاج کرامتله سرافراز و خلعت خلافت ایله اهل اعزاز قیلندی **نظم**
کشوری اسمای الهی کرفت ❊ ملکت نامتناهی کرفت ❊ آینه شد که بر و چشم کس ❊ چون نظر

انداخت خدا دیدس ✤ بلکه نبود از دل ظلمت زدای ✤ شاهد و مشهود در و جز خدای ✤ دل
پاکی مخزن اسرار نامتناهی و چهرهٔ تابناکی مطلع انوار الهی اولدی و علم آدم الاسماء کلها
برله معلم اولوب ارواح و اشباح انجنده مزید عرفان ایله و کمال و احسان ایله امتیاز بولدی
بروجهله انوار سعادت جبهه سندن تابان و آثار سیادت چهره سندن فروزان اولدی
و اطوار نجابت نهادنده ظاهر و اقدار نقابت طینتنده باهر اولدی که ارواح قدس فریفته
سی و اشباح انس شیفته سی اولدی **بیت** ای حسن تو روز افزون او چه کمالست این ✤ در وصف تو
جان حیران او چه جمالست این ✤ استقامت قامتی و استهامت هامتی استنارت باصره سی و
استدارت حاضره سی و هر بر بنده کی اشکال هندسی و هر بر بنده احسان طلسی و یاقوت دهانتک
مهر تدویری و لعل پاره زبانتک حل تقریری و در دیشلرنك سلك انتظامی و عقد کهر کبی منثور
و منظوم کلامی شاخ پر برك و بار کبی ایکی بازوی طراوت فزاسی و قلم کوهربار کبی ایکی پای عالم پیماسی
و سینهٔ بی کینهٔ هوشی و عقل و فکر و فراست و هوشی و رای جهان آراسی و تدبیر مشکل کشاسی و طلسمات برجوه
بنیادی و تلذذات نهادی بر مرتبه ده ظهور ایتدی که ملك لر حیرانی و فلکلر سرکردانی اولدی **بیت**
همش زعالم امرست جان رحمانی ✤ همش زعالم خلقت جسم مقداری ✤ ستاره باش قوا
چرخهای وی اعضاست ✤ بجسم خاکی و آبی و بادی و ناری ✤ فلا جرم کعبهٔ وجودنی ملکلر قبله ایدنب
سجده ایتدلر و فلکلر جامعی آوازهٔ تکبیر و تهلیل ایله طولدی **بیت** جز سر فرقت زده کان هرچه بود
چهره بخاك ره آن پاك شود ✤ و اول که وجود آدمده انوار قدمك مشاهده سندن محروم
اولدی سجده دن سرکشلك ایدوب مرحوم ایکن تا ابد مرجوم اولدی پس دیو انگاخانهٔ جنان وجود

وخلیفهٔ رحمان

وخلیفهٔ رحمان ایله شرف بولسن ایچون و قبایل حور و غلمان انك خدمت سعادت بخشندن
مغتنم اولسن ایچون یا آدم اسکن انت و زوجك الجنة وکلا منها رغدا حیث شئتما نداسی ایله جناب
حقدن و اول حضرت مطلقدن خطاب مستطاب ایردی هشت بهشت آدمن جمال با کمالندن
پر انوار اولدقلو منور اولدی و نه ایوان آسمان دبدبهٔ سلطنت آدم ایله طولدی چون عهد بلاده قلم
اعلا لوح تقدیره بویله یازمشدی که آدم صفی و اول نور مختفی **نظم** ان بکهرهم پدر و هم صفی ✤ هم
محك وهم زر و هم صیرفی ✤ علم آدم صفت پاك اوست ✤ خرم طینت شرف خاك اوست ✤
آن بخلافت علم آراسته ✤ چون علم افتاده و برخواسته ✤ سرای دنیاده و اشبو دار بلاده
او غل بالی لذتندن که طتلو بلا در شهد کام اولسن ایچون و شکر عشق و محبت شربتندن که هم
شکر بخش و هم عقل افزا و ربر کام ایچون شمع جمال پر انوار نده دخان ظلام اولوب بر مدت
پانوبت قلس ایچون و قصب وجودی عنب وار جندرهٔ عناصر ده عصر اولندن بر زمان صبر
صقلسن ایچون اهبطوا منها جمیعا حکمنجه خلعت کرمنا ایله مکرم و نعیم علمنا ایله متنعم ایکن **نظم** کشته
کل افشان وی از بهشت باغ ✤ بر همه کلبرك و بر ابلیس داغ ✤ فازلهما الشیطان عنها موجبنجه لیف
انیسی و قرین و جلیسی حضرت حوا ایله اول موقع بالادن بو مغبر بلایه نزول و اول کلشن صفادن
بو کلخن عنایه حلول ایلدی **نظم** هرچه بد و خازن فردوس داد ✤ جمله درین حجرهٔ تنده رنها د **بیت**
فقدت زمان الوصل والمرء جاهل ✤ بقدر لذیذ العیش قبل المصائب ✤ یعنی اول کعبهٔ لاهوتدن بو مصطبهٔ
ناسوته کلدی و سیر ارواح قدس ایدر ایکن در بر اشباح انسه سایه صالدی انها ر صفای جناندن
ال یوب بو سلسل مکدر حیاته بو ناودیب اقداح ارواح نوردن شراب ناب طهور نوش ایدرکن

اشبو درد وخون آلوده درد ومحنتده دوشدی مؤلف کشتی مغرور اولور غلده ایکن * قدر نعمت بیلمز
اولده ایکن * دوشمین غربته دیارندن * چکمین فرقتی نگارندن * نه بیلور قیمتن حضورک اول * یار
ایشکنده کی سرورک اول الحق آدم وحوا مدت مدید وعهد بعید هجران وفرقتله دوداغ جانلرن
وقت ایله صحاری وبوادی ودشت ووادیده ربنا ظلمنا انفسنا نداسی ایله منادی فان لم
تغفرلنا وترحمنا نواسی ایله نادی اولوب بیحد وبی قیاس محنت وکربت وحسرت وغربت چکدلر
بیت مسنجی شود پخته مرد هنر * باتش مصفی شود سیم وزر * لیکن ینه دولت وصلت سیر
وانیس وسلوت مقدر اولوب توالد وتناسل وتداول وتسلسل آل ویردی مصرع الشیء اذا ثنی
الا وقد ثلث * پس اصحاب یمین وارباب گزین روی زمینده وجوده کلدی شیطان
دخی هوا ایله تزوج ایدوب ومابینلرده مکر وشهوت تهیج ایلیوب اصحاب شمال وارباب
ضلال دریالین تموج ایندی وقتاکیم اولاد آدم عالمده ظهور ایدوب ذریات بشر مانند ذرات
منتشر جنبش کوستردی اطراف جهانه واکناف کون ومکانه کذر وافالیم بر وبحره ممالک
خشک وتره نظر ایدی مناهل سهل وجبل که منازل جدی وحملدن بدلر مراتع ضباع ومضاجع
سباع اولمش کوردی مشارب سیحون وفرات که عین عذب حیاتدن اصح وشربت
شهد ونباتدن احلی ایدی عقارب وحیاتله طولمش وزهر مار اولمش بولدی صحن چمن ساکن شیر ژیان
وحصن دمن مواطن فیل دمان اولوب روی صحرای درنده لر وچهره هوای پرنده لر طوتمش که
هر برینک انیاب اظفاری حربه بیچاره بکزر مؤلف ارغردن چو میدان اوله خالی * پلنک اوکر
کورر سن هر چقالی * کونش چونکیم زوالنده طونه یوز * چهره شیر هر یکادن کوکده بولدز * والحاصل ازدحام

دود وآمدن وانضمام هوام وسوآمدن وجوش جوش وحوش وجوشیدن جیشان دریا
زره پوش وسکان سماست ومدهوش اولمشدی لاجرم ذریات آدم انواع حمات
۷ مسکن لا یطاق من سانن المرسلین مقتضاسنجه بو وحشت بیقیاس وخشیت وهراسله قلال وجبال وشعاب
صفای وطن ایدنوب کوشه لرده بی توشه وبیشه لرده پر اندیشه قالمش ایدی مؤلف
چون ولایتده حاکم اوله اشرار * کوشه لر اختیار ایدر اخیار * کلیجک برابر پشه ومور *
پیل وشیرن دوشر ایچنه شور بیت مورچکان را چو بود اتفاق * شیر ژیان را بدرانند پوست *
لاجرم بر مدت بنی آدم بو اذیته مصابرت وتحمل وسیاحت عالمدن مجانبت وتوکل
کوسترب برک درخت ایله پوشش وقوت لایموت ایله قناعت وکوشش ایتدی بیت
قناعت در فراغت هر که دارد * ز مهر ومه کلاهش توک دارد * اکاد کیم اولاد اولاد
آدم کالازهار والاثمار وکعدد اوراق الاشجار حسابدن بیرون وتعداددن افزون اولدی
ضباع وسباع مختلفة الطباع ایله وقاع ونزاع ومقابله ومقاتله ایلیوب دشت وقاعده
اطراف بقاعه متفرق اولدیلر عرصه زمینده رسم عادت وآیین زراعت وکسب اموال
وتجارت ونقل وسفارته بنیاد اوردیلر تهذیب بقاع رفیعه وترتیب قلاع منیعه ایلدیلر
وقبایل وحوش وطیوردن وطوایف مار وموردن مانع حضور اولنلری کیمن دام تزویر ایله
قید وکیمن حسن وتدبیر ایله صید وکیمن جبر وقهر اکشته ومقتول وکیمن جزیا وعنفا خسته
معلول ایلدیلر مؤلف واذا نکه اهل تدبیر است وهوش * فتح را مفتاح رای انوارست *
فلا بد طایفه طیوردن اوکه زیرک ودانا ایدی م اذا ضاقت بکم ارض فسیحه مقتضاسنجه

دور رووراز مغازه لره پرواز ایتدلر و قبیله بها یدن انلر که قادر و توان ایدی من تجار اسه فقد فج
بستغا سنجه بعید و مدید مسافه لره کیتدلر بعضی بنی ادمن نهیب شکوهندن و لشکر ابنوهندن حیوانا
تدن بر کروه قلل کوهی و طن ایتدلر و برنجه سی بوغم اندیشه دن بیشه لر مسکن طوتدلر و غوغا
لرندن و هوی و هایلرندن فرار ایدوب دریالره دوشدلر و بعضیسی یابن الخوف والرجا شولمه
حیران و مبتلا ذریات آدمن تحت یدنده مغلوب و محکوم قالدلر طوغاوکر یا انسانک جور و
جفا سینه و قهر و ایذاسینه تحمل کوستروب مغموم و مهموم اولدلر بیت کس نیست که افتاده
ان زلف دوتا نیست ❊ دررهگذر کیست که دامی زبلا نیست ❊ و انلر که بنی ادمن شهامت
و دهای وضعنی و حصافت و ذکای طبعنی دیدهٔ بصیرت و عین عبرتله مشاهده قیلدی سمعا و طاعة
دیوب جان و دلدن ربقهٔ اطاعته بوین ویردلر و خط انقیاد و طاعته باش ایندردلر لاجرم
دیو ار فراغته ارقه ویروب کنف حمایت انسانیده و پناه رعایت سلطانیده حضور ایلدلر
سلطنت کیومرث از بنی ادم برای نظام و انتظام عالم و قناکیم بوحال او ذرینه بر روزگار
مدت عبور و لیل و نهار مرور ایتدی قوافل نفوس آدمی کنتم ازواجا ثلثة حکمنجه اوچ فرقه فمنهم
ظالم لنفسه و منهم مقتصد و منهم سابق بالخیرات کروه اول فریقه اهل دنیا اولوب ان النفس
لامارة بالسوء موجبنجه کریبان عصمتلرینی دامن عفتلرینی نفس اماره الندة پاره پاره ایلیوب شیطان و هواسنه
متابعت ایتدلر و کروه ثالث عزلت کلی و فراغت جلی اختیار ایدوب کار و بار دنیا و ما فیهادن
ال چکدلر بیت زین میان خاطر اسوده کسی راست که او ❊ دامن یاد کرفتست و کناری و آرد
و شر و شور عالمدن و فتور و قصور بنی آدمدن کلیا کوز یومدلر و بو ایکی جنس علی الدوام اوراد صبح و شام

ایلدرلر

ایلدلر نظم عرضه کردم دو جهان بر دل کار افتاده ❊ بجز از عشق تو باقی همه فانی دانست ❊ سنک
و گل را کند از یمن نظر لعل و عقیق ❊ هر که قدر نفس باد یمانی دانست ❊ و کروه ثانی بو اوزناده
عاجز و حیران و مضطرب و سرکردان قالدی پس ناخلف لر باش قالدروب بی دست و پا و ضعفاوه
تعدی ایتمکه باشلدی و بی اصللر بر بر توجیه بی وجهله رفیع القدر و لایق تقدیم صدر اولنلره تحدی
قیلمغه یوز طوتدی متوردرکه دون و دنیئک امری شحم حنظلدن امرّ و تیر تبردن بتر در پس فرقهٔ ثانیه
منک عقلا و اولی الابصاری و فضلا و ذوی الافکاری بر یره جمع اولدی و نظام بنی ادم و انتظام
عالم باینده مشاوره و محاوره ایدوب کیمی لسانن و کیمی سمع اولدی اخرکار رای زرین لری اکا قرار
ملکه بیلنلری شوکا منجر اولدی که کندولرینه بر صاحب فرهنک و امور دیده سرد آد و بر ایل نام
و ننک و کار آزموده شیه سالار ایده لر تا کیم رقاب کردن کشانی ربقهٔ عهد و پیمانه و طوق عبو
دیت فرمانه چکوب جناح عدل و احسانی هر پیر و جوانه و هر قوی و ناتوانه بسط ایلیه لمؤلفه
ولایت تن صفت تر شاه کا جان ❊ تن بی جان نماند او لمز رونق ای خان ❊ عاقبت کار بو فضایل ایله
اراسته و حسن شمایل ایله پیراسته حسیب و نسیب لبیب و ادیب و ذوی الاحترام و الا
کرام کیومرث نام بر ذات ملکی الصفات و بر کوهر فلکی السمات بولدلر الحاح و ابرام وجد و اهتمام
ایله بعد زمان انی بو امره راضی و ما بینلرده حاکم و قاضی ایلدلر بیت اکر قیمتی کوهری غم مدار ❊ که
ضایع نکرداندت روزکار ❊ حل و عقد اموری و رتق و فتق جمهوری انک ضمیر محبت آرکشاسینه
و رای عالم آراسته مفوض قیلدلر اکرچه کیم متماکشایان قصص و اخبار و مورخان حکایات
اثار کیومرث حقنده بی حد اختلاف و بی عد اعتساف ایلمشلردر و برنجه سی اسباط مهلا ئیلدن

وبعضیسی اولاد نوح نبی دن و بمشلردر علیه الصلوة والسلام الی قیام الساعة وساعة القیام و
برنجه سی بو آدمدن اول بر آدم دخی خلق اولمشدی انلر نسلندندر و بعضلر جان بن جان نسلندندر
دیدلر و بونی دخی یازدلر که استرنلک که اکاپی روح الصنم وسراج القطرب دیرلر آدم وضعنده
تمام مشاکل براوتن کو کیدرجان ولاینده جوغ اولوراورسم ایله بتوب حضرت خلاق عالم وجناب
محی الرمم اکا اعطای روح واحسان فضایل وفتوح ایلدی نته کیم احمدی اسکندرنامه سنده
بیت بتدی یردن بکز بوب بروجه اول ✤ برزماندن قابل اولدی روحه اول ✤ القصه اهل
تواریخن ابتدای ظهور بنی آدمدن سلسلهٔ سلطنتی بانتظام والانتظام الی هذا الزمان بغیر انفصال و
انفصام ایراد ایتدکلری کیومرثن بعد الطوفان اولماسنی ایسترلر لکن اول قصه لرین اکثری مخترع اصحاب
حکایات ومبتدع ارباب روایات درپس بو بابده اعتماد واعتقاده اقرب وما فی الکتابلرده اولان
صدق وانتقاده انسب روایت امام همام حجة الاسلام محمد غزالی علیه رحمة المتعالی که نصیحة الملوک نام
کتابنده یاد وسلفدن نقلله ایراد ایتمشدر که کیومرث مقدم شاهان عجم واول پادشاهان بنی آدمدر
شیث بن ... علیه من التسلیمات اصفاها ومن الصلوة اوفاها برادری ایدی و زمانک مهتر و بهتری و
صاحب حکمت و دلاوری ایدی کیاسته و جید فراسته فریدایدی بیت زتا بید بر سر نهاده کلاه
زتوفیق در بر گرفته قبا ✤ چو که لقب سر باینده کیومرث دیمک حی ناطق ایدی لاجرم اول پادشاه
ایدی که اسمی مسماسنه مطابق ایدی یعنی چون سلطنت تختنده قرار بولدی کلام عدل و حکمت ایله نکته
گذار اولدی عدل شاملهٔ کفارهٔ سننه برله عامل اولوب ملک عالمه نظام و ذریات آدمه انتظام
ویردی لمؤلفه چو عاقل اوله شهریار دیار ✤ طوتر ملک و دولت نظام و قرار ✤ انکه اراء فاء

صفت داوری و مدحت عدل گستری

واهوا کاسده

واهواء کاسده ایله اصقاع ملکنده و ارباع مملکتده متفرق و مختلف اولمش ایدی انلر و فور معدلتدن
و شمول مکرمتندن و لطف استمالتندن جادهٔ استقامته اوزره اولوب متفق و مؤتلف
اولدلر عواطف لطفی سایه سنده منظلم لر آسوده بال و مرفه الحال اولدلر وعواصف عنف صدمتندن
ظالملر بنا ضعیف الاساس و درخت لامساس کبی دوشوب خاکه یوزاوردلر نظم ازو
گشت پیدا سخاکستری ✤ رعیت نوازی و دین پروری ✤ بداد و دهش خلق را وعده داد
بجود وسخا دست احسان کشاد ✤ اما فی ذاته زیاده شکار دوست و شیر افکن و عدو بند و صف
شکن ایدی و خدیو دیوکش و خداوند علم و هش ایدی بو سببدن اکثر اوقات تنها کوه و دشتده
گشت ایدوب صحرا ریوزن جانورلردن پلنک و سبوف آهن آرن و ... نوک
الماس کردانی لعل رنک ایدردی و کیجه لر شعاف مشارف تلالده و شعاب شواغ جبالده یاتوب
قالوردی ✤ ملک قلندری به از مملکت سکندری ✤ دیوب ذل غربتی و هوان کربتی عز سریر سلطنت
و مسند چار بالش دولت اوزرینه راجح طوتردی بیت جهانبانی ملک و دولت بلاست ✤
گدا پادشاهست و نامش گداست دیگر سعدیا قدری نداردطمطراق خسروی ✤ چون کهر در
سنک زی چون کنج در ویرانه باش لمؤلفه هر که غم کنجنده بولمشدر فراغت کنجنی ✤ اول کدادن
استه همت کیم جهان سلطانیدر القصه کیومرث پاک اعتقاد عدل و داد ایله و صلاح سدآد
ایله ملک عالمه و ذریات آدمه بر رسم رونق ویردی که جهاندن رسوم شرور و فساد منعدم
و قواعد فجور و عناد منهدم اولدی و مراسم دین و دولت و معالم آیین و ملت تازه طراوت
بولدی بیت از غصه خون گرفت چو می ظلم را جگر ✤ و ز خنده باز ماند چو گل عدل را دهان ✤ سیاست

صفت امن مملکت

شهیاری ویساغ جهانداری بر وجمله عالمده جاری اولدیغیکبی پرسوز وساز ودراج پرناز و
نیاز شهباز بلند پروازن دیده سنده آشیان ایدندی وکنجشک جیرت ماب وبغاث نجوت اباب
عقاب عالی جنابن سری اوزره مکان قیلدی غزال خوش خصال شیر بد فعال ایله قرین اولدی ومیش
دریش کرک بد اندیش ایله همنشین اولدی **بیت** آرام یافت در حرم امن وحش وطیر * انتو
کشت درکنف امن انس وجان * اما هر زمان عزم عزلت وجزم فراغت کیومرث صاحب
فرهنک ضمیرنده مدغم وکوکانده محکم ایدی ترک سلطنته بهانه واختیار خلوته بر افسانه ایستر
ملال بال واضطراب حال ایله روزکارین کچوررردی **وقتی عهد کردن کیومرث شاه**
مرد ملک ویده خویشتن سیامک اتفاقا بر سحر کیومرث شاه بو فکر ایله خوابکاهندن طورب
مسوده سنده وبیاض محاسننه نظر ایدوب کوردی که کشت زندکیسی جوانیده برف پیری انزو چهره روز
زنده کانیده شب هنکام ضعف وناتوانیدن کدر وار **بیت** ظهور صباح الشیب فوق مفارقی * بدر
بان لیل الشباب مفارقی * همانذم کلبا سنه غفلتدن ویانب ونار ندامتله مشعل سینه سنی یانوب
بو بر قاچ بیان معانی حسب حال ومرجع فکر وخیال ایدندی **لمؤلفه** اوردی ای پیر چون سکار عشه دست
آیغن اوب سرن ایلر شکست * اولدی سبل دن چو کوزک شیشه وار * ایله جان چشمی ال برله
چار * باشکی قالدر مغریوق قدر تک * بوینک اکوب خلقه ندر جیر تک * قدت دو نالام والقدر عصا
نقی وجود اینمک ایچون اولدی لا * روزه یوق طوتمغه جانکده فر * قلبکی عقد ایلمش امساک زر *
بورکک اقصولری ناک وار * قطع هوا درسکا درمان وکار * قالدی چو درج دهنک بی کهر *
کیسه کی پر ایلدی طوت سیم وزر * آهن ایکن اولدی کلیدک جو موم * فتح طلسماته بتر قیل هجوم *

سنکه عصا

سسنکه عصا بله ایدرسن قیام * مرده ویرم می صنوبرسن قوام * چون عدد ساکی عقد ایندی شصت *
بیلکه سکا مرک بوکز اوردي وست * یا قدکا ایله سر سنک کریش * تیری نشانه ایلدی کورد یش *
القصه کیومرث صاحب هوش ساقی دوران الندن بو شراب نابی نوش ایدوب ودریالالین
بواضطراب ایله درونندن جوش وخروش ایلیوب ایام کذشته سنه تاسف وعمر تلف کشته سنه
تلهف کوستریب ایندی **نظم** بر سرای کهنه ولکیر دنیادن منه * رخت جان بر وارو باردل
درین منزل منه * ساحل دریای جان آشوب مرکست این سرا * هان بترس ازموج دریا رخت
در ساحل منه * در جهان اندیشه بنیاد کردن باطلست * هیچ بنیادی برین اندیشه باطل منه *
اراد النجات فعلیه بترک الشهوات * دیوب اعیان مملکتنی وارکان سلطنتی جمع ایلدی قرت
العینی وسلوت روحی وقوة الظهری وعمده فتوحی سرمایه شادمانیسی ونصاب زنده کانی
اعنی جکر کوشه سی سیامک شاهی که دلیر ومردانه وکاردان وفرزانه عالی همت واهل فتوت
ایدی جود وسخاده ابر کبی سراسر ماطر لطف وبهر دوو عادده بهر کبی پر عنف ایدی خلعت عنایت
ازلی وکسوت هدایت لم یزلی انک خصایل ذات وفضایل صفاتیه برله معلم ومطرز ایدی **نظم**
شهریاری جامه بر قامت او دوخته * پادشاهی آیتی در شان او منزل شده * پیش طبع غیب دان
ورأی ملک آرای او * مشکل عیبی ورازی اسمانی حل شده * اوراق رسایل اخلاق واطباق
حمایل اشفاق انک الطاف حسن سیرتی واعطاف لطف سریرتی برله محکم ومشترزاید **بیت**
در خوی از غیرت فیض کرمش روی سحاب * در کل از خطر نخاک قدمش پای زلال * درمعالی
که نهد خنک فلک سرش نعل * ماه نوجای ندارد دیکر از صف نعال * کندوزنده وتی عهد وقایم مقام

صفت جامع
وزرای شایست

بیت

ومرجع كافهٔ انام اولماغى عرض ايلدم لمؤلفه جهان ايچره فخر شرف قدر تمام * كشنك ولادى اولا قايم مقام
وايندى اى جهانك كزيده لرى ودورانك پسنديده لرى سلطنت بنيانك بنيادى ودين و
دولت ايوانك عمادى سزلرسز جهانبانلق كشورنك رونقى سزك رأى منيركزلهدر وصاحب قرانلق
خزينه نك آبروى سزك واروكز كوكبهٔ سعادت هماسى سزك فناء كزده پرواز ايدر وسياده وقايه
سزك تفقدكز ايله اعزاز ايدر ربلو رسنز كه بيركلدن الف قامتم داله وبدر طلعتم هلاله دونمشدر لمؤلفه
بيلم دوران بوكب مانند پركار * عصا يله قدمدر لام الف وار * ايدر بولا بقا نفين چو بالذات
بو فانيده كيم ايلر ميل لذات * نجين كيم قامت اولسه حلقه كردار * ور خلوت سراى عيش اولور طار
بحمد الله كه اوغلم نوجواندر * خردمند وكريم و پهلواندر * نه كيم وار امور پادشاهى * انك بندهٔ
كون كبى كاهى * اكر بنى خدمت سلطنتدن معذور روا فى قبول شهريار بلغ ايله مسرور ودونه سزشك بوقدر
كه خاطر و رأيى معمور ودل علكينه پرنور ايدرسز غايت تمام ونهايت رجام اولدر كه لمؤلفه اكا
اولوب مسلم پادشالق * خلايق اوسته كشوركشالق * شب وروز ايليوب مشغله قوللق *
بكا ايده اتالق هم اوغلق * ظهير مدر نوله بارم كورسن * كلمدر آيدن خارم كورسن * نه پيرن كيم
اوله اوغلى جوان سال * اوتورسن حجره سنده فارغ البال * وقتا كيم شاه جهان ما في الضمير في بيان ايلدى
سر جمله اركان واعيان سمعا وطاعتا ديوب رأى عالم آراى خداونده آفرين وفكر مشكل كشاى شهر
يارة تحسين ايليوب بندهٔ فرمان بروكينه چاكر كزده لر زيرا سيامك شاه بين الخلايق لطف و
انصافله موصوف وداد ودهشله معروف ايدى چونكيم شهريارلك سيامك شاهه مقرر اولدى
ناچار آتاسنك فرمانه اطاعت كوستروب جهاندارلق خدمتنده مضطر اولدى لمؤلفه چو فرزند

اولامقبل

اولامقبل وبختيار * نه ديرسه پدر ايدر انكله كار * پس والدنك سيرتني اجرا وسنتني احيا ايدوب مشيد
ملكنده عدل وداد ايدى پيشه وروز وشب رعايانك احوالنى انديشه ايدرندى بيت كسى خسپيد آسوده
درزير كل * كه خسپيد از و مردم آسوده دل * لكن سيامك شاه دخى پدرى كبى محب خلوت وعاشق
عزلت ايدى زيرا من اشبه اباه فما ظلم ومن اعرض عن الحق ندم فلاجرم ايام فرصت وهنگام رحلت
ده شدتجه برزاويهٔ غارى وكهف كهسارى بولوب برنيجه كون انده اقامت وطاعت وعبا
دتده مداومت ايدردى كوندزلر صايم وكيجه لر قايم اولب ليل ونهارى دعا وزارى ايله كچردى بيت
يارب آن روچه خرابست كز سوداى او * در زواياى فلك پيوسته يارب يارب است * جهاندن
شوكيم عقونا زاهيدر * بودر كه دهرتق نيازا هيدر * اكا دكيم جان كرسنه سى كاربا ستدن تمام
سير وجذبهٔ محبت حق كريبان كير اولدى اتفاقا بركيجه بو تقلب الاحوال وفكر ترك امال برله رنج
ناركاره بى يار وغمكسار زار و بى قرار وخسته ودلفكار اوترمشدى وديدهٔ اشكبار وچهرهٔ
خاكسار ايله سرفرو ايدوب دست نياز وافتقارى اول داور آمرزكاردن يكا كتورمشدى حضرة
ملك علامدن قلبنه الهام وبو يوزدن اعلام اولدى كه در رحمت كشاده وخوان عنايت آماده
در هر نه مراد ايدرسن مقبول ونشانه حصوله موصولدر بيت رو بر در دل نشين كان نيز فركاهى *
باوقت سحر ايد يا نيم شبى باشد * پس سينهٔ پى كينه سندن براه آتشبار چكوب فلككوكاهنى سوزان
وديدهٔ غمديده سندن سيلاب خوناب دوكوب خاك سجده كاهنى غرقهٔ طوفان ايلدى تماندم
تراب مذلته عبوديت چهره سن سوروب وباب مسكنه خدمت جبهه سن اوروب درد ونياز
وسوز وكداز ايله ايتدى رباعى يارب دل پاك وجان آكاهم ده * آه شب وناله سحركاهم ده *

لمؤلفه

در راه خود اول زخود دم پی خود کن ❁ واکه بخود ز خود کراهم ده ❁ الهی خلصنا عن الملاهی ❁ وکن حبسنا لنا وقت الدواهی ❁ وارنا حقایق الاشتغال الاشیاء کما هی ❁ کریما رحیما محبت وسیمان بادیه‌سی دبسته‌لرینک آب دیده‌سی
عزتنه ومحنت وهجران بادیه‌سی تشنه‌لرینک آب سینه‌سی حرمتنه وسکر خمانخانه سنلت دردنوشی
ذوقنه وشوقی بعضا پیمانه سنلت مست ومدهوشلری عشقنه بو نفس وهوا صحراسنده سرگشته محنت
هدایت ایدوب احسان نجات ایله واشبو شهوت وعنا بیمارخانه‌سنده خسته جرحه جنایت
قلوب عطای شربت حیات فضل کارساز که دیده دلدن پرده غفلت وپنداری رفع ایت
ولطف بنده نواز که جان ناتوانمزدن نشوه سکر وخماری دفع ایت بو بولده ایقدن دوشنلرن
دستگیری سنسن ومبتلای جرم وعصیان اولنلرن عذرپذیری سنسن رباعی یارب ز دو کون بی
نیازم کردان ❁ وز افسر فقر سرفرازم کردان ❁ در راه طلب محرم رازم کردان ❁ زان ره که نه سوی
تست بازم کردان ❁ اشبو شهرستان فنا ودار الملک دنیا که هر کوچه‌سنده نیچه دیو وشیطان
خفیه درو هر گوشه‌سنده یوز غول وثعبان خفته در غناسی عنا فضاسی قضا منحی محنت راحتی جراحت
وسمی سم نعمی غم مالی مار دیناری نار لمؤلفه دیوار غم اساسی بلا عرش وفرش درد ❁ محنت سرای
دینی عجب کارخانه در ❁ بانده قامتدن کوکلم انابت واکا مقاربتدن جانم مجانبت دوشدی
انبت عما عملت وتبت عما فعلت یتر قیود سلاسل سودا ایله واغلال وحبایل غوغا ایله مقید ایله
کرم بی علتکدن منتظرم ووجود منتکدن متوقعم که بلبل جانمی محبس قفس بدندن آزاد ایدوب گلستان
عدل اینلت فضالرنده طیران ایتدره سن وطوطی روانمی حبس قفس تندن خلاص ایلیوب شکرستان
صحن قدسک هوالرنده سیران قیلدره سن والحاصل اول زار ودلفکار نیاز وتضرعاتن واهتزازدن

تعجبان هنوز تمام ایتمشدی که نفحات الطاف سبحانی بر مقتضای انی اجیب دعوة الداعی اذا دعانی
هبوب ایدوب تیر دعاسی هدف اجابته ومرغ رجاسی اوج رغبته ایرشدی بیت هر ناوک دعاکه
گشایند اهل راز ❁ از بازوی نیاز همه بر هدف رسید لمؤلفه اخلاصدن اول مرغ دعا که
کم پری وار ❁ پروازده گوزلر فرانلق اوجه پری وار شهید کشتگان سیاه مکتب شاه ودرد محبت
سوخته جوان گمراه ارباب روایت واصحاب حکایت بویله روایت ایتدیلر که اول زمانکه ابناء
آدم مسابح عالمی وذو اوج قومی طوتدی ودروزبروز امداد نصرت فرمانی روایی مترایدو فوا
حشمت کشای جهان متالکه اولدی وصولت قهرمانی یعنی دولت انسانی اطرافی جهانی واکناف
کون ومکانی قابلدی لمؤلفه کشتی به جو بو زطوته اقبال وجاه ❁ ملک چاکر اولر فلک خاکراه ❁ چو
طالع بند اوله اختر سعید ❁ کشتی نک شبی قدر اولور روزی عید پس جانورلری وادیلره ووحش
لره وجنبنده‌لر غارلره کوشه‌لره قاچدلر طایفه جن دخی بو هوی وهایه وغوغای جهان زسایه
تحمل ایتمیوب عماری قویب جزایره فرار ایتدیلر ومعامر ومحاجر ودرج جوب فلاحوب مساجد ومغا
بره فرار ایتدیلر مغاوزه وبراریده مسکن وبوادی وصحاریده وطن ایندیلر وبعضی جب وعبده
اختفا ایدوب مرجوم شهب اولدی وبعضی شغاب صعابه التجا ایلیوب سنگارذیاب اولدیلر ام
بو ایشلردن وبو محنت انگیز جنبشلردن نها دیر عنادلرنده حسد آدمی زاد زیاده ظهور ایتدی
وسینه پر کینه‌لرنده دیرینه اولان عداوتلری تازه لندی بیت بمیر تابر هی ای حسود کاین رنجیست
که از مشقت آن جز بمرگ نتوان رست لمؤلفه جهان ایچره شو کیم اهل حسد در ❁ اوده دوشمش
بنار جانسوز حسد در ❁ طولاشوب بو ینه صقش بو غازین ❁ حسد بو ینده حبل من مسد در

مکر زمرهٔ طغات طواغیتدن و فرقهٔ بغات عفاریتدن مختلفة الاکوان و مخالفة الاشکال والالوان بر
طایفهٔ ناخایفه که طبیعتلرنده بغی و عداوت مرکوز و جبلتلرنده غی شقاوت محروز ایدی روز و شب
دیجلرندن رحم و شفقت دور و جانلرندن رفق و لینت مهجور بل اوچوقی عفو و غفور اول شهریار دین و
دولن و اول جداد ملت و ملک هر زمانده دربخا اولوب هنگام فرصتی نکاه ده رصدکاه کوه و
دشتی پناه ایدوب مترقب و مترصد اولدلر من قرع بابا و لج ولج ☙ و من طلب شیا وجد وجد مقتضاسنجه
اول تیره دعا ید ف اجابته اردیکیجه اول کلاب ذی الانیاب بیدینلرن بر جمهور شیاطین لعین سیامک
ملک خصال صاحب جمال سرو قیشه کیر بیا صدلر تمامدم طاعوندو باکی اذرینه قوبلوب اول شاه
مظلومی و پادشاه معصومی غریم بیجا باکی یقاسندن و موت مفاجا کبی بوغازندن طوتوب فی
الحال مبارک باشن کسدلر مؤلفه روزکارن عجیبدر اطواری ☙ کلشنینک دروفی پر زاری ☙
کیمی بلبلرسه نازو نعمتله ☙ خون ایدر بغربن آه و محنتله ☙ یوسفه کرکی که حواله ایدر ☙ یونسی حوته که نواله ایدر ☙
آه الندن بو چوخ بد مهدن ☙ داد الندن بو دور پر قهردن القصه اول جان جهانک مردمک دیدهٔ دولتی
نه آه سحاب آینندن حیا قیلدلر و نه اشک مهراق و خونیندن ابا ایتدلر نه سوز درونندن افسرده
جانلری بلندی و نه پر توصبیح طلعتندن مرده دللری اویاندی جلاد بیدین و زبان پرکین کبی همان لحظه
امر بی نظام ایتدلر و تیغ بی باک و بدن پاکن اول غارتاره ده خون الوب قویب کتدلر مؤلفه بردار ز ستمی بیسند
کاین زال ☙ شنیدستی که با دستان چه کرده است ☙ بزیر پا نظر کن تا ببینی ☙ که دوران با زبردستان
چه کرده است ☙ وقتا کیم بو فسادن اوزینه بر نیجه لیل و نهار مرور و بر مغنه مقداری روزکار عبور ایلدی
سیامکدن خیر و شر خبر و اثر بیلنمدی خدمتکارلری هر نه قدر که طلبکارلق ایتدلر بولمدی کیومرث بو

احوالی

۸ ابلدجه

احوالی پر ملالی استماع ایدجک زیاده مضطرب الحال و منقلب البال اولوب امر ایله سراسر لشکر
انجم شرف طرف اول ماهی طلبده یلک وار پوبان و اول کنج نهانی زوایای کهسار و
و بطون هر وادی و غارده جویان اولدلر بیت که معتکف دیرم و که ساکن مسجد ☙ یعنی که ترا می
طلبم خانه بخانه ☙ اخر الامر سیامک شهیدن سر بریده سن و تن افسرده سن صحرا محنتده کوهر آبدار و
دریا قولتغنده در تشنه هوار کبی بر غارتارنجنده غرقه انوار اولمش بولدلر مؤلفه کورب فلان
ابحره مستغرق اوماهی ☙ یر اهیلنک کوکه ایرشدی آهی ☙ سحاب آبن تو تو نلر چرخه چقدی ☙ سیول
اشک خون سد ایتدی راهی ☙ بو حالت پر ملالی افشواردندن بو نظرده هر بر بلک موبی خاره دو
کل کبی جامه لرن چاک و بلبل کبی آه و زدمان ایتدلر بو مصیبت باهیبتن استغفارندن دیده لرندن
سیلاب خوناب اقدوب جو بیار کبی باشلرن جفا شلره اوردلر و باشلرن خاطره یودلر بیت اتشی
در زد چنان مرکش که مرد مرا بسوخت ☙ جو لبان و دیده هاشان هیچ خشک و تر نماند ☙ بلی چو
منهل بلاده بر زلال شافی که شواب کدرندن صافی اوله کیمه میسر اولدی و بو روضهٔ عنا ده بر نهال لعلی
تجن نشو و نما بولدی که در و بر دله خاکه برابر اولمدی بیت در تیز وجود هما نا بنا مده است ☙
ان شیشه کز خدنک مصایب نکار نست ☙ صحبتنک غایتی بت و دولتک نهایتی لت م نقشی
بناخت چو که اخره غانکرد پس کیومرث ادم صالوب بو واقعهٔ الیمی و حادثهٔ عظیمی اعلام
ایتدلر هماندم جان اتواب اول معرکه کیرو داره و اول غارتنک تاره یردی نه کورسه اولکه سینه تی
کینه سنده جکر کوشه سی ایدی و عمرن توشه سی ایدی و دیدهٔ عالم دیده سنده نور بینایی و کوهر
روشنایی ایدی لعل پرتاب و کل سیراب کبی بر خاره ضمننده غرق خون اولوب و تیدم خار و خاشاک

بانور سمین تنورجکردن بروخان آتش شرر سقف دماغه چوب سرشک سیندن طالی طوفان ابتدی واه جرخ

صحن سماتی تیره جان ابلدی نظم اسمان ازجبهه اکلیل مرقع برکرفت ❊ زنک کردون ازین ماتم کرفت ❊

زهره همچون چنک کیسوهای مشکین باز کرد ❊ پس بناخن چهره بخراشید وزاری درکرفت ❊

چون کوردی کیم کوکل دارنی وجان دیارنی شمام ماتم وظلام غم قابلدی پس خورشید انورکبی افسرن

سرندن خاکه صالدی وشب تیره دلکبی درو تندن جهن دود وسودا ایله واه ودخان اسایله سیاهلره

کیردی ویقین بیلدی که بو روز پرسوز وساز ونوشب آتش انداز وجان کداز دوره دوراز اولیسر در

تمانده ماند صبح دریده کفن شاهلق خلعتنی ازجیب تا بدامن چکوب چاک ایتدی وشام خونین چهره کبی یوزنه

تیغ هلاکله قاره قالمره بو بیجان وولدن اتش ناک ایلدی لمؤلفه ماتم فرزنده بکزر ماتم اولرحق

بیلور ❊ سلطنت جرخنده مهرآیین خصوصا شاه ولا ❊ سیل غمدن یریدر غرق ابتسه دهری اولدر

باغ امیدی چو قداو ویله خاک راه اولدی پس باقی رعایا ولشکر واندن اولان اهل کشور شاهلرندن

جون بو حال پرنباهی وپادشاهلرندن بو اه واهی کوردلر شب مظلم کبی سیاه جلللر کیوب و

انجم کبی اوده لره بانوب وشفق مثال قانلره بو یانب کندولرن برلردن یره اوردلر فریاد وافغان

وعلا ایله دهر ایچن طولدردلر نظم زسوز درونهای پر اضطراب ❊ جکرسوخته ماهیان زاب دراب

زپس دود واه اتشین ❊ درافتاده مرغ ازهوا برزمین والحاصل بو واقعه حیرت انکیز وبو حادثه

قدآمیز اخیار واشرارن وکبار وصغارن دیده لرن خوناب وسینه لرن کباب ایتدی بیت

نه اندیشه خواب ماند ونه خور ❊ نه ماند برحالت خود نه خور ❊ او کار بو واقعه کارها یلک وحادثه

جان کسلن چاره سن قضایه رضادن غیری ومغفرت خدایه رجادن غیری بولمدلر زیرا صبر وتحمل پشت

وپناه اهل مصایب

کلاه زنبر

کوکل بل

فضائل صبر

وپناه اهل مصایب وصف شکن لشکر نوایب در اجر مثوباتی نه عقد انامل ایله معدود ونه میزان مقاول ایله معدود

ونه مکیال رسایل ایله محدود اولر کا قال الله تعالی انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب چونکیم هر طلوعن

افولی وهر صعودن نزولی مقرر در وهر شرفن وبالی وهر دولتک انتقالی مقدر در بیت الا

کل شئ ما خلا الله باطل ❊ وکل نعیم لا محالة زائل پس انا لله وانا الیه راجعون له الحکم والیه ترجعون دیو

اول شهید سعیدی تجهیز وتکفین واتش سینه لرن آب اصطبار ایله تسکین ایتدلر بیت اسمانش

تخته تابوت ازمینا بساخت ❊ آفتابش بایه صندوق درکوهر کرفت ❊ وتختش عزیزان هزار

تعظیم وترحیب وتقدیم وترغیب ایله بردوش ایلیوب سرمدینه ایلتدلر ومرقد آدم صفی یه اول

نور محقق یه قورب بر برده مشهد منورن ومرقد مطهرن یاپدلر وسنکا استوار ایدوب کیتدلر

بیت کی دیده دو دوست که جوز اصفت شدند ❊ کایام همچو نعش زهمشان جدا نکرد دیکر و کتنا

کالثریا فی اجتماع ❊ فصیرنا الزمان بنات نعش ❊ اما چون نایره انتقام وکینه کانون سینه پرخرامده

ونار غیظ وغضب بوته قلب پرشغبده کالتهام ایدی فلابد صمصام انتقام ایله وشمشیر آتش خوام

ایله دماء خصما اراقت وصحن دنیای اعدایه اضافت ایچون تجهیز لشکر وترتیب عسکر ایتدی

لمؤلفه ایشتدم خلقه برکو یکلو جانی ❊ اوقوردی بونی دیلدن یا نه یانه ❊ صوغم سینه مظلومی

برفاب ❊ عدو قانن قوایچسن جانه جانه لشکر کشیدن کیومرث فرشته آیین بر طایفه

عفاریت ملاعین بر وقت سحر که عالم منور وسعادت یاور وظفر همسر وفلک صفاکستر

ایدی سلطان کشور سپهر یعنی مهر مشتری چهر مانند منوچهر تابنده چهر جهانکیر لک قصدینه رخش آتش

کرد وفلک تورد نه سوار اولب مروانه میدانه عزیمت ایتدی وعدودن سر انداز لق نیتنه همای

سما پرواز گبی لواسنی اوج هواده سرافراز ایدوب عنقای رستم مصاف گبی قله قاف گردون مطافن
اوزرینه دیکدی پس کیومرث گبی ستان مثال رستم دستان بساعتی که سعادت ازو بردی اختر
دولت رخشنده سنوب لشکر انبوه بیکران و عسکر پرشکوه بی پایان جگر گوشه دلبندلك و فرزند سعادتمندلك
قانن المفجون و موت مفاجا گبی عدونك جانن و عزم بیجا باکی دشمنك خانمانن المغ ایچون
برساعت قرار ونه بران اصطبار بطالبی که تولا کندیدو نقویم بحچه گوننده خانوب بروکوت
کوتورمز سپاه ایله یوریدی غبار مشار پای مراکبدن و گرد جهان گرد هوی و های مواکبدن فلکه چهره سن
بوریدی نظم سپاهی چو مور و ملخ بی شمار ❁ دلیران جنگی و مردان کار ❁ یلان دلاور که در رزمگاه
بنیزه ستانند از چرخ ماه ❁ بنوک سنان بی خبر در برد ❁ سپاهی ربایند از چشم مرد ❁
مرور روزگار و عبور لیل و نهار ایله واول خیل چون سیل ایله بر کوه فلك شکوهن دیلنه ایردی
که قلال بلندینه و تلال آسمان پیوندینه طایر فکرت سالها پرواز ایتسه ایرمزدی اسنکبار ایله
سکمدن تا سماك و خاکدن افلاکه سرکشیده قیلوب گیمسه یوبین ویرمزدی للمؤلفه دیده اندیشه
گبی راهی تنك ❁ پای وهم اول گذر کاهنده لنك ❁ اژدها کردار چکمش چرخه سر ❁ دیوه بکزر
چهره سی بی نور و فر ❁ صانکه رأس الغول در هر قله سنك ❁ کلب اکبر له قیلوردی کوکده جنك ❁ سواد
ظلمت نهاد چهره سنه قطران دقیر ایله عبوس قمطریر یازلمش و غار پر تار نك حجاره سنه تیغ قضا
و قدر ایله ذو قوامتین سقر قازلمش بیت باوش دم سرو درد مندان ❁ باراش سرشك
مستمندان ❁ کیومرث خورشید رای چون اول جبل اسمانی کوردی عنان کشیده قالوب بر
زمان متفکرانه طوردی الهام ربانی و سروش یزدانی ضمیر منیر پاکنه و خاطر عاطر تابناکنه قلوب الملوك

خواین ته فی ارضه موجنجه بویله الغا ایلدی که سیامك بختیارن قاتلری بودامن کهسارده فلان بیشه
زارده وراکرسوار دروا کرپیاده سر جمله فارغ و ازاده موارد طریق و مصاعد شواهق بغلیوب
عیش و عشرته و بزم و صحبته مشغول اولوب اتورمشلردر که نهب لرنده دد و دام و هوام
و سوام اول جانبه گذر ایده مزلر و شکوه پلرندن طیور و سکاری و مرغان کوهساری اول جانبدن
پرواز ایده مزلر مجریان روزکار و مترصدان ملك و دیارنه خوش دیمشلردر نظم چو برانداختی
برروی دشمن ❁ حذر کن کاندراو ماهش نشستی ❁ چو کردی با کلوخ انداز پیکار ❁ سرخود را بنادانی شکستی ❁
پس کیومرث دلیرن شول اتش غیظ و کینه که کانون سینه سنده اشتعال ایتمش
ایدی نسیم بشارت سبحانی و هوای اشارت یزدانی برله التهاب و هیجان کوستردی اهاندم دفع
اغتمام و قصد انتقام ایچون جان و دلدن حبل اعتصام و تجهیز جیوش دریا جوشنده تمکن تام و ترتیب
صفوف انتشاین سیوفنده تمام اهتمام ایدوب عسکر نصرت شعارینه و لشکر عبرت دثارینه اتا جعلنا
الغالب فی المشارق والمغارب دیوب امر ایلدی که اول بیشه زار آرده اتش گذار کبی هجوم ایده لر
واول شیاطین ملاعینی واول عفاریت شیاطینی شهاب سهام ایله و اتش حسام ایله طرفة العین ایچنده
رجوم ایده لر نظم بفرمود شاه سپهر احتشام ❁ که لشکر بجنبش در اید تمام ❁ بجنبید لشکر
سراسر زجای ❁ بفرمان سلطان کشورکشای ❁ و قنا کیم های و هوی حشم ماب و کفنکوی
خدم تمت نصاب و صیت و صدای درای خیول سیول کردار و دمدمه طنطنه صرنا و کوس قیامت
اثار اول طغات شیطنت پیشه نك و بغاة مفسدت اندیشه نك ناکاه سمع جیفه و کوش هوشنه
دوقندی صور اسرافیل اولوب قیامت قوپردی و کوکلر تقلیوب خاطر بریشان مصادمه و ملاحظه

ابتدی واهل زمین وآسمان واقوام کون ومکان سر جمله ایاغ اوزرینه کلوب بری بری ایله
مغالبه ومخاصمه ایلدی صانکه نظم سراسیمه گشتند از آن ترس وبیم ÷ وال جمله از خوف شد دو نیم
چنان آتش عجب بالا گرفت ÷ کزان شعلها در ثریا گرفت ÷ شول بخار کبر وغرور که
اول دیولرن دماغلرنده متراکم ایدی سبب صرع ووداء سرسام اولدی واول خاک
بغی وشرور که اول غولیلرن جانلرنده متراجم ایدی علت غش وخفقان والام اولدی پس کانهم حمر
مستنفرة فرت من قسورة اوکانهم جراد منتشر دیلری خوف وهراس ایله طولب اول وهلهٔ
مغلوب ومهروب اولوب تمامدم اطراف میشه زاره طاغلوب زهره لری چاک وسر جمله
هلاکت اولمغه قریب اولدی م چو اکاری کند عاقل که باز آید بشیمانی ÷ ناچار هر بری من بخار اسم
فقد ریح دیوب خاسر ونادم وحایر وهایم فراره یوز طوتدی هر یکا که گریزان ایتدلر هدف تیر وطعمهٔ
شمشیر اولدلر وهر گوشه یه که التجا ایتدلر گرفتار قید وبند واسیر اولدلر چون نامهٔ نجلری فقد خسر
خسرانا مبینا برله مضمون ایدی فلاجرم وبدا لهم سیئات ما عملوا وحاق بهم ما کانوا به یستهزؤن موجبنجه
اول جبارتلری سر آخر خسارته مبدل اولدی وچون جانهٔ قدر وشوکتلری فقد ضل ضلالا بعیدا
برله معلم ایدی فلا جرم اعد الله لهم عذابا الیما مقتضاسنجه شول فساد وعناد اوزرینه اولان اصرارلری(؟)
کندی وجودلرینک اضرارینه عساکر گردون کتوردی نظم دوحهٔ زقوم چون بار آورد ÷
برک زهر وشوک ادبار آورد ÷ عساکر گردون جناب اول مشاجر بی برک وبارن اطرافن
شویله قوشتلر ایدی که هوادن قوش اوچمزلر ایدی وسپاه انجم حساب اول بیشه زار
رخار ومارن کنافن بانند سوار استوا دایله بند ایتمشلر ایدی که اول اردن مار ومور کیچمزلر ایدی

نظم

نظم زهر گوشه آوزنشی تخت بود ÷ سروکار با کوس بخت بود ÷ بالضروره اول جماعت
طغیان وعناد واول شرذمهٔ خذلان وفساد که چهرهٔ میشوملری ختام لعنت ایله مختوم وجبهه
پرفتورلری داغ شقاوت ایله موسوم ایدی گریزه مجال بولمیجق وخلاصه احتمال اولمیجق اول کذا ایله
جنک وستیزه ونبرد ومحنت انکیزه اقدام ایتدلر وجمله بر یره کلوب غلوی عام ایلدلر بیت وقت
ضرورت چو نماند گریز ÷ دست بگیرد سر شمشیر تیز ÷ کیمی صورت فیل وخنزیر کیمی خرطوم کرداره
وکیمی شکل پلنک وشیر درندهٔ نیاب خواب اطوار ایله وکیمی هیکل عقاب وغرابه چنکل اظفار ایله
عسکر شهریارن اوزرینه یوریدلر وجمله غبار قدمدن وبخار ردمدن چهرهٔ آسمانی مانند سحاب
ظلمانی بوریدلر صدمهٔ صفوفدن که وزلزلوا زلزالا شدیدا حکمی ظاهر اولشدی زمینک برفاقی
سمایه انتقال ایلدی وضرب سیوفدن که وانزلنا الحدید فیه بأس شدید نکته سی ظاهر اولشدی
جو هوا آتش کبی اشتعال ایلدی بیت اولوب کوکلر سکز براقی قالدی ÷ عدو به بر تمامین
یرالتی قالدی ÷ پس جنود پرسعود منال آسود از در صعود اول طایفه کنود وعنوددن باشنه جیحه
عاد وثمود قویب کمان ونیزه وگرز وشمشیره ال اوردلر لمؤلفه صانکه دوشدی بیشه زاره
آچیندو ÷ اهرمنلردن ایرشدی چوخه دود ÷ دیولردن سینه لر اولدقجه چاک ÷ آچلوردی
صان جهندن مغاک ÷ تیغلر لواکی نیم اولدقجه سر ÷ شکل جوزا کوستردی نیزه لر ÷ صدای باد
تونه ایردی سیل خون قافدن گردونه ایردی القصه تنور کارزارن تف وتابندن آفتاب عالمتاب
آتشین جامه دوندی ودماء مهراقن سیلابندن چهرهٔ آسمان قانه دوندی نظم تیغ چون وسوسه
عشق وز فنا وبدل ÷ تیر چون شعشعهٔ نور در آید ببصر ÷ گرز خایسک شد وتارک دیوان سندان

کوه آزروه شده کار که اهنگرس نصر من الله وفتح قریب وبشر المؤمنین وکذلک نجزی المحسنین
پرده سندن ان جندنا لهم الغالبون وانتم الاعلون بشارتی ظاهر اولوب اول دیودن
واهرمن بی عددن تجلی تخت نگونسارلرینه فویل للکافرین من عذاب الیم شدید آتشی چکلدیکلری نوا
کهتیم المخفر چاره وناچار اول مرده مردار قرع باب اشتیاق واستیماندن غیری بو قضاء مبرمه
چاره ودرمان بولمدلر واول عنده بخوار تشبث اذیال استغفار واستغفاردن ارتق خلاص
وسرجان بولمدلر خواه ناخواه عصیان وگناهلرینه شفیع اولسن ایچون انلرکه سیاملت نامدارن قلقلری
وبو فتنه وفساددن علملری ایدی سر بسر قیدبند وگرفتار کمند ایدوب هر برینک علی ساقه قید
وفی جیده غل یعنی اغلال آهنین وانکال آزدرایین برله اوکلرنجه مناوبلر افمن یمشی مکبا علی
وجهه اهدی امن یمشی سویا علی صراط مستقیم دیوب حضور شهریار کامکاره ونظر جهاندار بختیاره
کتوروب عرضه قیلدیلر وخاک مذلته چهره لر سوروب وپای پادشاه معدلت شعاره پایلر
اورولر وایتدیلر که انلرکه ایقاظ فساد وفتن واغلاظ عناد ومحن ایتدیلر دولت قاهره سلطانی
وصولت باهره خاقانی یه استظهار ایدوب تفتیش وتفحص اولنوب بندی وشده سر جلده ست
وگردن بسته وسر وپا شکسته غرحضور موفور السرور وفایض النوره النوب کلندی پادشاه
جهان پناهن دولتنده هر بری بری باشلو اژدر واهنین دمار ایکن چالیا بجزده سوراخ ماره
کیرمش سوسمار مقداره دونمشدر وشاه معدلت دستگاهن همتنده هر بری حلقنده جبل وحوتره
جبل ایکن تنم الخیاطدن کیچش تاره دونمشدر بوندن بویله نه هر نه کیم بوالیدر اولنسن واولکیم سزاوار
غیلنس فرمان قضا جریان سلطانی برله گرسه میدان سیاستده هر بری دار دستکنای باد اولسن

گرگسه عرصه

گرگسه عرصه عقوبتده سر جمله سنگسار ومار صفت سرکوفته وزار اولسن بحمد الله والمنه که شهریار
مؤیدن عهدنده قواعد عدل وداد مشید مبانی صلاح وسداد موکددر ودرگاه گردون
پناه وسده حضرت ظل الله مدار فضل ومکرمت وملجا ارباب معذرتدر ولا تزر وازرة
وزر اخری موجبنجه گناه عمرو ایچون بکره عقوبت ومعصیت افری ایچون برغیره سیاست امر اولنمز
حضرت حق تعالی دانا وبینادر که بو بابده بز بیچاره ودرمندلی گناهمز وزیر پای حکومت سلطانت بنده
خاک راهز قطعه هم بنده کاینم خسرو پرست اگر پیشوایم ور زیر دست بدین
استان همچو خاک رهیم کربسته حکم شاهنشهیم لمؤلفه گر سیاست امر ایدرسن اوشدی تیغ
اوشده سر گر عنایت اوله فضل شاه وربی اشتباه فمن عفی واصلح فاجره علی الله صاحب
قران زمان وقهرمان انس وجان کیومرث جان وحی بو فتح ونصرته جاندن شادمان وابشو
حصول امنیته مسرور وخندان اولوب جناب حقه واول وهاب مطلقه شکر فراوان وحمد
بی پایان ایدوب امر ایتدی که اول جهنمی اهرمنلری جزاء بما کانوا یعملون اتش سوزانله جگرلرن
وبغرلرن بریان ایتدیلر القصه انواع عذاب الیم واصناف عقاب عظیم ایله سر جمله سن
هلاک وگرد فتنه وفساددن صحن عالمی سراسر پاک ایلدیلر بعد الاوان وجود اتش نهادلرن
رماد فی تندبادا انتقاطه در یاره صالدلر وسایر اهرمنلرن سیاست عظمایی کوروب عبرت
الدیلر لمؤلفه ایدب طالع عنایت بختیاری عدودن انتقام الملک زخوشتر ایچوب می کبی
قانن قانه قانه جهاندن یعنی کام الملک نه خوشتر وفناکیم اول ملاعین پی دیونک وشیاطین
برکینک قانلریله کیومرث گزینک سوزدل بریانه بر مقدار تسکین واضطراب جان خسته فی الجمله

تمکین حاصل اولدی ایسه بمقتضای عدل وداد سایرا هر جنسلری ازاد ایدوب خوش فر
شاهی وکرپادشاهی برله کلوب تختگاهنده قرار ودار السلطنه سنده اوتوروب جبر وشکوه
اختیار ایتدی ومحنت روزکار ستمکاره البلیة تعمّ طابت مقتضاسنجه ومصیبت جوع غذاء
الخیرها اختارها منتهاسنجه رضا کوستروب بنه عباد اللهی رعایتنه وبلاد اللهی حمایتنه مشغول
اولدی جمعیت ومشورت کردن قبایل حیوان و خواستن عزیمت دیوان سلیمان
علیه الصلوة والرحمن بنیان حکایت وبنیان روایت بوبله درکه چونکیم کیومرث شاه
فریدون سکندر درعون باری یاری ایروب وبخت دولت مددکاری الیوب منصور ومظفر
اولدی وصیت وصدای صاحب قرانی وهوی وهای قهرمانی وشوکت وصدمت انسانی
برله عرصهٔ کون ومکان وصحن زمان واسمانی طولدی قبایل پرویری افاضی جهانه دوجار غاز
وبرآری خالیه وشواهق عالیه واماکن وحشت اباد ومساکن عزلت نهاد ده قرار ایدوب
بنی آدمدن کمال احتراز واجتناب ومزید انقطاع واحتجاب اوزره اولدی اما ذئاب
بشر دشت وقاعده واطراف بقاعده دروددام ودسوام وفور ددوش یعنی طیور وحوش
هرفاتنی صور وسیر بولدر لمان حسام وپیکان سهام برله علی الدوام انتقام کوستروب ضرب وبیم
اقدام ایدلر شول سببدن که لشکر کیومرث ایله مقابله ومقاتله ایدن کیمی صورت فیل وخنزیرده وکیمی
پیکر ببر وشیرده وکیمی هیکل شهبازده وکیمی شکل زاغ وغرابده ایدی القصه سر جمله اول بولر صورت
ذوات الاظفار والانیاب وشکل صواحب الخرطوم والاذناب ده ایدی بیت نداستی که کاو
در علف زار آید بیا لا ید همه گاوان ده را چاروناچار حیوانات بواذیت وبلایه اصطبار

وانشو زحمت وعنایه تحمل اختیار ایدوب دردومحنت ایله لیل ونهار روزکارلرین کچورر لر دی
زیرا اچ بر دیارده ومحوا وکوهده امکان استعانت ومجال استغاثت اولوربر دیار یوغیدی
وعوض شکایت واعلام نکایت ایدجک انساندن غیری بر شهریار صاحب اقتدار یوغیدی
پس حیوانات البلیة جلی دیوب بوددده آخر زمان والامر اذا تجاوز حدّه انعکس
ضدّه فکرین ایدوب بو عقوبته عاقبت وپایان ولمیامی دیرلردی اکا دک کیم ملک و
دولت دوره حکم وحکومت مودود حضرت ملك الودود جناب مآب شریعت اباب
سلیمان بن داوده تحویل ایلدی علیه الصلوة والسلام الی قیام الساعة وساعة القیام
وممالك عالده وطوایف آدمه اولان فسق وفساد وصلاح وسداد ده وغی وعناد
فلاح ورشاده تبدیل اولدی منشور سلطنتی وطغرای غزاتی واتیناه الملك برله محلّا ولوای
قدر ورفعتی نرفع درجات من نشاء برله معلّا اولوب ذات مکارم آیاتی الطاف نا
متناهی ایله وصفات روشن بنیاتی خیر ونیك خواهی برله قدر علی وعنوان جلی بولدی نظم
دراحکام هفت اختر آمد بدید که دونیا بدوداد خواهد کلید ودیوان قضا جریانده رب
هبلی ملکا لا ینبغی لاحد کوسی اورلدی وجناب عرفان نهاده وعلمنا منطق الطیر انعامی ایله
شرف ویرلدی بر وجمله که انس وجن وصاحب هوش وطیور وبهایم ووحوش سر جمله فرمانبر
رام ومنقاد اولدی ربع مسکون وهفت اقلیم سر آسر اثار معدلتی ایله وانوار عاطفتی ایله معمور
وابادان اولدی وظیفهٔ انعامی درتبهٔ اکرامی خاص وعامه وهوام وسوامه وطوایف ودو
دامه روز وشب ایرشدی بیت هر خسته دلی که از اهل جهان فوت کشته بود از ایک لطیفه قضا

کوروزکار * جماعت حیواناتی که تخت جانه و بجاق استخوانه ایرشمشدی ظلال منع و ظلال رفیعده
ولجه صحرا و صحرهٔ حمافونتقلرنده قرار ایلمش ایدی چون حضرت سلیمان نبینك عزم نفحات معدلتندن
و فوحات بکرستندن نسیم انس و سلوت و رایحهٔ روح و راحت دماغ بنداریوی ملکه افراد حیواندن
نباته و عناصر مجرداته حکمنك جویانی وامرنك سریانی بیلدردی و اوازهٔ عدل و دادی وصیت و
صدای ششدوسدادی کوش ایتدار و هر طرفدن انهار متفرق کبی افوب افوب کلوب دریا ابین
جوش ایتدار للمؤلفه بغی وطغیان نسوه ایلیسدر * عدل و احسان خلقه مقناطیسدر * اکرچه
سلف انبیاده و متقدمین اصفیاده بطریق الوحی والالهام احکام نظم وانتظام و فرط
شفقت و رحمت و کمال عنایت و همت مشاهده ایتمشلردی اما و سعت ملك و سلطنت
و وسعت حکم و حکومت سیاست فهم ایتمشلرایدی و ملوک ماضیه و امراء سالفه ده برقانون
فراست و کیاست قوت سیاست و قدرت ریاست اکلمشلردی لکن مرتبهٔ نبوتدن
و دبدبهٔ رسالتدن خالیلرایدی ضروری فصبر جمیل والله المستعان دیوب لعل الله یحدث
بعد ذلك امرا رجاسیله روزکارلرین کچورلر ایدی بیت اکرچه تلخ اولور صبرن اغاجی
یمیشی لیك شیر بندر نه آجی * هرایشده خوبدر صبر و تأنی * کیم اولور هر کشادن بروایه
التأنی من الرحمن والعجلة من الشیطان و قتاکیم افتاب عالمتاب دولت سلیمانی مطلع فلك
نبوتدن سر عالمیانه طالع اولدیه و انوار ازهار شوکت صاحب قرانی سدرهٔ روضهٔ
رسالتدن ثمرات بخش اهل مطالع اولدیه و سرمولود جهار امهات مکومتی نفوذ ایتدی
ایسه و هفت اقلیم و شش جهاتده پنج نوبت کوس عز و دولتی اورلدیه و بومقدار کوکبه

ودبدبه وجیوش

ودبدبه و جیوش پرفروش بی شمار و سپاه و خیل معدلت کذاردن که عدادی اوراق اشجاردن
و قطرات امطاردن زیاده ایدی برکیمسه بغیر استحقاق فی معمورة الافاق برذره شنو
و زحمت و برقطره کلفت و مشقت ایرمه دکن کوردلر ایسه بیت نه خاکی بخون کس آغشته
شد * نه بك مور در زیر پا کشته شد پس حیوانات بربره جمع اولوب ایتدلرکه دمیدر عجز و
جبر تمزی وانسانلردن ایرن حیف و زجر تمزی حضور سلیمانیده و جناب معدلت ماب
صاحب قرانیده عرضه ایده وز مأمول و مسؤلدرکه عین عاطفت شاملهسی ملحوظ و حسن مرحمت
کاملهسندن سرجمله محظوظ اوله وز و بو ظلم اذیتدن و جوربلیتدن خلاص کلی بوله وز و من بعد
زمام اختیار و عنان اقتدار کندو دستمزده اوله نه اسباب معاشمزه اختلال و نه اطوار اوضاعمزه
اعتلال یول بوله بیت شه چو عادل بود ز جور مثال * عدل سلطان به از فراخی سال من
اتاه الله مالا و جمالا و شرفا و سلطانا فرابا من ماله و عف فی جماله و تواضع فی شرفه
و عدل فی سلطانه کتب اسمه فی خالص دیوان الابرار پس بونیت و عزیمت
اوزره اول کیجه قرار و صبحه دك سکون و اصطبار کوستردلر آمدن شتر مرغ از طرف جانب
و منع کردن حیوانات از عزیمت سلیمان چون سحر و یردی جهان باغینه فر * خوابکاهندن
کنش قالدردی سر * غرق ایکن کردون لباس ماتمه * نوردن کوکلك کیوردی عالمه * انجك
خان یاشینی سلدی روان * کل کبی اچلدی روی اسمان * انکچون کلدی کذر روی دهر * کا
و تلدی شب سنبلن آهوی مهر * قیلمش ایدی بیضه جوجی غراب * طوغدی بدندن بر هما عنقا جناب
اشیان زاکمن صحن جهان * اولدی شهباز سفیده اشیان * پس قبایل وحوش و طیوردن

آغ

وطوایف یار و موردن برجسم عنبر و برجع کثیر مجتمع اولوب قصد ایتدلرکه دیوان سلیمانی وقهر
معدلت سنانی یه واروب عرض احوال پرملال واعلام ما فی البال ایدوب ذرباتا اوردن
شکوی وحقلرن دعوا ایده لرناکاه بر شترمرغ صاحب سلوت ول عکلاین وجان آشنین
برله لنلت ولوک یاد یه طرفندن چقه کلدی چونکیم بونلرن قصد ونیتنه وفکر ورغبتنه نظر صالدی
ایتدی ای یاران وفا وای همکاران صفا هر مراده تقدیم وتأنی وتأمل واستخاره وتفال شرطدر ولازم
وشاورهم فی الامر موجبنجه اولو الابصار بیرله مشاوره وذوی الافکار روشن ضمیرلر ایله محاوره
ایلمك سنت انبیا وسیرت اولیادر بیت شاور صدیقك فی الخفی المشكل ۞ واقبل نصیحة ناصح متفضل
والله قد اوصی بذلك نبیه ۞ فی قوله شاورهم وتوكل ۞ که دوجه استعجال یاری خار ندامتدر و بیضهٔ
استعجالك نتیجه سی مار غرامتدر نظم هر که جهل خود اشکار نکرد ۞ جز بتدبیر پیر کار نکرد ۞ کار خود رای
بر خلل باشد ۞ زانکه بنیادش استوار نکرد ۞ خود مرادی دلیل بی خردیست ۞ عاقل این مذهب اختیار
نکرد ۞ هیچ اکچوزده بر پیر روشن ضمیر واره کزده بر مرد صاحب تدبیر کورنمزکه انك کفتارینه
اعتماد والتجا اولنه وخطاب مستطابیله عمل ایلیوب جناب حقدن فوز سعادت رجا قیله بیت
جز رای اهل فضل وسعادت کان مبر ۞ ابینه که چهره نماید درو ظفر ۞ و قاکیم حیوانات شترمرغن
خلقت غریبنی وهیات عجیبنی سیر ایدرلر کورسه لرکه بر جانوردرکه بنیه سی باشندن ایاغنه اشتره بکزر
کوه پیکر ناقه پا واسب سروکردنی قوش عجب قورلمش وحلیه سی طایر هما کبی سراسر بال وپر وقدر و
شرفدن سهم اعلاسی وار و بدنی طلسم مغربی کبی اورلمش فتوح عقاندن خط منتهاسی وار ودیدهٔ
حکمت دیده سی یاقوت احمر ودرخشنده اختره وفروزنده اخکره بکزر وچهرهٔ سعادت بهره سی ایلینهٔ اسکندر

وصفحهٔ مهرخاوره

وصفحهٔ مهرخاوره وبدر انوره بکزر کویا که تا اول آتشدن خاطر کوکش وانك انواری عکسندن
جمالی مهوش اولمشدر پس اول حیوانات جمله شترمرغه اقبال ایدوب سمع رضا ایله نصیحتن اصغا ایلدلر
و کوش وهوش ایله تلقاین پرحکمتن دکلدلر همان هاتف غیب وسروش بی عیب اول طایفه نك
قلوب پر اضطرابنه بو بیتی اوقدی نظم طرق کری اطرق کری ان النعامة فی القری ۞ یغانکم فی ارضنا
ما استشتری ما استشتری ۞ تمام دم ایلر و کلوب انقیاد واطاعت واتباع مطاوعت بسرنی
نعامه نك قدمنده قودلر وانك نصح وپندینه جان ودلدن پسند ایدوب تقصیر وغفلتلرینه اعتراف
ولجه اعتذاردن اعتراف ایلیوب ایتدلر ای شیخ صاحب وقار وای پیر نامدار بز شکسته
بال وخسته حالن رای پرقصورنی معذور بیورك كه تحمل تکلیفات بنی آدمدن سراسیمه ومشقت
اذیت وزحمات بشردن ادراك وفوق حکمندن بیمار اولمشزدر کار مزده تعجیل ضرر وتمردن ابی کی
رای العلیل علیل شمدیکه بحمدالله والمنة نعمت صحبتکله منتعم واشارت پربشارتکله شاد وخرم
اولدق الامر الیك فانظر ماذا تری نظم بیش ما را طاقت این غم نماند ۞ نیم جانی داشتیم
این هم نماند ۞ با که کویم انچه با با ماقی رود ۞ زانکه در عالم یکی همدم نماند ۞ از وجود ما نشانی درد وغم
بر نمی اید که یك محرم نماند ۞ شترمرغ ایتدی قولکم حق وکلامکم صدق هر نه کیم ویرسز حسب حال
دروهر نه کیم سویلرسز دردمانی البالدر بن دخی بوقضیهٔ غیر مرضیه ده سزکله انبازم وبو قصهٔ پرغصه
ده پرسوز وسازم بنم دخی جکرم انسان الندن پرخوندر وخنجر ندن تن وجانم زبوندر اما اصحاب
سداد ویابنده باب پندی بند ایتمك مقبول دکلدر وارباب رشاد وقانده جوی نصیحتی سد ایلمك معقول
دکلدر وما علینا الا البلاغ خصوصا که کندنك عشیرو قبایلندن وقوم ومنازلنه اوله خونینه سینهٔ اهل

دل که جواهر و زواهر حکمتله مملودر و همیان جنان قوم نقود که دررغز موفقله طولودر هر زمان مجاهده

ایثار ده و مضطربه نثار ده ولمق کرکدر **بیت** نصیحت کوش کن جانا که ازجان دوستر دارند

جوانان سعادتمند پند پیر دانارا ❖ زیرا که انلر حیرتله آشفته دلدر و درد و محنت ایله مست

لایعقلدر **بیت** چو خالی گردد از گوهر خزینه ❖ بیاقوتی نشیند آبگینه ❖ هر شجاعت که بی تدبیر و

رای آیدر ❖ صاحبنه درد و محنت و وآیدر **نظم** الرأی قبل الشجاعة الشجعان ❖ هو اول وهی

المحل الثانی ❖ فاذا هما اجتمعا لنفس حرة ❖ بلغت من العلیا کل مکان **بیت** برای لشکر ار شکنی

پشت ❖ به شمشیر یکی صدیق آن کشت ❖ هر زمانده شمع منیر شمشیر و تیر امارت و اضائی پرتو

آفتاب عالمتاب تدبیردن الور و هر روزکارده اشجار پربرگ و بارور درخت ملک و بار نضارت

و هر طراوتی نشوه آب حیات آب رای وافکاردن نولور **لمؤلفه** بهنگام آشوب یکرای نیک

به از صد سپاه چو دریای ریگ ❖ سرلشکر بهار اگچون شکوفه منیر در که معنیده جوان قوم دل

و صورتده پیر روشن ضمیر در پس انده حاضر اولان حیوانات جمله دعاء پادشاهی جواب ویروب انده خیرا

آیتی و فیوب رای صحیح و حکم صریح هر نه ایسه بیوردلر شتر مرغ ایتدی اگر بندی کرندی کوش ایدرسکز

سزی برناصح امین و صالح گزینک رای زرین و فکر متین ارشاد ایدهیم و خاطرکزی بند غمدن قید

المدن آزاد و شاد ایلیهیم آگاه اولن که کوه دماوندده برکلاغ صاحب رای واردر که دل

پر ابتلای شب سیاه اگچنده جهان روشن چو اغور غایتده پیر معمر و اهل تدبیر منور در اسرار اطوار

عالمدن و اغوار آثار بنی آدمدن زیاده باخبر و شربت شداید ایامی بی حد چشیده و ضربت حکایم

ایامی بی عدد کشیده در اگرچه قوم ماتم و اهل فنا پرغم سیاه پاره کبی مشدر و سایه صفت چهره سن

خاکساروسینه سن

خاکسار و سینه سن پرغبار ایتمشدر اما النور فی السواد حکمته و علیکم بالسواد الاعظم و فحجه (?) کا

المنیر غایتده روشن ضمیر و کالنجم الکبیر تابنده مستنیر در و ظاهری رنک زنکله مغبر آیینه منور در

و بیکری کرد کدر ایله پرچشمه مطهر در **لمؤلفه** اگرچه صورتا تجدغی (?) وار ❖ ولی باطنده اوزکه عالمی

وار ❖ ایدوب عنقالاین عزلت جهانده ❖ نه غمخوار و نه یار و همدمی وار ❖ قناعت کشورینک

شهریاری ❖ دل مسرور و جان قوی وار ❖ هوا و جنده قالمش دوده بکزر ❖ که اغزن ایچره آتشدن

دمی وار ❖ زمان قابل دن بر و مقبول جهان و معلوم انس و جان اولمشدر فبعث الله غرابا

یبحث فی الارض برله شرف بولمشدر و روزگار رزقابلری انک وانده کارده تدبیر دیار

اولدغن کورب هر بری عجزتان اکون مثل هذا الغراب آیتی اوقورلر و ریاضت و قناعتله و

عزلت و رهبانیت برله چوق نورانیت تحصیل ایدمشدر و روز طوفاندن برو طواف شهر و

دیار و صراف نقد روزکار اولوب چراغ دیده سی نجم تابنده کبی شب تار اگچنده شعله دار در

و خزینه سینه سی پر در شاهوار در و حضرت خضر ایله ظلماته کیروب سرچشمه حیاتدن بهره دار و کامکار

اولمشدر بو سببدن خاطر قوم برله عمر درازدن برخوردار اولمشدر حکیم ذوفنون و علیم ذهمنور (?) در

هر زمانده و روز بانی سوره دخان و هر پرده فکر نهانی نکته قرآندر حقیقتده سیمرغ قاف قربت

و عنقای کوه عزلتدر همای لامکان و شهباز عرش آشیاندر زهد و ریاضت جثه و عبادت

اندیشه کبی کیجه لر قایم و کوندزلر صایمدر **لمؤلفه** زاهد در کسوت اهل فنا ❖ عابد در خدمت

اهل عبا ❖ همچو دریا سینه او پرخروش ❖ زاتش دل جانع (?) هردم بجوش ❖ بسته دل

بر شهپرش افلاکیان ❖ خسته جان سیر و طرش خاکیان ❖ سوره واللیل اذا یغشی یه کیجه لری خورد

خواب اولوب شمع شب افروز کبی نغیر منور یا مشدر لیلة القدر خیر من الف شهرده سنه لر بیله
غفلتی کندویه چو آم ایدوب معراج الدرایه کبی بر کتاب پر عبر تحریر ایتمشدر دنیا و ما فیها حقا نظرنده
بر جیفه در و صحرای فناده ملقا **لمؤلفه** مبارک فالدر فرخنده دیدار ❁ همایون بالدر تابنده کردار ❁
انکچون اولدی عبا سی لباس اول ❁ که مشک چیندن ایتمش اقتباس اول ❁ بولوب فوز حقیقی بر له تمکین ❁
اولیدر اهل حال ایچنده مسکین ❁ بلا و درد و غم او دینه یا نمش ❁ وجودی دود آهندن بویانمش ❁
سواد دیده کبی حالی روشن ❁ نهادی باغ جنت کبی کلشن ❁ القصه شتر مرغ اشارت بی
بشارتی موجبجه طایفه حیوانات دن انلرده که پای قدرت و یارای همت واردی کوه دماوندده عزیمت ایتدیلر کل طیر یطیر بجناحیه والعاقل بهمته **لمؤلفه** همت ترا بکنکره کبریا کشد ❁ ابن شفقت کا هر ابه ازین زوبان مخواه ❁ چونکیم زمان ایله کوه دماونده کلدیلر اول جبل بلنده یردلرنه کورسه لرکه اهرمن صفت و عفونت صورت بر دا غدر کویا درون کردونده قبقره یا نمش اغدر
فرق فرقه سا بنده سیاه مانند شب کلاه و ذیل هامون اساسنده عرصهٔ قیامت مثال
غبار راه شیخ صاحب تمکین کبی پای ثباتی دامن فراغتینه طولامش و زاهد عزلت کزیده
کبی صحرالری کوزیا شیله صولامش **لمؤلفه** نه کوه ایرمش زحل یا مینه باشی ❁ شکست ایتمش جهان
جامینی طاشی ❁ اقرهر کوشه دن بیک چشمه زخشار ❁ بری اول چشمه نن مهر درخشار ❁
القصه کوه فلک شکوهی سراسر کشت ایلیوب کلاغ صاحب فراغ بر دوحهٔ سدره
قیام و طوبی خرامی بر داغنده بولدلر ❁ که کورسه منتهاها قدینی سدره ❁ کوکلدن ویردی
طوبالک زهی قدر ❁ یا شیل پیراغلار ایچنده سبز عبالره کیرمش زاهد خشک نها د و حشک

خواد و محرق الاکبا و کبی فارغ البال و اسوده حال اولوب اوتورمش **لمؤلفه** هوا اوجنده
طوکش بو دوه بکزر ❁ دم مادن قورمش اوده بکزر ❁ پس اول دوحه نی نخل حرم کبی تیری کز
طواف ایدوب دیلکلو دلنجه نیاز و زاری و طلب عنایت باری قیلوب زبین خدمته بوسه ویردلر
و صورت حال پر ملال لرین تقریر و درد مافی البال لرین تعبیر و تصویر ایدلر کلاغ مسکین دخی
بو داغ ایله موسوم و بو درد و محنت ایله مغموم و مهموم ایدی که بنی آدم اللرندن کرا نمه هدف تیر بلاو
فراتکر فتار دام عنا اولمشدی و هزاران حیله و تزویر و مکر و تدبیر ایله اللرندن خلاص اولمش
ایدی و قید و بند لرندن و دام و کمندلرندن نجات بولمشدی کاه حجاره کاذ کهردن جانی فنا کلوب
شکسته بال ایدی و کاه سنک فلاخندن مجروح اولوب خسته حال ایدی و قناکیم بونلرن شکایتی
و چکدی درون دلدن دوت فی کبی اکلدی تاب سینه ایله بیانه و آب دیده ایله زبانه کلوب
ایتدی ای فرزندان دلبند وای دردمندان مستمند اول دمدن برو که آدم خلافت بخشنده
او تورد ی بزم طایفه نک حضور و راحتی دنیادن کوزلدی روزکاری شمار درکه ذریات آدم
دست ظلمی بینما دراز ایتمشدر و جور و عناد و شور و فساد طریقنه کیتمشدر حالیا ظهار شکایت
و حکایت و استمداد عنایت و حمایت و فنی و کلدر بر مدت دخی مصابرتی پیشه و مصادقتی
اندیشه ایدوب دست رضایی دامن تسلیمه او رمق و مدارا ایله اسا اسلوبی مرعی طوتوب
توکل و تحمل مقامنده ثابت قدم اولوب طورمق کرک و بو رازسر بسته الی حیث یا توفی کتمیه
افشا ایتملک کرکدر کل سر جاوز الاثنین شاع ❁ کل امر شاع فی الافاق ضاع ❁ کون کبی روشن
و فلک کبی معتبدر که کل خندان الدن اله دوشنجه تیز پژمرده اولور و هر شمع فراوان که همدم افکار

باد اولانی الحال اولورلکی سخن گفته نبرجسته دروراز شکفته نارکسته دربرانگرکه خاکستر الجیده خفته
اوله سالم وخفته اولور چون اشتعال ایروب معیارندن تجاوز ایلسه پراشوب واشفته اولور
چوق رازاولورکه چون شمع پرسوز وکداز کبی اورتایه کله محنت ساز وسرانداز ودرد وبلالرله انباز
اولورنه خوش دیمشلردر قلوب الابرار قبور الاسرار اکثر احتمال اولدرکه شکوایکز مسموع اولمیه
وه عویکز مطبوع ودوشمنه همان بی ادمله عداونکز بشسند وخصومتکز ممتد اوله نیته کیم دیمشلردر بیت
در همه حال صبر باید کرد ❀ که مباداکه جز بتر کرد ❀ زیرا ذریات انسان بری برینه ظهیر ومعیندر الجنس الی
الجنس یمیل وسلیمان بن داود دخی صلعم اگرچه جماهیر انبیانک مشاهیرندن ورو گروه اصفیانک
نافذ بصیر وروشن ضمیرندندر وحالیا حل وعقد مملکت وقبض وبسط حکم وحکومت سرحلقه اوکا مفوضدر
وجهانده امری جان کبی بدنده ساریدر وکون ومکانده حکمی قان کبی تنده جاریدر نظم جهان قیلماغه
جانن اکا تسلیم ❀ بری صف لشکر اولمش یدی اقلیم ❀ قیوسنده ملازمدر شب وروز ❀ بولاریرکه
نوبت یلده نوروز ❀ انک وصلینه قربان ایتمکه جان ❀ کلور هر یلده برکز عید قربان ❀ وزمانده افعال
خلوع وبدع خلق جهاندن مرفوع وودوراننده اقوال مخترع ومبتدع انس وجاندن مدفوعدر لمؤلفه یوکون
دورنده یوقدر بند وزندان ❀ مگر خوبانده زلف ایله زنخدان ❀ یوبیمزکوکه ظلومن آهی ❀ مگرکیم عاشقن
دودسیاهی ❀ درازاتیمز کیمسنه جنگ ایچون دست ❀ مگرکیم غمزه ساقی سرمست ❀ ظاهر بودرکه
انک حضرت شریفنه مراجعت وجناب منیفنده مرافعت سزن ثقل احمال عذابکزه سبب تخفیف
ووردنهاوکزه سایه تلطیف اولور اما صحف اسمانیده وکتب سبحانیده بولمشم که خیل انبیادن خلیل جاه
وجود واهل شهود کیمسنلر مبعوث اولسه که گرکدر وهر برینک اوازه سیله کون ومکان وکنبد اسمان طولسه

اگرکوروسلیمان

۷ علاقرده دینار

اگرکوروسلیمان نبیدن حکمرانیت مابیننده بجد اختلاف وملت ایچنده چوق درلو اعتساف
ظهور ایدیسردر هر طایفه برمذهبه وهر قبیله برمهربه یوزطوتسه دروزمان جاهلیت اولوب هرکشی
رایند استبداد وهر شخص فکرینه اعتماد ایلیوب عالم هرج ومرج وشوروشر ایله بربری ایچنده درج
اولمزمیدر اولیسه دروا احکام احوال تغییر وتبدیل واوضاع واطوار تقلیب وتحویل بولیسه در
شک وکلدرکه سزک دخی اول زمانده حکم وقانونکز منسوخ وباطل واسلوب آیینکز معطل وج
وعاطل اولور پس بنی آدم سزه انتقام قصدن ایدوب دخی بدتر خوار وذلیل وحقیر وعلیل اولورز
همان بودردن دواسی صبر وتوکل واشبو بلانک شفاسی فراغ وتحملدر بیت بچشم خویش
دیدم دربیابان ❀ که مرداهسته بگذشت ازشتابان ❀ ایکنجی خصوص بودرکه هنوز بزم طالع بعزده
نحوست وار وطایفه انسانک دماغنده رعونت واستکبار واردر وبزم دولتمز کون کوندن تنزل وتربنده وانلرن شوکتی یومافیوماً ترفع وترقیده شمدی چاره کار همان مدارا ایله معامله در
نه معارضه ومجادله شول امر خفیه که تقدیرات الهی ضمننده مضمردر وعقول عالمیان انک حکمتی فهمندن قاصره
وبی خبردر حالیا میدان فرصتده چوکان قدرت انلرن اله ویرلمشدر هرجانک که حافظی عنایت
ربانی اوله آسیب روزکار زورکاردن ناکرند ایرمز وهر طایرن که پروازی اسمانی اوله اکا دام
مکر وحیله پای بند اولمز بیت اگرکوه آهنین بجنبد زجای ❀ نبرد دلی تا نخواهد خدای ❀ اما تا اذا تم امر دنا
نقصه موجبنجه هرکالن برزوالی وهر دولتن برانتقالی وهرطالعن برافولی وهرناظرن برذبولی
اولور فوازاوج توتی الملک من تشاء ندن بی روی نسبت حضیض وتنزع الملک ممن تشاء ده هرکلزاد
لطف دلفروزن برخار قهر دلدوزی اولور م کنج ومار وکل وخار وغم وشادی بهمند ❀ وبودخی

علی الیقین معزز در که حکمت الهی بو اسلوب ایله مقدر در که عنایت متعلق هرکیمه که دولت و نعمت
عطا ایلسه مبادی احوالنده انواع بلا و اصناف عنا کوسترر که بعد عسر یسرا در والجنة حفت بالمکاره حجن
دولت پایه بی مضطرب اوله و احوال البشر بحکم قضا و قدر منقلب اوله که ان الارض لله یورثها من
یشاء من عباده بزدخی اول وقت و آر قوتی بازویه و بوراز سر بسته رویه و مقدار عزیزه زاویه و دعوا
و شکوا اخری کفتکویه کتوره وز بیت باش تا دوستش ببیند در روزکار ❊ پس بکام دوستان مغزش
برآر ❊ حضرت حق تعالی عسی ان تکرهوا شیئا و هو خیر لکم موجبنجه حلاوت شفایی مرارت رواده و اسا
یش دنیایی صورت بلاده قودی تا کیم عاقل و کامل و هر عالم و عامل تمسک وسایط اسبابدن و تعلق
روابط احباب و انسابدن بالکلیه ال چکوب دامن فضل کردکاره و ذیل عنایت پروردکاره محکم یاپشه
لمؤلفه خدای عز و جل ضمن هر چه کند ❊ لطیفه ایست که کس را از آن خبر بود ❊ اوچنجی اولدر که بزه حکم
و قاضی نه زمره انسانذن و نه طایفه حیوانذن کرکدر تا کیم بی میل و محابا و فصل قضایا ایلیه اکر ذریات آدمدن
اولورسه آخر زمان پیغمبری محمد المصطفی علیه الصلوة و السلام زماننده کرکدر که سرخیل انبیا و سپه سالار
اصفیا و در و زیبای اصطفا و دری سپهر اجتبا و نتیجه مقدمات کون و مکان و خلاصه محصول زمین و
آسمان و ناسخ ملل و ادیان و جامع جمیع کتب و صحف اندر رعایه خلایقه کوندرلشدر لئلا یکون للناس علی الله
حجة بعد الرسل بیت اوست مفتاح کنج خانه جود ❊ اوست مصباح کان وجود ❊ نبی انا بعد
یاس و فترة ❊ من الدین و الاوثان فی الارض تعبد ❊ وجود شریفی رحمة للعالمین و لعب منیفی هادی
سراج و امیذدر بر طوطی سخن برای حکم الهی در که عنوان بیانی و ما ینطق عن الهوی در و بر بلبل سرای بستان
اسرار ما ینشا هیدر که وصف رتبت شانی سبحان الذی اسری در بیت سبب آفرینش عالم ❊ منبع جود و

معدن الطاف

معدن الطاف ❊ شرف دودمان آل قصی ❊ تاج سر مهر عبد مناف ❊ نردبانش فلک شب معراج
ویره بانش ملک بروز مصاف ❊ و سر جمله آل و اصحابی مقتدای دین و دولت و رو جمیع اتباع
و احبابی پادشاه ملک ملتدر رضوان الله علیهم اجمعین الی یوم الدین یا لیتنی کنت معهم فافوز فوزا عظیما
حالیا هر بر یکز مراجعت ایدوب مکانلو مکانکزده قرار و آشیانلو آشیانکزده اصطبار ایلیوب
فانتظروا انی معکم من المنتظرین و فنالکم کلام صاحب فراغ بر مقتضای و ما علی الرسول الا البلاغ و عظ
و نصیحتی تمام ایلدی و شفقت و مرحمت سوزلرین سویلدی حیوانات جوش و خروشی ز بسندن اسمانه بو
تیغ یاسله جکرلرندن عرق اقدام و اهتمام کسسته اولدی ربنا و لا تحملنا ما لا طاقة لنا به دیو بطابوس
و محروم و مغموم و مهموم اول کلاغدن بدر واولوب دو بدلرده درون سینه پر خون ایله دونب کیندلر
بر قرار سابق بنی آدمن جور و جفا سینه و محنت و بلا سینه صبر و تحمل و الطاف خفیات حقه توکل و تو
کوسترلر سخن کفتن حیوانات شکسته خاطر ❊ و خبر یافتن از حکم جنیان ذی المفاخر ❊ کل بر وای سل
و مکش دل قیل فغان ❊ کیم دکمدن و للرآز بوی جان ❊ یا ن جکرون عود و مشکین دم کبی ❊ انکله دلدن
بلبل پر غم کبی ❊ کیم هوای عشق ایدپد رجان اود ❊ ودو آهکدن فلک لرد رکبود ❊ هر نفس بیدقلرن
و مساز بی سن ❊ و مبدم عشق اهلنک همرازی سن ❊ تیغ نخندن دلنشد ر دلک ❊ سینه لر سر چمن
قیلور بلبل دلک ❊ سوزرک هردم رموز عشقدر ❊ اه و ناله جمله سوز عشقدر ❊ عرش اعلاء و آسمن
صفیرت و آم ایدر ❊ جوخ ققنوس نغیرک دام ایدر ❊ سیر ایدرسن اون سکز بیک عالمی ❊ تمش اکی
دلدن اورسن دمی ❊ منطق الطیر سلیمان سنده در ❊ نطقه کل کاسرار قران سنده در ❊ نغمه
کلک رقاصیدر کون فلک ❊ نازکک شنا قیدر حور و ملک ❊ انس و جان ترجمانین بو کون

کائناتڭ هم زبانی سن بو کون ❊ سیرا و وارحقا یقدر و مک ❊ او زکه درعشقیله دوکمون علملت ❊ انشکلدن
سینه لر بریان اولور ❊ دیده لر گریان جگرلر قان اولور ❊ عشقدن پرورده لک غمدن تهی ❊ جانک اسرار
جهانن اگهی ❊ بند بند اولمشدر رجانکده عشق ❊ اسماندن بوجه دریا نکده عشق ❊ مرشد راه طریقتدر بوزن
منت ستر حقیقتدر رموزن ❊ لب بلب پر ایله همدمسن مدام ❊ شفقتکدر نطقه گلسن خاص و عام ❊ وقنا کیم
حیوانات مضطرب البال و منقلب الحال کلاغ پرداغن نصیحتی ایله معاملو معامنه عزیمت و قصد فراغت ایدلر
و هر بری اولاد و اتباعنه و اخفا و اشیاعنه کلاغن قصهٔ پرغصه سن تقریر ایدلر و بو ماجرایی تذکره و قیل حال
اولسن ایچون چون دل و دیده ایله طوماره تحریر ایدلر القصه برنچه سی ❊ م درین امید بسر شد دریغ عمر عزیز ❊
دیوب انتظار و محنت و امید و حسرتله هلاک اولدلر و برنچه سی تنر قص به ریب المنون مقتضی سنجه تمر قصد
امر موعود و مترقب حکم معهود اولوب خرم خاطر و خوش دل کچندلر اکا دک کیم رسول آخر الزمان سلطان
دار الملک امن و امان افتاب عالمتاب سپهر رسالت ماهتاب خرم جناب فلک دین و ملت و صدر نشین
اصفیا سر حلقهٔ قلادهٔ انبیا محمد المصطفی علیه تسلیمات اوفاها و من التحیات اصفیها ایات نبوت و تبیانه
رسالتله مبعوث اولدی نظم سلطان رسل سراج ملت ❊ هادی سبل شفیع امت ❊ خورشید سپهر قاب
قوسین ❊ برهان خدا امام کونین ❊ بابای شفیق هر دو عالم ❊ فرزند خلیق ترین آدم ❊ شد ذروهٔ لامکان
مکانش ❊ معراج ملائک استانش ❊ خاتم خاتمیله شرع مبین احکام دینه الی یوم القیام خلود و دوام بخشن
اوروی و مهر نبوتدن نگین زمین و اسمان و سمعهٔ دل و جان بر برای نقش تأیید و تأبید اولدی نظم در
خاک اراده اولین کشت ❊ در کاخ نبوت اخرین خشت ❊ این کاخ ز هیچ آفریده ❊ یکخشت
چو قالبش ندیده ❊ با وی زدگر کسان چه حاصل ❊ او خشت زرشت و دیگران کل ❊ نقاص ربع

نفوذ سکونه

سکونه نفوذ احکام قضا نموننده نکتهٔ ان الارض یرثها من عبادی الصالحون کون کبی ظهورا ابتدی
لطف عمیم و خلق عظیمدن و اثار عدل و داد و اطوار صلاح و ارشادندن خلایق جهان حضور ایلدی
چون شرع سعادت کردارینی برخلود و دوام و دعوت شرافت اثارینی جمله مخلوقاته عام ایلدی
لاجرم هر طرفدن اگر قبایل انس و جان و اگر طوایف سایر حیوانات در خدمت شریفنه منازعت و دعوت
سنیفنه اطاعت ایدلر و دیار بعیده دن اوارو عبید وجود عالم پناهنی طواف ایچون حرم محترمنه
احرام همت شعار ایله متوجه اولدلر فرقهٔ انعامدن و زمرهٔ هوام و سوامدن اول انعامی عامه و
احسانی تامه حاضر اولوب برنچه سی شرف ایمان ایله و غنایم احسان ایله مشرف اولدلر و شول حیوانات
که آبا کرام و اجداد عظامندن کلاغن و حبیبتنی الستماع ایدوب قدوم خاتم الانبیایه انتظار
و اذیت بنی آدمه اصطبار گوسترمشلردی چونکه اول سلطان انبیا و برهان اصفیانک ششش جهات هفت
اقلیمده پنج وقت نوبت سلطنتی و چهار اصل و سه مولوده شمول دعوتن ایشتدلر ایکی و محبوب مانند
بیلک پویان لبیک زنان با درد و نیاز دور و دراز یوللره دوشوب خدمت سعادت تخته عزیمت
ایتدلر تا کیم تشریف ایمان و تکریم احسان ایله مغتنم اولدقلرندن صکره دست انساندن ایرن بیداد ارغ
و قصهٔ پرغصه دادلرنی عرضه ایلدلر لکن الامر بید الله هر برنیه بر حادثه واقع اولوب و بر علتی مانع اولوب
اول سعادت مساعدت ایتمدی لعل و عسی و امید صحیح و سایل کچندلر شرف صحبت سید المرسلین
علیه الصلوة و السلام الی یوم الدین و زمان معدلت خلفاء راشدین رضوان الله علیهم اجمعین
طرفدن فتنه و فساد و هر مملکتده جور و عناد دینه استداد بولدی خلایق طوایف حیوانک کرد و درد
و ظلم و بیداد انساندن خونلو طولدی الفرده هلی قدرت و یارای عزیمت و ادایکی مدت بیچاره

ومحنت آواره کی برلر هربری جانبه کلدی وشونلر کوبی دست وپالایدر مقام جرنده وسکن زجرنده مجبر
قالدی زیرا صیت وصدای اشرار عالمدن وهوی وهای جنود بنی آدمدن صفحهٔ جهانده اذا زلزلت
الارض زلزالها سورهسی برقوم اولمشدی بلکه بو طوفان بلانک بردی کاورینک جانبه اودکبی
سرایت ایلمشدی وبرق حسامدن ولهب سناندن وسهامدن یکاد البرق یخطف ابصارهم صورتی ۷ دیده دورانده
مرسوم اولمشدی مگر که بو طغیان عنانک کردی شیر چرخ برینک چهرهسینی دود کبی قابلمشدی م ازدهای
باتفاق جهان میتوان کرفت ❊ شول شرار شرارت که کانون اندرون نفسانیدن افروخته ایدی
اژدها کردار روزنه دهانلرندن زبانه اورمغه باشلدی ونفوس شریرهٔ اراذل وادانی مشغول
شرب شراب اولوب دریاوار سیول وخیول شر وشور عالمده روانه اولمغه آغاز ایلدی بیت
الراح کالریح ان مرت علی عطر ❊ طابت وخبثت ان مرت علی الجیف ❊ لاجرم حیواناتدن آسوده حال و
فارغ البال اولنلر نه کرفتار بلا واسیر درد وعنا اولدلر بیت سپهر تند راهست این چنین کیش ❊ نماید
راحت وریخ آورد پیش ❊ اتفاقا بو اثناده طایفهٔ جنیدن بر فوج که ارض نهامده استماع قرآن ایدوب
فامنا به ولن نشرک بربنا احدا دیوب ایمان کتورمشلردی وانه تعالی جد ربنا ما اتخذ صاحبة ولا ولدا دیو
متابعت شرع وسنت ایتمشلردی بو ایرکر محیطدن بر جزیرهٔ قوم نهادی ملاذ وملجا ودر خطهٔ بهشت آبادی
مسکن ومأوی ایلمشلردی تماشای سپهر سپارنک انف سبزهسی سرنده حیران ودنلنا ایدی ارباب نظر سیرانده
حیران وتماشاسنده سرکردان اولوب دیرلردی که بیت جنت عدنه بدلدر بو مقام ❊ صوپی کوثر عجز
سدره قیام ❊ یللری نفس رحمانی انک ❊ کم ویرر تنلره جانه جانه قوام ❊ ای درجهدن ومنجانه فتوح ❊ ادخلوها
بسرور وسلام ❊ لامعی وش پری دمساز دل اول ❊ که بود زمرهٔ عشاقه مقام ❊ زیب وزینتده وطراوده

ولطافتده کویا

ولطافتده کویا نسخهٔ ارژنک ایدی یا مثال طاوس هزاران رنک ایدی کثرت اشجار وعذوبت انهار ایله
معروف وقوت ثمار زهرت ازهار ایله موصوف ایدی لمؤلفه صولری دلجو هواسی معتدل ❊ قبلهسی ظلر
سیر طلو برجان وول ❊ اوتلری سرجمله داروی حیات ❊ خاک پاکی آبروی کائنات ❊ قوشلری بلبل
صفت ومسازجان ❊ کورمزانلمش نوبهاری مهرجان ❊ خضرول انواع خضرای نبات ❊ چشمهسی جان
بخش آب حیات ❊ میوهلر هر نوعه درو ایچون شفا ❊ کوهری وادیلرینک پرصفا ❊ بر شهریار ملکی
الصفات وبر جهاندار فلکی السمات مقبول خاص وعام ملک اوبخش نام اول طایفهیه پادشاه اولمشی
ایدی حسن واو ابلرار استه وشرف انسابله پیراسته ایدی فنون علم وحکمتده کامل وصنوف رعایایه وعامه
برایایه لطفی شامل ایدی لمؤلفه منبع احسان ایدی دریای جود ❊ لطف وخلق ایدی مصور اول وجود نثر
ومرد مردون بر طایفه اول شاه کردون پناهن حمایتی واسطهسی ایله واول پادشاه سعادت دستکاهن
رعایتی رابطهسی ایله حوزهٔ حکومتنده ارام وخطهٔ معدلتنده مقام ایلمشدی واول جزیرهنن بر طرفنده کنار
دریاده برقوم اراده بر حصار نامدار وبر حصن زمین مدار وفلک وقار وار ایدی طوفان نوح علیه السلامدن
صکره وغلی سام بنیاد ایتمشدی اسمنه شهر جم اباد ویرلردی حصانت ومتانتی سببندن انده خلق انبوه
جمع اولمشدی جنت علیا کبی قوم اباد ایدی ارم ذات العماد التی لم یخلق مثلها فی البلاد انک شاننده
منزل ایدی خوش الحان قمریلر اطرافنده بویوزدن ترنم وشکر بیان طوطیلر اول حصارن اکنافنده بودمدم
تکلم قیلورلر ایدی بیت رصدکاه ملایک در بو باره ❊ که اورمش پایکاه عرشه خوش رو ❊ یاپلمش
قلعه چوخ ایله اهمر ❊ نشیمن قبلهسی طگنبد رنگر ❊ دوشوب پایینه صحرا دنک ومدهوش ❊ کچوب ترشنو
دریا ایدر جوش نثر شهر عالم وجمع بنی ادم ایدی خواجکان هفت اقلیم حمال واثقالیانده حق ایلر ایدی

و تا جر آن ربع مسکون متاع و بارن ثره بغلر ایدی و اعتدال شمال و صبا سندن و طیب نسیم خوش هوا سندن
اول دیارن جانورانندن خیلی نفوس انده وطن دوتمشدی و کوهسارینک شعاب و تلالنده و صحا
و فلالنده وحوش و طیور و مار و مور دن چوق کیمسنه مسکن ایتمشدی اما بحکم عادت قدیم و بر موجب
بلیه عمیم بنی آدمن قتل و صید ندن و حبس و قید ندن هر برینک بدنی سقیم ایدی و نیجه سنک خوف و خشیتدن
و مجاری شده و منافذ عروقنده خون روان یخ کبی بسته و معقود اولمش و بر نیجه سنک هیبت و
مهابتندن تجاویف عظامی و مخازن دماغنده مغز سیمی ویخ کبی خشک و کبود اولمش ایدی کیمسنک
الف کبی قامتی دال و کیمسنک آی کبی طلعتی زرد و نزار اولوب خیاله دونمشدی تن پر استخوانلری
خشک اغجدن چاتلمش خانه و بدن ناتوانلری خار و خسدن یاپلمش لانه ایدی پهلولری بر دولری کبی طشره دن
بر برصایلور و رفتار اتجه لرضعفدن کوزلری قرار بالور روی مؤلفه اولوب هر بری بر مختل الاغ
تمام کیتمشدی نور و طاقت و فر ❁ عقاب جانستان صانوب ذبابی ❁ تمام ترک ایتمش ایدی خورد و
خوابی ❁ الدن شویله قالمشلردی بیتاب ❁ که بار محنت ایدی نور مهتاب ❁ کور نظر بحر نیک خسته جسمن
قیاس ایلر کوریخ و درد طلسمن نظم قدرت رب العالمین با هزار درد و انین بر وقت سحر بر یوز کردن
بسته و بر کاو قرن شکسته و بر بارخسته و بر ماهی که دوشمش شعله خسته لکدن ناتوان و شکسته لکدن
بیدرمان اولوب للحتیة علة الفم مقتضاسنجه اول پادشاه عادلن دیارنده بر حوض لجوکنارنده ملاقات
ایتدلر و هر بری بنی آدمدن چکدکی درد و محنتی و بلا و شدتی اوریته کتوردلر حکایت کاو و در بیغا محنت
ابا و جهانده ❁ ابد راحت یوزینی کورمدم بن ❁ کوزمده قالدی اولتقلر خیالی ❁ بو چوق ساعت صفاسن
سورمدم بن ❁ عجب قالدیمی بر محنت جهانده ❁ که بونیم دونکون اکا بورمدم بن ❁ کهی کرد و نله چکدم

بارمحنت

بار محنت ❁ بو راهی غایته ایر کورمدم بن ❁ کهی سرکشته اتبدی چرخ دولاب ❁ بو دوران ایچره دو
نوم حطو رمدم بن نشر هر کون زبانی صورت و جلاد سیرت بر شخص بیشفقت و بر جو یف بیمرحمت
بن بستمنذ و بی چاره و دردمند و آواره نک بوینینه مانند کمند بر ریسمان سلسله پیوند طقوب جان
ناتوانه بیک درلو کزند ایدوب بن زار و دلفکاری بند اندر بند ایلر مبیت این طرفه کلی نکر که مارا
بشکفت ❁ بیرنک توان نموونی بوی نهفت نثر اکر بر لحظه کردن کشلک ایلیوب اطاعتدن سر چکسم
چوب محنت ایله تنمی خسته و دست و پایمی شکسته قیلوب انکله دخی قومایوب بن مسکینی بلا و مشقت
اوونده شیشلره چوررو سیخ محنت ایله بورنمی دلوب بر آهنین حلقه کیچوررو الحاصل جهان
سبزه زارندن بیدوکم نعمتلری سرآسر بور رمندن کتورب بکا و نیالرن ازلرن و عالمی بلالرن
ایدر و برسنان چانستان ایله و تیر محنت بکا نله هر زمانده اردومه دوشوب پای بره دیوب بکا
برلری بر تقرب سرتاپای وجودمی زخمدار و جانی دلفکار ایلر مؤلفه کان ایدوب فلک شاخ
سر من ❁ بنی تیر غم ایتدی نشانه ❁ بلا او قی اولوب ارد مجه دونکون ❁ تنم دوندی هلال آیین
کمانه نثر تنها بنم دکل سورزده سر جمله نک بونیزی ماننده اس و غلغال ایکن بو نلرن جور و قهری الندن
هلال صفت پایمال اولدی کاه بوده ردایله یوزاوزره دوشوب زار و کاه دیزچوکوب بیقرار اولور
و کاه هفتلرایبزاد و علف عاجز و بیچار قالور مؤلفه ویرب اد بار طالع بار محنت ❁ دم اولور
کونده بر کز بر ذلت دنیاده هیچ دهقان چرخ غدار داس مه نو ایله بوعیش و عشرت مزرعن بیچه صالم
مشم و کتبال روزکار بو حضور و سرور خرمنی کیل حوادث ایله اولجه دیز مشم و فتحان لیل و نهار عرحاصلن
اسباب محنت ایله دانه دانه او کده لکلرمشم آه بهارم سبزه زاری حصاد غم زرد و نزاد ایتدی و حیاتم

گشت زاری گاه کبی جو بجو باده کیندی بو کون بر قفصده اول ظالملر الندن خلاص اولدم و قید بندندن
نجات بولدم اما اشکوا بثی وحزنی الی الله دیو بر گوشه بیتوشده بر زمان اقدم آخر الامر واقوض
امری الی الله دیه رک بو مقامه جان اتدم لمؤلفه نظم بلزم شمدن کرو بو روزکار زورکار ❁ جسم وجانم
ایذه می ور دیله جینه زرد و زار ولد یا خود اول ظالم بولوب بن ناتوان و خسته ❁ باشمی تندن جدا ایده
وب قیلمی خاک ار شکایت یوز وقتا کیم کاو پرسوز سوزنی افوا ایلدی یوزسبه روزگفتاره کلنوب
حال پرتابمن بو یوزدن سویلدی لمؤلفه نظم ورقفا نه یوزدن ایدم جانه جبر ❁ نه گفتاره طاقت نه کتمانه صبر
کیم ایلر بو کردون بر کبر و کین ❁ که بر قدر اچون کوستر ریک کین ❁ بلنکن قولندن بو رنجه بن ❁ قیلور شیره
دنیالنک اشکنجه بن ❁ بو قهری نجا ایلدی حرص و آز ❁ بو محنت نجا حوق دکل بلکه از ❁ مؤبد تنم دست و پا بلند
بند ❁ کم سرکشلک ایتمک دکل سودمند ❁ زمان اول ایلده بن بیچاره و گرفتار و آواره و لعکارگاه اولکو
هسارکردون مدار کرده و گاه شول میشه زار برک و بارده فارغ و آزاده در و والمدن صاف و ساده
یاران همکار و اخوان محبت شعار ایله کار و دمده و سنکار عالمده ایدم ناگاه بو ستمکار روزکارن الندن
گرفتار و دره و بلاره یار اولدم وجودمی قید و بنده چکوب بنی خانه لرینه ایلتدلر و جان ناتوانمه دنیانک
عذابن ایتدلر سیاست و ریاضتله جانمی زبون و شربت ضربیله بغزمی خون ایلدلر شدت مجاهده که جانه
کار ایتدی آز قالدیکه حیاتم چشمه سارندن ال یویم و حدت مجاهده دن قریب اولدیکه اجل شهبازینک
پاینه یوز قویم شول ضعافت جبلی و قوت کلی که بدر رشا بان کبی وجودمده کمال ارشدی هلال آبی کوندن
کونه نقصان پذیر اولدی و اول حرکات و سکنانی کو نهادمده قوت و دمشدی سکون و وقاره
تبدل ایتدی القصه بن مستمندی بو حال پرملال ایله وحی قومایب گاه آهوی بری رفتارن و گاه شوکوزن

طیارن اوردیجه صالدلر زار و ناتوان بو ضعف تن و جانله بر نسکار ایلدمسه المدن الدلر لمؤلفه قنقی بر
دردوم دیم بن مستمند و بینوا ❁ حسرتا دردا اگر بو دردده بولمزسم دوا ❁ والحاصل بخت کران خوابم
بن آشفته و داغی سیاسته دو شردی و انکسار دست و پایم بن خسته جانن باشنه محنت
و بلالرن اوشوردی لمؤلفه بودم بیچاره و زار و اسیرم ❁ مجاعت محنتده جانه سیرم ❁ سرا
سر صید عالمدن چکوب ال ❁ بو کون ولخته بوی بیزرم ❁ اتفاقا بنه اول ستمکار بیدین
و جفا کار ظلم آیین آرزوی نواله قیلدی پس بن زبون و بیطاقتی بر جانورن صیدینه حواله قیلدی
بیلدکم اوزن بکا نصیب لقمه و بهره حلقه بو قدر ایمان باشم الوب کریز اچون ایکی کوتوردم و جان
شیرینی خلاص ایدوب تن ناتوانی بو مقامه کتوردم لمؤلفه بلزم چوخن وحی وارمی بلکه کینه
سی ❁ بو قسم جستجه قائم صحاو حرمی سینه سی ❁ کورمدم عالمده برکون چهره مقصودی بن ❁ دود تمکن
مکر طولدی بو جوخ آینه سی شکایت طوطی چونکیم سرانجام بو زیر سوز پایانه ایردی مستمعلرن دو
ده پرشرار آری زمیندن اسمانه ایردی مکر طوطی خضر لقا اول چشمه سار بر صفایه حواله بر درخت
سبزن او زرنده و بر شاخسار برگ و باری سرنده تورمشدی وقتا که بو نلرن قصه پر غصه
سن دیکلدی نای وساز کبی ور وشندن ایکلدی و بو غزی کندنلک در و دنیه ابنازد و ناله سند و مساز
بیلوب ایکلدی فی الحال سرشاخساردن پرواز اوروب یانلرینه کلدی و سوز و ساز ایله در و دن
و لدن اواز و بنی آدمدن شکایته آغاز ایلدی لمؤلفه بلزم کیمدن فغان بن بی سر و سامان گله
اوغردم فارغ یورکن بر دو اسنز مشکله ❁ شهد گفتارم شیخ ایدوب سیر مردوزن ❁ دوشدم ایکی
آیقدن طوتلوب الدن اله ❁ سبزه لرده بزم ایدوب عیش اخضر دیرایدم ❁ سیر ایدر سیر ایدی نقم

فحن گلسم ولی بسته وبادامی گوردوم غافل اولدم دامدن * حرص وغفلت گوزنه ایشلر ایشلدی
بن بیدل * تو مرغی توکسن گوز یاش ایله بیچون اگلرسن * باکه در کرچه بوگون یارن کیمه درکیم بیله * نظم * ای یاران
عزیز وای غمخواران صاحب تمیز بن مستمند وبیچاره ودردمند اواره دخی بر مرغ ایدم هما پرواز وانسیت
خلایقدن بینیاز ریاض مینو وصاحن دلجو کنارنده عیش وعشرت وبزم صحبت ایدردم منابر اشجارده
خطیب خوش بیان ومناره شاخسارده صاحب اذان ایدم صوامع سمان اگجنده جاری تسبیح خوان و
جوامع دور زمانده قاری قرآن ایدم سبز پوشان ملکوت ملکرنک پر نیرنکمده شیفته وخضرای مزرع فلک
طراوت وغفار رتمه فریفته ایدی هر بوستانده نغمه دلکش وهر گلستانده که نوحه گرلک ایتسم نهال
سرو یاسمین شاخ گل ونسترن بن شهد زبانی ال اوزره طوترلر وهنگام نوا وزمزمه هوادار اولوب باشلر
اوزرنده کوتوررلردی هر زمانده مقالم ایچون دوران بنی شکر وبادام وترانه بسلردی دلکش ترانمله
مسلم نغمه داران وعذب بیانمله مقبول اهل الحان ایدم فن ادوارن قصنلری نی کبی بر هفده برتق بصه فرز
وعلم اشعار موتفلری کلام موزونم اوزرینه صنعت اصه قرلردی دیدارم خضره مسرت بخشلر گفتارم
عیسی ایشن ایشلردی وانجا همزبان وبمحال خرم وفارغ البال اوج هواده طیران وکوه وصحراده سیران
ایدر ایدوم سپهرن مکر والتدن بوچوخ جرمهرن کید وفیالندن عاقبت زرد وزار دام اسیر وگرفتار اولنجه
صانزدم ونعمت دنیای دون خلق زایل وصنف راحل ایدوکن فکر ایتمزدم * بیت * الا کل شی ما خلا الله
باطل * وکل نعیم لا محاله زایل * برکون بنه غفلت وغرور وسلوت وسرور ایله شوق هوای نغمه وذوق
وصفای جلوه ایله سیر کوه ودشت وچمن صحنده گلگشت ایدرکن * مؤلفه * بغفلت در چمن کردم بو ایجی
اگر در زیر پایم بود دامی * بناگاه از قضا گشتم گرفتار * بناکامی طپیدم گرچه بسیار * ولی بند گرفتاری

بتر شد * مرا حاصل ازان خون جگر شد * الحذر نه گلود * بیت * فریاد بسی کردم وفریاد رسی نیست
گویا که درین گنبد فیروزه کسی نیست * والمدن کیمه درکه خلاص بولوب چاره ونا چار جناب حقه یوز
اوردوم وچهره یی طوپراغه سوردوم ای گوردمکه برهیف کهنه پوش وبیقدر وبر شخص کم هوش و
پر غدر گمیندن بچجره یوب طشره گلدی وجانم توب کمندن اوزرمه صالدی بن گرفتار وبی حس
اول مرو پرهوس فریادرس اوله ظن ایتدم اول خود مثال عسس بر مرد عبس وبر ظلم دل وبی
قبس ایمش مانند جرس فریاد وسنیم هرگز قولاغنه گیرمدی وگفتاره مجال ویرمدی * بیت * نه
فهم ایلر دمن دردولندن * طپانچه یمین دوران الندن * جلاد کبی جهان بنی دوتوب ابر قفس
ومحبس ایلدی خانه ولکبر وکلبه پرتشویرینه ایلتوب ریاض مجاعله وسیاست قناعتله دیده دن
خوابی وسینه دن تابی الدی وقفا که گرفتار محنت ویاران یوزنه حسرت اولدم روی همدمی
خوابده وطلعت محرمی آیینه پرتابده گوردم واشتیاق یاران وفرقت غمخوارلردن سینمده جگر
داغلندی وگلومده نغمم باغلندی * بیت * هر که او ازی هم زبانی شد جدا * بی زبان شد گرچه دارد
صد نوا * چاره ونا چار امر خیال وسیر مثال وفکر محال ایله اشفته بال وسرگشته حال اولوب کیجه گوندوز
وضروری قیل وقال واظهار دردمانی البال ایدردم حیرتن هر نواکه قولاغمه طوقندی بواینه
پرصفاده که همدم صانوردوم وبجوتدن هر کلام خوش اداکه خارج قفصدن اوقنوردی اول
جام جهان نماده که محرم خلق ایدردوم * بیت * این جهان کوهست وفعل ما ندا * سوی ما اید ندا
را صدا * نظم * بن وحی اول افسانه به دوزوب کاه شکرامیز زمزمه ایله تقلید کوبالغ وگاه اول حبس خانه ده
جانه گلوب ماتم انگیز دمدمه ایله خلوص جوبالغ ایلردوم * مؤلفه * وبکه دهرن سوزی غم زقندی زهر

کونده بیلیک یوز کوستررمرآت دهر ❀ چهره‌سن مهرن بوغدر زرد ایدن ❀ بو کدر در مه یوزن پرکرد

ایدن ❀ بو بلادر ایکله دن بلبللری ❀ بو هوادر صولدرن سنبللری ❀ عصر الندن خون ایدوب

بغرن عنب ❀ دمبدم قان غلسه اولمز عجب ❀ بیقرار ایدن ال آبی بو در ❀ اوده یاقن جان جهانی

بو در **نثر** اوبن سنمنده طوطی کویا و مطرب خوش نوادر دیو بیازاره بلندلر شهرن صغار و کباری

دهرن عیار و طراری باشمه اوشوب بنی سویلتدر یادره دیو بهام ایچون حصره لرعرض ایتدلر و الحاصل

الدن اله دوشوب شمع صفت زبانمدن طوتشدم اللسان صغیر جرمه و کبیر جرمه موجبنجه زبانم بکا

زیان ایتدکن بیلدم پس برنیچه زمان من صمت نجا و من سکت سلم حدیثیله عمل قیلدم کوردمکه خلاص اولمزم و

مقصدن بوبندایله نجات بولمزم آخر لطف سبحانی و فضل رحمانی خاطره مه بو نی القا و الهام ودردو

بو خصوصی اعلام ایلدیکه حدیث موتوا قبل ان تموتوا مقتضاسنجه اولم تاکه بو قید عنادبنده و بلادن رها بولم

لمؤلفه هرکس که زخود نا نمیرد ❀ هرکز نشود زقید آزاد **نثر** و فاکیم بن سکلین بو افسونی اوقودم همان

مرده لرکبی یوزیره قودم بر زماندن صکره خواجم کلوب بنی حیاتدن ال یوش کوردی کوزیاش دوکوب

ال صقالنه اوردی **نظم** ریش برمیکند ومیکفت ای دریغ ❀ کافتاب نعمتم شد زیر میغ ❀ ای دریغا

مرغ خوش آوازمن ❀ وی دریغا همدم و همرازمن ❀ پس بنی قفصدن چقروب طام او

اتدی خواجه صاحب کرم کبنده دینار و درم ایدی فرط مروت و مزید فتوت اولمش مبارک

آز آز او ایتدی بن خسته وخی نیم جان ایله افغان و خیزان قفصدن کریزان سینه سوزان و دیده

کریان ایله حالا بو رایه و بو مقام دلارایه ایردم **لمؤلفه** بیلمزم من بعد بدرم زهر میدر یا شکر ❀ کیم تیم تخت

نمک سود ایلمشدر سربسر ❀ حالنکه پرواز و پراوراماغه قدرت وار بوکون ❀ زخم جسمده کمس

یالکز ربوبال و پر **شکایت شاهباز** مکرکیم برباز سرباز دخی بو محنته اتباز و انسان الندن پر سوز و حال

ایدی اول حوضن کنارنده خسته حال و شکسته بال و تور مشدی و بونلرن سرکذشتنه قولاغ اورمشیدی

و قاکیم طوطی شیرین کفتار قصه سن تمام ایتدی باز دخی آه ایدوب ایتدی کلوب ای ناین و دردجویان

لمؤلفه مردبود و پدرمان الندن ❀ که غایت خسته یم انسان الندن ❀ عجب به مهدیمش دور

زمانه ❀ زبونم چرخ سرکردان الندن ❀ ایاغمدن طوتدم رقص اوررکن ❀ کیم قان اغلیم دوران

شه ایکن بویتی بغلو بنده اولدم ❀ فغان بو بخت بی سامان الندن ❀ جهاندن کیم مراد المشدر ای جان

بو عالم خلق هپ حیران الندن **نثر** بندخی برطایردم فلک پرواز و برشهباز ایدم شکاریاز صحرا و کو

هسارلر صیدکاهم و حصار چرخ استوار پناهم ایدی عالمده که یمینم و عرق جبینم ایله دیرلوردم و

بر و پلنک کبی سرپنجه و اژدر و نهنک مثال زور و شکنجه م ایله لاف اوروردم و سکار مده عقابه

ذبابه المزدم و کوهسار مدهٔ ماری موره صایمزدم قنادم کون یوزن بوررودم و شیرغرین کبی اهوبه

پنجه اورسم فی الحال اولدرردم و شعرای دوران دلبرلرن خالن وصف ایدجک بنی ضرب مثل ایدوب حسن

تعبیر ایدوب دیرلرکه **بیت** چشم مست یار وزدنبال چشمش خال او ❀ مست آهوی که باشد

چرخ در دنبال او **دیکر است** چشم یار و درمیان هردو ابرو خال او ❀ همچو چرخی بر سر آهو و هر سو بال

او ❀ طیور دن ذوات المخلب الجنده کنلیتم ابو شجاعدر رتبه کیم شیرلرن ذوات الانیاب الجنده

لقبی سلطان السباع ایدی بینه بو جمله ایله قبایل بنی آدمدن و طوایف خلق عالمدن احتراز و اجتناب

ایدوب تعلقا تمله کهف مغارات و صدوع جبال شامخاته مسکن اتمشدم **حدیث** الخلوف فم الصائم

اطیب عند الله من ریح المسك حدیثی قولاغمه دوقنمشدی اول سببدن نیچه کونلر بمیوب الجیوب زاهدلر

یم

کبی روزده قناعت ایله و زوایای غارده مجاعتله کچنوردم شویلکه دو دانش درونم توتردی وکمنه
دهانم غار ایچن طوتردی بر کون عادة مألوف و رسم معروف اوزره قطا دلقمه و سنگار طعمه ایستدیکه مسکنم
اولان غاردن واول شکاف پرتاردن قصدم ایلدکه طشره چیقم کر بر ونیف طراز عنکبوت کردار
اول غار پرتارن اغزینه بردام سنگار قورمش ایتچاره و ناچار کمین باهوس و اریز و بالمدن طوتلدم اکرچه
جست و چابک ایدم اما خطا ایدوب و طوتلدم اذا جاء القضاء عمی البصر **بیت** هرانکه بردی خورد نهاد
زناکه غرورش دهد سر بباد **نثر** القصه اول حریف عنیف بن مستمندی طوتوب و زنگنه ایلندی چنم
جهان بینمی سوزن آهنین و رشته رنکین ایله دکدی بر وجهله که کار دیده بر حیرت و دنیا بوزینه حسرت
اولدم و ایکی پایمه دوالدن عقال ایدوب جان بازو ار بر رسن بند اوزرینه سوار ایلدی بر رسم که
نه رفتاره مجال و نه خواب و قراره احتمال پس اول حالتله خوابی دیده مدن و رباضتله تابی مستمندن الوب
روز و شبی دلفکار ایلدی بالضروری امرینه منقاد و هر عذرینه معتاد اولوب لیل و نهار عمرم بو یله
کچدیکی هر خدمته که صالدی خوف و خشیتمدن کیرو کلدم و نه سنگار که الدم و همدن اکا عرضه قیلدم چونکیم
بنی حلیه اطاعتله اراسته و اداب انقیاد و طاعتله پیراسته کوردی شهریاری اوکنه بنی کوتوردی
هنر و کمالی تعریف و حسن خصالی توصیف ایتدی لاجرم مقبول خدمت و بنده حضرت اولدم **لمؤلفه**
مقرب اولدم اکرچه دست شاهی ﴿ کونش کبی اوریدم زر کلاهی ﴿ ولی سربند چشم اولدی اول افریجیم
سربند درد و محنت سر ﴿ پس هر زمانده مترقب رخصت و مترصد فرصت اولدم بر کون عنان
باری یاری و بخت و طالع مددکاری اولوب اول خاقانلرینه سیر دیار و قصد سنگار ایلیوب قیود
حالی الدلر و بنی بر مظلومی سنگار ایتمکه صالدلر دامن کوهسار و اطراف چنکلستان نخار و ادیدی تمام

سنگار ایچون

٧ مصباح

سنگار ایچون پرواز صورتن کوستریب اللرندن خلاص اولدم و قید و بند و کید و کزندلرندن قورتلدم
لمؤلفه بیلمزم بردانی اولمی اسیر دام چوخ ﴿ کیم کورمز بر نفس جبر نجوم ارام چوخ ﴿ انا لله و انا الیه راجعون
شکایت ماهی و قناکم شهباز شکسته بال عرض حال ایتدی ماهی خسته جان دخی دریالین
جوش و سینه دن خروش ایدوب ایتدی **لمؤلفه** دریغا تاب اور رکن اب الچنده ﴿ یانوب
و لتشنه قالدم تاب الچنده ﴿ طوقوز افلاکی صاند کن حبابه ﴿ عجب دو شدی دل و جان پیچ و تابه
جگر صدپاره اولور اه و آه دن ﴿ یوز خاکه اور سم طلکی بو هوادن ﴿ دیلمدن نوله دریا فان بو یا نسه
غمدن طشلر اکوبن دو کنسه ﴿ که غرق اب ایکن جانم کوبندی ﴿ حیاتم شمعی بربو فدن سوبندی **نثر** روزکار
ایدیکه خاطر روشنایله و مهرا سایر جماعت اشنایله رقاص صحن ما و غواص قعر دریا ایدم **لمؤلفه**
کزردم الیبوب اپله دیرلک ﴿ جهان تلخ ایچنده طتلو دیرلک ﴿ روز و شب آیینه روشن نهاد
آبده و جام جهان نمای حبابده کذران و سیر دوران ایدوب بو بیتی ورد زبان ایتمشدم **بیت**
برلب جوی نشین و کذر عمر ببین ﴿ این اشارت ز جهان کذران ما را بس ﴿ و هنکام برقده سعفلین
بدن و ایام رزنده تمساح رویین تن ایدم روی دریاده مدن زره پوش و سینه ماء عمدن
پرجوش ایدی اکرچه مسکنم آیینه کون قصر دلکش ایدی اما حصارم صخره صما و قلعم سنك خارا ایدی
شام دیجور ده و شب سیور ده **لمؤلفه** دم اوریب صبحه سیدم صحن باده ﴿ شهاب اقدی دیرادی
سماده ﴿ قیلدی روشن نظر اشا به ﴿ جمالم بکزردی افتابه ﴿ پرتو ماه قصور کبی دونکون دریا قوبنند
و کوهر تابنده منظر کبی روز و شب خارا قولتغنده یاتوردم **بیت** جمالم عالمی سیراب ایدی ﴿ نهنك آهنکین
حیران ایدی ﴿ و غرور سرور سینمدن خیال ایتمزدم که صیاد روزکار پرافسون شبکه بلا و دام عنا

ایلر اردی بحر جنبش وجوشه ایمش وجلاد گردون سرنگون شصت محنت وقلاب اقبال ماهیچه تنگ بوده
ایمش مؤلفه گوک صاندم بر او یرنش جان ستان ایمش ٭ بر دیدیکم جهان یوردی لرزه‌دا ایمش
مگر کیم بر غدار حیله کار دور مکار قهر ارلب دریاده ضمن مجره صحاده اختفا ایدوب پرتو آفتاب کردون
بر شصت ماه داری بحره القا ایتمش وچنگالنه بر لقمه رنگین وبر طعمه شیرین وضع ایدوب نکته باریک کبی اول
پیکان جانستانی اتنده نهان ایتمش بندجی عادة کارم ورسم شکارم اوزره بحردن طالب قوت
اولوب سبحان ذی الملک والملکوت سبحان الحی الذی لا یموت دیوب کشت دریاده سیر صحن ما ایلردم
قضا ایله اول کاین کاه محنت بناهه واول امکاه پر اشتباهه طوش اولدم چونکیم اهل سواد کبی صحرای
مجاعته بر صداع واشغته دماغ ایدم ودوام مکر وحیلدن آسوده حال وپر فراغ ایدم اول نازک لقمه
کورب مدهوش اولدم القصه اول لقمه لذیذی بکا دیده دوز اولوب تسبیح وتحمیدی اونتدم همان
پر سوز ایله وزرینه جان آتدم غایت وجدن شول ملاحظه ایتدم که جانه جان قاتدم اول مرگ مفاجا
وعذاب بی محابا کبی کلوکیر وجانستان وسهم الموت بی امان ایمش مؤلفه بو فلک شیشه جهنده کوکل جا ایتمیع
اولوب ٭ بر بحر پر خطرده کیوق کا قعر وبن ٭ دریا دل اول جهانده که بو روزکار در ٭ بحری
الریاح لیس کالشتهی السفن نثر بلی هر کیم بو دریای پر بلاده چوب خشک کبی بیلنکر دریا زورق مرغ کبی
کبی پر بال وپر دور ریاح تقدیر مخالف کار وجوش وخروش روزکار کاهی طشدن طشه چالوب تار و
مار ایدر وکاه دریادن کناره صالوب خاکسار ایلر مؤلفه دمبدم بو بحر شورن قهر ایچونه جنبشی ٭ دار
میدر کرداب غمدن جان خلاص ایتمش کشی ٭ القصه چونکه کرفتار دام بلا واسیر قید وعنا اولدم انی
کوردم که ناکاه بر مقتضای لا مرد لقضاء الله اول صیاد کران جان وسبک دست مانند جلاد وسرت

اول شخصی

اول شخصی صنعتله سوروب بن بیچاره‌یی قعر دریادن کنار بر تاب ووجود نازکمی یردن یره چالوب بغرمی
خوناب ایلدی وسکردوب بنی الته الوب صغارک کیتدی ده دونوب بنه دریا کنارنه کلدی قدرت
رب العالمین اول ظالمن الندن تاین سجره یوب دریایه دوشدم زار وحزین مؤلفه اول دست
خای اولوب دریاده قالدی زار ٭ بن دل شکسته باشم الوب ایلدم فرار ٭ اول ایدی دهان
خون آلوده وجان پر درد ایله روزکار بنی بو آرایه وبو حوض ولا رایه کتوردی مؤلفه بیلوم شمدن
کیرو بو زخم یاواش اولورمی ٭ بغزمی یا تیغ غم یاروب نمک پاش اولورمی ٭ ماز عمده تا به سینده بریان
اولدی دل ٭ بغزی بو کردون بد مهرن قرا طاش اولورمی حکایت ماروقنا کیم ماهی لخته
خاطر شکسته ایله حکایتن اتمام ایلدی مار بریده دم دخی خاکدن باشن قالدروب جان جکرن ودل
پرانین ایله اتیدی مؤلفه اه کیم کردون بکا قنقت ستملر ایلدی ٭ دست دوران قدمی درد ایله
چنبر ایلدی ٭ دوکلت ایچون باشمی دوتکمون بو غم دارنده آه ٭ چرخ بن پیوسته پایی حلقه در ایلدی
اینک ایچون روز وشب پر پیچ وتابم موکبی ٭ باشمی غم سیل ایدوب بغرم پر آزار ایلدی ٭ بو بلا شرحی
ایچون کرچه زبانم در قلم ٭ لیک غم یازوسی دل لوحن مکدر ایلدی ٭ نقش پشتم ایلرکن نسخه
ارژنکی نسخ ٭ تیغ محنت عمرمن طومارن ابتر ایلدی نثر ای یاران محنت کشیده وای غمخواران حسرت
چشیده اگر کوش وهوشی بر لحظه بن ستم دیده ومدهوشدن یکا طوتر سز بنم احوال پر ملالمدن سزه
عبرت عظیم وحیرت الیم حاصل اوله که افسون م بنی آدمدن نظر چکوبم وشور وشر نسل بشردن بن مضطر
کوریم زیرا که هر کیم مکاید بنی ادمدن غیر ایمنسه مقبول رب العالمیندر بونلرن حیله وتلبیسنه دکرد
نزلیسنه نهایت یوقدر عجب بودر که هر بری بو حدیثی ورد زبان ایلمشدر المسلم من سلم المسلمون

من بره ولسانه والمؤمنون حتبنون ليتنون وبو آيتى مقتداى اعمال وپیشوای احوال ایدنلر دور الا الذين
امنوا وعملوا الصالحات فلهم اجر غير ممنون بويله ایکن بنده هر زمانده بی‌سر وسامان وعاجز وحیران اولمره دست
ظلمى درازایدرلر وزبون ایلدوبوی رام وافسونله عنقابی دام ایلدلر قصم دخی فرج بعد الشدة دن
اوزون وسنوزمین وجه‌دن فرو غذر جلشا ایتدلر سوبله وبکلیه لم دورد کلیه لم ماراتبدی ایشبو
کوهسار کردون وغار زلمنده بر صحرای نابدار وار درکه کیچه‌لر رأس الغول وکوندزلر سیف
المسلولدرم آی وبلکرد ونسه بولمزدور فی نثر ودیبنده چاه جهنم کردار بر غار پرتار وار درکم ماه وانلر
دونسه بولمز غورنی نثر دایجا اول قره طلاغ واول غار پر داغ بن ستمدیده یه قشلاغ ومقام فراغدر وبو
دریانک ساحلی که مثال جنت علیادر بیلاغم ومرعى وباغمدر هر زمان یاز وقشابو غار پناهم وایام
صیف وبهار اول سبزه زار صید کاهم ابدی برکون بو منازل پر مشاهده یعنی سبزه زار ساحلده کرد
وغرور ونخوت حرص وهوا وشهوتله کشت ودیار وسیر وکنار ایدرکن کوردم که صحن چمنده میان کل
ونسترنده بر باده لعلاین وکاسه زرین شراب نکهتاین ایله مملو وباده نازنین ایله مملو ظن ایتدم
که اصحاب صحبت اونوتمش وارباب عشرت قویوب کتمش اول خود دام مکر وتزویر دواسی
کلوکیر ایمش بنم که دماغده جنت شرابلرینك هواسی وشور وسوداسی قالمشدی اول اقتا غیر شرشت
وباده بهشتی کورب پس پرترس وبی باک اول شراب زهرناکی نوش وباده مده اولان بونیند
سوز منذی فراموش ایتدم **بیت** با هذت انکوردن خوش شو این خاک کردن را * اکرچه هست دریا
کندو درکوزه سانش * وقاکیم شرابن دود بخاری تنور دلدن سقف دماغه ابردی طوفان بلا
طاشوب عقل وهوشم متاع جمله‌سن وبردی اول صحاده لب دریاده مست ولا یعقل مانند بسمل

کاه مضطرب البال

کاه مضطرب البال وکاه منقلب الحال ودوشوب قالمشم بر زماندن که دیده می کشاد ایدوب خبردار اولدم
وتن وطفسته می بر مجلس تنك وتار ایچنده کرفتار بولدم منبه کیم ویبشلر در **بیت** تو سرمستی ندانی کره
چه جا افتاده الحق * اکرمستی زبام افتد خبر فردا شود زانش **نثر** نه کریزه راه ونه ستیزه دستکاه ناچار
خاطر ورنم ودل پرغم ایله حاضر وقت اولوب طوردم بر اوفی ساعت وجزوی مهلت
کچوب مجلس مل سیاهن بابی چلدی واوسته انوار افتاب صاچلدی سرور وخندان مجبور
شادان اولدم صاندم که بو تنکنای غم وتیره وجای المدن نجات حاصل ایتدم انی کوردم که بر شخص
دیو صورت وبر حریف زبانی سیرت اوزرمه حواله اولوب ومجادله یوزندن قصد معامله ایلدی
وودعا وثنا زبانن چوب لطف ولینلك ورفق ومسکنت ایله برقاچ سوز سویلدی اول دعوت وحیله
کردماغده وشول خشونت وشده که جان پردماغده وارایدی بر سکون بولدی ونازکانه بورنم معقدار
برتنه قوقوب بنی بندن الدی ودل حزینی بر عالمه دخی صالدی بکیان سر خاطر کبی ارام ومقام
خذمتده سرو شاطر کبی قیام ایتدم **لمؤلفه** ان زمان مست بودم این زمان بنکی شدم * خواجه اعظم بودم
بنده زنکی شدم **نثر** والحاصل افسانه افسون انکیز وپیمانه افیون امیز ایله قلب خونینمه تفریح وجان غمکینمه
ترویح وبرکک البسته یوب بنله عهد مصافات وعقد موالات قصدن کوستروب بنده جی بیلدم که خصم
غالبده قوی وتنها بنده عویدرم اذا لم تستطع امرا فدعه مقتضاسنجه مداراه وموافقت ارایه با
شلدم **بیت** با زبردستان بکاین پیکار کردن ابلهیست * چون قوی باشد عدو با او مدارا بهتر است
من تفکر فی عواقب الامور لم یتشجع وامکان من خصمه اشجع پس محبت کوبان ومحبت جوبان ایتدم نه
عجب حال وطرفه خیال که ما بینمزده جنسیت ومناسبت مفقود ایکن عهد الفت ومصاحبت نه

رسمله محفوظ اولور که الجنیة علی الغضب ایتدی اگرچه ظاهرده نسبت متغیر اولمش معنده حیثیت ومقرر در ازل
آزالده یار وهمکار وجنت وصالده غمخوار ایدک سیاتزده تفرقه صورتندن اولدی وما بخمرده انقطاع حضوردن
دوشدی بیت ترا امن جنان در عهد نشنی ** در وغت انکه طول العهد نسی نثر ایتدم سن بنم ومنامه قابل
دکلسن وبن سنلک مشافهه قابل دکلم نظم ایا تو کجا وما کجایم نثر لاجرم بو کار غایتده دشوار وبو مصلحت نهایتده
بی هنجار کورینور چون بن حالمه اعتراف وتهذ اعتذاردن اعتراف ایتدم اول دیده پرکوی واول شخص حیله جوبه
غلاظ وشداد ایله قسم ایدوب حضرت حقک بک بر آدن یاد ایلدی ودورت مصحفه وبوزاوزن
دورت صحیفه سوکند ایتدی مادام که مدت حیاتی باقی ودست دوران آب زنده کانیدن ساقی
اوله سکا بندن زبان والم ومحنت وغم اولمایسر دریجت رنجا حلم ونسبت اختلاط فنا بولمایسر در
نظم ابن ان اسباس نیست که کرده خلل پذیر ** لو دکت السماء ولو دکت الجبال ** وایتدی چونکم سن بنمله
یار وهمیشه درکار اوله سن سنلک وجوب ناامان وهم حزب ووجوب جاهلان دن نجات بولورسن
مغاره وحشت وخرابه دهشتدن خلاص اولوب سرور وحضوره اولورسن دیسنی ال اوزره
طوتوب طوق کردن وسر حلقه الجن ایلرم بیت از هر چه کان بری فرو نآید مرد ** از عهده عهد اگر
بیرون آید مرد نثر وفاکیم اول طرار مکار بو افسونله دم ساز وبو فسون ایله حقه باز اولدی بن مستمند ولا یعقل
وساده دل وغافل من یسمع تخل حکمنجه انک مکرندن ایمن اولوب کفتارنه اعتماد وکندیه انقیاد کوستردم
بیت در عاین کوش کیری عشقم زره بیند اخت ** اکنون شدم چو مستان در ابروی تو مایل
همان بحمله مرحبا صورتن کوستروب ایلرو کلدی وفی الحال بو عازم انته الذی وبر ذره مهر ومحبت ایتمیوب
وبنده الم کره ضربه جوب ایچون تیغ زهر آمیز وچنکال مهر انکیز ایدی چکوب بربر جوردی بن بیدست وپا

وزار و بی

وزار و مبتلا یه وغدوغم بیلدم ضروری صبر وتحملی پیشه وحضرت حقه توکل وتوسلی اندیشه قیلدم
بیت چه کند کرنی دوران نرود چون پرکار ** هر چه در دایره کردش ایام افتاد نثر چون اول ظالم
بنم شربت زهرمدن وحدت قهرمدن ایمن اولدی بنی بر خویطه مخصوصه حبس ایدوب عزم شهر
قیلدی ومحلات وبازاری طولانوب بنی عبرت نمای وهر ایتدی وجود پر جود مطلسم وقیشه
سیم وزر ومهره پر شهدم مهر کنجینه لعل وکهر ایکن ملعبه اطفال ومسخره ارذال اولدی القصه بن و
لعکاری آلت هنکامه وپابند عامه قیلوب خلقدن یوز درلو قیل وقال ودروغ وال ایله تحصیل
مال ومنال ایتدی واژدرها لرتا کیدر دیو معجون صامتمه یوز طوتدی لوکند طوتوب بورنه که
حقیله تریاک ** بیوردی رقم اوزره چت وچالاک ** چو قالدم بر زمان بو رسمه مضطر ** بنی
مست اولدی صاندیلر کورنلر ** ادین که اکر ایدوب کاه فاروق ** دیدی عالمده تریاکم کبی
یوق ** بیوب بر پاره صو قدر وی زبانم ** دیدی وارمی کورک زهرن زبانم ** بن هرزمان
ولخسته وزار اول کرم بازار اولوب درکار بن مدارا یوزندن ملایمنده اول سودا ایدوب
خلق ایله معامله ده نظم شمع روشن که دردی نداشت ** نمودم مدارا وسودی نداشت
اتفاقا بر کون ما یفتح الله للناس من رحمة فلا ممسک لها موجبنجه اول محبس دربسته واول مخبطه
سربسته دن سوراخ موش قدر یول بولوب واول چویغی بر عمله مشغول کوروب بصیبت رحمت
من بیت اروزنه سعندن افغان وخیزان بحسب الامکان جان ناتوان ایله کریزان اولوب اول اراده قرین
همان اکا دک جان اقدم بعد زمان اول ظالم فرارمه واقف اولوب اژدها افسون ایله افسانه کویان ودوان
اولدی چون باش قورتا دغمی بیلدی اردمدن برطاش الوب قوبرغمی شکسته قیلدی بن بیچاره اول زخم

اوزره اولدی کیمسنه [illegible]
[illegible]

وجراحتله نیجه کونلرزروهلیزا ایچنده بیچاره واواره یاتوب قالدم عاقبت یوزخوف وخشیتله برنفس استراحت
ایچون بومغاره کلدم لمؤلفه بیلمزم حالم نولور طولورمی باشم بنم ❁ قورقارمی سنك محنتدن قورویاشم بنم ❁ بوقفسه اقر
بوکرودون سنکلین سینه وظالم نهاد ❁ کیجه وکوندز ایده می قهرایله اشام بنم شکایت نحل وشفاکیم مارزنخوار
نکبات روزکاردن وضربات چرخ غدارون سرانجام حالی قوجان بابانه ایرکوردی ویاران همدرد
اوکنده یوزین خاکه سوروب بکرکم جماعت نحلدن برآواره ومهجور وزجروقهرایله مقهور اول مقامدن
کذرایدروی اتفاقا کوشنه بوشکسته بال وخسته حاللرن زمزمه سی وشکایت وحکایتلرینک دمدمه سی
طوقندی اول دخی قهرینی اومدن التکارا اولوب ترك دیار وباشن الوب فرار ایتمشدی بیماندم زبانه
کلوب دوودلن بیان ایتدی لمؤلفه قهراودندن اه کیم سینده نم قالمادی ❁ باده ویردم خاکی دیده
آبم قالمدی ❁ نوش جان ایدی بیانم شهدی جیفا شهد بیلك ❁ حالی تقویره اغزمده لعابم قالمدی ❁ کیجه کوندز
بیقرارم چوخ سرکردان کبی ❁ بنده طاقت نیجه اولسن خورد وخوابم قالمدی ❁ کاه باد وکاه باران
قهرانسان بریکا ❁ ذاله وسرکشته ام رای وصوابم قالمدی ❁ بعدی قهراودی بویانمزی دود محنتدن ❁
ولم ❁ سوزمی عرض ایتمکه یاره جوابم قالمدی ❁ بن فرومانده وبیچاره ومستمند واواره دخی سعادت
پناه مکرمت وسکنا یعسوب شاهن خیل وخدم وقوم خشمدمن دانا یاران وفادار وغمخواران هوادارلر
لطیف یایلاقلر وظریف وتلاقلرده عسلی جاهلر وبیری کامه لرله کار زکلکشت وسیر کوه ودشت ایدی
لایه واوحی ربك الی النحل ان اتخذی من الجبال بیوتا ومن الشجر ومما یعرشون موجبنجه کاه شکاف احجارسیا
میانده وکاه جواف اشجار ناهیانده بمسطروهنجار وبجدول وپرکار مانند سپهرمونس طبقات وتمثال
زمین مسدس جهات جنت اباد کلشن سرا روخرم نهاد زیبا یا اولر بنیاد ایدروب کم معمار فلك دوار

وسمار

سنجه وسمار روزکار رانك وضع ورسمنده وطرح ونقیسنده سرکردان وحیران قالوردی المؤمن حلوی منقضا
محن جزاثمر حلویات ثمراتدن شهد وشیرین ایله که لذة للشاربین درمملو ایدروك وقاب قیاغی باغ
وراغدن عسل مقتضا ایله که فیه شفاء للناس درطوبطلو ایلردك الایه وکلوا من طیبات ما رزقناکم ❁
مقتضا نجه روز وشب صحایف انبارمعقدن که هر بری بر کوزه شهد وشکر دستغل ایلردك لمؤلفه
عیش نوش ایدی ومادام ایشتمز ❁ جنت اهلن ونك ایدردی عیشمز ❁ طتلو ویرلك ایلرایدك بلدم
بز ❁ عشرت ایدی یا زمزم قیشمز ❁ هر محنکیم پادشاهمز ایله بر کلزاره وبر دیاردن بر دیاره عزم
ایلسك سپاه انجم کردار مرفلك واربریره کلوب طوب اولوردی وشاخسار سدره قیامز
ونهال طوبا قیاملرده مقام ایدنوب طاق سماده قندیل ثریا کبی مصلوب اولوردی چوق قلندران
خوش نوا وکروه مقربان خوش اداکبی جمع اولوب زمزمه لرکوسترس تسبیح دلکش ودلاویز
وتهلیل صفا انکیز فرده سبحان ملا اعلی وطایران کلشن سرا حیران قالوردی لمؤلفه دف طوتی
شمس وقمر اهنك ایچون ❁ نغمه فزون رقص اوررردی نه فلك ❁ وبریرده که اقامت ایدروب
بنیاد عمارت ایتسك مهندسلر ومقوسن سملر ومسدس شکلر که طرح بنا وترتیب سرا ایلیوب
یا پوچیلر رضوان جنان کبی روز وشب رصدداردو دیار اولوب بانند چوخ معلق وهمتای
قصرخورنق بر مقتضای طبقا عن طبق اول وکلو طلور زجاج مانند فغفور قصور مطبق وبیوت مطوق
ظهوره کلوروبکه اهل طبقانه تماشای حیرت ویرردی لمؤلفه رسم ایدردك انده نقش عالی ❁ جنت
وطاوس ومارادمی ❁ رسم هر نه کیم عالمده وار صورة ❁ اولور ایدی انده سرتاسر نکار ❁ هلالن
زورق سمنی کهکشانك زنجیر زرینی برله انده صورت بسته اولوردی وفلك فلك کبود دیده ودهان

خورشید آتش اندود لا اندره کی رسمن بونه ازدن شکسته اولوردی بزم ارالغ ایتدکجه سقای قزل
جنت کبی شربتلرله ساقیلغ ایدرلردی مؤلفه خورشید و نجم چرخ دوار اولورلردی اول ابشده
جمله درکار طاق رواق گردون نطاق قرص مهر و ماه کبی زرین و سیمین کچه لرله زینت بولوردی
و در و دیوار سرای بهشت کردار فرح پر انجم کبی زنبور سرا پرده لرله زین اولوردی که هزار
مکس فکر و خیال ایله اول پرده عنکبوت کردارده زار و دلفکار اولوب و بسته و حیران اولور
بیک ماهی اندیشه اول شبکه دام کرداره کرفتار اولوب سرکردان دوشردی و الحاصل کوه
و وادیده و صحاری بوادیده الآیه وتنحتون من الجبال بیوتا برله روز و شب درکار ایدک و تخذوه
من اقطار الدنیا قوتا موجبیله یاز و قیش عیشکذار ایدک شویله که لطیف یایلاق و نظیف اوملاقلره
عائد خدا امر و خاصه اقوا امر الخیر لك ایدوب نزول نعمت برله معاوده ایدوکنده دربانلر
و بکچی و پاسبانلر فرا استقبال ایدوب مقدملرن سرتا یاجیب و دامانلرن بر برر کرد و ست
و دهنلرن نغیر و قطمیر کوررلر اکر تلوث نجاستدن ذره جه اثر و رایحه خباثتدن شمه قدر بخار اکلیه لر ایسکله لر
رد و باب الفت و ملاطفتی یوزلرینه سد ایدرلردی و اکر خطا و غفلتله برسیی دخول بولسه
و اقدام و ابرام دربانلری یانده حصوله موصول ولسه پادشاه هم اولان عزیز صاحب تمیزانی
قوت شامه احساسیله طویراقلا اول دربانلره سیاست هولناک و تانیا اوکستاخ بی باکی هلاک ایلر
جمشید کامکار و جهاندار روزکار و عالمده شهرت جام و جم برله نامدار و آفتاب عالمتاب کبی منور
دار و دیار و شهریار صاحب اقتدار ایدی آیین سلطنتی و رسم حکم و حکومتی و ترتیب دیوانی و تعیین بانیان
و دربانی بزدن اوکرنمشدر مؤلفه اکهم تنور کردون پر دخان میعاد ایمش خاکی باد و آبی خاکستر صفای

باد ایمش

باد ایمش نثر اول عیش و عشرتمزدن و بزم محبت آیین سلطنتمزه و تزیین شهرتمزه العیاذ حق هو چیچه زخم
چشم بد و ضرر و کزند ایدوب جان ستمند فرنار عمده سپند اولدی قضای آسمانی و بلای ناکهانی
براخشام انی کوردک که بر موسیف تنغ خوی و نجس روی شول وقتده که بو قبه آتشین دخانی
چادرله بورنمش و شمع اختر مانند اخکر بورماتوده اچنده بر بر کورنمشدی اول سرای قوم نهاد
و اول ماوای جنت آبادمزه اوداوردی چارونا چار کوشه لره فرار و کوچه لره استظهار ایدوب
بر زمان صبری پیشه و خلاصی اندیشه ایتدک سود مند اولمدی بیلدک که دخان بلکون الجنع
بوغلورز و تاب آتش سوزانله هلاک اولورز بالضروری چوب پروانه وار کندو مزی اول نار
اوروق و سمندر کبی آتش اچنده اول بوبغله جنکه طوروق القصه اکر پسر در و اکر دختر و اکر پیر و درو
اکر مادر اول آزروه نه بال و پر قالدی نه پا و سر زار و مضطر سراسر بریان اولوب کوبندک اولکه خانما
ایدی سر جمله غارته کیتدی و اسباب و متاع سرتاسر خساره منجر اولدی نغما فریغا اولدی و دفاین
و خزاینمز نهب و تاراج قیلندی بلی هر کیم بو عشرتسرای فانی و محنت آباد هیولانی ده روز و شب
ایشنی عیش قویه و سرور و سرود و ترانه ارباب و عود نفسانی هواله او یه خوانک اقبالی
ادبار و مرجعی نار اولیسر در و هر کیم اوراو نماز نی و اوعیه نیاز نی لاهیلر کبی اغانی و ترانیله سرود
کویان اوقسه مدام شرب شراب بدست و خواب اولوب روزه سن حلوای عید کبی بیه
راه هوا ده خاکسار و بزم فناده بیرخار و دردسر در نظم دریغا کل دهر خارینه دکمز جهان خمی
خمری خمارینه دکمز نثر والحاصل بن نرکس کبی کوزی خیره و لاله کبی جکری طاغلو و قدسی پاره پاره مهجور
و آواره جانی عو صفت او دلره یانمش و دلی مجمر کبی دخانله بویانمش صد جهد و بلا و هزار جد و

وعنا ایله اول اتشدن خلاص اولدم و بو ظلمت اباد و محنت بنیاد دیار ده شب پره کبی کاه شول اثار
غار ده کزلنوب وکاه اول شکاف بام و ور اده صاقلنوب ریاضت و قناعت وصبر وتحمل ایله
کچندم نظم درین چمن کل بخار کس بخیدا ری ٭ چراغ مصطفوی با شرار بولهبیت نثر برقاچ کون
حسکره بن آثار زمرده جان ومرده تن وزمیده دل وودیده کهن هزار درد ومحن ایله بو محنت اباده و آه
و فریاد ایله دم اشتدم که هر بر کز عقده جانندن و درونهانندن سوز اچوب زاری قیلور یم دخی
رشته جانم بو اتشلره شمع وار دوتشدی وکانون سینم مجمره کردار جمر مختلط طولب وجانم سقف و مادم
طوتشدی بی اختیار حالی با شمع اچون زبانه وسوز جانمی عرض اچون بیان کلدم نظم بن نیجه
شرح الیم دل دردنی یارانه کیم ٭ شمع کبی توتشن اول زبانمدر بنم ٭ بو قدر رنکاتیم دخی سزه جبر ایتدن و بو
وکلو قصه پر غصم زیاده ضجر ایتمدن نظم زین اتش نهفته که در سینه منست ٭ خورشید شعله ایست که
در اسمان کرفت نثر اما حقیقتده اما اشکواتیمی و حزنی الی الله زیرا اسکایتدن سزه فایده و حکایتدن
عایدم بو قدر و ذریات بشرن شور وشرندن خلاصه مجال تیسر و نجاته احتمال متصور دکلدر بو ملا
قهر ایشان از حق قضای مبرست ٭ پس اول شرذمه مجروح وطایفه مطروح او داین وزاری جانان ایله
اینلر یا بو خصوصده بز شکسته بال وخسته حاله نه یوزدن نصیحت ونه طریقله تدبیر قیلورسن چون
حضرتکا نصیب کامل وخطه شامل عرش اعلا وفلک دخی دن منزلدر هیچ بزم دردی پایانمزه درمان
دوا واستغاثه و فریاد ایتمکه ملاذ و ملجا بلمزسن که روی تضرع واستکانتی انک استان عنایته
سوره وز ودست ونیاز عبودیتی دامن شفاعته اوره وزنجل ایتدی جابا عالمده ذریات آدمدن مهمانمزه
کفایت ومقدار ما تمزه سقایت ایدر عدل وداد ایله معروف وانصاف وسداد ایله موصوف کمسنه بو قدر

کرچه کیم

کرچه کیم تخت امارتده وصدر وزارتده ومسند فتواده ومحکمه قضاده ارباب ریاست واصحاب کیاست
چوقدر لکن بو جزیره ده جنکلردن بر پادشاه معدلت پناه و بر پادشاه مکرمت دستکاه واردر که
زمان سلطنت عالمیه بسط بساط امن وامان وضبط اهل زمین وزمان ایدوب فلک کبی سعادت
آشنی زیر ران الیموب همته بلند ورتبته ارجمند درو فرزین کبی عرصه استقامتده بکر ولره فیل بند ور
کرنده در لمؤلفه عدو او ستیبنه صالسه رزم ایچون آت ٭ فلک سطرنجنک شاهین قیلور مات ٭
سوار و پیاده سی عدادده کلکدن زیاده روز وشب دولت قاهره سی وشوکت باهره سی انقیاد
واحکام کردون مطاعنک بیانی طغرای غرای وکان حقا علینا نصر المؤمنین برله موقع واعلام جهان
ارتفاعن ما نحن زر نشانی جواهر زواهر نرفع درجات من نشاء برله مرصعدر خطه دیار اسلامده
خطبه وسکه انک نام والقاب ایله بو نبله قدر وبها بولمشدر واقالیم سبع ربع مسکونده
عرصه ملک ودین انک مکارم اخلاقی ایله معمور اولمشدر نظم بر سلیمان در که بولمش عقل ودانش
برله قدر ٭ اولمدی دورنده اولمقدا خی بوق بر موره غدر نثر ایتدلر بزم دخی انک مراسم مکارمنده
وشمایل فضایلندن سمع جموزه وکوش وهوشمزه بر مقدار دو قمشدر و مجالس ومحافلده ایات اخلاق
واشفاقندن بر نجه آیت اوقمشدر اما انک پای تخت عبودیتنه سرن اورمغه وسده سنیه سلطنته
خدمت چهره سن سورمکه کندوزده لیاقت ونهادمزده طاقت کورمدک وصف جمیل ومنقبت
بسعدیلی ذکر اولدقجه هر بر بربوجینی او قوروق نظم من کیم تا دولت وصلش هوس باشد مرا ٭
این که از دورش همی بینم نه بس باشد مرا نثر قریب وبعیددن وادوار وعبیددن انک حضورشریف
ومجلس منیفنده عرض شکوی واظهار دعوی ایتمکه بر طایفه دن کمسنه به رخصت اتمدک فنظم

ما فلك رهیم واو فلك قدر ، ما در صف نعل او ملك حضور نثر اول سلیمان وقت وبز مور زولدن
انجق دعایه مأمور زنخل ابتری بلی اول شهریار سعادت ایاب وجهاندار سیادت مآب اگرچه کیم مانند
افتاب عالمتاب شرف منصاب وعالی جناب برا ما پرتو اقبالندن وشعلهٔ افضالندن هر ذره خاکسار روشن
دل وکامیاب رهبر کیم هوم شریفنه احرام حرمتله متوجه اولور مقصود دل وجانی حاصل ایدوب قدر و
سعادت بولور نظم هر راهرو که ره بحریم درش نبرد ، مسکین برید وادی آواره در حرم نداشت
تمامی جمله مزه مناسب بلکه فرض وواجب اولدر که مسکنلو مسکنده قرار وطلوع صبحه دك
انتظار کوستره وزوبارن هرکیمده که پای قدرت وبارای عزیمت واردر متوجه درگاه
شهریار فلك اقتدار وعازم بارگاه سپه سالار در ملك فخار اولسن القصه اول جماعت آرزو
دل وقوم بحاصل نخلن بیان وتقدیری ورأی وتدبیری موجبجه مکانلرینه کیتدلر واول کیجه صبحه دك هزار قیل
قال ایله وفکر وخیال ایله قرار منع کردن خارپشت حیوانات را از نفیر عام وتدبیر فرستادن رسول از
طرف قبایل انعام وقتاکیم فالق الاصباح مصباح صباحی یاندردی ورواحن نیلی بریانن الوننه یاندردی
دریای محیط کردون امواج انوار ایله چالقنوب ماهی سیمین زورقی کنار دریاده زنجیر کهکشان ایله
وانجمن زرین صندللری لجهٔ ناده نوردن یلکنلر ایله پیوسته ایکن تلاطم بحر مواجدن کسسته اولوب
کیمی قره یه اتدی وتراکم امواجدن شکسته اولوب بعضلری دریایه باتدی کویاکه نهنك افتاب زر
نشان ودو مزتان واتش افشان ایدوب جملهسن یوتدی شب دیجوردن آثار قالمیوب روی روشن نهادن
انواری عالمی طوتدی لمؤلفه چون فلك جیب کوه ودامن دشت ، از ترازوی صبح پر زر کشت
خلق عالم بسان یغمایی ، شور در سینه تا تمنایی نثر پس دریاده بشرون اول محنت دیده وکرب

کشیده اولان

کشیده اولانلر خوابکاهلرندن قیام ایدوب ینه بربره کلدلر هربری رای سقیم وبرفکر عقیم ،
ایلیوب بونی تدبیر قیلدلر که قبایل حیواناته سرتاسر بو حالی اعلام ونفیر عام ایدوب غلبه وازدحام
وجمعیت تام برله ملك داوبخشن حضور موفور السرورینه بر نیجه جمهور اولوب واره لر وروی
نیازی خاك مذلته سوروب یلوره لر وانسان الندن شکایتلرن ایلیه لر ودل وجانلرنده
کی داغ محنت حکایتلرن سویلیه لر قطار قطار اولوب بو نیتلرینه رسنلر طایفه لر وکلاهلرن
یرلره چالوب باشلرینه حصیر یافه لر مکر کیم بر خارپشت اول مجلسده کاف کوفی ومراقب صوفی
کبی سر فرو ایدوب کلزار مشاهده سبزاتندن حیران اولوب بر کوشه ده نهان اولمشدی
کریبان رقبه دن وخرقهٔ محاسبه دن باش چقروب طایفهٔ بهایم واول قوم هایمدن یکان یکان توجه
ایدوب ایتدیکه ای یاران بیدل وای غمخواران لا یعقل نچون کار کرده مستعجل اولورسز که التانی
سنه الرحمن والعجلة من الشیطان سزك بو بیهوده تدبیر ونا سوده تقریرکزدن تنده هر مویم
بر خار بلکه آهنین مسماره دوندی بنکه میدان عناده وصحن بلاده دست دوراندن کاه کوی وکاه
چوکان اولوب بونجه محنتلر چکوب سرکردان اولمشم وانسان جورندن بغرم کباب واشکم شراب
اولوب عاجز وبیچاره فلك ستمکار اولمشده وجودم هدف سهام بلا وقدم کان درد وعنا اولدیغی
سزه حالمدن نشان ودرد نهانمدن بیان یتر نظم فرردی دود آهمدن وجودم
بویادی مهر وماهی کوکه دودم نثر پس مناسب بلکه واجب اولدرکه مقدما بکزدن برمرد جهاندیده
فرهنك وخوش رای ونیك اهنك اختیار ایدوب آستانهٔ علیهٔ شهریاره وسده سنیه
خداوندکاره طریق رسالتله کوندره سز اول حضرتن اعیان دولت وارکان سلطنته احوال پرملالکز

عوضنه بدوب کندکره دو ذره سنزکه پادشاهلرن خاطر عاطرلری تجرّز خار و طبع روشنی آفتاب مزّردر
لی مع الله وقت لا یسعنی فیه ملک مقرّب ولا نبی مرسل موجبنجه کاه تموّج مباشرت عزم رزمله وکاه
تهیّج جرم بزمله اضطراب و انقلابدن خالی دکلدر لمؤلفه کهی کارشان محبت است و سکار ❊ کهی فکر
شان روز و شب کارزار نثر کاه تدبیر رسوم آیین وکاه فکر نظام ملک و دین لاجرم هر زمانده
مزاحمت اغیاره و مراجعت اهل دیاره متحمّل دکللردر بو سببدن دیمشلردر که از تلوّن طبع شاهان
و از تغیّر خاطر پادشاهان همیشه برحذر باید بودن که گاه به سلامی برنجند و گاه بدشنامی خلعت بخشند
پس اوّلا احوال و اوقات شاهی تجسّس و امتحان و ثانیا استماع شکایت ستم دیدگان توقّع و امتنان
ادنلو رترتیب مقدمات مبادی و عزم تقبیل ایادی قیلنلر نظم محلت خرد از مالش بود ❊ که معیار دم
و ستایش بود ❊ خرد زان محلت کزین بی غبار ❊ براند نقود سخن را عیار نثر زیرا اظلم بنی آدم طوایف
حیوانات عالم ایچنده سنزک خصوصکز غیرلردن زیاده روشنه ولان تکلیفات و تحمیلات شاقّه
حق بودر که اخرلرده بو قدر خطاب ربّانی و کتاب سبحانی حکمنجه سنزک اوزرکزه مالکیت دعواسن
ایدرلر و سنزی کندولرینه خدمت و طاعت ایچون مخلوق اولدی دیرلر پس دیوان سلطانی و
محکمۀ خاقانیده تقدیم شکایت سزدن کرکدر و ابتدای عرض شکایت سنزک طرفکزدن کرکدر اگر مقصود
و کر حصوله موصول اولورسه سایر طوایف حیواناته دخی شکایته یول اولور پس جمله حیوانات خاطرنشین
تدبیرنی معقول طوتوب قرسدن یکا متوجه اولدیلر که جناب سعادتمآبی مرجع مآرب و مطالب ایدی
اول سببدن کنیت شریفی اصحاب همّت و ارباب نهمت بیاننده ابو طالب ایدی و مبارزان
میدان شجاعت و محارزان ارکان اطاعت ابو المضمار و ابو المدرک دیرلردی خلق کریم و لطف

تم ابی

علیم ایستی ایدی علوّ همتله موصوف و سموّ جبلّتله معروف ایدی و اصل سهیلی و نسل اصیلی پرورده اسماعیل
بن خلیل علیه السلام و جمال جمیلی نزهتگاه اولوالابصار و صهیل بی بدلی و دلیل گم گشتگان ایدی لمؤلفه
ایردی یوقسه دانسته جو سیل ❊ و هشت الوردی صهیلندن سهیل ❊ پر عرق اولسیدی روزگار
دار ❊ برف ایدی باران ایچنده نگار ❊ آسمان سم هیزران و م طرایدی ❊ وقت میدان مهر گردونی
سیر ایدی نثر قبایل بهایمن سرداری و قوم انعامن رئیس و سپه سالاری ایدی پس جلیّتا و عادتا
اچوب جناب خداوند مکرمتمآبدن شهریار دادبخش معدلت نصابه بر رسول سخندان خوش
بیان ارسال اولنوب بو ستمدیده و الم کشیده لرن احوالی قبر قطیر ایدره زدیه لر تفویض نمودن
فرس در امر رسالت و ابن حالت برکردن استر صاحب عدالت فرس دخی اول تدبیره مطا
وعت و متابعت و بو امره مباشرت کوستروب منزلنه مراجعت ایتدی و وزیری استره بو
دکه قبایل ذوی الحوافر و طوایف بنی القرنی دعوت ایدوب ترتیب دیوان شاهی و تزیین
بارگاه پادشاهیله شترمرغ دخی امر سلطانی و فرمان خاقانی مرتبه سیه بریننه کتوردی و جمیع میر سپاهی
و رعایای شهریاره عرض ایلیوب کندیسی صدر وزارته کچوب اوتوردی فرس ایتدی ای استر سلیم
القلب و صاحب وقار رسالت امره کیمی تعیین و اختیار ایدلک و بو خدمت ارساله نیک اوزرینه
قرار ایدلک که کار رسالت امر خطیر و مصلحت پر توقیر در فرط دیانت و حفظ امانت برله موصوف
و فصاحت لسان و ملاحت بیان برله معروف و حسن و جاهت ایله و لطف مراعاته مکرّم و فضل و
فقاهتله مسلّم کرکدر لمؤلفه صدف وش لاله پرور معانی ❊ لبی سربسته و محکم دهانی ❊ دمنده بیر نجک
سترولر فاش ❊ اوله نیسان و دریا وش گهرپاش نثر شتر ایتدی حضرت شهریار جمله دن دخی انا

اسعار

واعلم ورای منیر وفکر ضمیری خبط وخطادن اسلمدر بهایم وحشی واهلی وانعام فرجی واهلی سرجمله
خاکپای سلطانی وسده سعادت بخش خاقانیه یوز سورپ کلمشلردر اوشده قبایل ذوات الحوافردن
استروخر وخرکوش وطوایف بنی القرندن کاو وجاموس ومیش وبز وآهو وزرافه حافرلروام پایه
دشاهی یه ناظرلردر هربری ع ازشاه یک اشارت وزما بسر دویدن * بوطورلر فرس اینلدی اسپ
اکرچه کیم اهل اختیار بانده کنیتی ابوالمختار ومرکب اصحاب ذوی الافتخار ودرصحرای بی آبده جرمرد بیدر
پرتابده مرغ سمندر ودرنشیب مخنده آب روان وفرازشده تندمار دواندر جانو شمایل وپری پیکر
ودوربین وتیزنظر دیر صبر وتحملده مبدل وغیرت وهمتده بمثلدر لمؤلفه قدرسرعت قضا روچرخ
سیران * طیره دن طوریغور ماه دوران * زین پیما فلک سم کهکشان دم * نشان نعلی ماه ونجم
نثر اما بنیادی ضایع ایتمش برکهر ومتلون طبع وسرکش وخیره سر دراول سببدن اصحاب حکمت
وارباب تجربت اکا کاه ابوالفصاحه وکاه ابوالحرون وکاه ابوالاخکل وکاه ابوالملعون دخی دیرلر نتیجه
لایق وخبر برلکه مستحق دکلدر خردخی اکرچه کیم حمولدر وبار بردار وصاحب تمکین وقار مرکب صلحا وغیر
سکار فقرادر لاجرم ارباب حشم واصحاب خدم ایچنده اول سببدن مکرم ومحترمدر نظم مسکیان خراکرچه بی
تمیزاست * چون بار کشد همین عزیزاست نثر واکا برو حیا ویانده کنیتی ابوصابر وابوزیاد در
لکن زیاده بلادتله معروف وحمق وبلاهتله موصوفدر کوکلی اولمجق یوز یپلک ابرام واقدام اینسک قولق
کوشدر وخاطری ایستمه بحلب برادنی منزلن کیتمسنده یا اغرچالشه اوردرنظم کهی اوده نه وکه صوده در
اول * دون وکون قهرایله قصوده دراول نثر نهایتده بدخصایل ومنکر الصوت وکریه الشمایلدر
کما قال الله تعالی ان انکر الاصوات لصوت الحمیر وحدیث شریف اذا سمعتم نباح الکلب ونهیق الحمار

البتل فتوده

البتل فتوده واالله من الشیطان الرجیم فانها راه شیطانا پس بومقوله شخصی رسالته ادخال وباوشاهه
ارسال مقبول دکلدر خرکوش دخی اکرچه کیم سلیم طبع نهاد وحلیم وصاحب هوش ومقبول الطوایف
دوحوشدر لکن خوف وهراسی غالب برمغلوب وحشیدر خصوصا اهل فرس ایچنده دخی آدی
خرکوشدر بوسببدن حوادث عالمه کوز قولاغی اولوب هرزمانه صاحب یکسندر وغم والمدن
غیرامیندر اویوده یسه خشبنا او یوراو یانسه دهشتلا طورر وخاتونلرکبی حیض کورر والحاصل طبعنده
نوشت ومزاجنده خنوثت وار دررسالته برقوی دل مرد فاضل وهنرمند کامل کرکدر روبهی
اتوودن اولکه کاوور اکرچه کیم شدید القوه وکثیر المنفعه در هر بریلث جمالی ماه تابانه وقرنی کانه
بکزر وآدم نبی علیه السلامه خدمت ایتمش وچوق روزکار کچرمش باب زراعتده وروی ارضی عمارتده
همت قیلمشدر بعضی سنک حقنده صفراء فاقع لونها تسر الناظرین بیورلمشدر وحضور موسی علیه السلامده لحمنک
بر پاره سیله قتیل حیات بولمشدر اما لطف طبعله معروف وحسن خلقله موصوف دکلدر جمله همتی خورد
وخوابه مصروفدر وکل نهمتی طعام وشرابه مشعوفدر بوسببدن لعجمی عبد البطن اولمشدر وبابن الخلایق حرص
خساست وشره وبلاهتله شهرت بولمشدر واولکه جاموسدر اکرچه اهل وقاروناموسدر لکن زیاده
کران جان قبیح اللقا ومنحوسدر بوده کاو عظیم جسامتله وکبر وضخامتله نه کرمایه نهادنده لطافت ونه شیرده
جاننده قدرت وار هرزمانده اسیرآب وگل برحیران لایعقل وبرشخص باطلدر کوسفند دخی اکرچه
کیم نفسنده تسلیم وسلامتی غالبدر واحوال واطواری جمله سی سالبدر طبیعتی پاک وخلقی تابناک و
فرخنده خوی وتابنده رویدر نهادی نظافت وبنیادی لطافت وزره درامادریات آدم
اننک تناول لحم وشحمنه زیاده حریص ومعتاده در اول جهتدن طبعنده خوف وخشیت ودهشت

غالب اولوب جانبنده مغلوب نهاده‌ثواری نسنه‌دن اورکوب جزوی قصه‌دن ایکلر حتی ثریانک مطلوعن
کورسه ظرافت کتورمز فرشدت سرمایی وحدت کرمایی کوتورمز بردخی اکرچه کوسغنده نسبت
ویلبرور اما غایتده شقی وشریر دربی نوا سیرت ولوند سریرتر رسوایی مشرب وهرجایی مذهب
جانباز طبیعت ورقاص صفت کوینده‌نما سازو خواننده‌بد آواز درا هو دخی اکرچه ممدوح ظرفا
ومقبول عرفادر کحل حکمتدن مقله دیده‌سی شب عنبر کبی سرمه‌لنمشدر ونور قدرتدن صفحه ناصیه‌سی
صبح منور کبی وسمه‌لنمشدر لمؤلفه مدام افعی یکدن هر بر نیک ❁ صدف کبی ایچی بر مهره مار ❁ همیشه
او تلمقدن سنبل تر ❁ قیونی نافه‌سی بر مشک تاتار نثر کاسه دیده‌لری بخار سموم افاعی برله بازهر حیوانیتدن
حقه تریاک وکیسه نافه‌لری مختوم ختامه مسک برله مهر سلیمانی کبی فرحناکدر لمؤلفه ثریا منزلت جیبی
پریشان ❁ تستر الناظرین ازرنک ایشان ❁ بهر طاق سبزه هر یک تاجداریست ❁ خرامان باقبای
زرنکاریست دیکر کردنی چون تیغ شاه افراخته ❁ غمزه چون ناوکی انداخته نثر میدان تک
وپوی وهنکام های وهو یده هر بری ماننده باد صرصر ومرغ تیز پر در صعود فرازده دعای مظلومدن
سریع وهبوط نشیبده قضای مختوم کبی مدبعدر عربی فکل اجل العقد ورفی کل مهبط ❁ وکالنمل المبرور في
کل معرج فارسی که شتابد سوی پستی چون قضای آسمان ❁ که کراید سوی بالا چون دعای مستجاب ❁
اما رعنا طبع وهرجایی مشرب ویرپوشدر حیران صورت ومجذوب سیرتدر بو سببدن رجال الخیلیه
مصاحبتی واهل ریاضته مناسبتی واردر وعرف اسده‌ار نظر آتی وبمکله مشهوردر پس بونک کبی اول نغمه
معذوردر زرافه دخی اکرچه کریم الخلق وحسن المنظردر وفرخنده خصال وپری پیکردر رفتنده
سرین آسمانه فراز وسخاوتده دستان احسانه درازایتمشدر طبیعتنده تانش وترددو تعرض وتعبد

وارورا

وارور اما تنها ونده تجلد وتغزو بوقدر وخاطرنده تجبر وتردد چوقدر واطواری پی ناکف واخلاقی
مختلف ودرشول سببدن انسانلک کمی درنده وکمی چرنده ودرنده‌ی ضبع حبشی وچرنده‌سی ناقه وحشی
وماوری بقوه اخفشیدر بوجهتدن لسان عربده کنیتی ام عیسی ورو زبان فرسده اشترکاو
پلنکدر راه رسالتی چوق فرازو نشیبی وبجدا مورعجیبی اولور زرافه ده دخی اول امرهای فراز
ورای نیازی بو قدر مقتضای عقل ومبتغای نقل اودرکیم بومصلحته سندن معتمد وقابلترا کجنده خدمتکدن
معتمد کیمسه کورنمز زیرا که تنهادک سلیم وفوادک حلیم درحشمت وفراستی بن مسافر حجاز وشام
ودهر سرحج الاسلام برامور دیده وکار آزموده‌سن وهر پرده جرم وعزمک برهمت وکفتار
وکردارک مایه حکمتدر اولولر دیمشلردر که ارسل حکیما ولا توصیه نظم زانفاس نسیم نوبهار بات
چو انفاس مسیح زنده کی باب نثر قلاید جواهر معانی وفراید لالی سبع المثانی سنک کوش وکردنکده
زواهر انجم کبی تابنده وبسته درو زیور کهر قدرو فضایل ودرر غر لطف وشمایل برله سراپا وجود
پرجودک مشاکل هیاکل کردون کبی آراسته وپیراسته در حضرت حق سبحانه جمله حیواناتک
ایچنده سنی افراد بالذکرایله تکریم ایتمشدر وغیر عالمیانی عدا ایتدوکی محلده سما وارض اوزرینه
سنی تقدیم ایلمشدر افلا ینظرون الی الابل کیف خلقت والی السماء کیف رفعت والی الجبال کیف
نصبت والی الارض کیف سطحت والحاصل ابن الخلایق معلمدر وباب اقدامده عقیدتم بوخصوصده
جبلک علی عاریک دیوب زمام اختیاری رای جهان پیمالنه ویروب نا که حتی یا وشاهنک
١٧ امداد مجلس شریفنه وموقف منیفنه واروب بو بربولک ستمدیده والم کشیده‌لر طرفندن بو
خانه زبان آوروبی اعدا آوتامه سخن کستر اولهک شکایت حال پرملال وحکایت درودا

البالدر صورت اجمل ومعنی اکمل اوزره داسی عهده سندن کلمن نظم اکرچه هر برایشه ارکر کدر ﷼ المحق

باشر مغز سر ور کر کدر ﷼ بوزک دورلت اولور هر پی هنرو دن ﷼ خبر و مومدن یوق لعل وزردن نثر وفنا

کیم فرس جواد اشتر سلیم نهاوی روغن ملاطفتله یاغلدی وجبل ملایمتله باغلدی اشتر دخی

سمعا وطاعا دیوب عبودیت مقامنده یوزین یره سوردی وخدمت کمرن اکمی بردن باغلیوب

یول یراغن کوردی رسیدن اشتر بطریق رسالت از طرف بهایم بدیوان وزیر نصفت نصاب

وتعرض نمودن حجاب وعذر خواستن بجس المخطاب بر صبحدم که ظلمات لیل قیرکون غضنفر کردون

وهمندن اشتران کسسته مهار وشکسته قطار کبی اطراف کوه وهامونه طاغلمش وسکاف فلک شکوهدن

انوار صبح ظهور ایروب اشتر سرمست کبی کف افشان اولوب عزم میدان سپهر قیلمشدی مؤلفه کوزلر

صبح لامع کوه ایجنده ﷼ صنوبرلر تیغ هندی چقدی قینندن عربیه بری الشمس مصفرا من خلال بروقه

کالاح جمر من خلال رماده نثر اشتر سرمست شهرجم اباده پرشوب دیوان آصف نصفت

نهاده طوغرلدی نماندم لاابالی وار ورد ستایی کردار نه پرسش و نه دستور حضرت دستوردن

حضور موفور السرورینه متوجه اولدی اطرافدن حجاب و تواب یوکرشوب ایتدیلر ای کستاخ

بی ادب وسرمست پرشور وشغب نه رای مشورت ونه طلب اجازه دیوانه مسن آهن و

وافشدن بیکانه مسن اشبو صحن سرا محکمه چون وچرا درنه محل علف ودیو اربو دیوانخانه

آصف دوران و دار السلام دستور حکمرانه درسن بونی دوه اخوریمی صاندک بوقسه

بربیابان خالی کان ایتدک آخر بوطونلر صونور طاشی واشبو اوتورنلر اینک باشی وکلدراما

طول قامتکدن وجسامت وضخامتکدن بومعقول امورجل مستبعد اولدیکه کل طویل احمق

کلامی محقق

کلامی محقق وامر مصدق قدر الحق سنک قامت چو نوکمدن حالت جنونک معلوم وبهیات نا موزونکدن

نقصان عقل رهمونک مفهوم در ورخت بیبار کبی بیانده اولمش وجانور کبی وحشی طاغدن

کلمش سن نظم تکیه برجای بزرکان نتوان زد بکذاف ﷼ مکر اسباب بزرکی همه اماده کنی ﷼ اشتر

ایتدی ای نواب کامکار روای حجاب نامدار بن مستمند بی دل وحیران ولا یعقلی معذور بیورن

والعذر عند کرام الناس مقبول که قهرآدم زادون واول طایفه پیدادون عقلم نیمه وجانم سرا

سیمه اولمشدر نظم شب وروز در محنت اندهم ﷼ زهر نوع خود را ولی میدهم مؤلفه ملامتم

بسفاهت مکن که محنت وورد ﷼ بداوجبل زمانم بدست حیرانی نثر مثل مشهوردر نکته معذوردر

ورکه مرکبه ویشلر نه عجب تندوتیز ورهوار وسبک خیز اولمش بن نمیشکه بزنکلم بیلور ربلی تازیانه

ورد وغم که زبانه آتش والم زهر فسرده نهادی یاوسبک رفتار کبی بیک پویان وماری دوان

ایلر بلکه ایام وداع وهنکام سماعده بومبتی استماع ایتمش سنز نظم شتر راچو شور وشغب

درسراست ﷼ اکر آدمی انبا شد خراست نثر بن درسند آواره وپر کزند وبیچاره تنک روزکار

جفاکار وسپهر محنت مدارده انسان الندن جانمه نه اوولر یاقوب جکر بن طاغلمشدر دیده مزی کریان

وسینه مزی بریان ایدوب بغزمزی خون ایلمشدر الحق ذریات بشر کثرت اسباب افتدار و

انتصار ایله وعده عدد وافتخار واستکبار ایله شویله مغرور ومکور درلر که قطعا بزی کوزلرینه المزلر

نظم باسباب شوکت چنان غره اند ﷼ که خورشید چشم شان ذره اند دیگر شکایت غم ومحنت

نه ان حدیث دراز است ﷼ که شمه زبیانش بصد رساله براید نثر لکن بالا برک کلمه جیحه قدرت

ال ویردکجه حالمزا طلیو بغزمزا غلیوب استانه یه کلدک لاالحب الله الجهر بالسوء من القول الا من ظلم زیرا

بز ستمدیده لر اولنوافر آثار و تواتر اخبار ایله یقینا معلوم و مفهوم اولدی که وزیر مکرمت شعار و آصف نصفت
دثاران یاب سیادت مآبی که همت یوزنه سده و استانهٔ سعادت آشیانه سندن بر فقیره رد اولمامش
لاجرم حالمزه و زمان وسته‌ده مراد بخشندن احسان اوله کلدک مقتضای فتوت و مقتضای مروت
اولدر که سزلر دخی ایاقدن دوشمشلره دستگیر و راه خدمت آصفی یه دلیل و رهبر اولوب حالمزه
مرحمت و غرض مقصوده فرصت ایده سز که الثار ترحم من فی قلبه نار و الراحمون یرحمهم الرحمن اکرچه
کیم هر حالده کشتی رشیدن رامحی کرکدر اما اهل احتیاج اولان کار رنده متقاضی کرکدر ره بر ایش مراد ایکن ترک
عمل التزام ایلمکدر عربیه ترجو النجاة ولم تسلک مسالکها ٭ ان السفینة لا تجری علی الیبس نثر پس حاجیلر شو یلکه رسوم
و آیینلری و تعلیم و تلقینلر بدرشترن اوکنه دوشوب آصف نصفت نصابن بارکاه جهان پناهنه
الوب کلدلر وقتا کیم اشتر بریع قدم ایلرو یوریدی کوردیکیم بر بارکاه عالی و بر قصر جنت حوالیدر که
قبهٔ سیمینی کهکشان نابسته و کمر زرینی آسمانه پیوسته سقف مرفوعی فلکدن اعلی فرش مطبوعی عرصهٔ
بهشت علیادر مانند بیت معمور درودیواری نور علی نور تحریر لاجورد طاقی و رقم مشکین ردائی
خط عذار یار کبی حمایل کردن آفاق و تعویذ بند جان عشاقدر نظم روشن ایتمش مشاعل نوری ٭ سقف
مرفوع و بیت معموری ٭ ایلمش ماه نو قدینی کمر ٭ کیم اوله درکهنه حلقهٔ در نثر بر عالی دیوان و مزاحمهٔ
انس و جان در ع که کورسه اونوده دیو بن سلیمان نثر تمامدر شتر آشفته کارستانه وارد زیر بختیارن
اوکندن فرق عبودیتی خاک مذلته سوروب چهرهٔ خدمتی فرش مسکنته اوروب روی توللی برله غبار
وحشتی اورته‌دن رفع ایدوب سخن میدانه کیردی و الماس زبانله دررچانی سفته قیلوب سلک
الفاظ معانی به جواهر براعت و بلاغتله نظم و انتظام ویردی و حسن عبارت و لطف استعاره‌له موسی

واریه بیضا

واریه بیضا کوستردی و تقریر مراد و تصویر مافی الفؤاد ایله عیسی کبی دم حیات عرضه قیلدی یعنی اولا
وزیره و عالره ثنالر ایلدی ثانیا قصهٔ پرغصه‌سن و حکایات شکایتن سویلدی ایتدی بن بندهٔ قبیله
بهایم بایم رسالت ایچون حضرت ملک داد بخش آستانهٔ سعادت آشیانه و سدهٔ سیادت
نشانه سنه کوندردیلر که مدت مدید و عهد بعید در که بوایق زمان و طوارق حدثان کنف
رافت شاهی و ظل حمایت پادشاهی یه پناه ایدنمشز در نظم ستم را زبان عدلرا سود ازو ٭
خدا راضی و خلق خشنود ازو نثر روزکار فرخنده آثار و ایام تابنده اطوارنده بر ظالم بر مظلومن
حلقه‌ٔ ورن دست تعدی برله قاقمغه قادر و هیچ بر ستمکار بر فقیرن ساحت حرمندن یکا چشم
فساد ایله باقمغه مباشر دکلدر بو زمانده ذات مکرمت صفاتی جادهٔ قدیم و صراط مستقیم
اوزره ثابت قدم و قریب و بعید و زور و احرار و عبید در مواهب بی دریغندن غریق
انواع نعم و مرهون احسان و کرم و رای جهان آرا و فکر مشکل کشاسنه که مطرح انوار تاییدات
الهی و مهبط آثار غایات نامتناهیدر حال عالم و کار بنی آدم کون کبی روشندر نظم مشرق غیب
بدیوان ضمیرت امروز ٭ از ولایت عدم نسخهٔ فردا آورد ٭ بهترین صورتش اندیشهٔ اخلاص
تو بود ٭ زان تصور که خرد در دل دانا آورد نثر پس دور معدلت سلطانی و زمان مکرمت
خاقانیده بر طایفهٔ بی سر و سامان و قبیلهٔ کم آزار و بی زبان دست مکاید ذئابه بشردن و
طرح عواید شور و شردن هر زمانده پایمال محنت و غم و اسیر قید و بند الم اولمق نه روادر نه جرم
و جنایت اولدیغمزدن یانلرنده بر ذره عنایت و نه جانلرنده بر شمه حمایت و آزرده کونکون
بیچاره لرله عداوت و کدورت و قساوت اوزره اولوب تکلیف مالا یطاق و تحمیلات

پر شقاقلر عذاب ایدرلر نظم خاکیانی که زاده زادمی اند * دردکانی بکوهر آدمی اند نثر والحاصل نه
عدا اولنمرینک سببی مبانی و نه اونلرک موجبی معیندر و طایفهٔ فرزدن آنلرده که دست و پای اقتدار
وار ایدی شویله وادی پیمای اولدیلر فرار ایتدیلر که فغفور و فو و هندی آیینهٔ سکندر برله اولکاه
گذار ایتمسه ابن ظلماتدن انلرن کنار خلاصه اخراج ایده میه لر و اویله براری و بوادی یه کیتدیلر که قبایل
مغول و غول و لیل انوار شمس خاوری برله مراحلهٔ سفر قیلسه ابن عقبات پرنکباتدن سلامت
یوه تسنه چقامیه لر نظم نه مرغ اندر رو دیده یک قطره آب * نه غول اندر و بوده فرزندیاب نثر آتش
تاب آفتابدن صحن چرخ برین و طبق سفرهٔ زمین تابه مثال شویله تفیده اولور که ثور زمین و اسمان حلی و
حمل کبی نه تابه بریان اولوب قبقاره یانر والحاصل درد و محنتدن طایفهٔ درنده نن برنجه سی خون
انسانه اول صحرالرده و صخرهٔ محتالره ودیش بلرلر و قبیلهٔ چرنده نن برنجه سی دخی بو آزوله سایه صفت
انلرن اردنجه یلرلر و پرنده لر دخی بو هواده سرکرداندر و انلرکه فرو مانده لر در حضرت حقه یوز آورب
زار و حیران اولوب طایفهٔ حیوانات دکل انسانک دست بیدادندن معدنباتن دخی بغری خون اولو
سینه سی داغداردر و انلرن ظلم و فسادندن نباتن کوکی قورومش و عمری چورومش و یوزلری بردو
دیلنمش سر جمله خوار و زاردر هر درخت بی برک و بار شاخ داری کورسه لر اوراق و اغصانی یوتوب
رأس اصلعه دوندرلر و بازولرن دیبندن قطع ایدوب پارقطعه بکزه درلر نظم نه دیلمرنده درد
نه یوزلرنده حیا * نه جانلرنده فتوت نه دلمرنده صفا نثر حالا درکاه جهان پناه شهریاری و بارکاه کردون
اشتباه جهانداریدن نسایم عاطفت و مرحمت اشتیاقی امیدنده و شمایم حمایتی و ملامت استشمامی رجا
یوزلر سوربولکدک نظم از تاب آفتاب حوادث چه غم خوریم * چون سایبان لطف تو باشد پناه ما نثر

وزیرانه

وزیراندی ان شاء الله الجبار حضرت خداوندکار معدلت شعار و شهریار مکرمت و تاره احوال پرملال
لکزی بر وقت شریف و ساعت لطیفه ده فرصته و التفات سلطانیدن رخصته عرضه ایلیم مؤلفه
هر که بی فرصت کند اقدام کار * کو مرنج از ذل کرافتی خوار و زار نثر مقدردر که آب بکلدن و محنت و طی — زحمت
منازلدن دست و پایلر سوده و تنلر فرسوده اولمشدر بر ایکی کون بر مرغزار بهشت آثار
و سبزه زار خرم دیارده استراحت ایله تاکه بن دخی بو وقعهٔ دشواره و بو کاری انجاده علی ما هو العهد
جد و جهد ایلیم عرضه کردن وزیر احوال حیوانات به ملک دادبخش ملک صفات و مشاورت نمودن
شاه جم منزلت اعیان دولت و ارکان ملت القصه آصف نصفت نصاب شهریار معدلت
جنابه بر وقت همایون و ساعت میمونده رسول بهایمن یعنی شترها یمن استغاثه و فریادن و دست
انساندن چکدکلری ظلم و بیدادن عرضه ایلدی و توجه عاطفت سلطانیدن حیواناتن جلب امدادن
و جلمرادن بیان ایتدی پادشاه ایتدی بو امر خطیر و بو کار ناکریز محل تأمل و تفکر و مقام تمهل و
تدبردر نه جای تغافل و تهور زیرا اکر انساندر و اکر سایر حیواندر ما بینمزده مفقود و حکم حکومت — جنسیت
مسعوددر پس اعیان مملکت و ارکان دین و ملت مجلسه جمع اولوب بو بابده مشاوره و
محاوره قیلنسن که من تفکر فی العواقب أمن من العواطب خصوصا هنکام حکومتده و ایام خصومتده
عربیه ان اللبیب اذا تفلق امره * وثق الامور مناظراً و مشاوراً * واخو الجهالة یستبد برأیه
و تراه یعتسف الامور مخاطراً نثر فلاجرم بو بابده ارباب الباب بو مشورده که هر کیم اساس کارنی
قواعد افکار ایله بسته قیلدی کاخ مرادنی بنیاد افلاکه پیوسته قیلدی اکرچه کیم لا راد لقضائه
موجبنجه نظم هر آتش که دست قضا بر فروخت * همه فکر و تدبیرها را بسوخت * یعنی اذا جاء

القضا قضاء القضا و لی ما تشاء و رقوم الآباء ام انه بو سببدن و بشلر درکه جبس الاستعداد و الاستبداد
نظم کمن در امور حکومت شتاب ❁ زرا که فی عنان بر متاب ❁ که صد خون بیکدم توان ریختن ❁ ولی
کشته نتوان بر انگیختن نثر الحق اتخاذ آرا و اتحاد اهوا ظهیر ارباب رایت و نصیر اصحاب هدایتدر نظم و قطره
علی قطره اذا اتفقت نهر ❁ و نهر علی نهر اذا اجتمعت بحر دیگر اندک اندک بهم شود بسیار ❁ دانه دانه است
غله در انبار نثر پس وزیر نامدار و فرمان شهریاره باش اینده و ب اخیار و ابرار و علمای ذوی الا
فتخار و حکومتلرنده اولان فیلسوفلر و مملکتلرنده کی صاحب وقوفلر و دانا و پیر و امیر و فقیره سر جمله جیلا
ایدوب دیوان سلطانی و خاکپای خاقانیه جمع ایلدی چون آیین ارکان و ترتیب دیوان هر نه ایسه ایرلو
یرینه کلوب شهریار معدلت شعار دخی تخت زرنگارینه کچوب اشراف و سادات و اصحاب رسوم
و عادات بار عام ویردی حجاب دیوانی و بواب سلطانی انلره پیشرولک و رهبرلک ایدوب مرتب
جملهسن ترتیب خاص و تعیین اختصاص اوزره حضور شهریاره لوب کلدلر هر بری اداب شاهی
و قانون پادشاهی موجبنجه دعالر و ثنالر ایلیوب وزیر صاحب تدبیرن اشارتیله تمامیسی
دخی مقاملو مقامنده قرار ایتدی جملهسی مهابت سلطانی و دهشت دیوانیدن مانند ابر و سر فرو
ایدوب فرمان جهان مطاع و حکم واجب الاتباع نه وجهله صادر اوله دیو پای تخت شهریاریدن
بکا کوز و قولاغ اولدیلر و حاجبلر دعا دهان اچوب و ثنا کوهرلرین صاچوب ایتدیلر نظم ای جهانکیر و
جهان بخش که در حکم ازل ❁ سلطنت تا به ابد بر تو مقرر شده است ❁ مژه بر دیده بدخواه تو
پیکان کشته ❁ اب در حنجره خصم تو خنجر شده است ❁ ذره از عدل تو با مهر مقابل کشته ❁ زر بدوران
تو با سنك برابر شده است ❁ صبح بهر تو دعای سحری خوانده ومند ❁ بدعای سحر ابن فتح

جم تو بین

تیسر شده است ❁ باد در قبضه حکمت باده ملکت خاک ❁ آب در جان بد اندیش تو اذر شده است
پس بر ساعت لطیف و بر وقت خفیفدن صکره مانند آفتاب عالمتاب شهریار عالیجناب دخی
روی خندان و طلعت تابان برله باشن قالدروب جانفزا اولان علما کرام و امرا عظامه هل عند
من علم فتخرجوه لنا دیوب حسن خطاب ایلیوب ایتدی یا ایها الملا افتونی فی امری ما کنت قاطعة
امرا حتی تشهدون بعده رسول بهایمن وزیاده آدمدن شکایت ایتدکلرن سویلدی بو خصوصده
هر بریکزدن تدبیر معقول و رای مقبول نه یوزدن طلوع ایدرسه فقیر و قطمیر تقدیر اولنمق کرک دیدی
رسول کائنات و سید موجودات علیه افضل الصلوة و اکمل التحیات که قلب منوری و سینه مطهری اینه
انوار ذات و صفات و جام جهان نمای اسرار مکنونات ایکن هر مهمده اصحاب کرامی و احباب
عظامی رضوان الله علیهم اجمعین برله مشاوره ایلردی و انلرن رای جهان ارایسنه قایل اولوردی
و اکثریا وحی حق سراج اهل الجنة محی الدین والسنة عمر الفاروقن رای منیری اوزره نازل اولوردی و حضرة
سرور پیور دیکه الحق ینطق علی لسان عمر رضی الله عنه ما طلع الشمس والقمر و قنا کیم شهریار خورشید خطاب
ستطابنی تمام ایلدی و ضمیر منیرنده کی عقدهسن سویلدی کمر بر جوان هوشمند و خوش خصال خجسته
منظر و فرخنده جمال نظم مبارک طلعت و فرخنده فالی ❁ بباغ خرمی زیبا نهالی نثر غرهسی کبی نجم نجابت
ناصیهسنده تابان و پرتو مهر کبی لمعه سیادت چهرهسنده فروزان ایدی عطارد کردار و بهجت شهریار
و مشتری وار وزیر کبی خداوندکار ایدی مقابله پادشاهه سر فرا ایدوب اوتورشدی و مقام
خدمتده الکاو شدروب علو رشدی هزار لطف و ادب و شور و شغب برله نظم زمین بوسید و کفتا
جاودان باش ❁ بتخت شهریاری کامران باش ❁ فروزان از رخت ایوان شاهی ❁ مطیع حکمت از مه تا

کم

بااهای نثر رأی جهان آرای شاهانه معلوم در وضمیر جهان کشای شهنشاه مفهوم در که بین الجن والانس ابتدای
عالمدن یعنی خلقت آدمدن برو قاعدهٔ خلاف وجدال سنت عداوت محکم وجادهٔ اعتساف واختلال طرازی
خصوصیله معلوم رعایا که جبوانات نه اولان معاملات تفتیش خصومتنه وتفحص حکومتنه شروع ومباشرت اولنان
محللرده تعصب ومصاورت فهمن ونسبت ومغاورت فهمن ایده لر نظم دیدهٔ عقلی رمد ایلر غرض ❊ چون
در تراولور شسته مرض دیگر کسی بچشم کرابت اگر نگاه کند ❊ نشان صورت یوسف دهد بنا خوبی ❊ و
اگر بچشم ارادت نظر کند در دیو ❊ فرشته اش بنماید بچشم کروبی نثر زیرا تهمتله نظر بردخی در دو چشم تهمتله
نظر بردخی در عربیه فعین الرضا عن کل عیب کلیلة ❊ ولکن عین السخط تبدی المساویا نثر پس عداوت
وبرینه تازه لنه وخصومت چشمنه بی اندازه قیلنه امانت عدل وداد دی خیانت ودیانت وفضل
وشادی جنایات اکلیه لر نظم چشم بد اندیش که برکنده باد ❊ عیب نماید هنرش در نظر نثر
خصوصا شول طایفهٔ خایفه که عقل ودانش ومعرفتدن بی بهره وجهل وبلاهت ودنائته بر شده
اولانلرن ودعوئ بی معنیلرینی اصغا وکلام مالا یعنیلرینه میل ومحابا ارباب عقل واصحاب نقل یانده
فنون وجنونلردن معدود وشیخون فنوندن محسوبدر نظم مرده راه صاحب غرض پیش خویش ❊
بناخن بکن سینهٔ خویش ریش ❊ که او جمله نیرنك ومکر وفتنه است ❊ برون دوست دارد
درون دشمنست عربیه اطرد عنك اهل النمیمة فانهم یبغضون الناس الیك ویبغضونك الی الناس
مهتر عالم وسرور بنی آدم علیه الصلوة والسلام الی ساعة القیام بیورمشلردر که حدیث من حسن اسلام
المرء ترکه مالا یعنیه وبر حدیثنده دخی بیورمشدر که الفتنة نائمة لعن الله من ایقظها بو بندهٔ کمترین خاطر
فاطرنه خطور ایدن بودر که بونلرن خصوصنده باب حکومت مسدود وباب خصومت مسدود قیلنه

واول طایفه

واول طایفه به درگاه سلطانی وبارگاه خاقانیه یول ویرلمیه یره دن کلدلر ایسه بناوده یو کبیده لر
تا دامن عفت سلطنة انلرن مخاصمه سندن کرد شهامت قونمیه وچهرهٔ غز ودولته
اول طایفه نن جدال ومحادثه سندن غبار ندامت اوترمیه وشول حیوان ونادانه که فریاد النسادن
شکایته کلمشدر ربوز ویرلمیه تا کیم برپی ادب دخی بومقوله جرأت واقدام وفکر نامقبوله مباشرت و
اهتمام ایتمیه لمؤلفه کرکر وقت ایتمك بضرورت ❊ بولور اغماضدن چوق کار صورت ره کردن
شهریار بختیار رأی وزیر ور خلاف صواب ان تدبیر پادشاه ابتدای بکا بو رأی تمام پسندیده
وبو کلام میزان عقله سنجیده کلمدی زیرا هر کیمسن که بر ظلم وفسادن قلع وقمعنه قدرتی وبر جور عنادن دفع
ورفعنه استطاعتی اولا واندن تهاون وتکاسل وتهمل وتغافل کوستره یا ضعیف الکلامدن ویا میل طمعدن
اولور الایمان بضع وسبعون شعبة اعلاها کلمة لا اله الا الله وادناها اماطة الاذی عن الطریق انلر کوم
معدلت واهل مکرمت وفضیلتدر یؤثرون علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة هر حکومتده که فاحکم بین
الناس بالحق ولا تتبع الهوی نحواسنجه معاملت اولمز وهر خصوصده که فاستقم کما امرت مقتضاسنجه استقامت
کوسترلمز انلن نتیجه سی شهد منه مزجو عاقبتی وخاتمه مقضی اولور نظم راستی موجب رضای خداست
کس ندیدم که کم شد از ره راست نثر خصوصا که کون ومکانده آوازهٔ عدل وداد ایله خدا ایتمش وجهانگیر
صدای صلاح وسداد ایله صلا ایتمش اوله وزشهری بر طایفه بیچاره دست ظلم وبیدادوندن کشته
وآواره درگاه معدلت پناهمزه تظلم کوستروب شفقت ومرحمت ورأفت وتمنا میدن ایلینه انلرن
نومید ومحروم ومغموم ومهموم کوندرمك طریق فتوتدن دور ومذهب مروتدن مهجوردر وقتاکیم نوشیروان
عادلن واول جهانبانان کامل دل روشن نهاد دنده جزئیات ظلم وبیداده وقوف کلی حاصل ایتمك امیدی

کره وعقده باغلدی وسابط وزراوروابطا امرا ایله علاقه وبندی کسسته ایدوب اول اتش قهرایله خرقة

الاکبادا اولان مجنونلره وظلم وجور وزهر ایله مختل الدماغ والفواد اولن مجنونلره علاج ایچون تدبیر زنجیر

ایلدی تا جزوی وکلی نبض اهل عالمه وامراض نهان حیوان وآدمه واقف اولوب دار الشفا جلال الملک

نوشیروانیدن نوش دارولر وجلاب جان پرورلر ایچوره پس خلعت تام سلطنتی انا ولدت فی زمن

بر لمطز اولدی وجریده آوازه معدلتی وامن افواه الزمانه دکی ذکر جمیل ایله مشتهر قالدی **نظم** کردن عقل

از هنر آزاد نیست ❁ هیچ هنر خوبتر از داد نیست **شعر** هر نه دکلو سلاطین ذوی الاقتداره وخواقین اولو الا

فتخاره سیاست وعنف لازم ایسه یوز اول قدر مرحمت ولطف واجبدر تا کیم جمعیت لشکر ورعایایه ورفاهیت

عائد برایا به سبب اولنلرکم حضرت عزة عزة اسماؤه وعمت آلاؤه حبیبی سید الانبیا وسند الاصفیا محمد

المصطفی حقنده علیه من التسلیمات اوفاها ومن التحیات اصفاها بیورر که فبما رحمة من الله لنت لهم ولو کنت فظا

غلیظ القلب لانفضوا من حولک **رای کردن وزیر دیکر در محضر شهریار داد کستر** وقتاکیم پادشاه

کامیاب خطاب مستطاب وجواب باصوابنی آخر ایتدی پس وزیر سخن کوی چوکان صفت پای تخت سلطنته

باش ایندر شاهین رای عالم آراسنه آفرین ایتدی وجمله ارکان واعیان واهل دیوان وارباب قلم و

اصحاب علم جواب شهریاره تحسین ایلدی وکلام الملوک ملوک الکلام دردیلر بعده ارکان دولت و

اعیان حضرتدن بر صاحب صدر وعالی قدر که جواهر زواهر معارف واداب ایله آراسته ودرر غرر

وشرایف نسب وحسب ایله پیراسته ایدی روی مسکنتی خاک مذلته سوروب وجبهه عبودیتی تراب

خدمته اوروب جبههٔ دهانی دعا ثنای شاه جهان ایله مانند صدف لولو ومثال نافهٔ آهو معدن درج خوشاب ودر

مشک ناب ایلیوب ایتدی **لمولفه** جهان طور جه شاها شهریار اول ❁ سریر سلطنتده پایدار اول ❁ اولوب بخش

سعادة زیور رانک

سعادة زیور رانک ❁ مرآة آیینه وولکه سوار اول ❁ فلک دوخ کبی سیر ایده کجا انجم ❁ طلبکار قطب دوران

برقرار اول **شعر** بو خصوصده بن بندهٔ افکنده بمقدارن خامهٔ زبانی موی صفت بر دقیقهٔ ضعیف عقده

دار وبر رقیقهٔ لطیف کره کذار ایتدی اکر احسان التفات شاهی مقارن اولوب واحلل عقدة

من لسانی یفقهوا قولی موجبجه اول بندن کرنده دن خلاص کلی بولم عرض داشت نامه بیانده بوج نکتهٔ

باریک وبر نکتهٔ معنیٔ دقیق ایله سخن ران اولم پادشاه ایتدی ای هنرمند نامدار هر چه داری بیار کیم

شاورنک حالی مستقبل وماضیدن محاوره ورو خیالاتی البالدن مذاکره دراجازت کفتار

ورخصت عرض افکار اول وهله ده ویرلشدر پس اول مرد صاحب فرهنک ایتدی ای شهریار

روی زمین وای خلاصهٔ خلق عالمین خفایای اسرار جهان وخبایای اطوار کون ومکان سر اسر معلوم

حضرت سلطان دوران ومفهوم جناب صاحب قران زمان در پادشاه جهان تاب تیره

بر اهتله روشن وشهریار انس وجن حضورنده حدس وتجربه ایله معیندر که بو فطرهٔ عالمدن

حیوانات وآدم بینده خلاف جنسیت ونفاق انسیت مقرردر بونلرن مفاسد احوالی ونکاسد

افعالی صلاح پذیر اولمق وعداوهٔ ذاتی وخصومت جبلیتی محبت وخلاصه تبدیل وتغییر بولمق عقلا

ونقلا بعیدکور نور سواء علیهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لا یومنون بونلر بر طایفه درکه طبیعتلری اوزره

مجبول وهر زمانده هوای نفسانیتلرینه مشغولدر **نظم** خوی بد در طبیعتی کونشست ❁ نرود

تا بوقت مرک از دست ❁ هولاء القوم لا یکادون یفقهون حدیثا **دیکر** باب کوثر وزمزم

سفید نتوان کرد ❁ کلیم بخت کسی را که بافتند سیاه ❁ مبادا که انهم عن السمع لمعزولون حکمنجه کلام سلطانی

کوش وهوشلرینه بلکه ذره آنه اوی دخی حکومت صاحب قرانی به رضا وبر به تحکم فضیحه وحکومت

خصوصیتیله منجر اولا استکبار ایدوب بر وجانبه استنکار و استحقار ایله نظر ایدهلر حرمت مذلت و فخر
مذمته مبدل اوله مهر عالم پیور شدر که لا یحل للمؤمن ان یذل نفسه **نظم** چو بو قدر ایشی ویرنو اردیکدن تاپی
جان آجیسی قالور ایکدن **نثر** حضرت حق و اول هادی مطلق قرآن قدیمندن رسول کریمنه بو بیله خطاب
ایتمشدر که **الآیه** وما انت بهادی العمی عن ضلالتهم ان تسمع الا من یؤمن بآیاتنا فهم مسلمون ✽ اشبو
رسول بهایم که متحیر و هایم رسالته و عرض شکایته کلمشدر تشریف احسان پادشاهی و تکریم انعام شاهنشاهی
برله نوازش اولنوب بنده دیارنه کوندرلسن برقچ کون دخی ارشاد صبر و توکل و دلالت فراغ و تحمل قیلنوب
حسن وعده لر ویرلسن ان شاء الله الرحمن فی قریب الزمان حضرة سلطانن بو بابده قوی تدبیر و اتمامی و تکلم
مدارک تامی وار در **ع** آخر شود روزی ازین غم بجان رها **نثر** و یلسن حتی یتوفیهن الموت او یجعل الله لهن سبیلا

تقدم نمودن وزیر اعظم برای دیگران در حضور شاه جهان چو تکمیل سوق کلام بو مقامه ایردی وزرای
خاص و مقربان ذوی الاخلاص ایچنده بر پیر روشن ضمیر و آراید نام شریفی منصف انصاف و دیانتله
متصف ایدی **نظم** پیش طبعی غیب دان و رأی ملک آرای او ✽ مشکل غیبی و راز آسمانی حل شدن **نثر** برو
زیر خورشید معدلت ایدی که لطف حمایتندن ولایت تمام معمور و حسن رعایتندن رعیت علی الدوام
مسرور ایدی **عربیة** الدین والملک منصوران من همه ✽ والشر والمجد معدودان من شیمه ✽ الله سبحانه من
فرط رأفته علی الوری ✽ جعل الارزاق فی قلمه **نثر** برآصف جم منزلت ایدی که رأی جهان آراسی و تدبیر
مشکل کشاسی واسطه‌سی ایله اصحاب سعادة و احسان پای حضوری دامان امن وامانه و احزاب شقاوة
و طغیان سر غروری گریبان یاس و حرمانه چکلمشدی **نظم** آنکه در اقلیم مردی و جهان مردمی ✽ هرکجا ملکیست
دست قطع او صاحب است ✽ و آنکه بر لوح دل پاکش بتأیید ازل ✽ او این سطری ز نقش حادثه

ابجد است

ابجد است ✽ و آنکه دایم آستان درگه او قبله وار ✽ زایران کعبه مقصود دینرا مقصد است
الحق عروس مملکت انن زیب اخلاقی و زینت اشفاقی برله روز و شب روضه جنان کبی سراپا آراسته
و مرور زن احسان و اکرامندن و ایا حور و غلمان کبی سر حلیه آسایشده ایدی لشکر و رعایا و
عامه برایا کمال نظم و نظام و ارتباط و التیام اوزره ایدی **لمؤلفه** بنده قیلمشدی سخاسی آدمی لطفی ✽
معمور ایتمش ایدی عالمی ✽ خدمتنده هر کیم اولسه فلک در ✽ کون کبی افلاکه ایدر رفعتی سر صاحبسه
فراش زمین فرشینه آب ✽ دیردی گردون گیتی گشت تراب **نثر** پس لب او بیله پای تخت
سلطانی یه بوسه ویروب ایتدی **لمؤلفه** ای پناه ملک و دولت ناصر شرع مبین ✽ شهریار ربع
مسکون خسرو روی زمین ✽ خسته یا جوجنه یوق ستدک کبی ستدیدر ✽ حیرت ربابنه یوق
قابلک کبی حصن حصین ✽ ابر لطفک مختندن بحر و بر اوداز خور ✽ مهر جودک فرمتندن ماه و انجم خوشه
چین ✽ خلق انکچون طوتدی قراگلیه بابک حلقه سن ✽ سیلدر بو عروة الوثقی ور اول حبل المتین ✽ و امن
چرخ و زمینی قبله پرور حلکمیدر ✽ مکرمت میراث پدر رسول ایکی فیاض آستاین ✽ کوشش ایلدن کوه
و دشت اهلی یساغ عدلکی ✽ همدم آهوی صحرا اولدی هر شیر عرین ✽ ثابت اولدقجه زمین دور
ایتدکجه آسمان ✽ اوله طاپک شهریار دولت و سلطان دین ✽ قانده عزم ایتسک اوله اقبال
و طالع راهبر ✽ اندهکیم بزم ایلسک عز و سعادة همنشین **نثر** الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لو
لولا ان هدانا الله هدایت سبحانی دلیل و مشیر و عنایت یزدانی معاون و نصیر اولوب ایام دولت
سلطانی و دوران صولت خاقانیده خلد الله تعالی ملکه الی یوم الدین ارا و اهوای علما و احوال
اطوار غربا و فقرا انتهاج مناهج عهود ایدوب و انتشار مناشر خدمتده متفق و مختلف الکن لطایف حسن

استمالت وعواطف علیٰ عبد الله جادهٔ استقامتده و سجادهٔ استقامتده متفق و مؤتلف در عواصف قهر و سیاستله درخت پرشوک بغی وطغیان سرین آسمانه ارکورمش ایکن اصولندن برکنده و مشیّد و سیول خیول پرغلبت برله بنیان ظلم وعدوان کاخ افلاکه چقمش ایکن خاکه برابر افکنده قیلنمشدر انجا و ارجاء ولایت لطف اعتبار و استمرار له معمور و اصقاع و ارباع مملکت سیف قطاع طریقدن خوف ولصوص شیطنت فریقدن ایمن اولوب پرحضور اولمشدر ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء

نظم بعهد همایونت ای داد گر ❊ بعالم نماند ز تباهی اثر ❊ امان در زمانت بحدی رسید ❊ که منسوخ شد رسم بند و کلید نثر الحمد لله علی ترادف الآئه و تعاقب نعمائه صحایف مصاحف سلطنتکده لطایف ظرایف احسان و کرم جمیع طوایف ایچون محرر ایکن نیچون عتوق نامهٔ عدلکله بعض بنده لرک بند غمدن و قیدالمدن آزاد اولمیه و سوره نعمت و نهمتکده قسمت نعم لطف و شیم جمله اهل مرحمته مقدر ایکن نیچون انعام فضله فضلکله بعض سایللرک زهر مسئلت و قهر مذلتدن خلاص کلی بولوب شاد اولمیه نظم جوانمردا

انکس کو درین حضرت نیاز آرد ❊ چنان باید که مور ار سر موی نیاز آرد ❊ بو آستانهٔ سعادة آشیانه اول خرمن جود و کرم و کلدر که بر مور ضعیف یا بر عصفور نحیف کلوب اندن محروم بی دانه کیده نظم مرغ جایی رود که چینه بود ❊ نه بجایی رود که چه نبود ❊ و بو کاشانهٔ سیادة نشانه اول معدن احسان و سخا و کلدر که بر فقیر و حقیر در بدر رویش ناکریز اوراز ب اندن مغموم کیده نظم بر روی خود در اطماع نتوان باز کرد ❊ چو باز شد بدرستی فراز نتوان کرد ❊ سلسبیل عاطفت شاهی و زلال مکرمت پادشاهی نهر فرات و نیل و بحر مواهبت مسیل کبی وحوش و طیوره و مار و موره مبذول و سبیل کرکدر تا کیم هر تشنه فؤاد و هر محترق الاکباد اندن مراد نجه سیراب اولا و هر خشک نهاد و جان بی امداد اندن استعداد نجه شاداب اولا

نظم با

لا یعلم

نظم با مذهب عشق اگر درستی ❊ با خلق جهان مکن درشتی ❊ و لا تهنوا فی ابتغاء القوم اما خلاف جنسیت و عدم ثبت کلامی دلیل غیر تام و بیان ناتمامدر زیرا دایرهٔ ابداع عده جملهٔ حکمی برو ناظر معنی اولنلر باشنده بو صورتن سیری ظاهر کلام حق و حی بو حکم اوزره ناطق و بو مدعایه شاهد و صادقدر الآیه و ما من دابة فی الارض و لا طائر یطیر بجناحیه الا امم امثالکم خصوصا زمان ظهور خاتم الانبیاء و دوران خروج خاتم الاصفیاء حضرة محمد المصطفی علیه الصلوة و السلامدن انس و جن حیوان و جماد شرع محمدی و دین احمدی یه ایمان کتوروب مطیع و منقاد و احکام قرآن و حدیثه متابعت ایدوب سیاحت حکام اهل اسلامه منقاد اولمشلردر نسبت دینده قرنداشلر و مسلك شرعده بیله اولداشلر اولوب تسلیم رضا اوزره قرار ایلمشلردر الآیه انما المؤمنون اخوة فاصلحوا بین اخویکم بو دعوی یه برهان نیر پس اخوان خلان لما او مقلوتا حدیثی موجبنجه بو قدر که معاونت اخوان و مظاهرهٔ کائنا من کان لازمدر اگر زمان قدیمده رسوم حسبت جاهلیت و عموم سویت و بلیت مقتضاسنجه و غلبهٔ شقاوت شقاق و کثرهٔ حیله و نفاق مبتغاسنجه بغض و عداوة مشتد و خبث و قساوة ممتد اولدیسه عجب اولمز قبایل اوس و خزرج مابیننده قرون متمادیه لیل و نهار مخاصمه و مجادله و مدافعه و مقاتله اولدقدن صکره حضرة حق و فا و رجبینه مطلق منزل اولان کتابنده و اذکروا نعمة الله علیکم اذ کنتم اعداء فالف بین قلوبکم فاصبحتم بنعمته اخوانا بیورشدر نظم ز کار بسته میندیش و دل شکسته مدار که آب چشمهٔ حیوان درون تاریکیست نثر طایفهٔ حیوانات جبلتلرنده بغی و فساد و طبیعتلرنده شقوة و عناد مؤکد و مشتد اولوب سمع قبولدن معزوللر و اصل فطرتلری اوزره مجبوللردر دیمک اولدی جادهٔ رشاد و طریق سداده دعوت رسول رب العالمین حضرة محمد الامین علیه‌السلامن

کنوز و کلری و اطاعت و انقیاد ایدکلری اول برهانه مناقض و اول بیانه معارضدر نظم
چوب حقیر را اگر تربیت کنی * جایی رسد که بوسه گهی خسروان شود * این باین در شدر دیگر
هم صحبت ارباب شرف باش که خورشید * با پرتو صحبت که از سنگ برارد * صحبت از خود
بکند گرچه خردمند * با خود و زر ناموس بصد ننگ برآرد * همسایه به جوی درین باغ که از
آلوچه به آلو نگرد رنگ برآرد نثر مع هذا اهل حقیقت و قوم طریقت یورمشلر که بیت داد حق را قابلیت
شرط نیست * بلکه شرط قابلیت داد اوست نثر ولو سلم که قابلیت شرط قبول اوله و امور
جلیله ده قیاس و تدبر فرط عدول اوله ارباب فضایله اقامت مراسم نصایح اتمك هر زمانده لازمدر
زیرا انلر تبلیغ احکامده سیر انبیا اوزره عازمدر نتکم یورمشلر نظم مدار پند خود از هیچ کس دریغ بگو
اگرچه از طرف مستمع بود تقصیر * سحاب قطرهٔ باران ز کوه وا نگرفت * اگرچه در دل خارا نمیکند
تاثیر نثر و شونکله حسن و عدالت و مداهنه و مبالغه ایله انلری رفع ایلمك و حیله و خدعه یوزندن سوز سویلمك
در سلاطین عظام و خواقین کرامه بلکه عامهٔ اهل اسلامه جایز اولمزدن و کلام المحتال خاین و المغدر
کاین هر نسنه که سرمایهٔ غرور و پیرایهٔ کذب و زور در دایرهٔ فتوتدن دور و قاعدهٔ مروتدن
مهجوردر ان حسن العهد من الایمان هر کیسه که تهمتدن اوزن اعراو خلقی سخن فروشلغله غرا ایدوب
بر گفت و گوی و صاحب افسانه نثر در بیان شجرهٔ خلاف و وجه صفصاف کبی بی ثمر و لا یغنی مصاحبت
آنزرو لهم فی الدنیا خزی و لهم فی الآخرة عذاب الیم صبح کاذبن یدروی کدورت و دیجور و صبح صادقن
تمدی صفوت و نوردر نظم ای بسا صاحب رداء سپید * که درونش به کذب تیره شود دیگر
صبح صادق چو رایت افرازد * لشکر نور هر طرف تازد * نثر درخت صدق بلند و برومند اولور قطعه

ذی علا

زهی عالی درختی کز بلندی * سر گردون گردان پایهٔ او * بنازد در بهشت عدن شاید * اگر طوبی
بود همسایهٔ او * دیگر نثر درخت کذب پست و بر گزیده اولور دیگر شاخ کج بی میوه بود ناخوش شکست
سطحیا نزاده و اتشت نثر زمرهٔ اولیای کرام و فرقهٔ اصفیای عظام ایچنده مقام علا و منزل اعلا
صدیقلردر بحمد الله و المنة حضرة ملك داد بخش نعما یا مالمه مغتنم و خلعت اسلاملا مکرم نفس
نفیسی مزکی و قلب شریفی مصفی و روح پرفتوحی مجلی اولوب دیوان عدل و داد و محکمهٔ سداد
و شداد ده کونوا قوامین بالقسط شهداء لله موجبنجه جادهٔ مستقیم و سجادهٔ شرع قویم اوزره تفحص
احوال ستمدیدگان ایدر و فصل خصومتده عدل و حکومتده ان الله یامر بالعدل و الاحسان حکمنجه
تفتیش افعال المکشیدگان قیلور نظم مرد باید که بر تواند برد * ورنه عالم پر از نسیم صباست *
روزگار سعادت آثاری روز و شب اداء فرایض و طاعات و اتمام نوافل و عبادات و قرائت
اوراد و قرآن و سیرت عفو غفران و رفع ظلم و عدوان و رفع شر و عصیانه مصروفدر سایر امرا و [illegible]
و سلاطین کامکار کبی شراب دولت و غرور سکر الملك و جمال صولت و سرور جبر الملك ایله دامن
لباس عفتی و پیراهن ملك عصمتی خبث و ملاعب و ملاهی و حدث مفاسد و دواعی [illegible]
آلوده و ملوث اتمشدر نظم چه گویم در اوصاف این سرفراز * که هست آفتاب از صفت بی نیاز نثر زهی
وقاوی ادراك و دقایق حقایق و اسرار معنی [illegible] نور علی نور و طبع نقادی
کشف مکنونات و آثارده معبر نور علی نوردر نظم ملك سیرتی صورتش آب و گل * پر از مغز و هوش و پر از
عقل و دل * بپوشد ز اغیار ستر قدر * که رایش نکرد و ازان با خبر * پس عقلا و نقلا صواب
اولدر که انلرکه اصحاب دعوی و ارباب شکوی در بو حضرته [illegible]

چهره‌سن سورمک ایچون و بو جناب محمده‌ماین کعبه وار حرم محترمنه مسکنت جبهه‌سن اورمغ ایچون اجرام
باغلنوب قوافل رجا فضل عظیم ورواحل امید عدل عمیم برله صدق و صفایی و مهر و وفایی زادواملیوب
لبیک لبیک ان اللطف والفضل لدیک خواسیله زمزمه کنان و نغمه زنان عازم خدمت اوله‌لر و حضور
سلطانی و دیوان خاقانیده حال پر ملالرین عرضه قیلوب مخاصمه ایده‌لر تا دلایل ظاهره و براهین باهره
ایله اناره که جور ایله مظلوم و قهر ایله مغموم روشوللرکه جابر و ظالم و اقوام مفاسد و مظالمدر ظاهر اولوب
شرع شریف الهی و قانون منیف پادشاهی حکمنجه هر برینه سزاسی و هر فرقه‌یه جزاسی ویرله و هر کیم جنیر
احالعتدن و دایره‌ٔ مطاوعتدن صریح ایرن بولنور ایسه حقندن کلنه و لایق عفو و احسان اولنلره عنایات
و رعایت قیلنه نظم ولایت بوستان شهر باغبانذر سیاست نار ز لطف آب روانذر سزای
آتش اولرخار اولنلر و احراب روان کلزار اولنلر والباقیات الصالحات خیر عند ربک ثوابا و خیر املا
و حاکم آصف نصفت قصاب کلامی تمام ایلدی و ضمیر منیره مضمر اولانی سویلدی رای زرین خاقانیه موافق
و فکر متین علمای حقانیه مطابق دوشوب حضرت سلطان تحسین و جملهٔ ارکان آفرین ایتدی پس شهریار
کامکار بویوردی که ماه و روز و ساعت بیر و زنعین اولنوب قبایل انسانه و طوایف حیوانه محاکمه
و مرافعه ایچون تنبیه اولنه تا دیوان سلطانی و محکمهٔ جهانبانیه حاضر اوله‌لر آصف صاحب رای ایتدی حالیا
رسول بهایم و شتربایم قبیلهٔ انعام طرفندن بو خدمته قایم و درگاه معدلت پناهه ملازمدر باقی سباع و وحوش و
طیور و مار و ماهی و موره و حشرات و هوامه شریف و وضیع خاصه و عامه بو احوال اعلام اولنمق ایچون کیدن
تختانلنده و زیرکاین حکومتنده اولان زبان فصیح و بیان ملیح اهلی فاضل و کامل بر نجیه و مکش حیلیل
تعین اولنوب کالبرق الخاطف والریح العاصف انسانلردن بری اقلیمده کی ممالک سردارلرینه و حیوانلردن بیعی

طوایف سپه‌سالارلرینه حسب حالی تقریر ایتمکه ارسال اولندی رسول فرستادن ملک داد بخش بجانب فرود
و حاضر شدن حیوانات بسیر روز معلوم گلبروای هدهد طوطی بیان سویله بلبل کبی برنوا استان
چون صبا ملکینی سیر ایتدک یقین فاتنامها بسلطان مبین خط منقاروک که بسم الله دور نکته‌سن اکلی
شو کم اکاهدر نثر منطقن پر حکمت ذات و صفاتی سنده در شرح حروف عالیات افسرن کیم تاج سلطان‌ذرر
خاک درگاه سلیمانیدر ره فلک سیر اجیدر بال و پرک نظم مهد و مهدن کیجسه حلکی افسرک ایلیوب
خاکیدن خروج عالم بالادن ایدیجک نزول بزه پیغام ایچون اولاسن رسول تیز اولدک یک
راه آب و کل سیر عنیدن بزی اگاه قیل اوله چو نکیم نامک عنوانی هو بزه کشف ایلر قو اسراری او
کیم کیم جام فنا ساقی اولا خضر وش دلزنده و باقی اولا ایتمث ایسترسن اگر اول جامی نوش جان و
دیلدن بو کلامی ایله کوش تا که عشق حق صونه دستنکه جام ایده سنلکدن سنی فانی تمام نثر چون
ملک دادبخش جهانبندن طوایف حیوانات و قبایل ادمیه ایلچیلر کوندرلدی و هر برینه روز جمعیت
تعین اولنوب وعده‌لر ویرلدی پس جنیلردن هر رسول که قانغی طایفه‌یه ارسال اولندی ایسه و ما
ارسلناک من رسول الا بلسان قومه لیبین لهم مقتضاسنجه اول طایفه‌نک صورتنه کیروب فی الحال ایکی خیال
کبی پرآن اولوب قبل ان تقوم من مقامک یعنی طرفة العین ایچنده حضورلرینه بولندی رسول اول
بر درنده کو بی صورتنده دیار ذوات النطق قه کلوب حضرت ابی الاشبال صاحب الشوکة والاقبال
امیر کبیر سید السباع شیر دلیرن حضورینه ایروی قاعدهٔ شاهان و رسم پادشاهان موجبنجه دوام
عمر و دولت دعالرن اوقویب و زمین خدمتی بوس ایتمکه باشن یره قویب بعده ملک
دادبخش دعا و سلامن و مرآو و پیامن عرضه قیلوب احوال و ماجرایی حکایت ایلدی و تفصیل

جبس

اجمال حب حال بهر نه ایسه سویلدی شیر دلیر دخی توقیر و تعظیم و توقیر ایله خدمتده قیام و فرمان سلطانه
اهتمام کوستردی و طایفهٔ سباعه ندا ایلیوب اول امر همایونی و حکم سعادت نمونی عرضه قیلدی و
ایتدی یا ایها الملاء انی القی الی کتاب کریم پس طوایف سباع سر جمله توقیع رفیعله دلشاد
و عتق نامه‌سی ایللرینه کیرمش بنده‌لر کبی بند غمدن ازاد اولدیلر نظم ازغایت تعظیم نشانه‌نند
اوراده بر حلقهٔ چشم تو چون نکین خاتم نثر پس شیر جهانکیر وزیری پلنک دلیره که مرد میدان نهنک
آهنک و کاردان صاحب فرهنک ایدی قبایل عرب بخشنده نامی نمر و سرعت سیرندن اوتری
کنیتی ابو عمرو ایدی خطاب ایدوب ایتدی مقربان درکاهدن تیز اول بر رسول صبا خیز بولکم ذو
فنون کاردان و پرفسون اهل لسان حکیم فاضل و خردمند کامل اوله تا خدمت رسالته قیام و بو
مصلحته اهتمام ایلیه که بنی آدم ایله مناظره و ذریات بشرله محاوره کار رهراساندر نه امر اسان پلنک
ایتدی حضرت شهریار حاکم در جمله محکوم و رأی جهان آرای احوال بنده کان سراسر معلوم حالیا حرم
کیم وار ایسه اصحاب شعور و اعیان صدور حضرت شهریارن حضور موفور السرورنده سر جمله
یوز ادرشلردر و خدمت و مطاوعت کرن میان جانه بسته قیلوب عبودیت مقامنده
طورمشلردر هر بری ع از شاه یک اشاره و زما بسر دویدن ، دیوب بر کار روا و خامهٔ کردار
دایرهٔ خدمتده پویان و میدان مصلحتده فرس ران اولمق ایچون جان و دلدن بر نقطه اوزرینه
دورزلر نظم کسی که شد چو قلم در زمان تو دو زبان ، نصیب اوست سیه کاری و نکونساری
اولا ارباب نظر شهریار مقابله‌سنده حاضر و اشارهٔ سلطانه منتظر و ناظر در اکر رای مشکل
کشای پادشاهی بو خدمته انی لایق کورر ایسه بو قدر که جان و دلدن فرمانه یوزاورر شیر ایتدی

اکرچه بردلرن

اکرچه بیرلر شکوه و هیبت قدر و ترتیب اتنی درنکم فردوسی دیمشدر نظم وزانکه دو صد نکارین
پیکراست ، بزور تن از مهر و افزون تر است نثر قبیلهٔ سباعدن هر برینه سالاری و طایفهٔ
ذوی الانیابن دلیر و نامداریدر ع دشنه در دست و تیغ در دندان نثر کار ضرب و حربده
و احوال دار و کیری خوب بیلور و شکار خصم ایلمکده تدبیر روشن قیلور اما بحث و مناظره
و کلام و محاوره اهلی دکلدر شهسوار میدان محاربه در نه پهلوان هنکامهٔ مقابله و مجاوبه پلنک
یوزپروزی و اول اتش طبع پرسوزی عرضه ایلدی شیر ایتدی اکرچه یوز سبک روح
و کران قدر و صفوف ولاورانده صاحب صدر و دربلند همت و غیور و قوی نهمت و صبوردر
سیل روان اننک رکابنجه دوان و باد وزان رفتارینه همعنان اولمز کهن سرهنک جوان پیشه
و دراز دست و کوته اندیشه در پیابانده فتنه نما بولمشدر و مرض سبانه مبتلا اولمشدر
مرطوب الدماغ و اهل فراغدر طبعنده بلاهت و مزاجنده سفاهت واردر عاشق پنیر
اولوب هر زمانده بر غمدر و بر طعمه ایچون اسیر بنی آدمدر بو جمله ایله غایتده کوکللو در و سوداییه
و حرامی یوکللو در مؤلفه کرانجان مدمغدر بغایت ، بلادر هر زمان اکا رعایت نثر رساله‌تنه
لایق و محاوره‌یه مستحق دکلدر پلنک ایتدی اکر شاه روشن ضمیر و پادشاه خورشید نظیر مناسب
کوررسه بنده ده دیرینه کرک صاحب سکینه کوندرلسن شیر ایتدی اکرچه کرک دلیر و حی صدر و نجابت
و قدر و مهابت اتی درشب رو لکده نظیری و جاسوسلقده شیری یوقدر دوربین
و روشن نظر و قوی قلب و زورآوردر قوهٔ شامه‌سی وصفدن بیرون و خاصه باصره‌سی بغایت
افزوندر قطع عظام عظیمه ایتمکده اسنانی مصیری نیشتردر یعنی مانند تیغ و خنجردر اما حریص و بدخوی

وحماغ کینه جو یدر چون عمایم اغماضدن عبری بسته سی وعزایم اغماضدن ارقاندشه سی بوقدر ملاحظه کیتی

ابوجعده در روز و شب اسیر بطن ومعده در نظم اسیر بند شکم اد و شب بکیرد خواب ❁ شبی ز معده

سنکی شبی ز دلتنکی نثر هر زمانده و معده خالی و خوفدن عاری دکلدر حتی وقت استراحت نومده اکر لیلة

واکر یومده بر مقله سیله و یوره و اول بیرنی کشده قورنکم حمیدبن ثور اثنن وصفنده دیمشدر عربیه

ونمت کنوم الذیب فی ذی حفیظة ❁ اکلت طعاما دونه وهو جایع ❁ ینام باحدی مقلتیه ویتقی بالاخری

الرزایا فهو یقظان هاجع ❁ پس بو مقوله کیمسه یه عرض رسالت موجب خجالت و سبب ملامت اولور

بلنك ایتدی حضرة شهریارك نامدار حقنده نه امر ایدر شیر ایتدی سك دلیر دخی اکرچه پهلوان میدان مبارزة

و پاسبان ایوان مخاطره در کردن جانی طوق وفا ایله بسته و خاطر ناتوانی سنك جفادن شکسته در

جبر معطاوعتده وصبر مجاوعتده بی نظیر در برخوان ثمیندن بر پاره نانه و بریان سمیندن بر قورو

استخوانه قانعدر کیجه لرده بیدار و کوندزلرده درکار بنده و خدمتکاردر جبلتی امانت و خلقی صیانت

اوزره در استعداد تام و قابلیت تمام اتی درنکه دیشلردر نظم سك اصحاب کهف روزی

چند ❁ پی نیکان کرفت و مردم شد نثر سابقه حقوقی و تقدم هزار زجر و قهر ایله صاحبن ترك ایتمز صد بار سنك

چوبله قادسن قویوب کیتمز نظم سکی را لقمه هرکز فراموش ❁ نکردد کرزنی صد نوبتش سنك نثر و حضرة

مرتضی علی کرم الله وجهه دن منقولدر که کلبده اون خصلت وار در اکر بنی آدمده بو جمله سی بولنسه ملك

اولوردی ومولاسنه کال درجه ده تقرب بولوردی الحاصل خصایل حمیده سنه حد و شمایل سندیده سنه

عد یوقدر نظم بهیکل هزبری قوی استخوان ❁ بهیبت پلنکی کرکین دمان نثر نه تندی خدنکی که پابد کشاد

ز شصت تهمتن بقصد شغاد نثر اما بر لقمه نان وکسره استخوان ایچون زیاده متملقدر بو سببدن بنی

اومه عاینده

اومه عاینده متملقدر والحاصل فر باه بشر ایله چوق حقوقی و بنی ادم نوعنه نهایتده عقوقی وار در وقت

اولورکه حالت جوعی دنیا جیفه سیله دفع اولمزودم اولورکه احتراق سوداسی وغلبه صفراسی بر

مرتبه یه وارر که سکر وجنوندن افاقت بولمز پس بونن کبی کیمسنه رسالته سزاوار وخدمت وکالته

برار دکلدر فلشر بد رجال وللحروب رجال پلنك ایتدی شحنه دوان ومرد میدان خروس پهلوان

کوندرلسه نیجه در شیر ایتدی اکرچه خروس دلیر دخی زیرك ودانا وذی شوکت وتوانادر بطنه عجیبه

استی الکن بو فطنه غریبه سی وار در زاهدلرکبی ربعینه کبره و صوفیلر کبی ظلایقه ال ویررا ومشلره آهبر

وقالمشلره یار و یاور اولور ریاضت دطریزه وست و پاین بلا مقلمه کبجر وصیا نتندن بر

تکشوف الراس خاتون کورسه فحر قبایل عرب ایچنده کنیتی ابو حمید وطریق فتوة ومروتده فریددر

ومؤمنلر کبی اکنبان ایله وطبیعه شیر نیله باشی خوشدر اما نهادنده اختلاف وطبعنده انحراف وار در

کاه تنقل حلقوم انسانی ایدر و کاه تناول لحوم حیوانی قیلور اوقات غضبده اصحاب جنون کبی کوزر

کومرکومره نور و هنکام تعبده ارباب فنون کبی حمور حمور حمره نور غایت حرصندن لقم تقطیع

تو قبیحه برز و فرط شهوتندن ایله اولورکه او بو فرینده طبع و کرانجاندر سینه حافظو یه کاندر الحق

اواب سلاطین عظامدن و رسوم خواقین کرامدن بی بهره در و قباحت سیرة و قباحت صورة

ایله پر شهره در بو مقوله خدمتن حریفی دکلدر پلنك ایتدی جاکر کمینه و بنده دیرینه قولکز بوزینه

حقنده نه بیورر سز شیر ایتدی بلی بوزینه فطنت و زکاده بی بدل و صنایع انساننه جوغنده ضرب المثل

علدر حیث و چابك پردان و نازك در ولسان عربده کنیتی ابو حبیب وابو خالددر اما انسانه

زیاده متقلیدر و انلرن خدمتنه غایتده ساعد و عیار شعبده ر شناس طبیعت غول طبیعتدر انسانه

دونق

کبی الفر یله قاوول طعام ایدوب وقدمی اوزرینه رقص ایدر و آدمی کبی محافظت دکان قیلوب خلایق

بازار ایدر بو سببدن اهل یمن انی خدمتکاری و خادمداری کبی قوللنورجانبازوش رسنلرده یورر

و هزارا و یولر ایله مینوب معلقلر اودرشاطر اجزاده و فنون و فسونده زیاده بر دزد بی باك

و کستاخ نا پاکدر هسندیلر انکله مال و خلایقه ظلم بولورلر و نقود و صامت و ناطقه مالك اولورلر

نظم نه اورا ز خود و نی ز حق شرم بود ❁ نه از مردمش نیز آزرم بود نثر والحاصل ابن مفاسدی چوقدر

بولار طور باشی بو قدر رسالت ابن کبی فتنه ور غلن و شوخ بر د غلن کاری دکلدر پلنك ایتدی دلو

عیار یعنی سکسار سبکبار دخی خیلی حریفدر و کاردان و ظریفدر شیر ایتدی سبحان الله بر دزد ماکیاندن

غیری کیمسنه بولمدکمی ومقدمات رسالاتن پیا بندن اکاه اولمدکمی ابن نامی دلو دکل قتنه ور عیار خانه

وطرار محلة در شریر پر افسوس و نهانی مصلحتلرده جاسوس اولسه اولور اکر مملکتن سرداریلردن و کشورن

اختیارلرندن وار ایسه عرض ایله والا بیهوده کلام ایله اوقاتی تضییع و تطویل ایله ابرامه تصدیع

ایتمه پلنك ایتدی ای پادشاه ملك فرهنك وای شهریار فلك آهنك مقصودم حضور شهریارینه

هر برن یاد و بو یاد ایله خاطرلرن شاد و نهادلرن اباد ایتمکدر یوقسه دلاوران دیار و سروران

صحرا و کوهساره نهایت یوقدر سنور کفتار کفتار او رتبه کلمه مشتدر و فیل دمان و کرکدان

بی امانی ذکری اولماشدر شیر ایتدی کفتاری قو اکرچه پهلوان روی زمین و قهرمان بلاد طینتدر زور

و قوتنه و مهابت و شوکتنه سوز یوقدر اما بر نیاش اعوج و عیاش واخر جدار بب کبی بر بیل مادة و بر

بیل نردر حقیقتده خنثی مشکلدن بترتر در خاتونلر کبی مبتلای حیض و نفاس و شدة و حدتی شیر مرد لر ایچنده

بی قیاسدر لمؤلفه اودر پهلوان کرایش قولا پن بیله ❁ نه اولکم قولا ینه جراة قیله نثر و شوکم فیل دلیر و زور

دونق

وقوتده بی نظیر در بلندیده کوه اهنین نهاد و هیئتده کنبد ذات العماد در خرطوم کمند اساسی کاه مانند

چوکان کوی افلاکی قاپمق ایستر و که مثال اژدر پیچان کون و مکانی یوتمق دلرصان باودان سیاب

چرخ برین در با استیان جامه دیوز میندر و انیاب سرتیزی حراب ابراره و سنان تابدارة

بکزرنکیم و صفنده دیمشلر در نظم ابر ست بپا و اندرو باد ست بهامون ❁ صحراست

بکوه اندر و کوه ست بصحرا نثر قوم حبشه ایچنده ادی محمود و کنیتی ابو العباسدر قابل تربیت و اهل

استغنا سدر لکن زیاده کینه دار و حقود و ستیزه کار و عنود در کرک البنظر و قبیح المخبر در جنك جوی و

بد خوی در و سنکین دل و سخت رو یدر خنزیر طبیعت و مردار طینتدر زور و قوتی بر کیمسنه ده

یوغیکن بر ضعیف کرکسدن خوف المهوب فرار ایدر و سعت ادنی صوه کردار الکن بر نحیف

مکس آوازه سندن بی قرار اولور طیور ابابیل حجاره تجیل بر له انلری هلاك ایتدوکی بو خصوصه

روشن دلیلدر القصه سوز بو مقامه ایرشکن و هر بوزدن موج و زمال و یرشکن ناکاه قیلبه بنی ثعلبدن

بر حکیم ذو فنون و علیم رهنمون یعنی روباه پر فسون ارباب دیوان ارهندن کلدر ایدر الکن نظر

سلطانیه طوقندی پلنك قرینه فراست و دقیقه کیاستله روباهه التفاة نظر شاهی فهم ایدوب

ایدوب ایتدی روباه دولتخواه هر نیك و بدن اکاه و بنده درکاه جهانپناه و کنیتی اصحاب

حکومت ایچنده ابو الحکم و ارباب کرم ایچنده ابو نوفلدر کاردان و خویشتن دار او لمغین ابو النجم

و ابو الحصین دخی دیرلر نظم امیسدر تولکو زیرك قوردعامی ❁ که کوزلر قورد قویروق تولکو دامی

بی اشتباه اول حکیم پر انتباه رسالت خدمتنه لایق و مناظره و مجاوبه مرتبه مستحقدر شیر ایتدی بنده

میزان نظر ده عیار مدن اول اوتدی و معیار خاطر عاطرمه اوطوقندی اکرچه حسن و لطف مخبر و حلا

خوش وتقریر دلکش ایشیدکلر ظاهرده آیت بیغلو وقبه قوپرقلو یکار صوره دولوندیره برج فقدر
اما فراج کبرو دانشور رود وقت اندیش و باریک فطر ورهنگامه دار کیروه بر ادنی لعب ایله کندو یی
خلاص ایلر نظم هر بخنگم ایده قصد اقتناص ٭ حیله سندن جانوز بولمز خلاص ٭ خلق عالم اولدر که بو مهمه
ایدن احری وبو کاره اندن اولی کیمه یو قدر خدمت رساله وستمدیده لر طرفندن وکالته
اول مقرر اولسن که اعطوا القوس الی باریها لمؤلفه هر ان خدمت که او را درخوری نیست ٭ زحمتهم خادم
بر آن فرمان بری نیست نثر بلنك دخی فرمان شاه کشور و حکم شهنشاه مأموربرسر دیوب
روباهه شیر دلاوراعرفی تقریر و حکایتن قصویر ایلدی روباه دخی سمعاً وطاعة دیوب یرندن
طوردی هماندم یول یراغن کوردی نه راحله ونه زاد و نه کیمه دن استمداد قنده سن شهر
جم ابادی دیوب باینده باووزان دوان ومثال آبروان اولدی رسیدن رسول ثانی برحضور
ملک بحضرة سلطان قاف سیمرغ عالم مطاف رسول ثانی دخی برملك نورانی صورتنه کیروب دیارکوه
قافه واول عرصهٔ گردون مطافه اروب ذوالقدر الجلی والشان العلی فرید السلاطین شهریار
طیور رکم از آن حضرة عنقای نامدارن حضورنه واردی نظم نام او سیمرغ سلطان طیور ٭ هر زمان
در قرب حق از خلق دور نثر اداب سلاطین ورسوم خواقین اوزره حضور شهریفنده عبودیت
چهره سن تذلت خاکنه سوردی وخدمت سرن سلطنت پایکاهنه اوردی نه کورسه برطایر
ملك خصلت وبرمرغ فلك صولتدر که صورتده آدم وسیرتده فرشته ع وجودی نوردن
اولمش سرشته نثر جمال جمیلی محاسن بشری برله براسته وذاة بی بدیلی خصال ملکی ایله آراسته
رسم غازیان وعادة تازیان اوزره فرق فرقد سایده افتاب اسا نوردن طیلسان چتر همایون

کبی وجود

کبی وجود شریفنه سایبان اولمش خلعت خلقتده ولقد زالوان غریبه ونقوش عجیبه جمع اولمش کم نمونه سی
نقاشان خطا وچین بلکه رستامان روی زمینه بیلتر له کارنامه وخامه سرمایه او لوردی اول
تشعیراتی نازک وتر وشول تحریراتی دلکش وخوشتر که انده درج اولمش عالم اهلنك فکر وخیالنی شیفته
وعقولن فریفته ایلردی کتابه ارژنك ونقش مانی اکا نسبت برنسخهٔ منسوخ وبرورق ابتردر
لمؤلفه کورسه رضوان انده کی جان صورتن ٭ او نوردی حور وغلمان صورتن ٭ ماتی قلمش
نقش رسمن عالمن ٭ رنك وروین عقلن الور آدمن ٭ وور برکارنده حیران انس وجان ٭ پیکری
سیری باغشلر جانه جان ٭ نقطه لر افشان اولوب انجم مثال ٭ کوستررهه کبی یوز زرلو خیال ٭
رنك مشکینی سواد جسم جان ٭ صبح وش تابان بیاضندن جهان نثر تنکم شیخ عطار کتاب منطق
الطیرنده بو بورر نظم ابتدای کار سیمرغ ای عجب ٭ جلوه کر بکذشت برچین نیم شب ٭ درمیان
چین فتاد ازوی پری ٭ لاجرم پرشور شد هر کشوری ٭ هر کسی نقش از ان پربرکرفت ٭ هر که دیدن
نقش کاری برکرفت ٭ این همه آثار صنع از فر اوست ٭ این نمودار از نقوش راوست ٭
القصه رسول شهریار روادبخش اول جمال باکمالی ونقش پرخیالی چونکه کوردی بر زمان حیران قالوب
طوروی بعد زمان وعاه دهانن اچوب دولت روزافزون ثنالرن ایلدی وشهریاردادبخش
حضورنده حیوانات قبلندن کچن ماجرایی سویلدی اکر تحت ایالت سلطانی وتصرف علالت جهانبانیده
اولان طوایف برایا وفرق سپاه ورعایادن کیمسنك نبی ادمله خصومتی وارایسه دیوان
حکومت صاحبقرانیه فلان کونده حاضر اولوب شکایت وتظلم وتخاصم وتکلم هر نه یوزدن ایسه
تقریر ایلسین دیوی سیمرغ دخی رسول شهریاره کمال احترام ومزید اکرام ایلیوب اول کلام دیبا ماکوشن

وهو سزا اصغا ومومنه ایدوب وصیح وشریف وقوی وضعیف قریب وبعید احرار وعبید بارکاه
فلك اشتباهه پادشاهیه جمع اولدی از زمره طیور نوا ساز و دمدمه مرغان خوش آواز ایله انجمن دیوان
طولدی لمؤلفه بتوب هزار دل بروند ٭ طرب انکیز مجلس کروند نثر پس سیمرغ عالیجناب وزیری
طاوس شوکت نصابدن یکادوتوب لطف وملایمت وحسن مکالمت ایله خطاب ایلدی کیم بو
قبایل مرضی الشمایل وطوایف مقبول الخصایل انجمنده بزم طرفمزدن رساله وسزکا تنکرذن وکالت
سزاوارکیم دار طاوس زبان زیبان خدمت اوبوب ایتدی والعظیم محشوره کل لدینا اواب موجبنجه حضور
شهریاره طیور بریدن اوشته ققنوس وبلبل وطراج وطوطی وقومری وفاخته وسار وکلنك
وجرز ولقلق وابابیل وپرستو وتزرو وکبك وسمانه وهدهد وکبوتر وکنجشك وچکادیک وبوم
وکوف وشپره وامثالهم ومرغان بحریدن حواصل وبوتیمار ومرغان وقاز وغواصه واسغود وار
اشباههم حاضرلردر واشارة بشارة نمای سلطانیه ناظرلردر لمؤلفه جان هر یك ز انتظار فروخته ٭ چشمها
برامرشاهی دوخته نثر حالیا جماعت بریدن برطایفه حضور شهریاری ومجلس جهانداریده بزم ارالق
ونغمه سرالق ایتمك مراد ایدنورلر اکر حضرة خداوندکاردن اشارة بیورلیه تنك دکلدرکه هر بریکه
قیل وقالندن وجنبش وافعالندن عیب وکمالی معلوم واد بار واقبالی مفهوم اولور بیت تا مرد سخن
نکفته باشد ٭ عیب وهنرش نهفته باشد نثر که المرء مخفی فی طی لسانه لا فی طیلسانه سیمرغ ایتدی جایزدر
وهر کیم درست کردار وراست کفتار اولا خایزدر پس طاوس دخی طیور طرب انکیزه ومرغان دلاویزه
صلا ایلدی اولا بلبل خوش الحان که تعبی اهل عرفان انجمنده هزار دستان وخوانندهٔ بزم کلستاندر
ایلروکلوب شوق وذوق ایله وشور وعشق ایله پرسوز وساز اولوب بو یوزدن سرآغاز ایتدی

ونغمه

لمؤلفه شهریارا صولتن حسنلنکی ٭ مدحلت ابین باغ جنت بلبلی ٭ کور سن عمرك کلستانی خزان
بزم عشرتده مدام اول کامران ٭ کرچه کیم بربنده یم زار و نحیف ٭ سوزلرم درلیك جان بخش وح
لطیف ٭ روز وشب وردم در کفتار عشق ٭ بنده خستم اولمشدر اسرار عشق ٭
نالم ایدوب پایه تعلیم نوا ٭ اولدی عشقمدن دروني پرهوا ٭ نالرمی عشاق ایشیدوب جوش
ایدر ٭ ماهرو لر عشقمه می نوش ایدر ٭ عشق کل یا قتشدرر جانمده او ود ٭ دود اهمدن فلکلر در
کبود ٭ صبح وش مهر اودی کول قیلدی تنم ٭ یاقسه حکمی عالمی آهم بنم ٭ عشق وامید رصیغم صبح
وش م ٭ جان وولدن درنغمم والسلام ٭ درد دل شرحینه کرچه اه یک ٭ بزم شهید ره لیك
سوز کوتاه یلك ٭ عارفه برکل بس دیو نشان ٭ داغ دل بو و کلو اولدی خونفشان نثر
چونکه بلبل پرغلغل حال زارندن برمقدار سویلدی وسینه صد شرحه سی دردندن بر پاره شرح
ایلدی طوطی شیرین بیان دخی شکردهانن اچوب بو وجهله زبانه کلدی لمؤلفه شها عشرتمه یار اول عالی
ابجره ٭ بقای خضر بول بوبردم ابجره ٭ اولوب باغ دولت سبز دایم ٭ جهان طور دقچه اول
دولتله قایم ٭ اکرچه سبزپوشم خضر کردار ٭ ولی سرکشته عشقم فلك وار ٭ بکا خون جکر در عشقدن
قوت ٭ بو منقارم انکچون اولدی یاقوت ٭ بحمد الله بو خوندن سرخروم ٭ زلال لعله هردم جستجوم
طولیدر نی کبی جان شهد وشکر ٭ طراز خلعتم العیش اخضر ٭ شکربارم تحین کفتاره کلسم ٭ جهان طاوسیم
رفتاره کلسم ٭ ملکلر بسته دلدر شهپر مدن ٭ فلکلر خسته جان رنك و فر مدن ٭ بو سنکلا چرخ
کیم آهن قفصدر ٭ بنی صید ایتمك انچون پرهوسدر ٭ ضیافت دلارنده ما حضر لك ٭ حضورشهده هم
سوز مختصرلك نثر وقا کیم طوطی خوشخوم باد ل پرغم سرانجامنی تمام ایلدی قمری متقی دخی ترنم کنان ونغمه زنان

عرض حال ایچون بانه بانه شمع آتش زبانه کبی پیانه کلوب ایتدی لمؤلفه قوپردقچه عالمده قوشلر نغم * شهباز سور
صفا سیله عشرتده دم * کوکه ایرشوب قلقل جامک * اوته بیر بوزن غلغل نامک * کر اراده
شاهنشه واد کر * ویرم شاهه کونیلک لرمدن خبر * نیم بنکه شاهیله دمساز اولم * نه خاکم کوهر رخ
ایله همراز اولم * ولی یاردن افتراقمی دیم * درونمده کی احتراقمی دیم * شب محنت ارتور منن
شوقمی * سیه چلدن ایتدم بو کون حلوقمی * نکاچون صونمزی ساقی عشق جام * کوزمدن اقین خون
دلدر مدام * دلم تیغ محنتله پرشرحه در * الیشم روز و شب ماتم و نوحه در * چو بزم شهنشه بیرک
پرصفا * بو دم نوحه کرلک دکلدر روا * اکرک مجلس او این ایتمک نکاه * تبرسوزا ایچون شمعه بر شعله آه نثر
و قتا کیم قری سیه روز مانند شمع پرسوز مطلع کلامدن مقطع مراده دک سینه پراحتراق و دشنک
مهراق ایله سر انجامنی تمام ایتدی کبوتر فرخنده فال اختر اقبال کبی کندوسن کوسترب کند و کندودن بو نیجه
تکرار ایلدی بیت بنکه عشاق ایچره مطلوب اولمشم * حسرت یوسفله یعقوب اولمشم نثر دیرک سخن اوجنه
پرواز و مدح شاه ایله سر اغاز ایدوب ایتدی نظم زین اولدقجه نجم ایله کلزار سما * ایتدکجه مهر و ماه
شرف بو رجن اشیان * بن بنده نوحه کر کبی کرچه حزین دلم * نغمه مهر و ولی طرب انکیز و جان فزا *
ترجیع نظمی ایتدکیم کوش ایدر سر دیر * حقا بو سلک کوهر دلم بو کون بها * مهر و وفا قلاده سیدر طوق
کردنم * تسبیح خوان عشقم و فی الصبح والمسا * هر بر برم تنده که مضراب عشقدر * اوج هوادن
قیلسه نوایی کبی روا * عود و تمله خاطر اشجار پرسرود * رود غمله سینه اشجار پرصدا * تابنده در
رخنده محبت مشاعلی * کالبدر فی الدجا و کالشمس فی الضحا * شیرین کلام اودرکه آز و دلپذیر * لا افا
و کذا فی بوق سوزمن کرچه خسروا نثر القصه بو یوزدن ققنوس و دراج و فاخته و سارک و هر مرغ

طرب ساز و شیرین کاران دلده کی نوالرندن و جانده کی هوالرندن سیمرغ عالیجناب بربر سویلدی
و دیلکرنده اولان نهانی راز و جکرلرنده کی کونکلواه و مسازلرندن تمام شرح لنوی دونوب
وزیری طاوسه ایتدی بونلر بر طایفه درکه اذکار صبح و مسا ایله و کفتار خوش ادا ایله غافلنی خواب
غفلتدن بیدار و عاشق دلداده لری جانندن بیزار ایدرلر حسره دملرینک مدآحلری و مصیبت
غملرینک نوآحلریدر مجالس ظرفانک کوینده لری و مجامع عرفانک خواننده لری اصحاب صحبتک
مونسلری و ارباب خلوتک مونسلریدر منابر اشجارک خطیبلری و صوامع اذکارک نقیبلری
و محافل عشق و محبتک مقربان خوش بیانی و منابر وجد و حالتک مؤذنان دلکش الحانیدر تحمیدلری
ایاه توحید و تسبیحلری مقدمات تمهیددر بونلر عشاق بیچاره و مشتاق دلفکاردر لمؤلفه
کوینک شیدالریدر * ملامت ملکنک رسوالریدر * جهانک ایچنده عاشق پیشه لردر * نوا و
بی اندیشه لردر * محبت جرعه سندن مستلردر * زبان عشق ایله هم دستلردر * فنی اسا
ایشلری هر دم نوآوردر * ترانه و نغمه و ذوق و صفادر نثر ترنملری افسانه ادوار و تکلملری
ابیات و اشعار و رحجاز و عراق و اصفهان سفرلریدر رهاوی دلکش مقاملر بونلرک سیرانی
یرلریدر شیخ عبد القادر خنده مستندن ال الشلردر و دیار عبد المؤمن دن کلشلردر کوچک و بزرکله
یار پست و بلند ایله همکاردرلر بونلر ارباب مناظره و اصحاب مقابله دکلردر اما اولکه کونکل
یعنی طور نادر هوا و محبت الندن شکسته اولمش صور نادر اکرچه مانند شهباز بلند پروازدر
لکن بداواز و ناسازدر کلامی پس و پیش و کم و بیش نغزیلمز کندی هواسنده در ذوق و صفا
دایم کندن بو کسک طوتر و اولمز و قلرده او ترکمزر که بو ایکی بیتی استماع ایتمشدر نظم بلند آواز نادان

گردن افراخت ✿ که دانا را به بی شرمی بینداخت ✿ نمی دانی که اهنك تجارتی ✿ فرو ماند ز طبل بانك
غازی نثر جز خود بر حیوان لایفهم و بر حیران بی دم گران جان و بد خویدر بر کیمسه نك که بلاهتدن ذکر
ایتمه لر که طیور بو سببدندر که لحمی علت امراض و اسقام و مادهٔ جرح و سرسام در وقت طلوع افتابده
دیده سی دوخته و سینه سی سوخته اولور هدهد دخی اگرچه میر تاجدار و ایین کامکار خدمتکار حضرة سلیمان
علیه الصلوة الرحمن در صورتا زیرك و دانا و نازك بینا بیك صبا رفتار و جاسوس شهر و دیار و تجسس
کار و تفحص احوال روزکارده عدیم المثل در اما حضرة سلیمان ایله عهد ایتمشدر که کیمسه نك سالتی الزام
ایتمیه و هیچ کیمسه نك خدمتنه کتمیه بو خصوص ایچون النده برات مسلمی و حجت تمکینی وار بر کیمسه نك اکا قیل
و قالی و ابرام و اقدامه مجالی یوقدر نظم صاحب سر سلیمان است وی ✿ از تفاخر تاجور زانست
وی ✿ با سلیمان در سفرها بوده است ✿ عرصهٔ عالم بسی پیموده است ✿ حلهٔ بود از طریقت در برش ✿ افسری
بود از حقیقت بر سرش ✿ انکه بسم الله در منقار داشت ✿ دور نبود گر بسی اسرار داشت ✿
هر که او مطلوب پیغمبر بود ✿ زیبدش بر فرق اگر افسر بود نثر بس بو جهتدندر که حضرة رسالت علیه
الصلوة انی قتل و ذبحندن نهی ایتمشدر پرستو دخی اگرچه فرخنده روی و خجسته خوی در اما اهل
شمائله و پرکوبدر اشیانه سنی عالی استانه لرده و لانه سنی بلند خانه لرده ایدر و الحاصل انسان
احسان و رعایتنه و الطاف و حمایتنه معتاد و الفت و [illegible] تعدیلرندن ازاده در زرزور و کبك دخی و سمان
[illegible] یعنی اشبو عوانه طیوری اشیانه نك اگرچه حسن و منظرلری لطیف و نقش و پیکرلری ظریف در طلعتلری
پریوش و خلعتلری دیبای منقش در لکن پاکیان کبی ادملرك خدمتلرینه اوشکنلر و حرص و ازایله دام
دوشکنلر در بو سببدن بنی ادمه عاینده مغلوبلر و ادنی بای و هویدن مهره بلرد [illegible] پرواز ده قامر لر

وعلاقة خاطرلر

علاقهٔ خاطرلر در گنجشك و چکاوك و بوغاتش دخی یعنی سرچه و طورغای و مرغ مهمل خارج حص شده
بونلرن طفیلی و خوف و خشیده توابع و خیلی در نه خلقتلرنده شوکت و نه خلقتلرنده زینت
وار در کمی بدکار و زیانکار در کمی ژاژخای و مردار خوار در بونلر اوشق دوشك طایفه و گدالن
سایه لرندن خایفه در مؤلفه خرده دن بهره سز در چونکه خردان ✿ قچن اولور سزای بزم رندان
و اولکه شب پره ورع حقه قول اول بنده کبی پاره سه ✿ بر مرتاض عزلت گزین و زاهد خلوت
نشین در بردم تنفس ایچون تغلس صبح و شامده و خلق و عالم آرام ایتدکی هنگامده ظهور
ایدر ینه فراغتی کاشانه سی و ریاضت اشیانه سنه کیروب حضور ایدر بیره برث قوة تسبیح ایله بوده ابله
کندو عالمنده و کار و رومنده در خصوصا خفاش مشکل کبی ذو الجهتین و نعامه صفت بهایم ایله طیور
دنده
نسبتنده بایین در طیور ایله هم پرواز و توالد و تناسلده بهایم ایله انباز در بو سببدن نها
مغلوب و طایفه شوشدن محسوبدر و بعضی اوقاتده ازدرنامورن رعیتندن کچنوز خیره چشم
و تیره نهاد در ظلمت اباد خرابه لره معتاد در بیت شو جانکه سوره صغار در خان که خنده ✿ نه دکلو
ایلیه عشره هوای گلشنده نثر و شو لکه طیور بحریدن حاصلدر اگرچه چوق خدمته قابل بر دقا خیلدر
خلقتی پاك و طلعتی تابناك شوکت و وقار اصلی خواجه کامکار و سکه صورة امیر نامدار در صیاد
عقاب و تراو طوفان بحری چالاك و غواص بد باکدر اما صوفیه صفت هر زمانده سجادهٔ کرامتی
آب اوستنه صالوب سیر اظهار ولایت ایدر و شول جماعت طیوره که کل قدم علم صلوة و تسبیحه شاناندر
نازلدر الرده قصد و مرادی تقدم و اما متمرد جنیدن عمود سفینه کبی باشن هوایه طوتوب و بلکن کبی قنادلر
یایوب کشتی صفت صو یوزنده یورر و انا امنه ماده همان کندوسن گورز القصه احوال مرغابی و قاز

ایله وکلام دور و دراز ایله سخن اوجنده پرواز و گهرفشان مقالندن سر اغاز ایتمک لازم دکلدر سوزن
مختصر و مفیدی و کلامن لطیف و سدیدی اولدرکه رسالتی بن التزام ایده سن و بو خدمته سن اقدام
ایلیه سن سنه که دیمشلردر بیت جز به خرد مسند مفرما عمل ❁ کرچه عمل کار خردمند نیست ❁ طاوس
بر سر و چشم دیوب جولان کنان و بال و پر زنان مانند کرد باد عازم شهر جم اباد اولدی رسیلن

رسول ثالث در صورة مرغ طیار به خدمت عقاب نامدار

رسول ثالث دخی بر مرغ طیار و خطار
صبا رفتار صورتنده پرواز اوج هوا و اهنک برج سما ایدوب بر کوه فلک شکوه سنکلاخندن
قلهٔ افتاب پیوسته که ایوان کیوانه برابر و کنکرهٔ اسمانه همسر و کفهٔ میزانندن برتر ایدی نزول ایدوب مرجع
الاقارب و المطالب سلطان طیور ذوی المخالب شهریار عالیجناب کامیابن خدمتنه ایروب قوایم
سریر سلطنته یوز اوردی و مقابله نظرنده القا و شه رب طیوردی حضرة ملک داد بخش طرفندن هر نه
که تبلیغ رسالت و عرض مقالات ایدی یرینه کتوردی عقاب عالیجناب دخی حکایت و شکایتدن ابدوکی
معلوم و اشارة و بشارة نه یوزدن اولدیغی مفهوم ایدنوب پادشاه داد بخش الچون دعا و ثنا
خدماتن تقدیم و حکم جهانمطاعنه تعظیم و تکریم ایتدکدن صکره وزیر سعیدی شهباز سعیده امر ایلدی که تحت
حکومتنده اولان قبایل طیوری حضور پرسرور موفور السرورینه دعوة ایلیه باز سعید بنده فرمان کرم
دیوب فی الحال دیوان سلطان و ایوان خاقانیه کشورک سردارلرین و مملکت اختیارلرین یعنی کروه
طیور مختلفة الطباع اولی اجنحة مثنی و ثلث و رباعدن ذوات المخالب و الاظفاری جمع ایلدی مقدم مقدم
شاه و خاکپای پادشاه پیر کرکس روزکار دیده و کرم و سرد چشیده عرضه ایلدی که الشیخ فی قومه کالنبی
فی امته موجبنجه هر زمانده پیرلره تعظیم و تکریم و مجالس و محافلده انلرن تقدیمی لازمدر نظم هر جاکه پیر سایه

سنه درخت رابنه

سنه درخت رابنه ❁ کین سایبان ز طوبی اخضر نکوتر است ❁ حکام خسروان نه شنیدی که در سحر
کردارشان به پیر معمر منور است نثر عقاب ایتدی بلی کرکس مرد صاحب تمکین و شیخ دوران
بیندر ایام طیران و هنکام سیرانده صبا رفتار و افتاب کردار در بر کونده مشرقدن مغربه دکین
سفر ایتمکه قادردر و قبایل طیورن جمله سی اندن بر فرازنده قاهردر و اقعا نسر طایر بین الطیور پرواز
ایله ممتازدر و سیر و سرعتده سپهر و انجم ایله انبازدر قادر کم ازاردر نه ظالم و خونخواردر نته که دیمشلر
بیت یا شر کرکس کم ازار اولدیغیچون ❁ طوغان طور عزیزان کار اولدیغیچون نثر جمیع جوارح و اصحاب
مخالب اندن خوف و خشیت و وهم و دهشت ایدر اما غایتده پیر معمر و طبیعتی خساست و دنائة
ایله مخمردر مستعمل قذره و متناول قدره در استشمام روایح طیبه سبب هلاکی و استنشاق جیف
متعفنه علاج و تریاکیدر بو مقوله کیمسنه رسالت خدمتندن ازاد و عالمده فارغ الاکباد اولمق اولیدر
باز ایتدی اختیار شهریار ندر حالیا جوان بنده لر شاهین و بلبان و سنقور و اتچه و قره کوز و سیفی
و امثالهم درکاه جهانپناهده جمله حاضر و امر پادشاهیه ناظردر عقاب ایتدی بلی بو جمله ذکر ایتدکلک
قومن دلاورلرندن و خیلین سرورلرندن درلر و اجللرنده برنجه سی لشکرمن امیراخورلرندن و سبکدل
متهورلرندندر و جمیعی صبا شتاب و برق جناب و تند و تیز و اتش خیز و کارکذار و شیرمرددر و لیکن
هیچ بری مناسب رسالت و اهل مقالات دکلدر بلکه سرجمله مرد شکار و تیردر فلجوب رجال
دللنرید رجال خصوصا که بو ذکر اولنلر رهایا حرص و آز و مقهور پنجه احتراز اولمغین دست اموز بنی ادم
و کرفتار قیود درد و غم اولمشلردر شهباز غلیواجی یاد ایلدی عقاب ایتدی غلیواج اکرچه مرغ
دلاور و صیاد زور اوردر و سیر و سرعتده و اقدام و جراتنده سوز یوقدر اما حرامی نهاد و ملل

عقاب ۷

فساد دور طبیعتنده خشونت و مزاجنده نوشت وار در نته که ملک الشعرا امیر خسرو دهلوی قصیده‌لرنده
ابراز ده علی لسان الپهلوی دیمشدر **بیت** بهر این مردار چنده کاه زاری کاه زور * چون غلیواج
کرشیش مرداده وشیش مور است **نثر** شهباز قورغونیه دخی ذکر ایتدی عقاب ایتدی انک الاور لکنه
کیمسه‌نین قیل و قالی و انکاره مجالی یوقدر عباسی خلعت و قبایی کسوه‌تردد و مخنثله دوره یالمش و اهل
ماتم کبی سیاهلره بویانمش ورا ما زیاده اغوندر کلماتی بخدن بارد و طبیعتی غایتده یوغوندر رنکی طبیعت
و مزاجی صفتدر شب مظلم کبی تیره بها و ظلمت یادغم کبی خاطری ناکشاده در اگرچه کیم النور فی السواد دورن
بیت هر کرا رهبری کلاغ کند * به کمان دل بد خمه داغ کند **نثر** الحق سوزن طوغروسی بو که اول برصابون
اوغرسید ربو مقوله خدمتلرده بوزاغ در و شیطان کو کلن اغوور ر کلدر **بیت** که کارهای چنین کار ایهر
نیست **نثر** باز بو کز زاغی عرضه قیلدی عقاب ایتدی بلی زاغ حریف چابک و ظریف نازکدر عیار و دو
فنون و مکار پرفسوندر اضافه چوقدر و افرادینه نهایت یوقدر و لی جمله‌سی اگر زاغ اکحل و کر زاغ
اعصمدر و کر زاغ ابلق و کر زاغ اسحمدر اکر قسم غماز و کر صنف همازدر جمیعسی قبایل طیورن شیطان فنونی
سازی و پردان حیله بازیدرهسند و طبیعت و وزر و خلقت در کیمی باخت مورعاده کفار دروی مسلمین
زیانکار در مزارع ناسی خواید و ب افواج مکنونات و اتلاف مخزونات ایدرلر و کیمی صیاد روزکار
کجنوب سکار جوازل و صید فرایخ ایدر و کیمنک کاری قور و قاغلدی و شماتت بی معنی در بو سدن
قبایل عرب انجنده کنیلری ابو المراج و ابو الحذر و ابو زاجر و ابو الشوم و ابو عتاب و ابو القعق عدد
القعقه بو رسالت خدمتنه اهلی همای فرخنده لقادر که طایر مبارک و مرغ دانادر منظری
شریف و پیکری ظریف و خلقتی لطیف و خلعتی نظیف قدری بلند و ذاتی ارجمند و خجسته اختر

ارآمی

ومقبل سعادة

ومقبل سعاده کستر در پس رسالت خدمتنه تمامی صاحب اقبال تعیین قلنوب فارغ البال شهریار
داد بخش حضور شریفنه ارسال اولندی **رسیدن رسول رابع بصورة ماهی عمان بر پیش**
نهنک قهرمان رسول رابع دخی سیاحت ارض بسیطده طی منازل و قطع مراحل و سیاحت
بحر محیطده طرح مشارب و مناهل ایدوب بر ماهی ماه پیکر و سمک ملک منظر شکلنه کیروب سلطان
محیط ذو القدرة و التسلیط شهریار کردون آهنک مالک جم اورنک حضرت نهنکن حضور پر حبورنه
واردی نه کور سه بر قهرمان زمان و نریمان دوران شوکت و مهابت و صولت و نجابت
استی عظیم الشان شهریاردر که اهل سیران تماشاسنده حیران عبرة نمای عالمین و اعجوبه چوخ زباین
طول قامت قیامتی و ضخامت بدننک شحامت و لحامتی **لمؤلفه** صو یوزنده صورة یلی کوستر ر
دور کردونه تسلسل کوسترر * عرض ایدوب دورانه حدسز عرض و طول * یا شوب کیمش محیط
چرخه یول * هر تخن قالدرسه باشن آبدن * قلعه در بحر اجر بر برج و بدن * اره پولاده بکزر
بیکری * ایرسه صو کبی ایکی بحر پری * بنجه اره کنکرذاة البروج * طاق کردون کبی ایتمشدر خروج *
روز و شب بحر ایچره کیم در کار در * بر مصیقل تیغ جوهر دار در * پر نجوم ایلر دمندن عالمی * جان
خلاص ایتمز قسندن آدمی **نثر** پس شهریار داد بخش رسولی نهنک مهیبی و اول هیکل عجیبی کورب برزمان
غریق ما کبی نه نطقه مجال و نه تنفسه احتمال شویله دبسته و لال و حیران و مضطرب البال طوروی
نهنک پر فرهنک رسول شهریارن حیرتن و هراس خنجرتن مشاهده ایدجک ملایمتله تحیه دریادن
قالدر ب ایتدی ای بیکانه اشنا طلعت و ای دیوانه روش خلعت **لمؤلفه** درین دریا چو ماهی دست
و پایه * مکر از زمره یاران مایه **نثر** بو دریای بی سروبن و مهلکه سفنده شویله به کفتکو نه جستجو ایده کلدک

وتلاطم تراکم امواجه وپوروزکار بحر مواجه اوغرمدن دللک زورقن گرداب حیرته ییشه صالدک
ودرد ومحنت رسنلرنده چارمیخ اولوب لنکر کبی بریرده مخلنوب نه دیو قالدک مکر کیم طوفان
بلایه اوغریوب عقلک دومنلک صویه وفکر وخیالک بادبانن بیلیه الدروک که تحیر وتضجر کدن
کورک کبی صانع وصولدن ایلرک غایه قالدروک آخر بو اهنک یه هنکامدن نیتک واغاز
پی انجامدن امنیتک ندر سویله وتلخ وشور دلکدن وحیرت آب وکلدن حکایت ایله لمؤلفه نه کوروک بویله
اولدک دنک ومدهوش * دلک خاموش وجانک بحر پرجوش نثر هر کیم بو معرکه پرخطره ومهلکه شور وشره
قدم نهیه ملاح کامل وغواص دریادل اولوب کلمک کرک درو کوه وار ثبات وقرار وتمکین ووقار
اسی اولمق کرک در که الجبل القاصف لا یزحزحه العاصف یوقسه اولکیم خس وخاشاک طبیعت وغبار خاک
طینتدر بو روزکار ره سرکردان وبرباد وحیران ودچه بنیاددر که بونده روئین تنلر وآهنین بدنلر
غرقه خیر تدر وبو کشورن صفدر زره پوشلرینه هفت سرازدرلر حبه صانه فرو بود یارن دلاور وسلا
حشورلرینه تیر انداز اخترلر نکته اته قزلرمع هذا اینه هر بری روشن نهاد وپاکیزه وصافی دل وخجسته خو بدر لمؤلفه
جمله شان درمیان چشمه آب * چون درمهای سیم در سیماب نثر الحق بو ایکی بیت وصفنده خوش و
مرغوب ودلکش دوشمشدر بیت بحو مواص التبیکه سیم * اطلس سطح آب از وبرد و نیم * یا
جو ایمن بلالی ازکم وکاست * متمایل بجنبش از چپ وراست نثر وجمیع حضرة ذالنوندن ال
المشلر ورواهل صفا خدمتنده وللمشلر درشربلری صاقین ومذهبلری بیتیندر منظرلری روحانی و
پیکرلری نورانی لمؤلفه وفاغرمنده جمع اشناور * صفا زمنده شمع روشنادر * اورب
آینه دریا یه صیقل * طوغرلرمه صفت هر بوزدن اول * اولورلرینه برساعتده نایاب * نکم

بیلکون برایکه

بیلکون برایکره مه تاب * حضیض بحردن کوسترسه ارا اوج * کورینور تلری صو کبی برموج * المسه
هر بری چون برق ماون * شهاب التدی ظن اولور سماون نثر هر قنغیکم افتاب عالمسوز جهانه روشن اتیسه
بونلر سایه صفت تحه دریادن نهان اولورلر وهر قچن ماهتاب آسمان افروز کون ومکانه ماننده روز
کلشن ایلسه بونلر انجم ایلن آینه ماده عیان اولورلرنته که دریای عرفان اشنالری دیمشلردر بیت
ماه درآب چون درم ریزد * هرکجا ماهیست بر خیزد نثر چونکه بونلر کبی مجمع صفا ومجلس دلکش
یه ایروک دلکدن خوف وخشیتی کوتروضمیر کده کی فکر ونیتی اورتایه کتورع هر چه بخواهی بگوی هر چه بدار آری
بیار نثر ملک داود بخشن رسولیله نهنک خوش آهنکدن بو ملاطفت وملایمتی که کوردی همان حضور نفیله
چهره سن مذلت ترابنه سوردی سبحان من یجری الفلک فی البحار ویسبح له الحوت فی القفار دیوب
وعا دهان ایجدی وثناکهرلرن صاچدی حضرة ملک داود بخشن رسالتنی لسان بلیغ ایله تبلیغ وقصیده
احوال قصه پردازو جریده پرسوز وسازن شاه بیت مطلعندن انتها مقطعه دکن اوقویوب
ایسه سویلدی چون نهنک صاحب اقبال حسب حالی وقصه پرملالی مفهوم ایدندی وزیرشیری کوبجه
کوقلیچ بالغیدر دریا صفدرلری وکشورما سرورلری ایچنده تیغ خونبار وحربه ابدار ایله دیر بوردلیر نامدار
وامیر کامکار ایدی خرطوم فیل دمان ایلمک حسام جانستانی یانینده بر آستین پدست وبرخالی
غلاف شمشیر ایدی وحمله شیر ژیان ایلمک عزم میدانی اوکنده بر غبار پست وبرباد ولکیر ایدی هر قنغیکه
قطع مسالک وعزم مهالک ایلسه اقدام تیز اقدام واوهام تند کام اکا مرافقت وموافقت ایتمکده عاجز
ایدی وهر قنغیکه ملک دریاده سفر وصحن ماده کذر ایتسه لمؤلفه شو یله ایلر سطح دریای دو نیم * اطلس بخایه
صالان مواض سیم * شور دریادن دل وجانده جوش * سینه عاشق کبی ایلر خروش نثر ایتدی جایا

بکا بر چشمه منیر و روشن مجیم ارکورکه دبیر فلک پرتنویرکبی پاکیزه طلعت سینه سی روشن و چهره سی کلشن اوله
تا کیم وارب جنیلر پادشاهی حضورنده بنی آدمله مناظره و مجادله و محاوره و مقابله ایله الحق قبیله سمکدن
عزیزی بو بزم طایفه زنان اکثری قبیح المنظر و کریه المجد دریا ضعیف مزاج و خسته دللردر و بعضی التیس دکرفتار
آب و کل دربو باده قوی سعی و اهتمام و تفحص تام کرکدرکه آنوی شرم و خجالته و ازرم ملامته مبتلا اولمیه للمؤلفه
اندیشه سزا و رمه کاره بنیاد ٭ بوفکرن اولور نتیجه سی باد نثر کوسبح ابتدی حضرة شهریارن ضمیر منیری دریا
محیط و دل پرتنویری فلک بسیط قدر برقطره سنه حضورنده خفی و بر ذره سنه نظرنده تحقیق دکلدر قوم
دریا طالب معاش و بربلوک عیاشدر حالیا چوغی اطراف بحره و سواحل برده طاغلمشدر و هر بری ساعی و
قوة لایموة اولوب برکوشه برتوشه یه عزیمت قیلمشدر مار و ماهی و سرطان و ضفدع دقونزوخار
پشت و کشف شمدیلك حاضرلر و امر سلطانیه یه برسروچشم دیمکه ناظر و منتظرلردر نهنك ابتدی بار
کندو ابنای جنسندن و ظاهر و باطن اسرار طلسمندن درستقیم قامت و صاحب استقامتدر تکلم
بو رساله نك مؤلفی و اشبو مقاله نك مصنفی بالایما و الالغاز علی طریق الایجاز انك وصفنده دیمشدر نظم
اول نه لعبتدر که تیر صفت ٭ دلوبن کوکلری زینه کچر ٭ موم وش کرچه زمرد برفی ٭ لیك پولاد
صحانی ایکی بچر ٭ یا تدغی پرده حلقه حلقه اولور ٭ زلف خوبان کبی کوزنده او چر ٭ حیه در کرچه لیك حیه
دکل ٭ جن کبی آدمی کورنجه قچر ٭ کل کبی اول هوایه هیچ دوینمز ٭ آب و کل ایچره عشرتله کچر ٭ کیمکه کوندرسه
لامعی یه جواب ٭ باش اوروب عشقه طولولر ایچر ٭ جنت ایلنلاوک قونقلغنه ٭ اریسون اول
کیمسه کیم بوسری آچر ٭ اما بر بیچ قدم قورووه رفتاره و برایکی دم سلاطین حضورنده کفتاره قادر
دکلدر و بر لرکه طایفه ازدردن مار ستمکرله الفت و معامله سی و قربت و مجامله سی واردر خلاف

جنسله وفاق

جنسله وفاق اکا تهمت نفاق و بر شدر الحق حکیم سنایی بو معنی کذاف سویلمشدر بیت بو مار ماهی ماهی
نه این شوی و نه آن ٭ منافعی چه کنی مار باش و یا ماهی نثر سرطان دخی اکرچه کیم هو الذی یسیرکم فی البر و
البحر مسافرخشك و تر و ساکن بحر و بر در و کثرة ایادی و ارجل و اسطه سیله قوی المشی و سریع العدو
و مخالب و اظفار و ابر و ادایله و الاة اسباب ذو الفقار کردار ایله مرد عدو و صاحب صلابت
و تیز رودر لمؤلفه قونن دست و پایی خنجر تیز ٭ نه خنجر هر بری چنکال خونریز ٭ که هر چنکالی شکل اژدها در
اجل طونن بچرکار قضادر نثر غربه کینتی عقوب لما درعجیب الشکل و منفوز اللقادر نه حلیه سنده حسن
قامت و نه چهره سنده لطف هامت و نه ورزش روشنده استقامت مکرکه سمع جمعنه بوبیت
طوقنمشدر بیت هر جاکه شکل راست برآید بسان مار ٭ سنکین دلان زدو و زنندش به چوب و
سنك نثر و یا خود فواد صافی نهاد نه بو معنی او قنمشدر لمؤلفه اکرچه اکثر یا کج اولور یول ٭ چو بو صلدر
مراده طوغرو درول نثر بو سببدن و ایاکجرولکی اختیار و اعوجاجی کار ایدنمشدر و اولکه ضفدع
یعنی قورباغادر اکرچه ساکن دشت و دیار در و هر زمانده تسبیح رحمانله رطب اللسان و منطق البیان در
بوسببدن شرعا انك قتلی منهیدر یعنی اول هر دم تهلیل حق جهیلی نهیندر و غواص لجه دریا و رقاص
صحن پاورو دهانی بحرده ایکن بنه کویا در تکلم فصحای عرب و بلغای علم و ادب دیمشلردر بیت قالت
الضفدع قولا فهمته الحکماء ٭ فی فمی ماء و هل ینطق من فی فیه ماء نثر ولی نهایتده صورتی منکر و صوتی انکردر
و بر جانوردرکه طبیعتی خباثت ایله مخمر و مولد عفونت ارض آدرو مسکن ضعیف الجریان انهاردر
و روز و شب کاری شماته و غوغادر شکل و شمایلی سبب نفرة و صیت و صداسی موجب مجوترزر
مشاهده اشتغالاتدن لسانی عقده وار و دل جانی حیران و زار اولور و شولکه قونزدر اکرچه منهم

مقفعقنجه ٧

شی علی بطنه قبیلندن بر جانور چو دست و پا در اما سباحت دریا و سباحت صحراده جانوران چارپا
کبی پویا و جویا در حدس و فراستده و فطنت و کیاستده بی نظیر در اتام مخافت و مکام آفتده صاحب
تدبیر در شول سببدن قدرة ربانی و حکمت سبحانی انک بخاعه سنده صرع و فالج و رعشه و حذر ایچون مبالغه
خاصیته و نفع و ریاح علیظ و امراض مادده ایچون بی قیاس قوه و نفع قوشدر ربع درهمی تریاک
افیون در دوست قدرة الهی ایله تعبیه اولمش مجو ندر پس صیادلر اندن اول بخاعه نک اکثری طلواتی
بی خایه در لاجرم زنلرن طبیعتن بغلیوب هر بری فرو مایه در هر محکمه صیادلردن فرار ایله خلاصه ظفر
بولمسه و بخایه چاره کر اولمسه و بذاتی ایله کندو خایه سن قطع ایدوب صیادون راهنه القا ایدر وجان
شیرینی صیادون پنجه سندن و محنت اشکنجه سندن بو طریق ایله رها ایدر زیرا بیلور که مطلوبلری کندن
خایه سی و تجارلرینک سرمایه سی در ان فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون لمؤلفه ای نسخه دهر از ورق و صف
تو بابی ❁ این حکمت از اسرار تو حرفی زکتابی نثر شولکه بر بونک کبی ورطه بینه کرفتار اولسه و فراره مجال
بولمیوب عاجز و زار اولسه فی الحال قفاسی اوزره یاتوب صیاده کندوسن عرض ایلر و لسان حال ایله
مجبور اولدغن محبوب طوتوب سویلر ارباب شکارانک خادم بره کن بیلوب قویوب کیدر خارپشت
و حی اکرچه کیم حکیم ذو فنون و علیم رهنمون در و تیر انداز لغده سهم اعلاسی و صیاد لغده افسون سنهاسی و آزار
لسان عربده ارکرکنک کنیتی ابو سفیان و دیشی سنک ابو ولدر کل کبی خار و زار ایچنده عشرت ایلر و اهل
تخلد رشته کیم دیمشلر در بیت خارپشتن خار صافر جاننی ❁ نرملت دو کر صمور قاننی نثر اما اعراب
بادیه کبی غذاسی زیت و سوسمار و یربوع و مار اولمغن طبیعنده حرارتلق و نهادنده مکارلق واردر کیم کر
کیم جراجنده از جدام و احتراق سودادن قوی سقام مشاهده ایدرکه لحوم افاعی ایله اکا علاج و اصطلاع

مزاج ایلر

مزاج ایلر و افعینک شربت زهرنی و ضربت قهرنی بینه سوزتری ایله دفع قیلور و الحاصل طبیب ظریف
در و مزاج تدبیرینه مشغول بر حریفدر بو خدمته کشفدن غیری یعنی قابلوبغه دن اوزکه مناسب کیمسه
فهم ایتمزم و بو معلمی تن جهتدن کلمه دیو وهم ایلرم که مسافر اقالیم بحر و بر و مجاور ممالک خشک و تر در فنا
صاحب نظر و عایده اهل حذر در مانند حضرة مسیحا علیه السلام و علی نبینا نظر کیمیای احیا و دمی الکمه
ابرصه دوا در مهابت بکری و هم صلابت عمری وار در لمؤلفه بلنک اصفار و ثعبان دم اسلم
نی پول پول چو کردون پر انجم ❁ چکوب جیبینه سر زلینه پایی ❁ بو کون بر ایچره در شیخ خدایی ❁ الحق
رباب لغزانن توصیفنده و ماهیتنک تعریفنده بو ایکی بیتی نه خوب دیمشلر در لغز چیست ان قلعه
روان بدو در ❁ وان در دو شکل اژدها پیکر ❁ قلعه با اوست هر کجا که رود ❁ مرده را زنده میکند
به نظر نثر پس رساله کشف یقین اولنوب سپارش تام و اکرام و احترام ایله خطه ارم ذات
العماد یعنی شهر جم اباده ارسال اولندی رسیدن رسول خامس در صورة مار بنزد شهریار نامدار
رسول خامس که اژدر صفدر خدمتنه عزم ایتمشدی فی الحال بر مار اتش دبار صورتنه کیروب اطراف
بقاعه و دشت و قاعه یوز اورب باد کردار دوان و آب وار روان اولدی شول فصلده
که خورشید جهانکیر سوار رخش شیر اولوب اتشین شمشیر ایله میدان جهانده و موکب زمانده دار و کیر
ایدر روی تاب افتابدن زمین و اسمان کوره ناره و جو هوا پر شراره و صحن با جحیم جحیم کردار اولمش ایدی
تف سمومدن پولادی تیغلر غلافنده و اهنین سپرلر جا فنده موم کبی اریر ایدی قبضه خنجرده هر کوهر
مانند جرم اخکر شعله سوزان و فروزان ایدیکه اصحاب حرب و ضرب الن دکرمکه جایز یوغ ایدی مار هسیلر
جوف باده و قوشلر اوج هواده اوده کوزه دوشوب و نار محنت ایله دو توشوب اول رسم بغزلر

قان و سینه لری بریان اولمشدی که انلره فیض عقّ انن و بونلره مهبوب نسیم صبانك درمانی یوغ ایدی اشجار و اشجار
درخت موسی وار آتشین زبان اولوب روز و شب سحاب پرتاب وابر پرآب ایدن ماه وافتاب جاللر
ین سوبلردی لمؤلفه سرابی صو صانوب هر تشنه خاطر ❁ اور ردی خاکه چهره برله روبی ❁ زمینك روز و
شب قان اغلمقدن ❁ قورمش ایدی عاشق کبی جوبی ❁ صالوب جا بجا چیمه دلو چرخی ❁ کنش اودیله طو
مش سبوبی نثر القصه رسول شهریار اول فصل تابدارده روزکار ایله سوروب اژدرنمادارن دیاری اولان
وادی سمومه اردی نه وادی برظلمت آبادی بادی دود و بخار ایله طولمش نهادی شب فرقته معظم
سوادی صحایف اوراق اشجارنده خامهٔ قدرة ایله انها شجرة تخرج فی اصل الجحیم طلعها کانه رؤس الشیاطین
یازلمش و صحایف اطباق احجارنده تیغ حکمت ایله واتقوا النار التی وقودها الناس والحجارة اعدت
للکافرین قازلمش لمؤلفه اوغرمش روز قضا حق قهرینه ❁ کچمش اطباق زمینك قعرینه ❁ دوزخ اهلینه
عذاب ایچون بکمر ❁ مالك الملك اندن احمش راه و در ❁ تو احجاری قلیور بولادی موم ❁ جنس اشجاری
ایدر بادی سموم ❁ اوطری دارودی مرکه و صوبی تم ❁ نجیه آدم اوره مزغول انده دم ❁ برق اورب
هر بکا اودکبی سراب ❁ مهری تب طوتمش اول اودن چوقی تاب نثر هر کیمکه اول وادی بد بادیه
اوغرسه ارافدمی ارافدی دیرایدی رسول شهریار و خلق الجان من مارج من نار قبیله سندن اولمغین
چاره ناچار بر مقدار فی سموم و حمیم و ظل من یحموم اول وادیده سیر سلوك ایدوب ناکاه قهرمان دیاره
و زمان روزکاره اژدر تاجدارن سر وقته جهه کلدی برتیره غار پر دود و بخار ایچنده بر هیکل طلسم
کردار سیر ایلدیکه شکلنك مهابتندن و پیکرینك غرابتندن بر زمان دبسته قالدی دهانندن
شراره نار شعل تاب ارکبی اوپسر و زبان آتش دمارندن سحاب عذاب محنت بار کبی زهر قوم تاراغ

بورنتبلی

بورنیلك یلی مانند باد سموم احجاره طوفنه موم ایدر رو دخانی آتش نهادی زمیندن سحابه هجوم ایلر
تنی که ساره بکزر اغزی غاره ❁ قفاسی قله و ندان سنکپاره ❁ زبانی نار و دو زخدن زبانه ❁ بلا ایلینه آتش
تازیانه ❁ ایکی کوزلر جهنم او جفیدر ❁ کلکرد قیر و قطران ارمغیدر ❁ بلنك ساتنی بول بول سرآسر ❁ مثال
حلقهٔ چرخ پر اختر ❁ تنتك نیل وش لون رمادی ❁ سمندر کبی پر آتش نهادی ❁ قضا تیغی کبی سرنجه
تیز ❁ اجل چنکالی هر ظفاری خونریز وقفا کم اژدر صفدر رسول شهریاری صورة مارده اول وادی ناره
ده بو حال پر ملال ایله کوردی اهل حاجت و رسالت ایدوکن فراست ایله بیلوب نه مصلحت ایچون
کلدوکن بو صوره دی رسول دخی ملك اوبخش دعاسنی ایصال و عرض ماجرا و احوال ایلدیکوجه اژدر
د آورن دماغنده غرور و نخوه و نهادنده کبر و قسوة اولمرتبه ده ایدیکه یانده ذرهٔ قدر آدمه مقدار و احوال
انه اعتبار یوغ ایدی اما ملك اوبخش فرمانه امتثال وامرینه تعظیم و اجلال ایلیوب ولی عهد
وجله الملکی اولان ثعبانه ایتدی ارکان دولت و اعیان مملکتدن بو رسالت خدمتنه لایق و کار
مصلحته مستحق برکیمسنه بول ثعبان جهرهٔ خاکسار ایدوب ایتدی رأی جهان آرای که صبح نور افزای روز
معضلاة و خورشید ظلمت زدای دیجور مشکلاتدر و خاطر خواطر نمایه که مفتاح فتوح عالم کشای
مصباح وضوح فرمان روا ایدر سردار ولایت و سپهسالار ایالت اولنلرن سر جمله احوالی کون
کبی روشندر حالیا بووقت اولوب حجاب و بوابن کمی دیارنه و کمی شکارنه کتمشدر مکر کژدم جهاد
و مار و سام ابرص و سوسمار و جعل و خنفسا و بعض طایفه جباری حاضر اوله اژدر ایتدی کژدم اکرچه
شکوه حشمت و هیبت و عظمت استیدر حتی ضربت پر بکا و شربت زهرناکی ایله فیل و بعیری هلاك ایدر
اما نابینای مادرزاد و دروهر زمانده اساره ایله معتاد و دحتی مادری قرنده ایکن عادة اوزره خروجه

مبرا نمیوب وایلر کسنده وکی بولدن کتمیوب شکم مادرینی جاک وورد و تخت ایله بلاکی ایدوب ووج ابرار
رسول علیه الصلوة والسلام اکالعن الله العنوب دیوب بردعا و شتم ایتمشدر و مصلی اولنلره قتلوا الا
سودین ولوکنتم فی الصلوة حدیثی موجبنجه نماز ابجده ان قتلی حتم ایلمشدر افعی زمرددن فرار ایتدوکی کبی بوده
رایحهٔ ریحاندن فرار ایلرانن دیده سنی زمرد نابینا و بونن جاننی ریحان بیزار ایلر افعی دخی اکرچه شجاع مانند
ومبارز روزکار ور زور مند جهان و قهرمان زماندر حدس واحساسی غایتده و فهم وادراکی نهایتده
استشمام نسیم و نکث و استنشاق هوای جانفزا ایله عیش و عشرت ایدوب تقویت مزاج ایلر و تحت
الارض ریاضت ایتمکدن چنکه دیده سنه سبل و نظرینه خلل ایرشه اصول رازیانج ایله علاج ایلر فسبحان
من قدره و هدی بیت ای زوی اختر جهانتاب ❀ شد تیره شیم زهجر در باب دیکر هر شفا در حقهٔ غیب
است وان در دست پشت ❀ حقه بکشای وکرات کن شفای عنقریب ❀ جوشش دریای
فضلت زینت و بدرا شاملت ❀ کرچه از بر بترم حاشا که مانم بی نصیب نثر والحاصل دریای الطاف
حقدن ان شرب عجیبی وانعام اعطاف جواد مطلقدن نصیب غریبی و آرور اما ذولسانین فسون
ساز و غدار و حیله باز در اهبطوا منها جمیعا بعضکم لبعض عدو آیتی مقتضاسنجه انسان ایله عداوه ازلیسی
و ادوم ایله خصومت جبلیسی وآردر انسانن دخی انی قتل ایتمکده اختیاری وانن قصد و هلاکنده جبر و قراری
یوقدر غالبا انهار جنت هواسی واول عیش و عشرت صفاسی دماغنده قالمشدر که غایتده مشتاق
شرب خمر ولبندر بوسببدن هر خانه ده که ساکن اوله طواف سبو و بذر الینه وار شراب ناب کبی سبب
شوق کلوب که کندوسن سکر ایله هلاک ایلر و قتا اولور که بنا الجنة فی ایلمیوب اول شرابی زهرناک ایلر
ابن مسعود رضی الله عنه سرور کاینات و مفخر موجودات علیه الصلوة والسلامدن روایت ایدرکه من

قتل حبة فکانما

من قتل حبة فکانما قتل رجلا مشرکا و من ترک حیة مخافة عاقبتها فلیس منّا مع هذا بو قدر زور و قوه و قدرو
غلبت برله بر رجل عریان کورسه قچر و ضربت عوبدن تمام ساعت کف کچر بیت ببا شیر
در زنده سهمناک ❀ کاو زخم خاری در اید بخاک نثر سوسمار یعنی کسلن کله دخی اکرچه ابن عمردن رضی
رویدر که حضرت رسالت علیه الصلوة والسلام ایله زبان فصیح و بیان ملیح برله کلمات ایتمشدر و اول
حضرت باریتت من تعبد دیوب اندن سوال ایدر بحلث الذی فی السماء عرشه و فی الارض سلطانه و فی
البحر سبیله و فی الجنة رحمته و فی النار عذابه دیو جواب ویرمشدر فمن انا دیجک انت رسول رب العالمین
وخاتم النبیین و قد افلح من صدقک و قد خاب من کذبک دیمشدر لکن آفتاب پرستلک ایله شهره
و مبتلای نسیان و دیوانه مشرب بر حیران و زار در اصحاب حقوقه عقوقی وار در اولادینی تناول
و عقاب ایله تعالی ایدر کنده وسیله استقامت اوزره وار مز وعشیره و قبایلی الجنده حسن معامله
ایلمیوب الوب ویره مز فلکیف که اعیان ملت و ارکان دولت و امرا و اشراف و علما و عرفا
الجنده سوز سویلیه بلمه یا اقامت برهان بایرقه عای بیان ایلیه بلمه جهل و خوففا خود کم سیره
و بد شمایل و دون صورة و بد خصایل قوم اراذل و طایفه مزآیلدر نتکم امثال عربده مذکور و
و مشهور درکه الجاهل کالخنفساء اذا حرکته فسا اندن وجودی دکل مجرد ذکری سبب نفرت و غثیان
و عقل شریفه موجب حیرت و هیمان در اصحاب لطافت و ارباب ظرافت حضرتنه بو مقوله خباثتی
و بو صفتلو مخابثی و بو صورتلو خباثتی ارسال علیه و قباحت و محض فضاحتدر والحاصل بو خدمتلت اهلی
عنکبوت صاحب قنوندر که همیشه پیشه سی فکر و سکوت و روز و شب اندیشه سی ذکر حی لایموتدر و
قانعترین اهل معاش و قوتدر باریک بین و نازک دوراندیش و جابکدر نساج بی قصور و مهندس دور

و قصور دررو شده و بوبای و رزین بیما ورزشده خود فرسای وفلک آراد ر حضرة خدا جل و علا تشش
جهاتی عاین عبرته تماشا ایچون کا التی دیده بینا عطا ایله مشدر فسبحان الذی خلق فسوی والذی قدر فهدی
اکرچه نبت جلرفلت فهم وکیاست ونقصان عقل و فراستله متهملر در اما بسیار دان و اندک فضول
وسلیم القلب و حمول ولورلر پس خدمت رساله عنکبوته متقرر اولوب اسباب سوغیزه ایسه کورکیز
وشهریار داد بخش درکاه معلاسنه کوندرلدی رسیدن رسول سادس بصورة ذباب بخدمت یعسوب
کامیاب چون عنکبوته بر ذباب شهد و شاب نوعهد صورتنه کیروب امیر نحل و دلبر نحل محبوب القلوب
حضرة یعسوبن بارکاه علا و کارکاه معلاسنه کلدی نه کورسه بر ایوان خاقانی و دیوان سلیمانیدر
که کمال انتظامنده و مزید التیامنده ولطف و اعتصامنده عقول انام حیران و مفهوم خاص و عام
کردان روز محشر کبی اقدام علی الاقدام و هنکامه مور و ملخ کبی نهایتده ازدحام کمی عامل کار و کمی حامل بار
کمی ساقی شهد و کمی معمار دار و دیار دور بیت چون بلیناس روم صاحب رای ٭ هم رصد بند و
هم طلسم کشای نثر القصه بر دیوان سیر ایتدی که نمونه ادوار فلک و اعجوبه ادوار فلک عرصه خاک
لمؤلفه یصانمش پیچ و ش برطرفه دیوان ٭ که کورسه اونو در دیو ن سلیمان ٭ قورلمش برفسون
برکرم بازار ٭ معطل کیمسه یوق هر کیشی در کار ٭ وارب کلمک و ریب الماق سرآسر ٭ ایور آبر برز بن
بیشه ورلر ٭ ایشنده اهل خدمت شویله مشغول ٭ که بلمز کلس شمی یه خود قول نثر سرهنک خوش
آهنکری هر یکا بویان و تواب عالیجنابلر کمهبان اولوب قاید ارباب اعمال و ضبع و شریفی کبیر
اطاعتده قوی و ضعیفی امرینه استطاعتده نه انجلرنده سرکش و نه برکیمسه نن خاطری مشوش بر
فردن سلوک جاده عقوقه و اهمال جانب حقوقه مجالی یوق کویا که هر بری بوایکی بیتی ورد زبان

ایتمش نظم مکن کفران نعمت زانکه کفران ٭ چو نیکو بنکری باشد و کفران ٭ درست است این
خبر کاندر قیامت ٭ نیابند اهل کفران بوی غفران ٭ والحاصل طایفه نحل رسول شهریارن باشنه
اوشوب خبرن الدلر و اوکنه دوشوب یعسوبن حضورینه الوب کلدلر رسول شهریار دخی بر سرای
عالی و بر قصر جنت حوالی سیر ایلدی سراسر خانه لری مسدس و کاشانه لری مؤنس صحن و کشی کال
لطافتده اوزره محلا و عرش مهوشی ظرافت اوزره معلا اشکال غریبه و اوضاع عجیبه اوزره
باغلنمش نظم کاب تخت آمدی برون زنورد ٭ چهره چون آفتاب کردی زرد ٭ جو
زوی ابرکاه بر خورشید ٭ از لطافت شدی جو ابر سپید نثر بر طرح زیبا و رسم اعلادر که مانی فکر
و خیال انن سیرانده حیران و سمار وهم و آرانن فکرنده سرکردان اکرچه کیم مرایت نظرده اول
ترتیبه امور عندی کورینور اما ارباب فکر و قیاس یاننده علی المقیاس هندسی کورینور پس رسول
شهریار دخی ملوک و سلاطین و امرا و خواقین آدابن یرینه کتوروب پایکاه تخت پادشاهی
اوکنده باش بیره قودی و دعا دعا و ثنا ننی چوب شهد زبان و شیرین بیان ایله ثنالرادا قیلدی و بر زمان
جمال یعسوبه و او طلعت محبوبه نظر صالدی کوردیکه لقمان صفت و سلیمان سیره بر حکیم ذو فنون
و بر علیم رسم و مدرکه آثار نجابت چهره سنده ظاهر و انوار نقابت چهره سنده باهر و بر سریر
ذاته الکرسیده اوتورمش و بر ده وهم و خیالیه دیده جهان دیده سندن کوتورمش اسطرلاب
چوخ بو قلموندن و ربع دایره ربع سکوندن فصول اربعه روزکاردن و احکام لیل و نهاردن اوقات
رباح و مطارن احوالنی بی احتیاج زیج و تقویم و بی استخراج اشکال سقیم و عقیم وحی الهام حق لا بنام ایله
معلوم و حدس و بداهت نورکباست ایله مفهوم ایدنمش طبایع عنصر یاتی تو برو کلمش و مرانغ

شش جهاتی سوبسو سیر ایلمش اگر تعبیان معطا عمر و گر مناهل و گر تبیان مغافذ رو گر منازل جمله سن توفیق
رب العالمین و فتح تحقیق و تیقینه ایرکورمش لمؤلفه شده روشن بان جاسوس اسرار ٭ نهانی های
کردند پرکار نثر خاطره تشویشی و ضمیر پادشاهک اندیشی احوال رعیت ده و اطوار جسته برو دقیقه فوت
ایتمه مش القصه رسول شهریار حضرة امیر النحل خاکپاینه رسالتنی عرض ایلدی و حکایتنی سر جمله سویلدی
رأی پادشاهی که مشرق نیرات سیادة و مطلع آفتاب سعادتدر همیشه مانند صبح صادق بیروز
و مثال انوار خورشید عالم افروز اولسن و بوب خاموش اولدی حضرة یعسوب دخی رسول شهریاده
بی حد ملاطفت و عالی ضیافت ایدوب رعایا و لشکرینه و برایای کشورینه ملک داد بخش پادشاهی
و مطلوبلری باتنوه اهتمامنی اعلام ایلدی بریر باشلرن قالدروب والقرن دعایه کوتوروب پادشاه نیز
نثار و ملک داد بخشه دعا ایلدیلر قطعه همه بوسه دادند روی زمین ٭ نهادند بر خاک پایش جبین
بسته میان از پی چاکری ٭ بکشاده زبان ثناگستری نثر و ایتدیلر عرصه زمان و میدان جهانده بزم
کبی پایمال درد و بلا و خاکسار قهر و عنا اولمش کیسنه یوقدر بور وزگارده و هر دیارده ذره قدر
بزه ایرن شور و شر بر کسه بلکه خار و خسه ایرمه مشدر و میدرکه گرفتار قهر و مذلت اولمقدن خلاص اولوز
و قید محنت چکمکدن نجات بوله وزکه بو رسمه اهتمام شاهی محض الهام الهی و بو بوزدن حمایت سلطانی
مجرد عنایت سبحانیدر حافظ بخت خواب الود ما بیدار خواهد شد مگر ٭ زانکه زد بر دیده آب روی
روی رخشان شما نثر پس حضرة یعسوب دخی وزیر شیری اولان نحله که این خاصی و سردار خواصی
ایدی ایتدی بزم متعلقاتمزدن خدمت رسالته سزاوار و بنی آدم ایله مقابله یه یرار کیم وار و زیر خالیا
تو عمرن اکثری مشغول عمارة و ساعی خدمت امارتدر کمی گرفتار آب و گل و کمی فقیر و حقیر و بیجا صلدر

فی الجمله خدمته

فی الجمله خدمته قابل زنبور سیاه و زنبور زرد و زنبور سرخ و ملخ و پروانه و مگس و پشه و کیک و پشه در
یعسوب ایتدی زنبور سیاه یعنی آری چست و چابک و حریف و نازکدر فنانی کسوة و عجایب خلعتدر
لکن زنگی طبیعت و هندو صفتدر بسیار گوی و کم خرد و بد آواز و بر جستدر ولوند شهر و بازار
و ستمند دار و دیاردر زنبور زرد و زنبور سرخ دخی عوان و زیانکار و ظالم و خونخوار در خرمگس
کبی عوان و بی عسل معرای خود مشهور مثللر کعت و کوبی اصحاب حضوره نفرة و جهت و جوبی ارباب
جبوره جیره و پر زنش منوشی عقربدن بدتر در و سم پرسهمی افعیدن اضردر زیرا زیاده زورمند و ضعفا
پرکزنده زیاده مثلر در لمؤلفه زهر بازو که در روی قوتی هست ٭ بردی عاجز از ابشکست دست
ضعیفا ز امکن درول کرندی ٭ که درمانی به جور زورمندی نثر ملخ دخی اگرچه خلعتی عجیب و خلقت غریب
استی طیار و صبا رفتار و جند من جنود الله الجبار در ترکیبی دوره کوهردن و ترتیبی سکز جانوردن درشتکم
و یمشلر در لمؤلفه خوک چشم و ماردم کرکس پر و کژدم شکم ٭ شیر صدر و ناقه پا پیل گردن اسب سر نثر
اما نفعنده دنائة و طبعنده اساءة غالبدر مزد و رخلایق اولوب هر زمانده کل نهبی و جمل هستی عالم
خلقتی غلاتنی بچکه مقصوردر و عدد اجنادی کبی حصاد فسادی غیر محصوردر استخوان دهقانی مرز
خاکی و اول نافع صنعتلی ایکی پایی کرآهنین منشار یا داس الماس کردار در بو سببدن رسول رب
العالمین حضرة محمد الامین صلی الله علیه و سلم انی بلاکن دلیوب بیورمشدر اللهم اهلک الجراد اقتل کبارها
و امت صغارها و افسد بیضها و سد افواهها عن مزارع المسلمین و عن معایشهم انک انت سمیع الدعاء
مگس دخی خبیث نهاد و اهل لج و عناددر شوخ چشم و بی شرم بد طینت و بی آزرمدر حلویاته دوشر و نجاسته
اوشر بهادنده تمیز و خیر و شر یوقدر و طبیعتده رذالت و ضرر چوقدر نا پاک و بی ادراک و موذی بی باکدر

حدیث ده وارد اولمشکه الذباب کلّه فی النار الا النحل وبر حدیثده دخی بیورر که اذا وقع الذباب فی اناء
احدکم فلیغمسه فانّ فی احد جناحیه داءً وفی الآخر دواءً وبر روایتده دخی انّ احد جناحی الذباب سمٌّ والآخر
شفاءٌ واذا وقع فی الطعام فامقلوه فانه یقدم السمّ ویؤخّر الشفاء پروانه کرچه پری پیکر وفرشته
منظر در کسوتی نظیف وطبیعتی لطیف بر نوع ظریف ومرغک ضعیفدر ارباب ریاضت واصحاب قناعت
کبی کوشه نشین وعزلت کزیندر اما واله وستانه وعاشق ودیوانه در مولوی صفت کرته دوران
تحصیل وآواره ایتمشدر واتش پرستلر کبی قبله سن انوار ایتمک ایچون چشمنی خیره ورمددار قیلمشدر شمع نوالیه
باشی خوشدر وبروتی خاکستره روتی اتشدرینه که رساله شمع وپروانه ده مؤلف این مقاله دیمشدر
لمؤلفه نیجه پروانه عشقه سرور ایدی ❁ ترک وتجریده قلندر ایدی ❁ نه پری خلقله فرشته ایدی ❁ طبعی
عشق ایله سرشته ایدی ❁ قیلمغن عشق حق درونی اود ❁ اولشیدی پروتی دود آلود ❁ عیش وبنیادن انقطاع
ایتمش ❁ مولویلر کبی چوق سماع ایتمش ❁ کیجه لرقنده کورسه روشن بزم ❁ ایلر ایدی اویا کاجاندن عزم ❁
ولیک اتشی سوینمز ایدی ❁ یانزاوده کیرردی دونمز ایدی ❁ کوندوزن کاری صوم وخلوة ایدی ❁ کیجه لر
شغلی بزم صحبت ایدی ❁ اولمش ایدی صفای عشقله یار ❁ عشق اوجنده جعفر طیار نثر پشه دخی اگرچه
کیم ذاتنده بر دلیر ورعنده جهانگیردرنته که دیمشلر نظم پشه چو پرشد بزند پیل را ❁ با همه مردی وصلابت
که او ست ❁ ونمرود مردوددن واول کمراه مطرودن قاتلی اولمغن بورسمه مدح ایلمشلردر نظم
پشه را الطفت آرد از نم رود ❁ تا خورد مغز در سر نمرود ❁ پشه را دهی ز مطبخ جود ❁ طعمه از
کاسه سر نمرود نثر اما بر قصاد خونی وجلاد تونی در خرطومی ایله پیل دمان وپر وبالیله عنقای جهانستان
کیجنور بر قطره قان ایچکلامست بلکه خاک پیت ایله همدست اولور بوجمله دن صکره بیه بر کوینده بداوان

وخوانندهٔ ناسازدر

وخوانندهٔ ناسازدر نه ترانه ده اصولی ونه مقامنده یولی واردر هر کیشی یه قولاق تعزیرن وهر پرده دردن
وغم نقورین ایلر زخمه سی زخم بلا ومضرابی ضرب عنادر آهنک پی هنکامی ایله وسار غازی بیجامی ایله کوکلری
خراش وسینه لری تراش ایلر صیت وصداسندن ونوای ناخوش اداسندن کوچک وبزرک
بحضور ونغماة مختلفة الادوارندن ونواة مخالفة الاطوارندن خلایق بی حضوردر ع کویی رک جان
میکسلد نغمهٔ سازش نثر لکن بیمی بیره اکرچه چابک وسرباز وعیار ونازک وحیله ساز وطراردر
وانس بن مالک رضی الله عنه روایت ایدر که حضرة رسول علیه السلام ایشتدی بر کیمسنه بیره یه شتم ایلر
بیوردی که لا تسبّه فانه ایقظ نبیا لصلوة الفجر واما علی کرم الله وجهه ایتدی بر منزله نزول ایتدک
بزی بیره اینجتدی سب ایتدک رسول علیه السلام بیوردی لا تسبّوها فنعم الدابة ایقظتکم لذکر الله
اما رقاص ناموزون وشیر پیکار بی قانون وردزد چالاک وخونی بیباکدر حریص دم آدمی ودشمن
خواب اولنلره جهانک دردوغمیدر اهل بزمی کیجه لرده چنکی وکوندزلرده بنکیلدرنته که دیمشلردر نظم
کیجه اول رقاص اولور جنکی بن ❁ کوندز اول سرخوش اولور بنکی بن نثر وفرفای عجمدن بو دخی صادر
اولمشدر نظم مطرب سرای کشت مکر جا به خواب تن ❁ کیکان برقص ومن همه شب چنکی می زنم ❁
جثه ده خوار وزار وحقیر ونمیدار ایکن صورتده فیل وسیرتده فیل بچه شیردر حتی سبحانه وتعالی قرآن حکیم
ایچون عجب الآلة واسباب ویرمشدر یعنی مانند پیل دمان اکا خرطوم وانیاب عطا ایتمشدر پشش
یعنی کهله اولدخی کرچه صاحب سکینه واهل وقاردر اما غایتده قبیح الشکل ومردار ورخ متلذده کاهل ونظیفه
مهملدر کرچه هر کیشنیک اوکنجه اوفی اشارت بوانور وجزوی التفات ایله کرکنور لکن الندن بر معقول ایش وفعلندن
بر مقبول حیثش کوردکلدر ارباب معارفدن بعضلر متنن بوبیوزدن خوب دیمشلردر نظم پسره لر

ارنوددر بیت اورسندر* باوزر تخته او کمر وسندر **نثر** حاصلی بو مقوله کیمسه لرنه رسم وایین رسالت
بیلورلرنه اداب ملوک وسلاطین رعایتن قیلورلر شهریار جلالی کورمش وجهاندارلر خاکپایینه یوز سورمش
دکللردر بو خدمتان عهده سندن کلورلر وارایسه مورلر که سوار وپیاده سی حفظه مأموردر وسلیمان
نبی علیه السلام ایله سؤال وجوابی مشهوردر وتنبا عظیمه قصه سی مذکور ومسطوردر اگرچه صورتده حقیر و
کسوتده فقیردر اما همتده بلند وخدمتده ارجمنددر واکابر واشراف نظرندن بهره مند وحسن خطاب ولطف
جواب ایله شهره بنددر کاه پیل دمان اندن پراشکنجه وکاه شیر ژیان ایله همپنجه اولورلر ارباب توحید وا صحاب
تجرید بو بیتی انک حقنده خوش دیمشلردر **نظم** مورکس قوة دلیر شود* عاجز اور ادرنده شیر شود **نثر** کیمی
خدمت رسالته مأمور مورلرکی یرون میان بسته اولوب سرور وحبور ایله یوله دوشوب عزم شهر
جم اباد ایتدی **رسیدن مور ضعیف به استانه ملک دادبخش** وقتاکیم ملک دادبخش قبایل وحوش
وطیور وطوایف مور ورهٔ ارسال اولنان رسوللری بعد تبلیغ الرساله وعرض المقاله مراجعت ایتدیلر
جمیع حیوانات امر سلطانی وحکم خاقانیه انقیاد وامتثالن وخاکپای شاه وبارکاه جهانپناه شهنشاهی
هر بری بر رسول سخندان ومرد صاحب لسان ارسالن خبر ویردیلر واول اشارتدن بشارت وصفا
وبشاشت حاصل ایتدکلرن عرضه قیلدیلر وهر رسول روز موعود وساعت معهودده استانه شهریاری
ایرشمک اوزرینه در دیدیلر ملک دادبخش دخی وزیر اعظم ومشیر مکرمی اصف نصفت فضا یه ایتدی حیوانات
اهتمام واقدامی معلوم والتزام واختصاصی مفهوم اولدی ذریات آدمن سردارلرینه واول طایفه
مکترن سپهسالارلرینه دخی تنبیه وتعیین وبو امرک اعلام وتبیین بابنده بر وجهله صرف فراست
وخرج کیاست ایتمک کرکسن که موداسی صلاح ما بینه سبب اوله نه فساد ذات البینه ومناصحه یه مصالحت

منجر اولانه منافقت ومکافحه

منجر اولانه منافقت ومکافحه وزیر دخی ایتدی **لمؤلفه** شها تخت اقبال جای تو باد* سر سپهر فلک متکای تو
باد **نثر** آیینهٔ دل پادشاه که جام جهان نمای دوران وخورشید عالم ارای زماندر احوال عالم واطوار
بنی آدمه تمام واقفدر قرین اوضاع ودلایل سماع ایله معلوم اولمشدر که ذریات بشرن دماغنده
مدت مدید وعهد بعیددر که طایر استکبار واستعلا واستظهار واستیلا اشیانه ایلمشدر ورونیه
آدمین دل وجاننده درخت انانیت ورعونت وقهر غلبه وخشونت کوک باغلمشدر روزکاره
کو نیروی قوة وبازوی قدرة وخدعه وحیلت برله وحوش وطیوری ومار وموری زیردست
ومغلوب ایتمشلردر سیمرغی سنکه وفلکی کلکه صاییزلر آهن وپولادی لبلبی کبی چینیوب کوکه بوکر
لردی وامواج دریای نهنگ آسا دم اورب کروسنه توسکر لردی **لمؤلفه** هر کانکش ورزم
ازمای وتیرانداز* هر مبارز وآهن کداز وجوشن در* همه فکنده تن اندر مغاکهای هلاک* همه نهاده
دل اندر نشانهای خطر* ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی **دیگر** به اسباب شوکت چنان
غره است* که خورشید در چشم شان ذره است* بلکه فکر نهادلری شویله درکه باغ جهانده اگر اگوی
باردن غیری برایاغن یورروسبزهٔ بهاردن براوتور ر طورر قومیه لر مرتجین الندن تخین الوب تور
کروویه قربان ایلمکلرلر ومحیطا سمانی قرار ایدوب سمک فلکی تا به زمینده بریان ایتمک ایسترلر انم تردو
علی النفاق وتمردوا بالبغی والشقاق پس بعیددر که حیوانات ایله بطریق الاحتجاج مقابله قبول ایده لر
حضور شهریاریده مرافعه ومجادله معقول طوته لر وتنبیه شاهیدن واعلام پادشاهیدن دخی بر
غرض فهم ایلیوب هر طرفده فساده مشتد وعداوت ممتد اوله وبو فسادن صلاحی نزیل عندالوو
تاویله واستتار وتسویله محتاج قیله **نظم** چون رشته کسست میتوان بست* لیکن بمیان کره بماند

وقد تحير الانسان فی طلب الربح بلکه منازعاتِ عظیمه ومصارعاتِ جسیمه پیشه ودامن سلطنت وچهرهٔ
مملکتهٔ اندن غبار فترة ودهشت قونه نظم دوستی را هزار شخص کمست ‡ دشمنی را یکی بود بسیار شر
بله بو بنده‌ٔ بیمقدار ووذرهٔ خاکسار زن خاطر فاطرنه کلن اولدر که جزیرهٔ سراندیبده اولان شول شهر
یارنامدار وجهاندار کامکار که اسم سعادت تمندی سعد الملوک بن داروان وکنیت شرف پیوندی
ابو السعد اندر وآل ذو القرنین دن شریف الطرفین وسلطنت وچهره ستنده بوکون قرة العیندر
کسری معدلت جم منزلت لطف ملخص نور متخص آسمان سریر خورشید ضمیر خسرو دوران باسط الامن
والامان بر پادشاه مکرمت پناه وبر شهریار سعادت دستگاه در حضرة شهریار ایله اندن پیشتر
طریق دلجوی ومخلصی برله مفاوضه ومراسله وعلاقهٔ محبتی وهواخواهی یوزندن مناسبت ومعامله
ایکسک کلدر عربیه فی کل دور للزمان مفاخر ‡ وفی کل شهر للانام مشاهر شر معتضا نجه بوکون اول
شهریار دیار وجهاندار بختیار مفخر پادشاهان روی زمین وسزاوار تاج وتخت ونگیندر
ناشر اللطف والاحسان قاهر الکفر والطغیان برشهنشاه عدالت بارکاه وبر تاجدار موهبت
نکاهدر لمؤلفه خداترس وخداداد وخدایار ‡ جهانگیر وجهانبخش وجهاندار شر ذات شریفی ملحوظ الطاف
یزدانی وعنصر لطیفی ملحوظ عنایت رحمانیدر بارکاه همایونی ملاذ غربا وفقرا ومرجع علما وامرادر
ودولت روزافزونی محسود سلاطین جهان ومغبوط خواقین دوراندر هیبت وسطوتندن
تن دریا دل کوه کبی فسرده وفشرده وجان کوه تن دریا کبی کداخته واخته در بر شهریار در که سعد
ذابح تیغ بهرام ایله عید سعیدی خدمتنه اضحیه ایچون حمل وثور وجدی قربان ایدر وبر جهاندار در که شاه
فلک کف الخضیب الله نجم داج کبی نوردن برعصا ویرب بارکاه جهان پناهنه دربان ایلمز تر کردون

شرف خدمتندن

شرف خدمتندن سهم اعلایه برشد روه پیر فلک کاتب دیوانی وبلغ الله بر آه مستکبر شد لمؤلفه
چو وصف ذات شریفش کند زبان قلم ‡ عجب مدار که آب حیاة ازو بچکد شر آدم نبی علیه السلام مرقد
منور ومشهد معطرینه نکهبان وتمیش ایکی ملتن بر شاه مقبولی مسلماندر تحت حکومتنده وخوزه‌ٔ
فرمانندهٔ اولان جزیره بندر تجار بنی آدم ومرسی سفاین عالمدر خلفاء راشدین دن الندة براة تعالی
وترتیب نامه سی وتتبع تابعین دن ارشاد خلایق ایچون دستنده اجازه عامه تی وآردر بو سببدن
ذات سعادت وتاری وجناب سیادت شعاری مرجع انام ومقبول خاص وعام ولمشدر اگر بو مصلحت
اول حضرة حضورینه عرضه قلنه وحضور موفور السرورینه اعلام اولنه شک یوقدر که رای جهان
آرایه موافقت وفکر مصلحت کشایه مرافقت کوستررلر وقتا کیم آصف نصفت نصاب ملک داد
بخش حضورنده بو رای پرتنویری تقریر ایتدی ضمیر منیر پادشاهه وزیر سعادت مشیرن تدبیری صواب
ایدوکی معلوم اولوب فکر نهادنه تحسین وکلماتنه باعتقادنه آفرین ایلدی پس وزیر صاحب
تدبیره امر ایتدی باب سعادت ما بنده کی دبیر دلکش یعنی کاتب دیوان شرف بخش جناب سعد
الملوک بر نامهٔ همایون وبر رقعهٔ میمون ایلیه اعنی خامه‌ٔ کوهرافشان زبانندن حیوانات احوالن سویلیه
مثال آب زلال عباراتله وماننده سحر حلال استعاراتله درر غرر آوی وجواهر زواهر مافی الفؤادی
سلک کتابتده نظم ایدوب لمؤلفه قطره های چکیده از قلمش ‡ همه نیسان صفت کهر کردد شر بر
طوطی صفت شیرین بیان وسخن پرواز وبر کبوتر آیین صبا رفتار وبلند آواز رسوله حمایل زرین بکبی
کردن بند جان وهیکل زرین کبی بازو بند جنان ایلیوب ارسال ایده لر پس کاتب دیوان وحی
فرمان قضا جریان دن هر نه کیم صادر اولدی خامهٔ دادرسان باشی اوزره طوتب غواص کبی وار دریای

فکرتدن لؤلؤی شب افروز وکان مرکزدن جواهر جهانسوز اخراج ایدوب صفحهٔ بیانی مرصع وملمع ایتدی
کو سرعت بیانندن ولطافت بیانندن وبیر فلکن دوانی شوبلا غنزه خامه کبی انکشت حیرة دهانندة
قالدی لمؤلفه ازبرای نثار طبعش چرخ ❊ عقد کوهرکشاد از کلیل ❊ یا عجبا من جمال ابنوبة ❊ تکرع فی بحر من
المسک ❊ تنظم فی الکافور من سکة ❊ درّا بلا ثقب ولا سلک نثر حاصل الکلام اول نامهٔ کافوری خامه
دوریلوب وزرینه ختام مشکله مهر اوریلوب ارباب عرفان واصحاب بیاندن ذی القدر الجلی والشان
العلی بر جنبنك الینه ویرلدی عروهٔ توصلی قدوهٔ توسلی اولسون ایچون هدایای عجیبه تجید وعطایای غریبه
بیقدایله سعد الملوکن خدمتنه ارسال اولندی القصه اول رسول سخندان کالبرق الخاطف والریح العاصف
براز مدتده حضور سعد الملوکه ایردی ولب ادبله زمین خدمته بوسه ویردی بعد عرض الهدایا وتبلیغ التحایا
اول نامهٔ فرخنده فالی یعنی اول نامهٔ عزّ واقبالی سعد الملوکن اوکنده قودی ودعا دیان کشاده قیلوب
بو بیوزون مدحت شاهی اوقودی لمؤلفه خسروا از فیض جود تو بحر سایل دریتیم ❊ صفدرا از تاب تیغت
مهر لرزان نه سقیم ❊ در مقام پادشاهی تا الی یوم القیام ❊ باش با عدل وسخاوة عزة ودولت مقیم ❊ بعده
نامهٔ میمونه‌کی اجمال مقالی واختلاف احوالی تفصیل ایدوب ملکداد بخشه ومملکت کشانك محضرنده
اولان رأی جهان آرایی تصویر وتقریر ایلدی پس سعد الملوك کامیاب اولدی وکتاب عالیجناب هزار رغبت
وتعظیم ومحبت وتکریم برله الوب فتح ایلدی نه کورسه بر مخدرهٔ حسنا وبر عروس زیبا درکه صباحت
لوحهٔ جبهه سی صباح عید سعید کبی مطلع انوار سعادة اولوب قدری بدر تابان چهره وقمر تابان انکسار
ایرکورمش وانارهٔ شمسیه چهره سی فروغ آفتاب عالمتاب کبی منبع آثار سیادة اولوب طلعتی روز
فروزانه وجلتی خجلتدن اصفرار ویرمش مراد شکین نهاد ایله ابرولری وسمه لنمش نثار خط غبار ایله دیده‌لری

ام لمش

سرمه لنمش زیور خطوط ونقطه عارضن کلکونی برخط وخال وکلکونهٔ لطافت وخوبی برله رخسارهٔ چهرة
فزونی کارنامهٔ اهل خیال قلاید جواهر عبارات ایله وفراید درر استعارات ایله کوش وکردنی بسته وحلل ظرف
لطایف ایله وحلی شریف معارف ایله سراپا آراسته وپیراسته لمؤلفه بدین لطافت وخوبی کسی
نیارایه ❊ حجله‌های عبارة عروس معنی را نثر مکرّر ذو القرنین قلم خضر قدم مسیحا دم ایدیکم ظلمات دواتده همدم
چشمه سار حیاة انس یا حضرهٔ مقدسهٔ بر آنده محرم نفخهٔ روح القدس اولمش لمؤلفه کرده رقامی چو
بادمسیح درمجرای نور ❊ کرده غواصی چو دولیل در دریای قیر نثر از صریر ولنوازش برده جبر از عقل و
جان ❊ وز سیر سحر سازش کشته حیران ماه و تیر ❊ چونکیم اول دلبر قصص یعنی اول مکتوب مستحسن
مطلعندن مقطعنه دك نظر قیلدی مضمون میمون وفحوای همایوننده بهرهٔ اشارة اولنمش ایدی حسن قبول
ایله تقبل وسنت مشاوره ایله تمهل کوسترلدی رسوله خلعت شریف ویرلوب دار الضیافه
سلطانیده نزل ونعم وموایدکرم ایله نزوله امر اولندی تا که اول کتاب مشکین نقابه جواب صواب
یازله مشاوره کردن سعد الملوك با ارکان مملکت خود وارسال رسل کردن از حکمای هفت
اقلیم پیش ملکداد بخش کریم پس حضرهٔ سعد الملوك وزیر مشیر واصف صاحب تدبیری نظام
الملکی که عاقل لبیب وفاضل ادیب ومرد حسیب ونسیب ایدی دعوة ایدوب امر ایلدی که
شهرن علمای نامداری وفضلای تقوا شعارنی وامرای صاحب افکار واوباء ذوی الافتخارنی اکر
مسافر ور واکر مجاور واکر اهل فراغدر واکر تاجر بارکاه سلطانی ودیوان خاقانیده جمع ایدوب ملك
دادبخش اشارة والتماسی یابنده فکر غرّا ایلیوب مکتوب شریفه ونامهٔ منیفه جواب محبت انکیز وکتابت
مسترة آمیز یازه لر نظام الملك خی زمین خدمته بوسه ویروب همانه م قدم طلب اوزره قیام کوستروب

اینه سی بحسب الظاهر عقلا معقول ونقلا مقبول کورنمز که فضل انسانی خورشید تابان کبی جلی واسمان کبی علی در
اکا اشتباه ویا عین عقلده سبل اولمقدن اولور ویا رمد حسددن دیده بصیرته خلل اولمقدن کلور **نظم**
چشم بد اندیش که برکنده باد ❁ عیب نماید هنرم در نظر **نثر** وشول ارازل که طریق صلاح وسداددن
مطرود ومنزلت عقل ورشاددن مردود در المرن دعوا وشکوا اسنه التفات کوسترمک عرض سیاست
سلطنت وعنوان ریاست قدر وعزت مخلدر وخاطر اسوده سلطانی وضمیر خرم نهاد خاقانی یه ملالدر
ازدحام عوام ولونوی حام کبی تمان قوروبانغی دردسر وافسانه بی معنی وهنکامه شور وشردر
نظم چو خوش کفت این سخن مردان باهوش ❁ زجان ودل بباید کردنش کوش ❁ زنزدیک ارازل
بر حذر باش ❁ زدست اهل دولت زهر کن نوش ❁ خصوصا التغافل عن بعض الامور تغافل ❁
والتاکس فی بعض الاسباب تکایس **نثر** قضیه مسلمه در اما چون رای جهان ارای ملکداد بخش که
مصلحت وحکمت ونهمت وتهمتدن خالی فهم اولنمز اکا موافقت ومرافقت ایلمک خصوصا اینکه
بوقدر اخوة وار مقتضای فتوت ومروة ومبتغای محبت ومودتدر فلابد بو خصوصه اقدام دبو
بابده اولی واحری کوریلور واذهان قاصره وطبایع خاسره یه وارد اولان مغلوبیتی رفع ایچون غیرت
وحمیت وازاله تهمت ولازمدر که اتقوا مواقع التهم واعلوا بذرایع الهمم بحمدالله والمنه بعنایت
یزدانی وهدایت سبحانی ویمن معدلت سلطانی ولطف مکرمت خاقانی اقالیم سبعه نک علمای نامدار
وربع مسکونک حکمای حکمت شعاری پای تخت شهریاری یه باش اوروب درکاه جهانداری یه یوزلر
سوروب مقام خدمتده روز وشب صف کربسته قایلرو اتمام عبودیتده لیل ونهار فلک وار دایملر
در بوبارکاهن حاجبلرندن هر نه اشاره که واقع اولور سر وچشم اوزره طوتارلر وهر نه فرمان که صدور بولور

اتمام

علی طریق الاتمام وجد تمام برله علمای اطراف وفضلای اشرافدن بر مجلس مکرم ومحفل محترم ترتیب ایلدیلر که
صحن ارم اندن بهجت حرم وزینت کرم اوکرنسه روادر **لمؤلفه** چه مجلس چون بهشت عدن پرنور ❁ چه
محفل چون جمال حور پرحبور **نثر** سعد الملوک ستوده خصال دخی ارباب فضل وکمالن هر برینه استحقاق ولیاقتلری
موجبنجه اکرام واقبال واعزاز واجلال کوستروب ملکداد بخش پادشاهینی وحیواناتن اکلاینی عرض ایدوب
ایتدی هر بریکزک ضمیر الهام پذیری که خورشید نظیری هر نه جواب صواب ایله ظهوره کتوروب زلال معانی
ایله غبار کلالی چهره مقصوددن وآیینه مرادن شسته ورفته قیلسن **نظم** نه برده ایتسه ادام تقاضا
کو کلدن کوترلور وهمن نفاقی ❁ قلوب اینه عالم کون کبیدر ❁ تواریخ سلاطین دون کبیدر ❁ نه کیم دیر اسه
مقبول جهاندر ❁ بیانی هر بر بنک بر عیاندر **نثر** پس اول قوم کرام امر سلطانیه جان ودلدن احترام ایدوب
ایتدیلر که توفیق خالق بیچون ودولت شهریار ربع مسکون برله عالم کون فساد جهان ابداع اختراع
شادده اعراض ظاهره وجواهر زاهره قایم اولدقجه دولت دوجهانیه وسعادت کامرانی ذات شریف سلطانی
وجناب منیف خاقانی برله قایم اوله وصورت هیولا میاننده پیوند دایم ولفظ ومعنی میاننده علاقه قایم اولمش
طوایف انس وجان وقبایل کون ومکان درکاه جهانپناه شاهیه وبارکاه فلک اشتباه پادشاهیه ملازم
اوله **نظم** فلک دوندکجه شهریار اول ❁ زمین طوردقجه سلطان جهان اول ❁ عوالم نجوم افلاک ومعالم اتش وآب
وخاک بخنده فاعلیت وقابلیت وصورت ومادت وغایت جهتندن تاثیر وتاثر قرار بولدقجه عدل
انصاف جهانکشاییه نظام وانتظام فرمان روایی برله ارتباط فاعلی وقابلی والتیام صوری ومادی
وغایی ایتمکدن خالی اولمیه **نظم** زاده جهان بکیسر آباد باد ❁ دل زبردستان زتو شاد باد **نثر** اکرچه
کیم طوایف وحوش وطیور وقبایل مار ومورن انسان فلکی القدر وآدم ملکی القدر ایله قصه معارضه وعزم مناقضه

نمی ب

جان و دل ایله تملق ایدرلر **نظم** کف کریم تو بحریست در افاضهٔ جود * که جز بساحل تسلیم نیست پایانش *
شعاع برق تیغ تیمت در دیار عدو * که جز اجل نبود قطره های بارانش * اگر بو استانهٔ سعادة و سدرهٔ
سیادة نشانه‌دن برادنی اشارة ایوره لر سر جمله قدم عزیمت اورزینه کلوب عتبهٔ علیای ادجشنده
جمع اولن طایفه جیعوا انا لله کمنهم من یمشی علی بطنه ومنهم من یمشی علی رجلین ومنهم من یمشی علی اربع مقابله و
محاوره و مرافعه و مناظره ایدوب اغلرینك و ادنی ویروب تعرض بنی ادمدن دیلکرن کسه لر
و کونش کبی عقلی و براهین نقلی ایراد ایدوب فلکلر کبی یوزلری اوزه یره بعده حضرة مسعد الملوک دخی
انلرن رای منیرلرینه آفرین وحسن تدبیرلرینه تحسین ایدوب تمامی یرتی اقلیمدن یتری حکیم ذو فنون و بر
نجه علیم و رهنمون اختیار اولنوب یول یراغن کوردلر عازم بارگاه ملک داد بخش اولوب هزاران
فر و شکوه ایله و غلبه و انبوه ایله طرف شهر جم آباده ایردلر اگر یاران و اهل دل کوش و هوشی و سمع
جمع برجوشی بو کلماة پرنکاتدن و عباراة پر استعاراتدن بکا طوته لر و کلا نقص علیك من انباء الرسل
لنثبت به فوادك موجبنجه اولکه حسب حال و حلیهٔ قیل و قال در وسعت طاقت و فسحت افاق
مقداری تحریر و تقریر اولنسون و ها انا شرعت الی المقصود و متوکل علی صمد المعبود ابتدای مناظرة
و اغاز محاضرة در مباحثهٔ شتر پرسوز و ساز با حکیم مجاز کیرو اولوب منورینه ایوان * فلک سلطانی
ایتدی عزم میدان * سحاوردی سیح آبن نفسلر * کوتوردی خوابدن سر بوالهوسلر * یاتورکن خلق و
عالم مست و مدهوش * بودملردن قلوب دریا صفت جوش * ایرب سرلر زمیندن چرخی دونم
فلکلر طاسی دهل وش کم اوتدی * ورلدی درکه سلطانه قوللر * یوزن خاک ایتدی عزم ایلینه یوللر
ملك داد بخش دخی معقد ما کشورنده اولان حضرة شیخ الاسلامی و سایر ذو القدر و الاحترامی یعنی اعیان

بستان داران

... و ارکان دولتی اولان الکفایه و قضاة اطرافی و الی اصل ملکنده اولان ساداة و اشرافی جمع ایلیوب
شویله که رسوم سلاطین جهان و آیین خواقین زمانه ترتیب دیوان سلطانی و ترغیب میدان جهانبانی
بانی ایلدی و کندوسی فرشاهی و کرپادشاهی برله تاج کیانی برسر و خلعت نوشیروانی در بر قیلوب
معدلت سریرینه و حکومت تختنه کچوب اوتوردی قوم حاجته بار عام و اهل شکایته اجازة
تام ویروب پردهٔ وحشتی و حجاب و دهشتی عرض جمال و بسط مقال ایلیوب اورتادن
کوتوردی ساداة و علما و اشراف و فضلا مهر و مه کبی زرین و سیمین کورسیلرده و صندلیلرده
آرام و قرار ایدوب مجلس نور و شوکت و سرور و سلوة ویردلر و زیر نصفت شعار و معرفت
دثار دخی مقام خدمتده و موقف عبودیتده بنده وار آل قاو شور ب شرمنده کرد اوسر افکنده اولوب
طوردی **نظم** انس و جندن طوردی بر دیوان که دهر * کورمشدی سیر ایلدن ماه و مهر **نثر** پس
خوب آهنگ و خوش نیرنگ و صاحب فرهنك سرهنکلر بیدرنك یریر نداء ایلدلر که روزکار
زورکاردن و چرخ غداردن هر کیمین فریاد و شکایتی و داد و حکایتی وار در سویلسن و پادشاه
معدلت جناب و مکرمت نصاب یا ننده حاجت و مرادی و فکر و نهادی وار در عرض ایلسن کم
الیوم تجزون بما کنتم تعملون و فتاکیم انده حاضر و بو خصوصده ناظر اولنلر بوندای بشارة نمای کوش
ایتدلر سر جمله ساکن و خموش و مست و مدهوش ایکن دریا صفت جوش و خروش ایتدلر هر طرفدن
مانند بحر عمان و مثال نهر روان موج موج فوج فوج طوایف بنی آدم و خلایق عالم اقوب کلدلر
القصه سراسر اصحاب حضور و ارباب نفور اولدم جمهور و پرسروری الاستماع ایدیجك کطواف
البعث و النشور یعنی انس و جن و وحوش و طیور و قبایل بهایم و هوایم و مار و مور و ضباع و سباع

مختلفة الطباع و اصناف پرنده و انواع چرنده هر بكادن اوچوب اوچوب وبری برندن كچوب اول
مجلس حكم وحكومته ومحفل عدل ومعدلته جمع اولدیلر شتر نام كه رسول بهایم و سردار قوم قوایمدر جهان تحمل
تحمل وتمهل عون رحمانه توكل ولطف سلطانه توسل كوستربایلر و بوروودی وواآدو قفلمدن دوخان
ناقه و تألمدن سحاب ظلمت طناب كبی روی چرخ پر آبی وجمال آفتاب عالمتابی بوروودی بیت دود
دلش وقت سیر از جگر آتشین چون نفس جبرئیل ازكلوی اهرمن نثر پادشاه مكرمت كیش ومعدلت
اندیش كوردی كه قرشودن كلن بر هیكل جبل تمثال و بر شكل سحاب مثالدر كه كویا و تری الجبال تحسبها
جامدة وهی تمر مر السحاب اننگ شاننده منزلدر نظم باشنده طیلسانی كوفیانه رد اسی كرد تنده مجوفیانه
عاشق نهاد پیدل مستانه جمال وخوش شمایل حلیم بردبار و سلیم پرقار در نظم ریاضت موهبت زاد
شعاری قناعت كرده از كلشن بخاری نثر قطع منازل وطی مراحلده مهر عالم نورد و ماه جهان كبی شویله تیز رو
و فلك دو كویا دست وپایی همعنان شمال صبادر و تماما طبع روانی همرضیع نهر پر صفادر نظم اینشده
آبه بكزر باد رفتار یوقسه اولتشین عزم وسبكبار طوتوب چوكانله میدان قیلسه تازی اید ركرد دیلمه
صان كوی بازی نثر طوطقلری جیحان دیباجه وطبانلری تركی بازلتباجه بكزر بیت كشتی دریای خاك
لنكر پای السواك در جبل ودر مغاك خار خورد و خاركن ماقته ویافته كیسوی دنبال او ادبحر بری
خطا و رزی سوزن نكن نثر وبدنك موی زعفوری صانكه او تار زر درود همنك بوی عنبری كویا مشك
ازفر در نظم غرق روغن اولمغن سر جمله تن چینیوب صابون كو بر در اولمش مهر و مهوش
بكزر اول كردن بدن او لمه شدر پنبه زاری صحیحدن نثر وقتا كیم پادشاه عادل و شاه قوی دل
شتر نبال وبالن وشكل وجمالن سیر ایدوب عبرتلر ایلدی تماندم دو نوب آصف منصفت یوزینه قفا ایلدی

ویزودهانی

وزیر زبانن چوب ثنای شاهی ودعای دولتخواهی ایدوب باشلدی بو پیكر فلك مجفر و هیكل ملك منظر كه
كردن وكوشی پر غرایبدر رسول سلطان بهایمدر و پیغامبر قوم سوایمدر پس شتر دخی هزار شور و شغب و شوق
وطرب برله زانوی ادب اوزره اولتوروب و پادشاه عالمپناهه و كنده یوزیره اوروب حمد خالق جهان
وشكر رازق انس وجان برله سر آغاز ودرون دلدن اظهار سوز و كداز و اعلام درد ونیاز ایلیوب ایدیكه
نظم حمد اكا كیم بو قدر حكمنده جور بولدی اهل خرد حكمته غور نی جهابر اركتاب فضلنه نی معادل اوار
جناب عدلنه سكه حكمی تغیردن مصون خطبه ملكی قصوردن برون رایت عدلی جهانه زهیجون
دهردن ظلمن ظلمات زهیجون ایلدی افاقه ارسال رسل قیلدی عقل اهلینه اهدا سبل وبركه ایچون خلقه
نظم وانتظام ابتدی شهلر زمره سن قایم مقام سننن اول قوم كزینك مهتری اول جهان محور
وتیجه خلقی سروری نثر عهد مدید و روزگار بعیددر كه ذریات آدم كه عنوان نامه سیرتلری وكان الانسان
ظلوما جهولا و دیباجه سیر تلری ان الانسان لظلوم كفار در بزم اوزره والی وحاكم اولوب
ظلم وبیداد اوتدن دقیقه وجور وعنادن دقیقه فوت ایتمدلر آبا كرام واجداد عظامدن ایلرن او ایتدن
بولری چاك وتكلیف مالا یطاق قلرینه تحمل ایتمیوب هلاك اولوپدر بیت شد جهان از اشك ما دریا
همی بر تسم شود غرقه از بار دل ما زورق كردون دروا هر زمانده كاه چوب بیداد ایله سرنی سامان
تزنی اطبال اهل حرب وقتال كبی كوپ كوپ ضرب ایدرلر وكاه تازیانه بلا نهاد ایله تن خسته جانمزی
ابدان قوم جرم وضلال كبی ظاولم ظاولم قیلورلر قطار روزگاری كبی لیل ونهاری بربرینه اولایوب جبایل
بلا و وسایل محنت وادباری بو بنیزه فاقه فاقه طولیوب راه محنته وسفر مشقته شود كلوسوررلر كه كیجه لرنه
تن فرسوده مز بر لحظه آسوده اولور ونه كوندزلر جان ناتوانمز بر دم غنوده اولور اللریزن وبردكلری قوتم

وغدای دلبو لریا ایکی اوچ شعیر ویا بر بورق دکلو خمیر در پشتمز بار خنلری وحمل شعتلری النده ریشدار
دوام مکس شکار اولمشدر نظم بایم چوسوده شد برمت بعد ازین چواشك ﴿ غلظم بخون وخاك جست وجوی پی
تو نثر بو جلددن صکره کوش وکردمزه واطراف برمزه غم اهنك زنکلر والم نوادر آلرا صوب
سخره کان سوق وبازارکبی شهره دار ودیار ایدرلر بیت شرح الیسم معالی کوش البسه فلك ﴿ چشم
کواکب آقیده لیل ونهار لعل نثر سالهاعین غمدن باران صفت کوزیاشلرن بعذر معقده ذره دکلو اظهار
مهر ومحبت ایتمزلر وروز وشب آتش المدن شمع آیین یانسق شفقت قیلمزلر نظم بار قیب سخندل
اظهار غم کردن چه سود ﴿ چون ازین سوهان نیفتد رخنه در فولاد او نثر پس که بو استحقاقی
بزه نه استحقاقله وبو قدر استغراقی جائزه کیمدن استنطاقله ایدرلر والحاصل فوقیت وفضیلتلری
وعلو کرامتلری بزم اوزریمزه نه حجت وبرهانله ونه دلیل وبیانله بزروزکارده وقنغی دیارده ثابت
اولمشلردر اگر مجرد قهر وقوه وفر وشوکت برله ایسه ع ما نیز جزین نمط شکوهی داریم نثر شنك بو قدر
که زور بازوده وسنك وترازوده بزخود انلردن صد مرتبه افزون تر وهزار درجه غالب وزور
آور زبزدخی کرکسایری که اظهار قدرة وقوه واعلان مکنت وشوکت ایده وز بیت فیض روح
القدس ار باز مدد فرماید ﴿ دیکران هم بکنند آنچه مسیحا میکرد نثر واکر قدر عالی وفضل جبلیلری من حیث
فضائل الذات ایسه یعنی پادشاه عادل وسلطان عاقل حضورنده برهان عقلی ودلیل نقلی برله اثبات
اولنمق کرکدر تا که ما بینمزده اولان خصومت منقطع وحکومت منخلع اوله وطایفهٔ بهایم دخی انلره تند خوی و
بدکوی ودرشت رولیق ایله تهمت ایدوب بو بیتی درد ایتمکدن خلاص اولهلر بیت کرکار دل سکین
باکافر چنان افتد ﴿ به زانکه به بد خوی بی رحم چنین افتد نثر چونکه طایفهٔ مردمان شتر حیرانلرن بو اعتراضی ومطالبهٔ

دیل وبرهانی

دیل وبرهانی کوش ایتدکلر اول بوزدن که حیثیت انسانی وغیره محکم راینده رتمام نکار جولدن جوش وخروش
ایتدلر هر بری بجلد وتهور وتوده وتفکر کوستروب اشترن اوزرینه چاغزه لر وزیر منصف نکاندم ایلر و
وآرب ایتدی نیچون اوبسرزلك ایدر سز مجلس پادشاهان ومحفل صاحب کلاهان محکمهٔ عدل وداد
ومجمع رحم وسداددر معرکهٔ حرب وقتال ومصطبهٔ جنك وجدال دکلدر لا یحتاج الصباح المصباح هر سخن
که سویلرسز میزان عقل ایله سنجیده کرکدرکه دیللرندن رنجیده اولمیه وقسطاس فکر تره طارتمق کرکدر
که صکره نقصانکز ظهور تمییع ع منزلتها یابد او داند کسی مقدار خود ﴿ ولا تجادلوا اهل الکتاب الا بالتی هی احسن
خصوصا که بونجه علماء عظام وفضلاء کرام محضرنده هر بری احکام فتواده نعمان وشافعی واحکام
تقواده قرطبی ویافعیدر هر خطاب که اولنور بر قانون ایدوب وهر جواب که ویریلور پاکیزه و
مهذب کرکدر که تا آرکسنه کبی ذلت شماتنك حمایتی متعسر دروتیر جسته کبی عثرة مقالنك
اقالنی متعذردر نظم زبان هر زمان ترجمان دلست ﴿ نکهداری اوبسی مشکلست ﴿ پادشاه معدلت
جناب وشاهنشاه مکرمت نصاب خود هر قولن سزا آسن وهر فعلن جزا سن ویرسه در مکر کیم حکمی جائز
اول اراده حاضر وبو ارایه ناظر ایدی تمام ساعت رسم عرب برله لسانه وقانون ادب اوزره
بیانه کلوب ایتدی نظم توسلت بالله نعم المعاین ﴿ له الحمد والمجد فی کل حین ﴿ ویرب آدمه تاج
پر تمه قدر ﴿ خلافت سریرنده کوستردی صدر ﴿ او رب مصطفی نوری آلنده تاب ﴿ ملکلر سجود
ایتدی بی ارتیاب ﴿ ویرب نسل پاکینه قدر وشرف ﴿ کیمین انبیا ایتدی کیمنی خلف ﴿ حبیبنی قیلدی
کزیدهٔ انام ﴿ علیه الصلوة وعلیه السلام ﴿ توردی خلقه قانون وشرعی که تا ﴿ سلاطین آفاق مرعی
طوتا ﴿ اکر طوتبوراهی شاه جهان ﴿ اولور رخش دولت ایله زیر ران نثر توشتر بایمدن یکا اشارة

ایدوب ایتدی که هذا الحیوان المرسل والحیران المهمل الذی من قبایل بهیمة الانعام والدواب ذوات القرون
والاذناب یعنی بو حیوان که برنجه شکم پرور و مبتلای دا البقر بر طایفه در قفدن کلوب بنی آدمدن و اول
قوم مکرمدن فضیلت و علو تبلری امرنده طلب برهان و استعلام حجت و بیان ایتدکی عجبدن
عجیبدر و اظهار عجب و استکبار لرینه و اعلان حمق و استبداد لرینه سببدر بیت زبان در دهن
ای خردمند چیست ❁ کلید در گنج صاحب هنر ❁ چو در بسته باشد چه داند کسی ❁ که جوهر فروش است
یا پیله ور نثر زیرا انسان جمله حیوان اوزرینه فضل و رجحانی ابتدای خلقت طوایف عالم و اغاز خلقت
شرایف آدمدن برو ماهتاب کبی عیان و افتاب کبی تابان در بو خصوصده اشتباه و طلب شاهد و گواه
محض سفاهت و فرط بلاهتدر بو امرده نه براهین عقلیه و نه دلایل نقلیه احتیاجی واردر ع کون کبی
روشن دکل حالم ای ماهم سکا نثر اشتر ایتدی محل خلاف و مجادله ده دعوای بداهت معقول دکلدر
موضع نزاع و مقابله ده ادعای بداهت غیر مقبولدر که حاکم عادل لکه و عالم و عاقل حضورنده بی
شاهد و حجت و بلا خلاف بینه مخاصمه و مرافعه مردوددر و منکر که البینة للمدعی والیمین علی من
انکر حکیم ایتدی نزاع و جدالکز معانده و مکابره در اشتر ایتدی جواب و مقالکز عین مصادره در
ابتده دلیل شافی و برهان کافی کرکدر حکیم ایتدی بلی نظم منکر انزا و زو دلیل عارفان بنود قبول ❁ کافرا
معجزهٔ انبیا کی باورست ❁ اشتر ایتدی نظم بوی درویشان نداری خرقهٔ پشمین چه سود ❁ چند
هیچ بر شکم نافه که مسک اذفر است نثر الحق خصمی افحام سقطه ایله و مدعی الزام مغلطه ایله اولماز اکر حجت و
براهین وار ایسه کتور والا نزاع و صداعی اورته دن کوتور حکیم ایتدی ای بی خرد بو امرده تجلی فلکی الاساس
وانجم مثال فی حد و بقیاسدر اشتر ایتدی الذی الکلام اوجزه و احسن المقال اعجزه و لکن مختصر و مفیددر

مقرر در

ومعتبر وسدیددر

و معتبر و سدیددر بیان ایله حکیم ایتدی برهان صحیح و دلیل فصیح بو امره نطق صریح و بیان فصیحدر که اعلان کلمهٔ
طیبهٔ توحید و اظهار شکر و ثنا و حید و احکام و وعید و امر و نهی و تشدید و تهدید سر جمله کامنوطدر
و تدریس قرایط تحقیق علوم و تأسیس قواعد تدقیق فهوم بو نکته مربوطدر نظم اما نامهٔ الیه دان سخن
در مخزن دانش ❁ کنده رتو ودیعت بر حسیب کار فرمانش ❁ نتکم مخدوم نامی حضرة مولانا جامی
قدس سره تحفة الاحرار نام کتابنده فضیلت سخن بابنده بیورمشدر نظم پیش ترین نغمهٔ باغ کهن ❁ صبحدم
ان نغمه که برخواسته است ❁ هست نسیم چمن آرای کن ❁ خشک و تری این چمن آراسته است ❁ هست
سخن پرده کشی رازها ❁ زنده کنی مردهٔ آوازها ❁ نغمهٔ خنیاگر و بستان سرای ❁ مرده بود بی سخن جان
فزای ❁ چون بسخن یار شود ساز او ❁ جان بجز بغان دهد آواز او ❁ هر که نفس را کند اثبات جان ❁
جز سخن خوش نبود جان آن ❁ هست نفس قالب و جانش سخن ❁ این نفس زنده دلان گوش کن
حرفی اگر زیر بود یا زبر ❁ نیست گره پیش خرد جز گهر نثر علی الخصوص که کلمات پرنکات منظمهٔ بلغا نظم درر
غرردن ازهی در و عبارات با استعارات منسقهٔ فصحا خود عقد لآلی ابهی در هر سلکی گردن غوانی
معانیده قلادهٔ ثمین و مانند وشاح هاله تزیین در بلی هر سوز که ابدار و تابدار اولا آب زلالدن
شیرین و سحر حلالدن رنکین اولور نتکم وصفنده دیشلر و لسان طاجتدن شکرلر بشلور در نظم
نظمی چو نظم پروین نثری چو نثر نثره ❁ خطی چو خط خوبان شعری چو نجم شعری نثر و الحاصل قوم
فصیح اللسان و طایفهٔ بلیغ البیان درر فرایح و غرر مدایح ایله قلوب عالمی و نفوس خرمی جذب ایدرلر
و جارهٔ لفظ و غرارهٔ معنی به لطیف مطلع و حسن مقطع برله زینت تازه و لطف بی اندازه ویرو
کاینات صفا و طرب شور و شغب نتکم مرشد سامی حضرة شیخ نظامی نور الله مرقده کتاب مخزن الاسرار

وعد

زنده

فضایل کلام موزونی گفتارنده بیورر ❁ قافیه سنجان چو سخن بر کشند ❁ گنج دو عالم بسخن در کشند ❁ خاصه کلیدی
که در گنج راست ❁ زیر زبان مرد سخن سنج راست ❁ بلبل عرشند سخن پروران ❁ بازچه مانند باین دیگران
پس ان من البیان لسحرا و ان من الشعر لحکمة مقتضاسنجه انواع مقالات فصاحتده و اقسام خیالات ملاحتده
شول قدر بقیه لطافت و اول دکلو لقمه ظرافت قیلورلرکه ملایکه صاحب رایه حیرت ویررلر بیت
حسن بیان آیت تفصیل ماست ❁ کون و مکان دفتر تفصیل ماست نثر مشتر اتیدی اگر نطق مقالدن
دبو نجه قیل و قالدن مقصود شول کلام ایسه که ترجمان کیفیت احوال و کاشف مستورات ما فی البال
اوله و مخاطبه اندن فایده و مستمعه انکله عایده ایریشه شک دکلدر که بو قضیه ده سزکله برابر زبلکه نظام
و انتظام یوزندن سزدن افزونز حق سبحانه و تعالی کلام قدیمنده و بیان عظیمنده بیورر که قالت
نملة یا ایها النمل ادخلوا مساکنکم و فرقان کریمنده بر محلده دخی جاسوس ممالک عالم و پیک نبی صاحب
خاتم هدهدن حقنده بیورر که فقال احطت بما لم تحط به اگر بونلرن نطقی محقق و مقالی مصدق اولماسه
آیة صریح و علمنا منطق الطیر نجه صحیح اولوردی و گر نطق و تکلم سزه مخصوص اولیدی حکم منصوص
انطقنا الله الذی انطق نجه راست کلوردی آخر منطق الطیر شیخ عطار روح روحه الملک الغفار
بونلرن گفتاری و مقالاتنک اسراری بیاننده در و مثنوی معنوی مولویده نور الله قبره قایله و غنواته
وزر جاملهٔ بو بابه مسطوردر که نظم جمله مرغان ترک کرده جیک جیک ❁ با سلیمان گرده افصح من اخیک
و الحاصل اگر حیواندر و گر وحوش جمله دیر تسبیح حی لاینام و ان من شیء الا یسبح بحمده و لکن لا تفقهون
تسبیحهم بو خصوصه برهان قاطع دکلدر و سخرنا مع داود الجبال یسبحن و الطیر بو مدعایه دلیل ساطع
دکلمیدر اگر دیره حقیقتله نظر ایده سن و تعسف و تقصیدن حذر ایده سن جمیع انسانی و حیوانی و جمله

بناءآه وجادانه

ت

و للجبال

بناءآه و جادانی بو قضیه ده انباز و اشبو قصه ده هم آواز و هم ساز بولورسن علی الانصاف بو اشرا
دلیل انا عرضنا الامانة علی السموات و الارض فابین ان یحملنها و اشفقن منها و حملها الانسان انه کان ظلوما
تیمز می و مولانای مزبور رحمه الله الملک الغفور سلسلة الذهب نام رساله سنده جمیع جماداتن نطقی مقاله
سنده بیورشدر نظم مرتضی گفت با رسول خدا ❁ رفتم از مکه جانب صحرا ❁ هیچ سنگ و درخت
ماند و پیش ❁ که نه گفتش سلام بی کم و بیش نثر ابن مسعود گفت وقت طعام میشنیدم از طعام
کلام بزبان فصیح و لفظ صریح خوش همی گفت بهر حق تسبیح اگر حیوانات خود مقالی مسموع و قیل و قالی
مطبوع در غایت ما فی الباب سز انلرن لسانن بیلمز سز انلر سزک زبانکز بیلمزلر و دخی طوایف و قبایلک
اکثری بر برینک بیانن فهم قیلمزلر رومیلر عربی لغتی و عربیلر رومی عبارتنی بیلمسه عجب اولمز بیت ای بسا
کس در زبان خود فصاحت گستر است ❁ چون زبان دیگر آید ابکم و عجز آور است نثر مشرق و مجیبی
مغرب قومیله همزبان اولماسه مستغرب دکلدر بیت هر کسی عالیست در حکمت ❁ و ندر و صد
هزار بندگشا و نثر پس هندی و حجازی و پارسی و تازی و ترک و رازی ما بینلرنده اولان اختلاف
السن سبب استعلام اولورنه موجب عدم نطق و کلام البته هر جبت وجوین بر گفتگویی و هر گفتگوین
بر جبت وجویی اولور مع هذا اول تجت که سوق مرام و فضل کلام ده تحفه دن ایراد ایدک تحفه مقالدر
که کلامن سیاقن کورب سیاقندن غفلتدر زیرا اول مقالهنن اخری بودر که نظم نیست سخن بسته
این صوت و حرف ❁ مرغ سخن راست نوای شگرف ❁ هر چه فند سری ازان در دلت ❁ معنی
تو گرود ازان حاصلت ❁ لاجرم انانکه زکار آگهند ❁ گفت جهان ز کلمات آگهند ❁ زانکه بان منتهی غیب
از درون ❁ میدهد اسرار نهانی برون نثر قل کل یعمل علی شاکلته و السلام حکیم سیدی ای بخبر سن اباه و

بیناتن رموزاتن دن غافلسن و محکماة و متشابهاتن محرومتسن جاهلسن تنزیل رب جلیلدن ابراد
برهان و دلیل الراسخون فی العلم وظیفه سیدر نه سبب هر دلیل و علیل کلام ربانی و نفس سبحانیده نطق حیواناتن
مراد لسان حالدر نه زبان قال فماذا بعد الحق الا الضلال و اولکه احادیث مرویه در عن المریض رضی الله عنه ابن
المسعود رضی الله عنها الملائکة ... و جماداته عدم نطقن برهان ایدر و ایکسیلر بنك بیان ایدر زیرا انلردن
نطق ظهوری و کلام حضوری خارق عادات در و اظهار قدرة اهل السعادة در اگر انلردن نطق اولسه
معجزه و کرامت اعداء دین اوزرینه حجت اولمزدی اشتراکینده های دردمند خبط و غلط ایدك
و سهو و سقط سویلدك ع نه روادر که اولا مغلطه برهان شکل ه و ما یعلم تاویله الا الله دن غفلت
ایدرك و باب تاویلده کندی هواکا تابع اولوب طریق ضلالته گیتدك اگر راسخین فی العلمدن ایسك
قل آمنا و کر بنی ادمدن ایسك ایت ربنا ظلمنا که مقالاة حیوانات جمله ممکناتدن اولوب فی نفسها غیر محالدر
پس ابن خصوصده وارد اولان محکماتی و ایاتی و بیناتی بلا معارضه براهین نقلی و بی مناقضه دلایل
عقلی تاویل و تحویل عیان و بالدر و توجیه بیوجه محض ضلالدر نظم علم دست آویز دوزخ کردی ای مغبی بروز
ای دریغ از عود خوش و دودی نصیب مجمراست نثر و احادیث مرویه موجبنجه اولان اعجاز و الزام
و خصلهٔ سکاة و افحام جماداتن نطق و تکلمنده دکلدر بلکه اسماع و استماع عندهده در وصیت و صداسنك
ارتفاع عندهده در و لاین سلم که مقالاة حیوانات حالی اوله نه که قالی و قائیم الکلاد حی تفهیم مراد و تعلیم ما فی الفؤاد
اوله برابر اولور بلکه لسان حالك فضیلتی محال و قرینی عالدر حدیث نبوی بوکا ناطق و کلام مصطفوی
شاهد و صادقدر که من صمت نجا و من سکت سلم و بو اجلدن دیمشلردر که البلاء موکل بالنطق و عارفلر
سوز مشکر که لسان الحال انطق من لسان المقال و بو ان احسان که جمیع محامدی شاملدر چون ملکت دلدن حمد

زبانه ایریشه

زبانه ایریشه باطلدر بکثار القول اونلر بیرانه صمتك تحلیه سندن عاطلدر و موفور الکلام اونلر اشغه سکونك
تحلیه سندن غافلدر و قول حکما در که ان کان الکلام من فضة فالصمت من ذهب و حضرت عیسی دن علیه
الصلوة والسلام و علی نبینا منقولدر که العباد عشرة اجزاء تسعة منها فی الصمت و واحد فی الفرار
من الناس خصوصا ظرفای دوران و عرفای جهان دیمشلردر که نظم قوة ناطقه بیهوش شود چو
کلیم ه پرتو نور تجلیش چو تابان کردد نثر و لسان حالن فضل و قدرنه بودخی عیان دالدر که چوق اوپور
پر نفور اولورکه لسان حال ایله سویلنور و محادثه بال ایله تکلم ایلنور چونکیم علة کلمه صاحبی انکله ماخوذدر
زبان قالن حکمی بوکا مخالفدر و احکام شرع مبین بو امره کاشفدر اللسان صغیر جرمه و کبیر جرمه مع هذا
کلامك فی الجمله اعتباری تقلیلنده و حسن تعلیلنده در و الا تکثیری قدر قائلی تکثیر در و کثرة تعبیری حنانخ
تغییر در که خیر الکلام ما قل و دل و لم یطل و نمل زیرا من کثر کلامه کثر خطاؤه و من کثر خطاؤه قل حیاؤه
فان الحیاء من الایمان و نعوذ بالله من الطغیان نظم زبان دان پر عشق امدکه هر کاموخت زو
رعزی ه در روش لوح محفوظت و خاموشیت برهانش نثر و اما اولکه مقوله شعرواتك در
این و حی اکثری صاحبلرینك عیوبنه واقف در که اول رسمه گفتارن یعنی انشا و اشعارن شعار
و دثاری و تار و پودی خیال محال اندیش و رشتهٔ افکار و لعکاری ضلالت کیشدن طوقیمشدر
اول سبب ندر بازار قیل و قالده و بیع من یزید الفاظ پر خیالده خریدار اولدغك دیبای زیبانك
کنسج العنکبوة و نساج پی مساجلری الشعراء یتبعهم الغاوون الم تر انهم فی کل واد یهیمون برله
منعوتدر چونکیم انلرن بیان حاللری و انهم یقولون ما لا یفعلون در پس کبر مقتا عند الله ان تقولوا
ما لا تفعلون برله معاقبلردر و شان حاللری یقولون بالسنتهم ما لیس فی قلوبهم پس لم تقولون

مالا تفعلون برله معانیلر نظم در قیامت نرسد شعر بفریاد کسی ✽ ور سراسر سخنش حکمت یونان باشد نثر
معان برله نظر و دقت اولنسه نیچه نیچه درر غرر جواهر زواهر عدا ایدلک کلام متوجه و مقال مترفه شبهه
کردار و خرمهره وار بر پیچ الفاظ سقیم و مموه و برایکی حروف عقیم و پربنه در نظم در شعر مپیچ و
در فن او ✽ چون اکذب اوست احسن اوست نثر والحاصل انلرن شکرتر اشعاری بلبل و طوطی
کبی کندولرن اسیر قفس بلا قیلورلر و لعاب گفتاری کرم ابریشم کبی وجودلرینه کفن عنا اولور عنکبوت
کروه بیکار نظم شعار که نسیج ایدرلرینه ذباب واردکنده ایقلر بله واروب طولنورلر و سخن بازلقده کرد
دروغ بی فروغ غلر بله اولورلر و اولکه بونلرن چانلری الحیذه کلمات حکمت و عبارات پر عبرتدر نهایت
فلک و غایت نزرتده در النادر کالمعدوم ومن لا یخلو عنه غیر معلوم حکیم ایتدی تفصیل بنی ادمه
دبل و سند لایحصی و لا یعد در اما نه فایده و انلرن برادنن نه عایده که کورما در زاده افتاب
درخشنده ذره جه انارة و شورة زاد بخت نهاده فیض بارانندن حبه حبه نضارة یوقدر بیت
نکته کفتن پیش کج فهمان ز حکمت بیگمان ✽ جوهری چند از جواهر ریختن پیش خراست نثر شنر ایتدی
بو دخی عجب واستکبار ریکمزدن و جهل استنکار کرزه نزرکه نهاد کرعنا دایله مخمر و فوادکر غل و حسد لیه
مکدر در بیت با حسودان لطف ما باشد ولی نتوان باب ✽ کشتنان اتش اندر سلک وا اهمن مضراب
قرخناکه بر قابل خطاب و محل جواب حضور شهریار معدلت جناب و احنف نصفت نصاب در و مجمع
کرام علماء و امراء عظام در ع هرچه بداری بیار هرچه توانی بکار نثر حکیم ایتدی جمله بر آهسندن و دلایل
خوش قوانیندن بری اولدرکه حضرة حق واول فعال مطلق بزی مالک و سزی مملوک و حیوانات رعایا
و طوایف انسانی ملوک جهان ارا ایلمشدر نته که کلام مجیدنده بیورر اولم یروا انا خلقنا لهم مما عملت

ایدینا انعاما

ایدینا انعاما فهم لها مالکون و سزی بزم ایچون یراتمشدر و بزی خدمت ایچون خلق ایتمشدر و اکرام
خلقنا لکم و سخر لکم ما فی السموات و الارض جمیعا جعل لکم الانعام لترکبوا منها و منها تاکلون و لکم فیها منافع
و لتبلغوا علیها حاجة فی صدورکم و لکم فیها جمال حین تریحون و حین تسرحون امثال بو جمله ایات و بینات
و نصوص محکمات بزم فضیلتمزه و سزک اوزرکزه مزیتمزه دلیل روشن و برهان متیندر و بیع و شرا و کوچ
و علف و چراکزده زمام اختیاری و عنان اقتداری بزم الده و بر رشد رهبر و جمله بزم محکومتزده
سزی مقهور و مجبور و مغلوب و مأمور ایلمشدر شنر ایتدی هر کیم دیده حقیقتله نظر ایلر بو سخنلری
حذر ایلر و بیلور که مالک الملک حقیقی اول خالق بی نیازدر و سزک مالکیتکز حقیقت دکل مجازدر
و بو مجازده جمیع حیوانات سزکلا نیازدر العبد و ما یملکه کان لمولاه دلیل مجاز ایتدر و صورة منفعت
و مضرتده و ضرورة عبودیت و خدمتده سزکله برابرز و بوشرکتده مسخر حکم حق اکبرز بز سزه خدمتکار
و سز سزه خدمتکار که مخدوم حقیقی هو الله الواحد القهار حق سبحانه تجرد حیواناتی و محضا نباتاتی و کل بلکه
جمیع اشیایی و جمله موجوداتی بری برینه سبب ایلمشدر و مربوط بر علاقه خلق ایلمشدر و هر
امرن وقوعنی بر سببان وجودینه منوط و هر مقصودن حصولنی بر وسیله نن توسطنه مربوط ایتمشدر
حتی سالکین راه حق سرستلری و ایجه توحیدن غریق بیبا و دستلری دیمشدر بیت ظهور تو
بمنت وجود من از تو ✽ ولست تظهر لولای لم اکن لولاک نثر بزم فوتمزه و حضورمزه سزی
واسطه ایلمشدر و سزک قوتکزه و حضورکزه بزی سبیل و رابطه ایلمشدر و بعض علیه العلف و ا
کل یوم سبعاین قره مرله مأمور سز و بزم خدمتمز ایله دنیا و اخرتده مأجور سز بونده دخی دقت اولنسه
ببیت اقوانده طایفه حیوانات سزه مرتجعتی و حاجتی یوقدر و تحصیل آب و علفده سزک انعامکزه افعا

سنگی بوقدر که طوایف انعام و قبایل هوام و سوام هر زیل کسار و هر چمن لاله زار و هر منهل جویبار و چشمه سار و سر جمله مجاری و براری ابنار جبوب و انبات ربوبر صید گاه بغم و چراگاه خرم در ریاض جان بخش و بهشت آثار و حیاض دلجوی سلسبیل کردار در بیت ادیم زبان سفره عام دوست * درین خوان یغما چه دشمن چه دوست الایه و ما من دابة في الارض الا على الله رزقها في الحقيقه بزم سزه مأمور و مسخر و مقهور و فرمان بردار اولمه نعظیم مرحق و اسطه سیله در سزک استحقاق و فضیلتکز و علو قدر همتکز ایچون دکلدر عیان عبرة و دیده خبر ایله نظر ایلکز اول تسخیرن حسنده سزه نه اشارة و نه رمه طریق شکره دلالت وار دور قال الله تعالی سخرها لکم لتکبروا الله على ما هدیکم و لعلکم تشکرون * ثم تذکروا نعمة ربکم اذا استویتم على ظهوره الم القصه سز بو مجازی تسخیری ایله مغرور اولوب ان لکم في الانعام لعبرة غفلت ایتدکز اشبو عاریتی نامیردن مغرور اولوب فاعتبروا یا اولی الابصار موعظتندن جهالت ایلدکز لایق اولان اول ایدیکه بو لطایف سبحانیه و عواطف رحمانیده سوسن ده زبان کبی حمد و ثنای پروردکار ایله رطب اللسان و طوطی شکر و کبی تعظیم کردکار ایله شهد بیان اوله سز و نرکس و کل کبی مدام چشم و کوش حضرتن بکا طوتوز و لاله نعلیان کبی فروزنده چهره مستره اوله سز و بنفشه مشکین بو کبی عالم فقیره سر فرو ایلیه سز بو قیسه بو نجه نعمته مغرور قدر و رتبه مغرور اولوب بزم قتل و صید فرده و زجر و قید فرده مشغول اولمق ایچون دکلدر بیت کار بد کردن نشاید بهر بهبودی خویش * تیغ ابر خود زدن نتوان که رویش جوهر است * و کندکزی مالک و بزی مملوک و سزی مرفه الاحوال و سایر حیواناتی مغلوث بیلمک ایچون دکلدر خصوصا مالکیت امری مالکن مملوک اوزرینه فضیلتی مستلزم اولمز و هر زیردست اولان قدر و رتبه پست اولمق لازم کلمز و الا یوسف نبی علیه الصلوة و السلام مدن مالک افضل اولمق

وهر مملوک صدقدن

وهر مملوک صدقدن مالک زیرتی مفضل اولمق واجب اولوردی بلکه سید القوم خادمهم بو قضیه نک عکسنی دیرلر و من خدم خدم بو حکمن خلافنه دلالت ایلر حکیم ایتدی تعلیم مرتبه نه دیر سز و انسان معلمیتنه نه جواب بن که هر زمانده انسان استاد بهایم و معلم قوم هایلدر طایفه حیواناته مصاحبت انسان ایله و انلردن تعلیم لطف و احسان ایله تحصیل ایدوب و تکمیل حسب ایلر نظم سک اصحاب کهف روزی چند * پی نیکان کرفت و مردم شد نثر اوستادن شاکرد اوزرینه فضیلتی خود کون کبی واضح و آیاته و حدیثله مبرهن اشتر ایتدی بو قضیه که وجه مهمله در و قصه نک وجه غیر معقوله در نیچه یرلرده سز و حوش و طیور ده و مار و موره اوستاد و مرشد اولور سز و نیچه یرلرده انلر سزه اولور فرقان کریم و قرآن عظیم ده هابیل دفن ایتمکده زاغن قابیله تعلیمن ذکر ایلر الآیه قال و یلتی اعجزت ان اکون مثل هذا الغراب آیتن فکر ایله الحق بو ملک ابتدالی روایاته عقد و بو معقوله حکایاته حصر بو قدر جالینوس حقنه بو تمارد نده اوکر ندکی مشهور در و کتب اطباده مسطور در که شوراته بجردن منقاری ایله الوب احتقان ایلردی و بنیان فیضنی انکله ویران ایلردی نظم رو چرا در تن ز ظلمت نور حق کرد دلیل * اهل کشتی را شب دیجور اختر رهبرست * ظلمت دلرا توان بردن بنور معرفت * روشنایی خانه را از تاب شمع انورست نثر و اولکه متعلمن معلم اوزرینه فضیلتی معاین و اوستادن شاکرد اوزرینه مزیت رتبتی مبرهندر دیر کلت اولدیغی کلی دکلدر و الا جبرائیل علیه السلام سید الانام حضرة محمدن اوزرینه فضلی لازم کلور صلی الله علیه و سلم الی یوم القیام لمؤلفه معزز در جهان بخشنده بیشک * که اوستادن کیچر شاکرد زیرک * و کل کیچن اولور اوستاده اوستاد * کرو برلر کورب انی آفرین باد القصه چون بحث و مناظره مقابله و محاوره بو مقامه یردی وقت شام و هنکام ظلام قریب اولوب مناظرلر زبان خدمتی بوس ایدوب باب خصومت مغلق و در حکومت

سلق قالدی پرنده آشیانه و چرنده لر مکانه عزم ایتدی و هر کس عالمو مقامنه کیتدی سلطان روز پیروز

یعنی آفتاب جهان سوز یوزینه مسکین نقاب اورندی زمین و آسمان کون و مکان ظلمت حجابیله بورندی

لمؤلفه چون کیجه اولدی خیمه مشکین ایله پرده سوز ❁ چرخی پر ایتدی مهره ایله و هر حقه باز ❁ روزن طاغتدی مجمعینی

قاره پرابروب ❁ هنگامه نجوم ایله افلاکه ویردی ساز مجلس دوم در مناظره مور ضعیف و سهام با

حکیم شام بیزچون آثار صبح ایتدی ظهور ❁ عالمی غرق ایلدی دریای نور ❁ نفخهٔ عیسی کبی باد سحر ❁ کیجه اموات

ویردی نور فر ❁ گل کبی اچلدی روی آسمان ❁ شبدن آغلرکن گلهٔ دوشدی جهان ❁ دم چکوب

بلبللر آواز ایلدی ❁ قرار یر یر سر آغاز ایلدی نثر پادشاه عادل واصف نصفت خصایل قانونات

شاهی و رسم پادشاهی اوزره داد عطایف و حکومت طوایف ایچون ترتیب مجالس و مواقف و تزیین محافل

و مشار قیام ایتدی چونکیم ایام بهار و هنگام سبزه زار ایدی پس فلک کرد ارخیمه لرقوردلر و آفتاب اطوار آ

سرآپرده لر اوردلر لمؤلفه بنفشه عاشق دلداده کبی ❁ و یاندن گله زر کوستردی ❁ سری او ستندن

برگ و باره اشجار ❁ ایاغ اوزره طوروب بر کوستردی ❁ ال التندن چیلنلر نازکانه ❁ چنار و بید و

غنچه کوستردی ❁ صولر و یروب چمن صحیفه سی نوق ❁ طاشوب دریای اخضر کوستردی ❁ عذار یار

کبی عکس خورشید ❁ دو شوب صو ایچه آزر کوستردی لمؤلفه یعقوب گلنار لر نار خلیلی ❁ اورتمش لاله

تاج اره بیلی ❁ یاتور نرگسلری نازاو یقوسنده ❁ سمن برلر کبی نازاو یقوسنده نثر صحن گلستان دیبای

زیبای هفت رنگله و بزم بوستان بساط پر نشاط هفت اورنگله رشک نگارخانهٔ چین و غیرهٔ خلد برین

و حیرهٔ حور و عین و صورهٔ فلک انجم تزیین اولمشدی لمؤلفه نسخهٔ ارژنگه دونمش یر یوزی ❁ جهان دو

گلمش ارضه چرخن یولدزی ❁ سبحان من احسن کل شی خلقه بلبللر مغنیلر کبی فریاد ایدرلرکه فانظر الی

آثار رحمة الله کیف یحیی الارض بعد موتها و قوم بلبل مقری کبی بوئی اوقورلرکه له الخلق و الامر فتبارک الله احسن

الخالقین نظم تأمل فی نبات الارض فانظر ❁ الی آثار ما صنع الملیک ❁ عیون من لجین ناظراة ❁ کان

احداقها ذهب سبیک ❁ علی قصب الزبرجد شاهداة ❁ بان الله لیس له شریک القصه رسوم فرمان

روایی هرنه ایسه برینه کلدی و شهریار عادل الآیه قل اللهم فاطر السموات و الارض عالم الغیب و الشهادة

انت تحکم بین عبادک دیوب سریر سلطنت پایه نه و تخت سعادت ایابنه کچوب اوتوردی نه آفتاب

عالمتاب کبی آتشین نهاد سرکشلر خاک پاک آستانهٔ شاهی یه باشلر اوردلر و جوی لجوی کبی سنکلین

فواد و مهوشلر سنده شنبه پادشاهیه یوزلر سوردلر و سادات و علما و اشراف و امرا هر بری یرلو یرنده

قرار ایتدلر و منادیلر یر یرندا ایتدلر که هر کیمین عرض حاجتی وار ایا بر کیمسه دن شکایتی وار حالنی عرضه ایلسون

و شکایتنی سویلسون الآیه الیوم تجزی کل نفس بما کسبت لا ظلم الیوم هنا نرم خلایق ایچندن مور غیور کدو

انساندن بحضور و بایمال محنت و شورایدی و ذریه آدمن اذیتندن خسته و مغموری ایدی رب

غفور و خالق شکور دیوب ظهور ایتدی پادشاه عادل کوردیکه بر شخص در مصور تنده نحیف و

بهانه ده ظرایف کسوتده لطیف غایتده ضعیف یاس اهلی کبی لباسی عباسی قیاس احساسله معلوم اقلام

جور دولشکسته و فقیر و دلبسته اکرچه پیاده در اما آنلو کبی سکردر و جثه ده لاغری فرو لکن قالمو

سکردر آت تازی کبی باریک میان دهان و پنجه ده مانند شیر ژیان بازوی قوتده بیت و نیرو

همتده بلند قدر لرخوار و پر شکست چنبش و روسنده رنجند نافه کسست مهار کبی میان بسته یار

و قفاکیم شهریار عادل مورن بو وجهله کلیشن کوردی دونوب وزیر منصفدن بو کیمدر دیو

صوروی وزیر روحی دعای شاهی و ثنای پادشاهی الیوب ایتدی بو درویش بیه بو شی

کبی

وفقیر پرخروش قبایل پراالام و حشرات یعنی زمرهٔ حشراتن رسولیدر حضرت سلیمان نبی علیه السلام وادی النملدن عبور

و جنود ظفر نمون سیلها زمن مقدسه شامدن مرور ایدرکن سو ایتمشدر بر موجب علیکم بالشام فی آخر الزمان عطاف

عالمیان و ملاذ اهل ایمان در دیوان سلیمانیده عرض حال و چوق قیل و قال ایتمشدر نظم خوربقه غوغیب و دیروشه

نه پلو رسن که شاهزاده و لانثر پس مور میان بسته دخی ایمام ایلرو وارب شاه عادلن حضور نره زمین قدم

باشن اوردی و پای تخت سلطانیه یوزن سوردی و آل قالدرب کره و فر شاهی و عز و قدر پادشاهی ایچون

ماه عالمی و شانلرا ایلیوب ایتدیکه لمؤلفه حداکیم عالمن سلطانیدر ❁ بر لکینلک برو کوک بر ماهیدر ❁ موری

ولسن کرم سخندان ایلدی ❁ پرویرب عشقنده پران ایلدی ❁ خلعت ولاد عباتش برآد ❁ طاوسیان

بیز حجت طاشش براد ❁ بت در خدمت کر چون موی سر ❁ کرد اورا با سلیمان در کر ❁ قدری

درکاهنده پیک تیمور مور ❁ موری احسانی فیلور فغفور فور ❁ بوئی کون کبی بیلور اکاه اولن ❁ شاهادر

سایهٔ الله اولن ❁ شاه عادل هر نفس اکاه اولا ❁ دهر دونیا طور دغنچه شاه اولا نثر بن فقیر و خاکساریکی

و حقیر بمقداری جانورلردن بر طایفه نیدست و پای و سرکشته رای و بوقبیله ضعیف و نحیف و محنت

فرسای که جوف اشجار در و شکاف احجار در و زیر زمینده و دهلیز و کمینده مسکن و قرار ایلمشلر در کل

عندیه بمقدار مونحیه یعنی حالمو حالنجه در و نهان اغلامق ایچون خاکپای معدلت پناه سلطانی و سنده شنبه

سعادت دستگاه خاقانیه عرض احوال پر ملال و اظهار مافی البال تمنی ایچون ارسال ایلدیلرکه از تب

ذریت آدمدن جانلرینه ظلم کچشدر و هر بری باشن الوب سوراخلره و غارلره و مغازه لره و خرابه

دیارلره قاچشدرلر دیرلرکه بنی آدمن بزم اوزرمزه فضیلتی و قدر و منزلتی نه یه برهان عقلی و حجت

نقلی ایله ثابت اولمشدرکه بزی بو رسم جور و جفا ایدرلرکه بزی آتش قهر ایله حرق و کمنی آب خون ایله

عرق ایدرلر مع هذا کتاب شرعة الاسلامده و سایر کتب احکام ده یزمشلردرکه لا تعذب شیئا بالنار

فانه لا تعذب بالنار الا ربها و لا تقتل النملة و لا تقتل الضفدع و الحشرات و النمل فی الارض و بونک امثالی

وعیده غایت و تهدیده نهایت یوقدر والحاصل علم بلا عمل ایتمیوب هر زمانده پریشان حاللز

اکر تجرد زور بازوی قوت و اکر مقصد دست برد و نیروی قدرت بر لایه پس سایر حیواناتدن دخی

هر کیمده کیم جنگ و جداله استطاعت و حرب و قتاله قدرت و آرد ر رایت استقلال و استبدادی

و علم و عناد و فسادی افراشته ایلسون او کلک اقتداری ایله رقم پیشوایی و نقش فرمان روایی

صورتن صفحهٔ تکبرده و صحیفهٔ تجبرده نگاشته قیلسون لمؤلفه هر کسی در دوار خود شاه رعیت پرور است

ای بسا بیدست و پا در قهر خود چون قیصر است نثر شک یوقدرکه عنقای خیالی محال و عقاب

فکرهٔ مصور الحال سرافرازلق و سلطنت پروازلق بلکه شیطنت اندازلق بیضه سنی زیر بال الیبوب

بصوب یاتور بو قدر رجالی در خصت احتمال بولیجق هزار هزار فرخه رو باین منقار و محنت شکار و پنجه

پنجه آتشین بال و آهنین چنگال چیقوب جهان کیرلک صیدی هوا سنده او چرسه کرکدر لا جرم

جزا سیئة سیئة مثلها موجبنجه هر کشی قصد مکافات و دفع آفات ایلیوب زمین و زمان و عرصهٔ جهان

فتنه و آشوب ایله طولسه در و عالمدن یکان امن و امان و نظم و نظام انسان و حیوان کوترلوب

کون و مکان معرکهٔ جنگ و جدال و میدان حرب و قتال اولسه در الفتنة نائمة لعن الله من ایقضها نظم

چو بد کردی مباش ایمن ز آفات ❁ که واجب شد طبیعت را مکافات ❁ و گر شرافت آدمی تاج قطعیله

ثابت اولمش ایسه فضیلت انسانی شواهد یقینی برله ثبوته بولمش ایسه بز دخی معلوم ایدنوب تمام اعتقاد

و ترک عناد ایلیوب جان و دلدن مطیع و منقاد اولهلم اتفاقا حکیم شام اول ارا قریب یرده

طوررودی و مور ضعیف بو قدرة و قوتی سکاینن استماع ایجبوردی فی الحال مقابلا ایدوب ایتدی

لمؤلفه خدایا سکا ور سلم وجود ❁ سکندر قیو فضل و احسان وجود ❁ نه حکمده جور و نه مرکره

عذر ❁ عنایت ایدوب ویردک انسانه قدر ❁ انی شه فلانینی خیل ایلدک ❁ جهان خلقنی بیب

طفیل ایلدک ❁ قلوب جمله دن انبیایی کزین ❁ جهانی بو نور ایله چدک کوزین ❁ سلاطینی

قیلدک نکهبان کار ❁ رعیت سروسینه چوبان و آر ❁ ایدوب ملک عالمده تا عدل و داد

بوله دین و دنیا سداد و رشاد ❁ بو یوزدن چو دار در شهنشاه بینه بهر ❁ شه عادل

اولسن ایدشاه دهر ❁ سبحان من تنزه عن الفحشاء و بر بولک کریه المنظر قبیح الصور منفور اللقا

مقهور البقا خوار و ذلیل و زار و علیل ناقص البنیه قاصر الحلیه مجهول النسب معدول الحسب

طایفهٔ خایفه انسان کامل البنیان معروف الرجحان صحیح المجال مطالب تصدیقیهٔ بدایهٔ معلوم

و نتایج تحقیقیهٔ مرور ایله مفهوم ایدنمش قیاس صحیح الارکان شکل اقترانیسندن و مقیاس اهل

میزانک مبادی برهانیسندن مطلوب صحیح و نتاج صریح اخراج ایلر قوم شریفله معارضه و تفاصل

و مناقضه و تکاسل ایدوب فضل انسانه و اول منبع لطف و احسانه دلیل و برهان و حجت

و بیان استیه لر و بو قضیهٔ نامرضیه کثرة مغالطه ایله قیل و قاله مؤدی و حیرة محابطه و مخابطه

بر له جنگ و جدال متصدی عجیبدن عجب و غایت ده امرا غرب در بلی الشی اذا تجاوز حده انعکس ضده

بو قوم شریف که حسن صورت و اعتدال قامت و کمال حلیت و استقامت اوز زنده اولان انلر

فضیلتی امارتنه و اکملیتی عمارتنه ظاهر حال الدری و کمال اعتدال الدری دلیل شافی و برهان کافی ایتبرمی مور

ایتدی سبحان الله من للحری فی ملکه الآمات ❁ نه عجب ایکنک سو ملدک و مخلوقاته نه طرفه خوارلق

ایله حظ ایلدک وما خلقنا السموات والارض وما بینهما باطلا ذلک ظن الذین کفروا حکیم لبیب اولدر

که هر شیده حکمت و عبرتله نظر قیله و عاقل ادیب اولدر که هر حزنی کلیسندن با خبر اوله و عاقللر دیمشلر

که ای مرد حق قرینه یه مرد انه بق حقیقتده هر بیتک سینه سی اسرار سبحانیه گنجینه و نفس هر ده هر چهره

انوار یزدانیه آیینه در ❁ ع در سری نیست که سری ز خدا نیست دیگر ❁ هر بیشه کان مبرکه خالی

شد بیدر که پلنک خفته باشد ❁ نثر ❁ هر کلیمده بر کلیم و هر زنده ده بر زنده و آدر بوده حی متوردرکه

هر گیکه بر آیین و بیدیند ز عجب و خود بین پرکسندر و هر کیمی نور و هر کیمی شسندر نا فرهار عیب و هیچ

ز شسندر ❁ ع ❁ تو بس پرده چه دانی که که خوبست و که زشت ❁ لمؤلفه عیبی کور مز دیدهٔ حق بین انلر

با طلن عیان حسد ایلر ز رمد الا انه الیس فی جهنم مثوی للمتکبرین حدیث لا یدخل الجنة من کان فی

قلبه مثقال ذرة من الکبر رسول رب العالمین و سر دفتر انبیا و مرسلین علیه من التسلیمات

او فاها بو سببدن بیورمشدر که حدیث الاستغفار من الذنوب مرة و من الکبر سبعین مرة

مشایخ طریقت دیمشلردر که بیت برکش تیغ زبان هر دم کزین رو شمعرا ❁ سر برند

ارچه بو قوق از شعله زرین مغوراست ❁ نثر ❁ مع هذا کرآة و مرآة نور بصیرة و دیدهٔ عبرة بر له مشاهده

اولمشدر که نظم ❁ پارهٔ موم به شب نایب خورشید بود ❁ دیدهٔ خاک سیه زیور رحجان کردد ❁

حکیم ابتدی برزون بو بیان و تقریر و تبیان و تعبیر و انسانی تعظیم و توقیر و سر طایفهٔ تعبیر و تحقیر و عجب

و استکبار دن و تعظم و افتخار دن ناشی دکلدر بلکه بیقین حکم پروردکار و تبیین امر کردکار ز بو جهته

هر شینک مقدار فی بیان و رتبت قدر فی عیان ایدر و اما بنعمة ربک فحدث مقتضاسنجه انسانه

اولان احسان و نعم و المنن احصا در و انلرن علو شانلرینه بعض دلایل و شواهد و خصایل

مثلا دیرلر که فلان دلبر اتش رخسارن و آب عذار آهو چشم و تیهو رفتار و عندلیب الحان

و طوطی گفتار بنفشه موی و لاله روی و سرو قامت و یاسمن بویدر و فلان پادشاه عادل

هما ظلدر و فلان شاه کامکار کوه وقار در و فلان دلیر مانند ببر و شیر در و بونلرن امثالی

تشبیهات حد و ملاقاته عدی بو قدر فلاید شبههن مشبه به دن مرجوحیتنه قیل و قال و نزاع و جدال

ایلمک و اراده افضافدن دور و فضیلتی اعترافدن مهجور در الحق بو صفاة مرضیه ن و خصایل ستیه ن

حیوانات رسوخنده توقف و بو جهتدن انلر غالب اولدقلرنده تقشف یو قدر نتکم دیمشلردر ❁ نظم

تمت زبان و فر همای و تن ازنعام ❁ طوق و فاخته و قاز قوة زکر کدن ❁ نثر اگر حشرات قبایحن

و بعض حیوانات و قاحتندن سویلر سکز اولدخی معلومدر که بنی آدم اچنده صورتده انلردن اقبح

و سیرتده انلردن افضح کیمسه لر اولدغی مجذومدر ❁ ع ❁ کرکسی در سرو شکاش نکردنی بکند ❁ نثر ❁ حکیم ایتدی

ای جاهل و لقد کرمنا بنی آدم رحجان انسانه برهاندر احتمال مرجوحیته مانعدر و شبهه مشتبه شبهه

سنه دافعدر الحق زمرهٔ آدم زبدهٔ عالم اولدغندن کیم تردد ایلر زیرا بو نخبه علما و ابرار و مشایخ و

اخیار رهبر بری فی زماننا خیر الجلیس و نعم الانیس اولوب درس بحث دینی و ارشاد و اهدا طریق

یقینی ایدرلر نظم ❁ در حدیث مصطفوی صحیح ❁ خالی از خلق سیرة نبوی ❁ و ز تفاسیر انچه مشهور است

کز تعریف مبتدع دور است ❁ و ز اصول و فروع شرع هدی ❁ انچه الیق نماید و اولی ❁

و ز فنون ادب چو نحو و چو صرف ❁ انچه باید در آن علوم شکرف ❁ و ز رسالات اهل کشف شهود ❁

و ز مقالات اهل ذوق وجود ❁ و بونلردن غیری ارباب قراءة و اصحاب روایت واردر که کمی

غلاظ القلبدن و لکش الحانله تلاوة قرآن و کمی روی مصحفدن خوش بیان ایله تقریر کلام رحمان ایدرلر نظم

چون بروج نجوم سیاره ❁ منجری سوره سی پاره ❁ جزو جزوش حقایق اسرار ❁ هر یکی را دقایق بسیار

آیتش غایت امانی کون ❁ وقف بروی همه معانی عون ❁ کلماتش موثق حکماة ❁ حرفها ظرفهای

آب حیاة ❁ عشر او کرده نشر بر نوال ❁ خمس او کشته شمس اوج جمال ❁ نثر ❁ مور ایتدی ای عاقل کلام

رب کریم یعنی انسان حقنده خصوص تکریم انسان فی ذاته لایق تعظیمدر و تکمدر از مستحق تفضیل

و تقدیم بو داخی کلی و عام و علی الدوام دکلدر زیرا هر قضیه که اداة صوری دن مهجور در جزئیت

افاده ایدر نه کلیت خصوصا که بو تجرد تکریم در نه افضلیت و نتکم بو قضیه نک مضمون تفصیلا

و فضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا تخصیص و تقییده و قضیهٔ اصلی ایله تصویر و تمهید ایلرکه حکم

کرمنا کلی اولسه اولئک کالانعام بل هم اضل سبیلا بعضی انسانن بو نقصانن حقنده نیجه تمام

اولوردی و انه کان ظلوما جهولا ایتنک حکمی نه یوزدن عام اولوردی و ما من دابة فی الارض

و لا طائر یطیر بجناحیه الا امم امثالکم نه رسمه خصوصت بولوردی و قضیهٔ لقد خلقنا الانسان

فی کبد ایحسب ان لن یقدر علیه احد انجه راست کلوردی طایفهٔ انسان اگرچه کیم صورتده مدرک

اما معان نظر اولنسه حقیقتده حیوان بیدر در اگر آدم صورتله تکرم اولسه غول و نسناسی و

بیروح الصنم آدم اولوردی نظم نه هر که چهره برافروخت دلبری داند ❁ نه هر که آیینه سازد

سکندری داند ❁ هزار نکتهٔ باریک تر ز مو اینجاست ❁ نه هر که سر بتراشد قلندری داند ❁ نثر و جمله بعض

انسانن اکثری تمت غفلتله وصف منقضیتله موسومدر و دیدار انوار خورشید فضیلتدن

محروم در ❁ ع ❁ ضعیف عقللری حضیض نقصاندن اوج کمال عرفانه ایرمامشدر طفل رضیع حال ار

مادر زکاه و دایهٔ فطانتدن فطام کلی حاصل ایدر بلغ رجاله بلوغ ال و در مهشدر علما احبار و

ومواید لهایاد رجلهدن بری کرحسن صورتدر اول دلیل لطف سیرتدر روشندر که کال صورتدر
انطق هر عنوان الباطن وحضرة عزة عزت اسماؤه وعمت آلاؤه بیورر که لقد خلقنا الانسان فی
احسن تقویم ورسول رب العالمین دیمشدر که ان الله خلق آدم علی صورته شک یوقدر که
بوخصوص واشبو نصوص بنی آدمک فضل وفضیلتنه وقدر ورتبه سنه بی اشتباه روشن دلیلدر
وصادق کواهدر نظم کشته از لطف حق بو صنع خاک ✤ حسن صورة دلیل سیرة پاک ✤ مور
ایندی حاشا که ارباب معنی حسن صورة ایله لاف ایلیه وحلیه عاریتله کزاف سویلیه وارباب
قلوب قالب ومقداری ایله افتخار ایلیه وشکل وشمایله وجسمانیت وهیاکله اعتبار قیله که صورة
ودید کلک دولت دنیا کبی ظل زایل وحلیت عرایندکلک نقش علی الما کبی ضعیف راجلدر نظم تن
بود چون غلاف جان شمشیر ✤ کار شمشیر میکند نه غلاف نثر نقش وپیرایه سرمایه مؤنثاندر و
صورة وحلیه کارخنثاندر رسمه ران بازار حقیقت کوکلدن غیری برنسنه ایله معامله قیلمزلر و
عیاران عالم طریقت کونیدن غیری پرده سکن ومأوای منزل وملجا طوتمزلر عالم صورة دام
اغیاردر وملک معنی منزلگه ابراردر اولکه مطلوبدر ماورادر اوپرده غیبدر روشولکه محجوبدر گرفتار قیدد
وبند شک وریبدر نظم عیسی که قید راه بجز سوزنی نداشت ✤ کارش چو رشته صد گره وپیچ
وتاب یافت نثر هرکیم اسیر بنیه درنشانه سهام حوادث وافاتدر وهرکیم گرفتار صورة و
حلیه در خانه ریش وجراحاتدر اگر صورتن حق یانینده قدر ورتبتی اولیدی ان الله لا ینظر الی صورکم
بیورلمزدی ونیچه جامتن رب العزة حضورینده منزلتی اولیدی منافقلر شاننده واذا رأیتهم یعجبک
اجسامهم دیرلکن کانهم خشب مسندة برله حادثه تسویه اولنمزدی نثر عربی اثقل الجبال الارض طور

وانه لاعظم

وانه لاعظم عند الله قدرا ومنزلا ✤ بو سببدن حکماء بنی آدم وبوا جلدن علماء عجم بیورمشدر که
نه هر که بقامت مهتر بقیمت بهتر مع هذا حضرة حق جل وعلا اکر انسان ایچون خاقته لقد خلقنا الا
نسان فی احسن تقویم بیوردی ایسه جمله مخلوقاته ایچون دخی احسن کل شی خلقه بیورمشدر که غایت
ما فی الباب مسبب الاسباب صورة وهیأتده جمله مزی متفاوته یراتمشدر ونقش وحلیه مزی بر
برزه مخالف خلق ایتمشدر بوندن انسانن صورتی احسن وحلیه سی مستحسن اولمق لازم کلمز حکیم ایندی صور
انساننک وجاهتی وکمال نزاهت وبناهتی عین براهت اوزره در وشکل حیواناتن وقاحتی خصوصا
حلیه حشراتن قباحتی بیاندن مستغنیدر انکاره مجال وتبیینه احتمال یوقدر بو اینیدی انلرن شمایلی استقذار
وحس هیاکلنه انکار ندر نکه سزرت استکبار کرذون وانلرن احواله استنکار کرذون ایلیه نظم انکه
نداند دل رحمت بذیر ✤ تهمت پشمینه دهد بر حریر نثر نته که مقبول طوایف وسر دفتر طوایف شیخ
سعدی قدس سره گلستانده دیمشدر نظم کسی بدیده انکار اگر نگاه کند ✤ نشان صورة
یوسف دهد بنا خوبی ✤ وگر بچشم اراده نگه کند در دیو ✤ فرشته ایش نماید بچشم کروبی
وان مسلم که اویله درسزرت یانکزده قاعده مقرره وضابطه محرره در مغافة ایچون وتصحیح
شریفه تشبیه ایدرشنر ومجاهات ایچون کرهی وجیه ایله تمویه ایلرسز معاین ومعتقدر که شوای
فصاحت شعار کزن وفضلای بلاغت دثار کزن کلماته وعباراتیه بوبیوزدن مشحون
ومنشوردر دنیا اشکال وشمایلده واوصاف وخصایلده وحرکاته وروشده انسانی وجانی
خوبانی وسلاطین جهانی وبهادران دورانی حیواناته بلکه جماداته بکزه ورسزاکر انلر صورة
شریف وهیأتده ظریف وحلیه ده لطیف اولمسه ایدی بوتشبیه صریح نیجه راست وصحیح اولوردی

واعطی کل شی خلقه صح

وفضلاء ابرارک جستلری فنون جنون وجنون فنون برله مفتون ومغبون اولوب رنج عبارات
سقیم واصطلاحات عقیم ازبرلمشدر وما یتبع اکثرهم الا ظنا ان الظن لا یغنی من الحق شیئا
هر زمانده یقینا تی طنباتمه مخالطه ومحکماتی متشابهاتمه مخالطه قیلورلر نا کیم ساده دللرن
وما غنی بوافسون ایله سراسیمه ایده لر وسلیم خاطرلرن قلوبنی بوافیون ایله دوتیده ایلیه لر نظم
حرف درویشان بدزدد مرد دون ✤ تا بخواند بر سلیمی زان فسون نثر تحصیل دولت
دنیویه نک طالبلری وتکمیل لذة نفسانیه نک راغبلریدر نظم آلوده شد بحرص درم جان
عالمان ✤ این خواری از کذاف بایشان نمی رسد نثر جمله سنک رقابی غل رسوم اعتبار ایله
مشدود ومعقود وقلوبی غل عقول واعتراز ایله مسدود ومصفود کلا انهم عن ربهم یومئذ
لمحجوبون نظم مقتدای زمانه است وفقیه ✤ بادرون خبیث ونفس سفیه ✤ سینه پر
کینه دل پر از وسواس ✤ کرده ضایع بکفت وکوی انفاس ✤ عمر خود کرده در خلاف وجری ✤ وز
حیض ونفاس وبیع وشری ✤ کشته معشوق لایجوز ویجوز ✤ مانده عاجز بکار دین چو عجوز نثر
فقهاسی اصول کتابن اوقومش وحکماسی احتمالات باطله الدن قومش اصحاب علوم رسمیه
وارباب رسمیه نک اکثری خود محال معدومن وجوده تجرد احتمال ایله وخیال موهومن مکانه فرض محال
ایله تصورات مطالبه وتحریرات مآربدر اشتغال مبادی تصدیقیه که حدوث بداهتله معلوم در
واول نتایج تحقیقیه که ضرورتله مفهوم در سلماتنی وهمیاتنی خلو ایدرلر نه قیاس صحیح الارکانک
شکل اقترانی سندن مطلوب صحیحه وشقیاس اهل میزان دلیل ابقاسندن نتیجه مرجحه واصل
اولورلر مباحثه لرینک نائی ومناقشه لرینک حب حالی قورو قیل وقال مقتضی وتصدی وعبث

جهلت وجدال

جهلت وجدال منوط یدر نظم نی کروه دل از علایق صاف ✤ مزن از دانش حقایق لاف
الحق انلرک بو علومدن واول رسمه مفهومدن نه مهلکات نفس واخلاقه خبره ونه سعی وتجارت
زاد آخرة حاصل اولورسته که مرشد انام امام همام کتاب احیاده احوال علماده بویله نقل ایلرکه
قد رای بعض الشیوخ بعض العلماء فی المنام فقال له ما خبر تلک العلوم التی کنت تجادل فیها
وتناظر علیها فبسط یده ونفخ فیها وقال قد طاحت هباء منثورا اما انتفعت الا برکعتین خلصتا
لی فی جوف اللیل والحاصل بو مقوله عالملرک نصیبی علومدن همان جدلدر حتی که توفیق علمدر مافوق بو
ذلک الا جدلا بل هم قوم خصمون زیرا هر برینک مطامح افکارینک اصابت مناصب جاه ینه اوزره
مقصوردر ومسارح افکاری احاطت مراتب دنیه برله محصوردر علوم دینی حطام
دنیایه وسیلت ایلمشلردر مجالس ارباب جهالتده ومحافل اصحاب ضلالتده لاف کذاف
فضیلت اکلمشلردر للمؤلف بحث علم اولدی جدال ودرس لاف ✤ شرح وتوریف اعتراض وج
اعتساف ✤ خانه مفتی اولوب انکشت آز ✤ لقمه فتوا ایله دست اتمز دراز ✤ اهل استفتادن ستره
آلوب ارمغان ✤ اولور اولمز بولدغن یازر همان ✤ شرعی قورلر حکم ایدرلر عرفله ✤ سویلیه
خصمی قورلر عنفله ✤ اولدی قاضیلر طغاة ای شاه دین ✤ داد خواهن وکلمز ارشادن شین ✤
رشوه تشنینه قیلمز نظر ✤ شرعدن عیان یومراول اهل شر نثر انهم علماء السوء واکر بونلرن احوالنه
وقوف کلی ومآل قیل وقالنه عرفان جلی ولرسک کتاب احیان اوایلنه وعلماء سوءن اندنه مسطور اولان
قبایح افعالنه وفضایح احواله نظر ایله وشونلرکه زمانمزن اهل ارشادی وطایفه رشادی وشیوخ
بر اعتمادی وطالبلرن مرجع استغناء ایدرلر اکثرینک سجل اعمالنده وجریده احوالنده تفحص وتصفح

ایسک بفصاحت احواله و فصاحت اماله واقف و کاشف اولورسن **نظم** هست مرو تیره دل در صورة
اهل صفا ❁ چون زن هندو که از جنس سفیدش چادر است **نثر** دینی دنیا ایچون ترک و حب ماسوا ایله کلدره
یرک ایتمشلر و دعوای ارشاد ایدرلر رشد و ابرمدن اظهار کرامت قیلورلر استقامت
ال ویرمدن اذا کان الغراب دلیل قوم سیهدیهم الی دار البوار **نظم** هر کرا زاغ رهنما باشد ❁ مرلش
وادی بلا باشد **نثر** کتاب کشف المحجوبده مسطوردر که مشایخ طریقت اتفاق ایتمشلردر که اقتدا و
اتباع شول مستقیمه کرکدر که انقلاب احوالدن خلاص اولمش و تلوین امالدن نجاة بولمش اوله
و بیورمشلردر که مرتبهٔ ارشاد جمیع مراتب فنادن عبور و قبول اهل و نیاد عقبادن مرور
ایتدکده بقاء حقیقی مراتبنک آخر مرتبه سی درلحق بو مرتبه حضرة حقڭ عبدینه عطا و هبه سیدر مقام
ارشاد و مقام مقربین اعلی درو مراتب عبودیتڭ جمله سندن بالادر زیرا مقرب بلوینده دلمق
جایزدر اما مرشد اولان اول ورطه دن فایزدر که هرگز انده اشیاء خسیسه یه میل اولورمثلا اتباع
شهواة و استیفاء لذاة و قبول خاص و عوام و هوای جاه و نام کبی و نه اشیاء نفیسه یه میل اولور
مثلا خرق عاداة و اظهار سیاداة و افشای کراماة و احصاء مقاماة کبی **لمؤلفه** مرشد آدن طاقتوب
هر آهزن ❁ اولدی غارة اعتقاد مرد و زن ❁ چرخ وش هر سفله ایدن طواف ❁ اورسن قطبم دیو
دورانده لاف **نثر** همان بونلر قابلترن بعضه استعدادی افساد ایدرلر حتی که عالمده صلاح
فساد ایدرلر نمدپاره و قاحتی سر جیبا ملرینه تاج مفاخره قیلورلر و حرقه فضاحتی تن نافرمانلرینه
دیباج معاشرة ایدرلر **رباعی** کویند جماعتی کر راهی داریم ❁ وز کسوة عارفان پناهی داریم ❁ کر
تاج نمد کال ایشان باشد ❁ ما نیز ازین نمد کلاهی داریم **نثر** تکم مرشد طریق الخلوه صاحب کتاب السلوه

دیلشدرکه

کیمی شیخلق و بعضی اهالی کیمی اسیر زر و سیم و طامع [illegible] دن خلاص اولمدن

دیلشدرکه لم یبق من التصوف الا اسمه و الحی شرطه و رسمه والحاصل بو جانلرنده عرفاندن خبر و نه
جانلرنده احساندن اثر وار ایدی رزق و ربایی پیشه و ریاست هواسی اندیشه ایدوب ارباب
صلاح و اصحاب فلاح رتبتنه کبرب انسان کامل و مرشد مکمل کچینورلر هر بری بر غولدرکه اضلال
خلایقه مشغولدر بادیهٔ استعدادده سالکلری راه استقامتدن ازدروب وادی نفسده حیران
و تیه ضلالتده سرکردان قیلورلر **نظم** نرکس از لاف زد از شیوهٔ چشم تو مرنج ❁ نرود اهل نظر
در پی نابینایی **نثر** احوال باطندن دلکری بی بهره و فرو هوی و هاویه عالمده پر شهره در **رباعی** پوشیده
مرقعند یک خامی چند ❁ بچیده ز طامات الف لامی چند **نثر** بلکه بونلر آیینه صفت صورة اوغولری و
اهل غربت کبی کسوة اوغریلریدر بلکه صورة نا سده نسناس پر وسواسدرکه افسوس و افسون
خضر والیاس و خیر الناس دیرلر **رباعی** ما و انکه در تفرقه و وسواسی ❁ در مذهب اهل جمع شر
الناسی ❁ لا والله انا س نه بی نسناسی ❁ نسناسی خود ز جهل چه نشناسی ❁ شر شرارة نفس اماره ایله
بولعب وقت اولوب هر دمده چراغ شمع محمدی و شرع آیین احمدی سوندرمک دلرلر
نظم ای دل بیا که ما به پناه خدا رویم ❁ زانچه استین کوته و دست دراز کرد **نثر** سایر فرقهٔ
ضالهٔ غوایی و ارباب مکر و حیله و دایی خودیادایتمك اولمزنه یوزلرنده حیادن نم و نه سوز
لرنده شفادن دم هر برده که بنیاد رای اور رلر عهد قدیمه پشت پای اوررلر **لمؤلفه** فرد سرکچی
و بلقو خامه کردار ❁ سیه دل اکی یوزلو نامه کردار **نثر** قمو دجال دیده مثل سوزن قمو ثعبان
زبان شکل مقص وار کویا دیباج جسدلری تار و پود حسددن و یا حبل من مسددن طوقنمشدر
و همان جان و دللرینه آیه همّاز مشاء بنمیم مناع للخیر معتد اثیم اوقونمشدر هر بری مکار دیب

ایل عاقله واعاجیب افزاوکذا فله حلاف روزکار ولقاف شهر ودیار اولشدر یحلفون علی

الکذب وهم یعلمون نظم نقد صوفی نه همه صافی وبیغش باشد ❁ ای بسا خرقه که مستوجب

اتش باشد نثر نعوذ بالله من محبت هذا القوم وانلرکه حافظ وقرا در اکر قراء تره سیبویه وفرا

ورب تال القرآن والقرآن یلعنه حکمنده داخلدر زیرا احوال الفاظ عالملر واحکام معانیه

جاهللر در وکلام اختلافاتنده مستغرق اولوب متکلمون مشاهده سندن غافللردر وهر

بریلت نظم نقد عمرش فکره معوج ❁ خرج شد در رعایت مخرج ❁ صرف کردش همه حیات

سره ❁ در قراءة سبعه وعشره ❁ همچنین هرچه از کلام خدا ❁ جز خدا اقبله دولت ترا ❁ موجب

لعن وپایه طرد است ❁ حبذا مقبل ازان فرد است حافظ عشقت رسد بفریاد کر خود

بسان حافظ ❁ قرآن زبر بخوانی در چارده روایت القصه صورة انسانی ده اولان

غول بیابانی به عقد ولباس پاسده اولان نسناس پر وسواسه عدیو قدر لیس عاقله بو مقوله

امور مایه افتخار وپایه اعتزاز اولمز بحمد الله والمنه حیوانانه عجایبوز مایدن مبرا ودر حکیم ایتدی سبحان الله

عما یقولون علوا کبیرا عذر هر جهود وتن سجایه شکت کلمز وپایه عزه نبوی پست اولمز بلکه قد شریف

رفعه الله برله مشرف اولوب حضیض خاکدن اوج افلاک صعود نه سبب اولور نظم محمد نوری

بر فرکن عربدن ❁ سترآرا بر ردی نار بولهبدن نثر کوهر انوار احمد وجوهر اقدار محمده نه ضرر و

خطر کلور بلکه افتاب عالمتاب کبی متنوریته وچرخ عالیجناب کبی تشهیریته باعث اولا که الاشیاء

تعرف بالاضداد کما یعرف بالانداد زیرا زبان دراز حسود بدکردار فضل وکمال اصحابک فضیلت

فضایللرینی وعلم وهنر اربابنک سیره حسن خصایلینی افواه خاص وعامه دو شوروب اشتهار وانتشار

دیرنظم

ویرر نظم انواوادا الله نشر فضیلة ❁ طویت اتاح لها لسان حسودی ❁ لولا اشتعال النار

فیما جاورت ❁ ما کان یعرف طیب عرف العودی نثر بو کلام وحی معقول فضلادر عربی نظم اذ

اتتک مذمتی من ناقص ❁ فهی الشهادة لی بانی کامل نثر یعنی شونلرکه عرفان وفضایل ایله موصوف

وحسن خصایل وشمایل ایله معروف وفدر وطراز خلعت وجودلری لطف وجود ایله معلودر بر نیچه

بد خصایلک قباحتندن وبر فج ادانی ستنکر الشمایلک وقاحتندن شرفلری شکست وقدرلری

پست اولمز نظم بیت عیسی اب صافی را که خاکی آلودت نثر ونمام سک نهادلرک عوعوندن

وتمام بی اعتقادلرک لو لوندن ذیل عصمتلرینه تلوث کلمز نظم دریای محیط را که پاکست ❁

از جرت دهان سک چه باکست نثر مورا یتدی الحمد لله حمدا کثیرا ارازل بر خصایل بنی آدمه اعتراض

واقرار ایلدک وزایل بر شمایل انسانی یا نکله اظهار ایلدک نته کو شیخ سعدی دیمشدر نظم

کاوان وخران باربردار ❁ به زادمیان مردم ازار نثر ایلدیکه اندر بنی آدمدن اوصاف

جمیله ایله موصوف واحوال جلیله ایله معروف وفدر وشونلرکه ذریاة بشردن ملکی الصفاة وفلکی السماة

ورفی زماننا مفقود وفی عصرنا غیر موجود در فرضا که ندرتله موجود اولسه افضلیتنه حکمی تعمیم و

سنرکت بدعاکرک کلیتنی تتمیم ایتمز وسنر اول قوم کرامدن واول طایفه عظامدن اولماکوزینه محل الخفا مدر

ومحتاج بیان اعتصام وقبایلمزده بو مقوله اهل فضایل وار ویک العنین بغنی جرب ابیه قضیه سنه

راجع اولور وقاتکم نزاع وخصومت بو محله یتدی شهباز فلک پرواز افتاب اشیان مغربدن

یکا عزیمت ایتدی هنگامه کیر روزن نورانی بساطی درلدی ولعبت بازشب ظلمانی خیمه سی قورلدی

هرکسه قصه دن حصه سن الوب حکایت وشکایتن اعلاسی فردایه قالدی جمیت دیوان سلطانیه

جالغلدی خواص وعوام وهوام وسوام واصحاب دانه ودام مقاملو مقامنه عزم ایلدی پس
بر یرقنادیل فلك یاندی وشموع ملك وملك ویندی وثعبان شب اغزندن اودصاچمغه با
شلیوب عالمدن سس کسلدی **لمؤلفه** بلمزم کیم بوبجه یوزبك گفتکوی وهای وهوی * بردم
ایچنده بوکون ملکینه نیجه طوتدی روی **مجلس سیوم در مناظره روباه پردستان با حکیم**
ترکستان نظم ینه ترتیب اولدی چون دیوان روز * عرض شاهی ایلدی سلطان روز *
چقدی قیصر بزن قبای زرکیوب * کچدی جم تختنه لعل افسر کیوب * بوطوقز ایوانه ویردی
نور وفر * گل کبی کلدی اچلدی بحر وبر * مسکنندن وحش وطیر اتدی قیام * جوشه کلدی جنبش
خاص وعوام * هرکشی کارینه اقدام ایلدی * دلده کی رازینی اعلام ایلدی **نثر** یعنی چونکیم کاتب صبح
حل سیم ایله ظلمت صحایفنه آیة نور یازدی وقلم پولاد نهاد ایله شکه مرمرده فازدی وسلطان روز
گیتی فروز کبی رایت سفید گردون سوزی افراشته ایدوب یوریدی وعساکر نورانی جامه
ولشکر شمسی عامه روی غبرای مشکلین نقابی وصفحهٔ آسمان نیلی حجابی سراسر بوریدی گویا که سلطان
صاحب ریاست ترتیب میدان سیاست ایتدیکه جراح روزگار زور کار جوزا کردار نیشتر
الماس بار ایله دندان انجم تابداری دهانی هرمن شب تاری بکاردن بربر چکدی یکبز که بو خوف
خشیتدن وهراس ودهشتدن چهرهٔ آسمان زعفران ودوروزن کون ومکان جلوه طلو قان
اولدی وزهره نن زهره سی صیوب تیر کیوان نن بوزی صویه دوندی وماه وپروینك صورتی پرس
اولوب بهرام ومشترینك چهره سی قان ایله یوندی **پس** شاه عادل وپادشاه روشن دل برکو
هسار سنکین وقار وبرکوه فلك شکوه کیوان حصارن زبلنده که مرتع جدی وحمل وگلستان ارم
درزلال

بر لحظه زلال سلسال سلسبیل کرداری گویا نهر لبندر وحریر سبزه زار پر ازهاری سندس واستبرقدن الیندور
امر ایلدی منقش خیمه لر قوردلر ومنطقهٔ ذات البروجه برابر مذهب سراپرده لر اوردلر القصه ارکان
دولت واعیان ملت علماء عظام وفضلاء کرام امیر وفقیر کبیر وصغیر اصحاب شکوی وارباب
دعوی قبایل یار ومور وطوایف وحوش وطیور بارکاه سلطانه وکارزگاه دیوانه جمع اولدلر **لمؤلفه**
اولدی چون ایین دیوانی تمام * قیلدی حاجبلر ندای بار عام **نثر** همان ساعت قبایل سباع وطایفهٔ
ضباع ایچندن روباه دادخواه بارگاه حکومت وپیشگاه دار المخصومتدن بکا یوریدی و قنا
کیم پادشاه معدلت پناه وشاه مکرمت دستگاه روباه دادخواهن قانون رسم وراه ورعایت
اداب بارکاه اوزرینه قدوم پر هجومنه نکاه ایلدی کوردیکه بر شخص عیار وحریف طرار کسوهٔ دغرو — لري
کبی بر پوستین مقلوب کیوب واردنجه مانند جاروب برلشه سوریوب تیر کبی مجلسه دوغرو
کلان کبی اکمی بوکلوب پیش سینه سی اوستنه سوریوب مغلوب ومعدوب بریوزینه سکه سکه — کبی
کلور که افتاب عالمتاب سایه سن کورمز اما نك وبوده شویله ب رفتار وباد پا یدرکو یا جهان
نورد وزمین پیمایدر اینابی نشتر حجامه بکزر خونریز وسر تیز در وعیونی کاسهٔ فصاده بکزر زرنك
امیز واتش انکیز زبانی خنجر آبدار واظفاری داس آبدار اینه چهره سندن مکر ودستان خورشید — صورة
تابان کبی عیان وصفحهٔ سیماسنده خطوط نیرنك وافسون نقش کهکشان کبی پر بیان پس شهریار
عادل آصف نصفت ولدن بو حریف مکار ذریش وجالاك حیلت کیش غ کشید ر دیو صوردی **ع** بو یاد — ایلرده
کیمسن بیلشیدرز **نثر** آصف صفتی تجدید مراسم ادعیهٔ شاهی ایلیوب ایتدی بو شخص پر فنون وحریف
تواضع نمون طوایف سباع وقبایل ضباعن رسولیدر که بنی ادمله دعواسی وذریات ابو البشرد له

شکوالسی وار ورع همان ساعت همان لحظه همان دم نثر روباه دل شکسته و پرغم جاروب صفت بنان بسته و یوزینی اورره آهسته آهسته سرعبودیتی مذلت ترابنه اوروب وجهره خدمتی مسکنت غبارینه سوروب بویوزدن عرض سوز و ساز و حمد خالق بی نیاز ایله سر آغاز ایتدی لمؤلفه حمد اکا کیم وجودی سرمدر لطف و احسانی خلقه بیحددر جمله شی ساجد اکا اول مسجود اندن ارتق جهانده یوق موجود نثر با حی هر صفاتده و ذاتده اولدر حی و قیوم کاینات اولدر جز و کلدن جنابی اعلادر قید اطلاقدن مبرادر نه مباین رسوم و حد ایله و نه متعین قیود و عد ایله نظم ویرمک ایچون نظام دهر قرار شهلری قیلدی ملکه نوبت دار حشره دک شهریار اولوب دونکون نوبت شه جهانی کو ملتون نثر بو نجه روزکار بیشمار درکه ذریات بشردن شور و شردن و نسل آدمدن افسون و شردن جانمزه کیجدی کیمز صید و کیمز قید و بند ایدرلر هر زمانده قتلمز ایچون کمین قیلورلر انلره نه زیانمز طوقندی که هر بری بزه قان یاغیدر و چراغ رنکی همی بز دلسوختهلرن بغری یاغیدر و خنجرلردن روز و شب بحر و خروتیغ و تیرلردن بیجان اولوب صحرالرده مطروح و مزه شهر بابا جکر وردن شیشلر چقررلر و زور اشکنجه ایله ارقه مزدن قایشلر چقررلر اکر طایفه مز ایچنده برایکی ناوانددن الم کورورلر ایسه یاریغ اهل طغیانلردن ستم چکدرلر ایسه باقیلرمزن نه کناهی وسایرلرینک نه اکراهی وار آوردر نظم بی کناهی ترا بجرم دیگری از روی جهل سرزنش کردن نه رسم عاقل دین پرور است القصه بیلمزز بونلرن چنیر باز دورانلرنه یوزدن الی وار و افسانه پرواز زمانلرنه و حیلهدلی وار درکه برنجه مرغی اسیر و گرفتار زنجیر ایدوب نوور و و بلامید اتنده و محنت و عنا شهرستاننده و دیلراوینادب شهر شهباز اوروخره شهر و دیارایدرلر اکر بونلرن بو نجه آشوب و زهری و غلبه و قهری مجرد بازوی قوه برله ایسه بزم خود

ایتکن ایچره

ایتکن اسرینجه مزدن و محنت آیین طپانچه مزدن طلاغ و طاش قیاکلمشدر وروعد کردار نعره لرمز زباین ورزمانه اوازه لرصالمشدر مکرکیم طایفه انسان بزم بو احوالمزدن غافل و حرب و قتالمزه جاهلدر لمؤلفه قتی الدن طپانچه بیمان باش صنوبر بازوسن ایمن شتنی طاش نثر و کر بو علولری علو رتبت و قدر و فضیلت برله ایسه البتده پادشاه عادل محضرنده برهان عقلی و دلیل نقلی ایله بزم یوزمزه اثبات کرکدر مکرکیم حکیم تربت مجلسه قریب پرده علور روی درو باهمن تقریر و بیانن و طلب حجت و برهانن استماع ایده یوروی فی الحال هزار شور و شغب و غیرت و غضب برله باشن قالدروب لطف و ادب برله برتیج قدم ایلر و وارب ایتدی لمؤلفه خدایا سنکدر جلال و کمال ازلسن ابدسن سکا یوق قدرزوال سکادر مسلم جهانداراق کیدرولدن و کلا جهانلق شب و روز اولوب دین و دولت قرین مرادنجه دوراید چرخ برین نه عجب زبانه فاشوز سبحان الله ونیجه دورانه طلوش اولمشوز واه واه بو نث کبی برحریف کمراه که کفت و کوینده آشترانه و آرزو و شکلوروینده فقرار بابنه استکراه ذریات آدمدن و اول قوم بکرمن فضل و رتبتده و قدر و هنرتنده اشتباه ایلر بو قدر بیلمز که حضرت حق و اول قهار مطلق غلبه و قهر و استیلا دهراکچون بنی آدمه الله سیوف ابدار و حراب تابدار کبی برهان قاطع ویردی نته کیم دمیشلردر نظم بانیغ تیز اهل خرد راستیز نیست مهر عروس ملک بازتیغ تیز نیست نثر ارباب سیوفه بدکرامت عطا ایلدیکه هر بار که قصد اعداء دین و دنیا اتسهلر دست موسی کبی بلمان تیغدن ید بیضا کوسترلر و اصحاب حرابه بر مکرمت احسان ایتدیکه هر قچن رزم عزم و غاقیلسهلر ثعبان عصا کبی چوب سنانی اژدها کوسترلر والحاصل و انزلنا الحدید فیه باس شدید و منافع للناس موجبنجه طایفه نا

١٧ حکایه

نظم حرب وضرب ایچون اسباب بی قیاس وریب فلک جهانه وکون ومکانه مسلط ایلدی بلی
کسی بگردن عقصو دوست حلقه کند * که پیش تیر بلاها سپر تواند بود نثر مرد صاحب صلابت که رزم
نظم رزم ده سرمست وشمشیر زن ونیزه وکمان همدست اولا فلا بد هر زمان بو بیتی ورد زبان ایلر
نه بیند زمین دشمن بدگمان * بجز روی شمشیر وپشت کمان نثر روباه ایتدی توقیع عجب انگیزی وتسبیح
استکبار آمیزی قوا اگر حضرة کردکار کرو دارا ایچون سزه سیوف بداره وحراب تابداره ورماح آتش
نثر وماره ویردی ایسه طایفه وحوشه وطیوره دخی بروجهله انیاب واظفار ومخلب ومنقار ویردیکه
جهان گفت گیر وزمان گفت زه * سنان گفت تحسین کمان گفت زه نثر هر بریلک نوکی قان
دوکلده ثلماسه وچنگل عمر اکنین بچکده داسه بگزر بلکه سزده کی آلاة وقایع واسباب مقامع و
مقارع مانندو وابعدر ومحتاج اهل ضایعدر و بزم سلاحمز واسباب نجاحمز مدد جناح فی النهار
والرواح جزدر لاینفک و بزدن بر ساعت غیر منفک در خصوصا سزه ویرلان یراغ غزو جهاد
وصلاح وسداد ایچون ویرلمشدر رفتنه وفساد وتعذیب عباد وتخریب بلاد ایچون ویرلمه مشدر
کربلا ضرورة بر بولک فارغ البال سزده الاری وعضکره توضلری ومدخلری یوق ایکن قانلرن
دوکلت وبغزلرن سوکلت ایچون وکلدر لمؤلفه یا ظالم این کردن کش اولمه * چو اصلک خاک کدر
آتش اولمه * نوله حق سکا ویرسه زور بازو * گرکور جمله ایشلرده ترازو نثر مع هذا شونلرکه بزم
رزمده وم شمشیر زمرد وفامی لب لعل خوبان طراز طغی ایلر واتاب پیچ وکمند مشکین سیای حلقه جان
زلف مهرویانی غزو نازکلر افتخار واقتداری کشورکشا لکده وقهرمانلقده وصاحب قرانلقده
تجرد گرز وخنجر وشمشیردن محضا سنان وکمان وتیردن بیلمزلر بلکه هرنه قدر بلمان تیغ وخنجر تیزلکده

وزبان آورلکده

وزبان آورلکده برهان قاطع ایسه آیات فتح مبینی رای زرین تلقیننددن بیلورلر وزبان سنان
وشمشیر ایوان میدان دارگیرده مرنه دکلو شمع مطالع ایسه پرتو ظفری تدبیر بازنینک شعله
مهر آیینندن ملاحظه قیلورلر هر زمانده مصرع سرکشان از صحبت صاحبدلان * ویوب بالمشاورة
آمن سن الملائم خواسنجه وشاورهم فی الامر مقتضاسنجه فتح وظفری امورده اصحاب تجربه پیرلرن
تدبیر جهان پیماسنه منوط ومحنت کشیده ارباب فکرة مشیرلرن رای عالم آراسنه مربوط
فهم ایدوب تیغ وتیر وگرز وشمشیر ایله تفاخر ایتمزلر خصوصا فی زماننا مبارز ودلیر وصاحب تیغ و
تیر گچینلرن اکثری صف وغاده وعرصه هیجاده برجزوی مضایقه کورسلر کیک یقالی وداغ کهسار
کوزلر نظم فنی الهیجاء ماجربت نفسی * ولکن فی الهزیمة کالغزال نثر حکیم ایتدی ای حیوان بی خرد
آگاه اول که فضایل انسان نه حدد وارنه عدد اگر علی برلره عبرة نظر ایدرسن فضایل بنی آدمی عیش
وعشرتلرندن وحسن معاشرتلرندن فهم ایلر اولا کلوا من طیبات ما رزقناکم حکمی موجبنجه وکلوا و
اشربوا هنیئا امری اسلوبنجه ترش وشیرین وشهد وشکرین ماکولات لطیفه ومطعومات نظیفه در
فیها ما تشتهیه الانفس وتلذ الاعین یعنی جان پرور خوارشلر ورنگین جوارشلر گوناگون بریان
وقاورمه لر ورقص عنون کبابلر وچوربه لر روغنی چورکلر وسکری بورکلر زلف خوبان کبی پر
پیچ وتاب بغرالر ولب جانان کبی آب قوة جان اولجق حلوالر خوشگوار وجانبخش حبشی لر ودع اغار
ودلپذیر ترشیلر لمؤلفه لب شیرینی اگه کلاجک * که عطری سرایر رجان یوزاجک * بیاز اجنده
ماهیلر خیالی * کان الشمس فی جوف الهلالی * محیط روغن ایچره ماکیانلر * صالوب مرغاب
وشی وربایه جانلر * طولوب پستیله خوش سنبوسه لر * لب دلبر کبی پر شهد وشکر * اورن شمیمی حلوا

ویشی ❁ تنزل الیهم کم بینه شی ❁ علا دینی وصابونی وکامی ❁ عجل الیهم نجوم ومهر وماهی ❁ وان تعدوا
نعمة الله لا تحصوها ثانیا شروباته ولذیذ منقوعاته لا نظیر در یطاف علیهم بکأس من معین بیضاء لذة
للشاربین که هر بر بینک شربی انهار جنتدن وعیون رحمتدندر یسقون من رحیق مختوم ختامه مسک بر دکمه
نوش ایده لر عطر جان پرورندن دماغلر معطر ونه زمانکه استشمام ایده لر مشک وعنبرندن مشاملر
معنبر اولور لمؤلفه خوشاب سیب وبه انکور وارمود ❁ لطیف و مخوش شربن غیر معدود نثر باقی نباتی
شربتلر ویاقوتی ورمانی شرابلر که قوت جان وقوت جناندر غیر محدوددر نتکم ظرفای دوران وشعرای زمان وصفنده دیمشلر
لمؤلفه شرابی متراجو مشک وکلاب ❁ شرابی ملون چو یاقوت ناب ❁ شرابی کز وروح کیرد صفا ❁ شرابی
کز وخسته یابد شفا ❁ شرابی کز و پیر کردد جوان ❁ شرابی کز و تازه کردد روان ❁ وهنکام صحبت وایام
عشرتده ساقیلر بونی اوقورلر لمؤلفه در اب جام واتش می کن تأملی ❁ این اتحاد بین که میان دو دشمنست ❁
زین جام بر فروز دل تاب خورده را ❁ کین تابخانه ایت کز ان جام روشنست نثر وبو ترکی ابیاته موافقت
انکیز دخی انلر وصفنده برقح قدح شراب ناب شهد امیز در لمؤلفه هر کیم اول تریاک جانی ایتدی نوش ❁
قاینیوب قانی جکردن قیلدی نوش ❁ بیلمزم ساقی نیجه افسون قیلور ❁ طاشی لعل وطوپراغی التون قیلور ❁
صانکه یاقوت مفرح روحی ❁ دفع ایدر بر دم یوز بیللق غمی ❁ فرح بخش مجلسه بکزر قدح ❁ سینه لر ایلر
صفا بولور فرح ❁ مائده جاندر حکیم اصلنجه اول ❁ نور ریزد اندر معان قولنجه اول ❁ ممسکی جومرد ایدر پیری جوان ❁
خسته فراغ ایلر وطبعی روان ❁ تازه لر عمرن نهالن جو کبی ❁ دللری آچر کل خود رو کبی ❁ وثامنا یا بنی
ادم قد انزلنا علیکم لباسا یواری سواتکم وریشا ولباس التقوی ذلك خیر مقتضاسنجه ودخی یا بنی ادم
خذوا زینتکم عند کل مسجد فحواسنجه ملبوساته نازك وتر وثیاب فاخره ومنور کم لم یطمثهن انس قبلهم ولا جان

اطلس و کمخادن

اطلس و کمخادن وصوف وچوقادن شعارلر استبرق خارادن وسندس ودیبادن دثارلر و
قندهاری عمامه لر ومصری وبربری جامه لر اقمشه حلبی واشمغه قصبی کمی وستار زیب وزین
وکمی استار عیب وشین اولور افسر مرصع وقبای ملمع کمر زرین وکفش نازنین انواع جامه
خوابلر قاقم وسمور وسنجابدن کمی کافوردن اق وکمی لبسندن یوشقدر وزراندود خالیلر وزربفت
نهالیلر ورنکین نمدلر وسیمین مقعدلر لمؤلفه خوب ودلکش قطع رنک امیزلر ❁ رسم مانیدن قیلوب
انکیزلر ❁ برک وترلر قدرنی ایروب شکت ❁ چرخن اوقورلر طوقر تعطینه بت رابعا منجلا
تابخانه لر ومعلا کاشانه لر وکلشن سرالر وخرم ماوالر ارم ذات العماد لم یخلق مثلها فی البلاد که هر بری
نزهت ونزاهت وغیرت فردوس برین ورشك نکارخانه چین در صفه لری شدادی و
قبه لر بغدادی کرلری هلالی قصرلری خیالی لمؤلفه طره لرا جیش ملك افکنده پر ❁ شمسلر ویرمش فلك
صحنینه فر ❁ فرشلر اولمش جواهردن فسوس ❁ تخته در عود وعاج ابنوس نثر بونلردن غیری اصحاب عیش و
عشرة والات بزم وصحبت بیقیاس وبیشماردر وخوش اوازکوینده لر ومطربلر سازخواننده لر نظم
ربابی ودو قاف تصنیف کوی ❁ چو طنبور چنك زن ماه روی ❁ چو صوفی بالحان ان مهوشان ❁
معلق زنان زهره بر آسمان نثر وشیرین سخن نازك بدن رقاصلر نظم همه سرو بالا وسیمین ذقن ❁ همه
کبك رفتار وطوطی سخن ❁ زرخسارشان شرمسار افتاب ❁ زمرغولشان خون جکر مسك ناب نثر
وبونلردن غیری اساس بیت ودوار واوانی ثلث ودیار درمثلا اناء رصاص وزجاج بلور
انور وظروف نحاس وصحون سیم وزر ومجوهر کاسه لر وکوزه لر وسایر جواهر وزواهر نامدار ودر غرر
شاهوار وزر ودیناردن قناطیر مقنطره وخیمه کاه فاخره سرر مرفوعه وفرش مصفوفه واسباب جود

کالاکواب والاباریق وشمول اسباب ملاعبه وادوات مداعبه کی نرد وشطرنج دربهر برنده استنباط خیال
دقیق واستخراج فکر توفیق رفیق ایله صد رنج چکلمشدر که هر بری انبساط بزده بساط انشاطا ولوب عقول فحول
سبب انبساط وارتباط اولور وارباب سیادت واصحاب سعادت برله موجب اختلاط اولور اکر
نرد در بو عالم شش شدر ده فصول اربعه کبی چار فاصله اوزرینه وشهور کامله کبی اوتوز ایام ناظر اولمسته
باغلنمشدر روز وشب کبی دورنک کردش افلاک کبی هم اهنکدر وکعبتین مهر وماه مسیر انظرنده دکلدر
وکر شطرنجدر ایکی عسکر مقابل وایکی لشکر مقاتلدر که پیاده لرنی اوکنجه سورب ترتیب مبارزان وترغیب میدان
ایلمشدر الحرب خدعة مقتضاسنجه منصوبه لری لعب بازان خانه افلاکی دفکره پردازان عرصه خاکی مات ایلر
والحاصل اول برشغله درمزیل فکر وخیال ومزیل غم وملالدر نکم ابن خیام دیمشدر نظم زمانی بحث ودرس
قیل وقالی ❊ که انسانرا بود کسب کمالی ❊ زمانی شعر وشطرنج وحکایت ❊ که خاطررا شود دفع ملالی نثر انقصته
انسانه احسان اولان اسباب عشرتن وسعی وبنی ادمه ویریلان الاة معاشرتن فصاحت زبان وبیان
ایله تقریره وفاه ونامه ایله تحریره کلوردکلدر لمؤلفه بجار اولسه مداد اشجار اقلام ❊ بو لطفن بیکده بری اولمز
اعلام ❊ ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم روباه ابتدای مغرور هوای نفسانی
وای ممکور صفای شیطانی کفتاری طریقه اسلام اوزرینه سویلمدک وبرهانی قاعده علم احکام اوزره
ایراد ایلمدک شکری مقابله معصیته ایروب عصیانی کوزه منج ایلدک وحرمت ملاهی مناهیه تبدیل المیوب
مسئله مشکل تر ایلدک حاشا که بکم حبیب ولبیب وقضاب معرفتدن با نصیب اولنلر اسباب ارایش والاة ارایش
ولباس وخورش ومواد ازمایش ونمایش ایله مغاخوه ایده لر مبارزان میدان طریقت دیمشلردر که بهر
پی سرو پایه که نکت دنیا وفسحت نعما الی برسه غافل اولمسونکه سپر سینه سی تیر بلایه وسهم قضایه هدف

اولمشدر

اولمشدر ملاحان عمان حقیقت بیورمشلردر که بهر اشفته که روزکار کرداب کثرته صالسه وجود نقش
نجاة احتمالندن وخلاص امالندن برطرف اولمشدر نظم جهان ویرست بی بنیاد ازین فرهاد
کش فریاد ❊ که از افسون نیکرنش ملول از جان شیرینم نثر زیرا ملک دنیا سراسر کبر ونخوة وماده عجب و
رعونتدر ومثمر نسیان وغفلتدر ومنتج عصیان وخجلتدر مع هذا هر زمانده وسمت انتقال وصفت
زوال اوزرینه در انما الحیوة الدنیا لعب ولهو وزینة وتفاخر بینکم وما الحیوة الدنیا الا متاع الغرور
والله لا یحب کل مختال فخور رئیس سید الانام علیه الصلوة والسلام بو سببدن بیورمشدر که
الدنیا سجن المؤمن وجنة الکافر عیان عبرت نظر ایله که حق سبحانه نیچه خلقی حقنده ذرهم یاکلوا ویتمتعوا
ویلههم الامل بیورمشدر واول حضرة بارقتندن مرویدر که قارنن طویورنجه طعام یمزدی وزواید
کلام دیمزدی ابو هریره دن منقولدر که حدیث ما اشبع النبی علیه السلام اهله ثلثة ایام من خبز الحنطة
حتی فارق الدنیا اکر ایکی دورلو نعمت حاضر اولسه برن اختیار ایدوب وبرن فقرایه ایثار ایدردی
واکثریا قرصه شعیر ونان فطیر ایله کچینوردی شک یوقدر که خلط انواع طعام وجمع اصناف ادام
مایه امراض واسقام وماده اوجاع والامدر نظم زکم خوردن کسی را تب نکیرد ❊ ز بر خوردن
بروزی صد بمیرد ❊ چند پری چون مکس از بهر قوه ❊ در دهن این پشه عنکبوة نثر وتردد کلدرکه
تکلفاته لقمه وتعففاته طعمه سرفه را جعدر ان الله لا یحب المسرفین ولا خیر فی السرف نظم
طامعان از بهر لقمه پیش هر خس سر نهند ❊ قانعان از خنده برشاه و وزیر کشوراست ❊ ما کیان
از بهر دانه میبرد سر زیر کاه ❊ قهقه برکوه وبر در شیوه کبک دراست نثر بو اجلدن که مشایخ و
اولیا نظم بجوع ترا نی بجرد وقصل ❊ درسن حقی ماسوادن سل نثر دیوب ریاضت ومجاوعت وصبر

٧ سرمایه

وقناعت ایله خدمت مولایه مشغول اولدلرکاه وخرکبی فی لیل وخوار ونغانه اتش خوار اولدلر
هیچ کسی ره سوی بالا نیافت ❁ تا قدم از نعمت والا نیافت دیگر جربی لقمه بسوزد آخوة
کاه در چراغ ❁ انچه روغن بینی اول در نهایت از راست نثر هماکبی استخوان ایله وعصفور کبی کرة
نان ایله کچیندیلر مؤلفه همچو همابر شرف کاربا ش ❁ کم خور و کم کوی وکم ازار باش نثر که جوف آدمی مثال
کنیف وسترا حدر رنه سرای سراج وقراح نفیس نعمتلری ولطیف شربتلری اکا القا ایتمکی وجه کورزلر
لا تاکلوا اموالکم بینکم بالباطل فلینظر اتیا ازکی طعاما مؤلفه هر کیم که ایتدی حوصله کو کلن طعامه صرف ❁ قالدی
جهل ایله جام تجی ظرف شور با نثر وحال مشروباته دخی بو واویدن جاریدر واحکام افاقی بر برینه ساریدر
نتکم سرورکاینات علیه السلام بیورر لا تمیتوا القلوب بکثرة الطعام والشراب فان القلب کالزرع یموت
اذا کثر علیه الماء بر حدیثده دخی بیورر که افضلکم منزلة عند الله اطولکم جوعا وتفکرا وابغضکم الی الله کل
نوم اکول مشروب وبونلک امثالی احادیثه نهایت یوقدر وظرفای شیرین بیان دیمشدر که قطعه چه
شربت همچو آب سرد نیست نثر اما اولکه خمر در حقیقتده حجر دور نامی شراب اولدغی شرور و
سرورنه عاید دالدر وحکم نجاستده کالبول والجالدر حبیب حق علیه الصلوة والسلام بیورمشدر که
ان علی الله عهدا لمن یشرب المسکر ان یسقیه من طینة الخبال قیل یا رسول الله ما طینة الخبال قال عرق اهل
النار او عصارة اهل النار برنسنه کیم مردود شریعت ومطرود طریقت اوله وجودی سبب فضیلت
اولمزلکی موجب رذیلت والحکه مباهاة کوزه وسیلت اولور مؤلفه مردود شریعت اولدیغچون ❁
نا کس کوزی باشی سیل خوندر ❁ عاقل انی اختیار ایدرمی ❁ چون شربتی علت جنوندر نثر مقدمه سی
عصیان نتیجه سی هذیان بدایتی صروح ودوار نهایتی صداع وخمار ودمانی فلج وسکته درمانی فجاة موته نظم

یا فرید خدا

بنا فرید خدا در جهان بقدرة خویش ❁ بلند تر که ی خوبتر از الت عقل الا انما الخمر والمیسر والانصاب
والازلام رجس من عمل الشیطان شمول اولنه که سنی عبادتدن دور وطاعتدن مهجور ایده نتکم حضرة حق بیورر
لا تقربوا الصلوة وانتم سکاری یقینا معلومدر که عالمده اندن مذموم ودونیاده اندن مشوم نسنه اولمز
منبع شور وشر ومعدن خطا وخطر در قطعه پیاده دست میالای کان همه خونست ❁ که قطره قطره
چکیده است از دل انکور نثر الحق پدر ورد مندینک فرزند هو شمندی اگچون نا اساه دلپسندی خوش
دیمشدر مؤلفه پدر پند پدر رای اوغل سکا یول ❁ صقین ییدن که ام الخبایثدر اول ❁ کشیده نه عرضو
حیا قور نه قدر ❁ قیلور دین ودنیاسن امرنده غدر ❁ وکر جرعه وش آب رو یک سنک ❁ تکدر قیلور
جمله خوبلک سنک ❁ سروری شرور وصفاسی کدر ❁ کوکلدن غمن عاقل ایسن کیدر ❁ بوکردابه کشی نیجون جان
اتا ❁ سکا یاره فرصت اوغل ایتا نثر اما اول شراب خوشکوار وصفا اقتباس که فیه شفاء للناس در
بر مرغ خسته حال وشکسته بال انکبینلرن لعابندن ودهانی آبندن کند ولرینه قوة لایموة وتدرمتی
وزاد وشتا وطرق مرق ایچون ترتیب ایدوب صقلدقلری زواده ظلم وبیداد وحیف وجفا
عنا وایله المقدرنتکم ظهیر فاریابی دیمشدر نظم بران طمع که دهن خوش کنی زغایت حرص ❁ نشسته
متر صد که قی کند زنبور نثر الحق هر کیم ملاحظه نیش عاقبت ایلر ترک حلاوه نوش عافیت ایلر واندر
کیم لباس طمع وخلعت مرصعه طامعلردر من کان یرید الدنیا وزینتها وعیدینک تحتنده اغلالر در
ان المؤمن یتزود والمنافق یتزین وشونلر که بلباس مرقع وکرباس مقطعه فانعلردر الدنیا لمن ترکها
والاخرة لمن طلبها حدیثی ایله عاملردر که حب الدنیا راس کل خطیئة قطعه جبه خیر الثیاب البیض
عالم ابیان ❁ زانکه اورا در ته ورآغه رنکین تر است نثر لباسدن قدر ضروره مقدار ستر عورتدر

وجامه جنسندن کفایه تشول عبادرکه حژو بردن و فایه درهرکیم موافقت مولی الامر مخالفت هوا و ترك
دنیا ایلر حضرة علی المرتضی رضی الله عنه وارضاه خوش دیمشدر نظم بکسرة من حاویش الخبز تشبعنی * وقطرة
من قراح الماء تروینی * وخرقة من خشین اللبس تکسینی حیا * وان مت تکفننی لکفینی * وخبرده کلمشدر
من ترک ثوب جمال وهو قادر علی لبسه البسه الله من حلل الجنة الحق کمال اصفهانی خوش دیمشدر بو بیاتی
نظم
کاهی چو نرگست همه چشم بر کلاه * کاهی چو غنچهات همه دل بسته قباست نثر خصوصا شول لباسلر که
اطلس و کمخادن و حریر و دیبادن در انلرن حقنده خود وعید حساب و تهدید ارتیاب بو قدردر من لبس الحریر فی
الدنیا لم یلبسه فی الآخرة و بر حدیثده دخی انما یلبس الحریر من لا خلاق له فی الآخرة حقیقتده بر پنج عاجز و دبسته
وضعیف وو لخته قوزه جنوزن که هزار درد و سر دو خون جگر له کند و جسته قلری الچون بر پنجه تار شکسته
بسته دو قد قلری کعنلری غضبله پیوسته صویوب الحق ارباب مروت و اصحاب فتوة یاننده تحسین مقبول
و نه یوزدن معقول اولور نتکیم ظهیر دیمشدر نظم ز کرم پیله کفن کرششی و در پوشی * میان اهل مروة کر
دارده معذور نثر شعار مستعار خود ارباب شعور یاننده عار و در عجب حالدر که بر کرم ضعیفن کهنه خلعت
کرام بر افتخار در فی الحقیقة اگر کسوة و ظرافت خلعت محبوب اولسه دیباج تزرو و طاوس و دراج
بی منت خیاط و بی زحمت نساج بر رسم دلنوب و رنگ آمیز و بر وجهله دلاویز و حالت انگیزدرکه تغرج مقنع
توصیف اولنمز و بولردن غیری سایر طوایفده دخی لباس مرغوبه و کسوة محبوبه نهایت بو قدر نتکیم سلمان
دیمشدر نظم گر یافت این قصب شکری بقامت نی * که دوخت این عسلی خرقه بر قد زنبور نثر و اولکه قاقم
سنجاب و سمور در انلرن دخی حالی مانند اطلس و نسیج سبعور در هر زمانده گاه تیر و کمان و گاه دام و کمین
و هزاران هوا و هوس و خشم و کین ایله بر بولك کوهی و بیابانی کند و عالمنده و کار و دنبه اولان حیوانی

لطائف

طوبت پوسلن

طوبت پوسلن چوب پوستین ایلمك مقتضای رحم و شفقت و موجب کرم و فتوة دکلدر
سن لا یرحم لا یرحم الراحمون یرحمهم الرحمن بو قندن کرانی سبب مغضبت و علت فوقیت زعم
ایدرمن مع هذا امام شافعی رضی الله عنه جلد سباعدن لبسی مکروه عد ایلمشدر و اول بابی کلیله سند
ایلمشدر ابن عطیه قدس سره نه خوش بیشدر که دنیا آلتی نسنه دن عبارتدر که جمله سی طریق الاستغنادر
مطعوم و مشروب و ملبوس و مرکوب و منکوح و مشموم القصه جمله سنك احوالی معلوم اشرف
مطعوم کر عسلدر و غذاسی شفا بی بر لدر بر زباب ضعیفك لعابی غذا و شرابدر و اشرف مشروبات
کرماور برو فاجوانك سواد آدر و اشرف ملبوساده که حریردر اول بر کفن دود و غیردر و اشرف مرکوبات
فرس جواددر او لدخی مقتل اهل جهاددر و اشرف مشمومات که مشكدر او لدخی بر حیوانك فضلات
دم معطردر و اشرف منکوحات نساء صاحب جمالکه حقیقتده فتنه رجال و میالی فی مبالدر و
ذریة للضلال و رؤیة الفعال بهن ناقصات العقل و الدین اگر قاصرات الطرف اوله و کر حور عین القصه
نظم لیکه دنیای دون مفتون درر * کیجه کوندز ذلیل و مغبون درر نثر و اول که عادة عاد و قاعده شداد
موجبنجه در مکلف و قصور مزهبدر و طاق و رواق عالیدر مقدمات حضوردن و مستعدات سروردن
طونوق قصود عقل و فتور ناشیدر حقیقتده اتباع قیاصره و تقلید اکاسره در من تشبه بقوم فهو منهم نظم
هرکرا خوابگهی آخر مشتی خاکست * گو چه حاجت که بر افلاک کشی ایوانرا نثر فرزانه و بهلول دیوانه دن
منقولدر که وقتاکه هارون خلیفه مانند فردوس برین زمانه بر قصر فلك تزیین بنیاد ایلدی و بنیان
سقفن معلا و در و دیوارن عقلا ایدوب آبادان ایتدی هر هنرور انده عجوبه روزگار و بر یادگار
درج ایتدی و هر پیشه گر برنده عبرة اهل یار بر صنعت نمودار خرج ایتدی بهلول دخی غلغله و هزار

شفقت ورحله اول قصرن دیوارنه واول سراین برکنارینه یازدی که یا هارون رفعت الطاین ووضعت
الدین رفعت الجص ووضعت النص ان کان من مالک فقد اسرفت فان الله لا یحب المسرفین وان
کان من مال غیرک فقد ظلمت ان الله لا یحب الظالمین بعض علما شرح شرعه ده بو کلماتی محمد بن تمامکدن
روایت ایدرلر الحق بونلر عاقله مایهٔ اعتبار وکاملة سبب افتخار اولمز نظم کنگر شاهان که از ایوان کیوان
برترست ❖ رخنه ها وان کش بدیوار معمار وین دراست نثر اولکه تمام العقلا قصورن
قصرفی وکلبهٔ فقرن حضورنی بیلور مطراق طاق ورواقله وسرای ستره فطاقله مفاخره قیلمز مؤلفه
کوکه چیقسن سیح وارا آخر ❖ بر اوج جلو برق ایله یکسانسن ❖ چرخ وش قصرلر ایدوب بنیاد ❖ روز وشب
پاسبان ودربانسن نثر بلکه هر زمانده فروتنی وشکسته کی وپستی ودلبسته کی کوستروب بو یوزدن
معامله قیلور نظم درین رباط دو درچون مقرر آست رحیل ❖ رواق وطاق معیشت چه سربلند وچه پست
مؤلفه بو تیمه فنا کی مسکن یول ❖ که اردکجه فاداغزنا چوب اول ❖ ایتی با صمه بو فانی حجره ده در تنک ❖ که
کفش تکل ایدیا کی ننک ❖ علم قالدرمه عالم ننکنا ور ❖ عنان چک که مرکب لنک پا دی ❖ وجود اسبابی
تشویش محل مزر ❖ عدم ملکینه فتح دارالامانه در نثر شغل دنیا ایله مغرور وشغل بنا ایله مکور اولنلر بکزرکه سیر
انبیا علیهم السلام ابتاع ایتدلر یا بو حدیث عالی سندی استماع ایتدلرکه هر کیم دور عالیه بنیاد قصور
رفیعه بنا ایلیه ملکلر دیرلرکه این یا ملعون نظم از زبان سوسن ونرکس نداء بکوش ❖ کاندرین دیر
کهن کار سبکباران خوشست نثر کتب تواریخده مسطور واهل خبره یاننده مشهوردر که خلفاء عباسیه ادن
انتقال دولتن وزوال سلطنتن باعث قوبیسی سرد مرفوعه ونمارق مصفوفه وقصور عالیه وفرش
عالیه واسباب مایهٔ کبر وغرور وماده شر وشور اولمشدر نعوذ بالله من شر الشرور نظم جهان رباط

دکل

خرابت

خرابت ودر کذرکه چو سیل ❖ کان مبرکه بکشت کل شود معمور نثر پس اولکه اسباب لهو طرب وآلات
شور وشغب وی سرجلهٔ غضب رب ولعن وطرده سبب در فان الرقص وضرب الدف لعب
واللعب کلها حرام اولکه الهیدرا لستماعی ملاهی اکبر کبائر استماع الملاهی معصیة والجلوس علیها فسق والتلذذ
منها کفر وشول طایفهٔ متصوفه که بوراق قدسیه وشوراق انسیه ایله تحصیل وجد ایدرلر انلره تقلید ایدن
جهلا اگر چه کیم من تشبه بقوم فهو منهم حدیثی ایله عمل ایدرلر لکن هوی وهای لری فسق وفجوردر حسن که
کید مز ماجوردرلر نظم چون سلیمان همه بر تخت هوا بندی زین ❖ که تراد بو هوای تو نبو مان کردی
ومن الناس من یشتری لهو الحدیث فحواسندن غافللردر والغناء رقیة الزنا معناسندن جاهللردر نعوذ بالله
من الزیغ بعد الهدی امام ابی یوسف یاننده کاسه وقدمخان بو قدر اکر عود وچنک ونای وچغانه دروکر
نقش وتصنیف وصوت وترانه درکلیا اسباب لعب ولهو وعلل خطا وسهو درانده کان بو قدر فتوی بونلک
اوزرینه در هر کیم بونه جاحد در حق مرکیه وقول صحیحه معاند درانلرکه کوینده لرو خواننده لردر وشوق وطرب
افزاینده لردر وکر چنک ونای زنمر جمله سی هرکون بر مجلس احبابی ایله جلیس وهر شب بر بزم ارباب الم
انیسدرلر تنکم فردوس جلوسی شهنشاه ده دیشدر نظم قلمزن مکرو از شمشیر زن ❖ نه مطرب که
مردی نیاید ز زن نثر حقیقتده بو طایفهٔ نا خایفه نن یاننده ذکر وتسبیحدن بر سوز وساز واوغا مزمر
بلکه عبادتدن وطاعتدن برخوش اواز نغم پرواز یکدر بونلرکوی خرابلکن نوآج مصابیح درفکر بو نیتلری
وقصد وامنیتلری اهل صلاح وسدادی تصنیفات مبتدعه وتألیفات مخترعه ایله مواد فساده دعوت ایدرلر اوقوم
فلاح ورشادی هر بری عشاقن نواسازی وجان مشتاقن دلنوازی کی مجنوب هوی وها ایله اتخاذه رغبت
ویره لر وارباب صلواتی سکر مدام ویروب جام تیله کوزه وضوء دن ال یودوره لر واصحاب روزه یه

شرب اليهود خمرة تام ويروب رمضانى حلواى عيد كبى يدوره لر اولئك الذين لعنهم الله ومن يلعن الله
فلن تجد له نصيرا او سيصلون سعيرا ٭ ونيج سبيلى وامح لمن اهتدى ٭ ولكنها الاهواء عمت فاعمت
مع بو اكر صوة والحانه اعتبار ور رقص وجولان ايله افتخار اولور سه ظرافت رقص وجولان ولطافت
صوة والحان خود منصب طيور در كه قفقف جلوه‌ده طاوس در خايتده مشهور در ومرغان شجيرن نغمات
دلاويزى وطايران سحر نيك الحان طرب انگيزلى فوق الحد والغايه در بلبللرن غلغلى قلوبى شيفته وعقولى
فريفته ايدر وقومريلرن دلكش اوتمه سى وطوطيلرن شكرين الحانى عابدلرى سرمست وزاهدلرى هوا پرست ايلر
نظم چه ساز بود كه بنواخت دوش بلبل مست ٭ كه رفت عمر هنوزم دماغ پر ز صدا است نثر بو جمله‌دن الم
سز الجلرنده بر نيك سواى اكر ونه شرعا منكر در واولكه اولى شيم وزردر اول خى باين الفجار والفساق مخل و
معتبر در روانت كه عيار عقلى تمام ديلور كه بونلرن رجاله استعمالى حرام در رنه كه حديث نبوى كلمشدر حرامان
على ذكور امتى واولكه شطرنج در حقيقتده دروحد ر نجدر اصحاب صفاى بغض وعداوت وارباب وفانه
خبث وقساوت ودوشر رخاطرلرى منغبر ودل مقهرلرى آشفته ومكدر قيلور ويار همدمله وغمخوار محرميله
غريم بيجا باولور انحق صاحب وصاف پادشاه وقتن بندنده بو ابياته مصاف دلبندى ونظم عالم پسندى خوش نامشدر
نظم حن بگويم چون بباز اى شاه شطرنج خرد ٭ دشمنان از در شطرنج از چه ياد افراد كن ٭ بيدق تير
ران واسب ورميدان فكن ٭ فيل جنگى را براو قصد هر بر خواه كن ٭ دست فتح فلج جوبى جرم فرزين بند
ساز ٭ خصم دولت شاه خواهى رخ بعدل اى شاه كن نثر كتب تواريخده مسطور در كه حصتين واهر اخراج
فنونده ماهر ايدى جو حكيم شطرنجى تصنيف ايلدى براى هنده عرض ايدوب توقف ايلدى راى ايتدى حساب شابان
مملكت كشاى اهل جهد كركدر نه اهل لهوكه اول ماده فتح وظفور بو مايه خطا وسهو در شونلركه فتح منصوبه مالك

بدان

صودوده در

صودنده دره اونلر كه عرصه معركه‌ده عرضه لشكر قيدنده در منصوبه مزخرفه فتح انجملكه ملكور وعسكر مخيله جراره
ايلمكله سرور اولمز حضرة مرتضادن كرم الله وجهه مرويدر كه بولده كچوب كيدركن وعالى جانب عجز تمر
سير ايدركن بر طايفه كوردى كه اوشوب شطرنج اوينارلر جهالتلرندن اوده كوزه دوشوب ينارلر
بيوردى كه ما هذه التماثيل التى انتم لها عاكفون يعنى اول طايفه عبده اصنام وعبده اوثانه بكزتدى قل الله
ثم ذرهم فى خوضهم يلعبون القصه بو مباهاة اونلرن امورن اكثرى مباحاة اقسامندن دكلدر بلكه محضوا
ومناهى ومنهيات وملاهى اقسامندر كه اكثرنده مفاخره اولنه ودعواى فوقيت وقربت
قيلنه الحق سر جلمه بو ذكر اولنان اسباب عازى والاة بازى معرض تأييد حكم حكيمده همان مقابله عصاى
كليمده سحره فرعونلرن حبال وعصى مثالنده وعالم كون وفساددن سهام قسى تمثالنده در پس بعد كشف
الاحوال ورشف الزلال او معقوله احوالى وبو رسمه افعالى جسيم فضايلدن واكرم خصايلدن عد ايتمك
فرط عناد وخرط قتاد در حكيم ايتدى بلكه غيربلرى قويه لم وبعض كلمانكزي معقول ومقبول طوتوب
اويه لم بارى سز طايفه كه سباع وضباع عنز وقبيله انطاع وخبيثه القطاع عنز وبجرد عالميانه قطاع عنز
باين بنى الانواع وعند الجمهور والاجماع ذريات ابو البشر ايله نزاع ووقاع ايتمك ودشمن زيرا طوايف
حيوانات ايچنده قلت منفعت وكثرة مضرتله معروف وخبث وقساوت وبغى وعداوت ايله موصوف
سزدن زياده كمينه بو قدر كه حدة مخالب واظفار وقوة اسنان خنجردار ايله بربريكزن پوستن
يرترسز ولحومنى ايرترسز قطعى نهادكزده ورفق فوادكزده رحم ومساوا بو قدر نه كه كبر نزنا وترى ون
صغير وصغرى اجلندن رحمت ايدرسز نظم نه ازين كار در دلش فردى ٭ نه ازان راه بر رخش كردى ٭
واقارب وعشايركز ايله واكابر واصاغركز ايله شول يوزدن معامله ايدرسز كه اعادى دين ودول

ودشمنان ملک و ملل انک عشر عشیرن ویوزدن برن اتمز نظم رهٔ ورای شان رزم کین سیاختن ❊
بجون خواره کی روز و شب با ختن نثر وباه ایتدی بوخصال قبیحه و اشبو فعال فضیحه انواع حیوان اجنده
وزیادهٔ انسانلرن سنت قالمشدر خلقت اودن معدم وودورقابل و با بلدن اقدم بورسم وآیین کرو
کلین حیواناتهٔ آراسته یوغ ایدی ع مردمی در جهان نماند از آن ❊ که نخورد یکدکر مردم نثر بو جمله ایله
بنو بنی النوع عنه کزند وضرر و قصد خطر ایلر سنزه غالب وجطام دنیایه طالب وراغب بر طایفه دخی
یوقدر نظم عیب کسان منکر و احسان خویش ❊ دیده فرو بر بکریبان خویش نثر و بو دخی عجیبدن عجب و باب
معاملده غایت اغربدر که سزدن بر کیز هرقچن اعراضدن یناوی و اغراز نفس ییدن اعراض ایلسه
شور وشر مردمدن نفرة ایدوب کوه و مغازه لرده واروب سباع و حوش ایله الفت و موانست
ایدراکر بونلرن مصاحبتندن حضور دل و سرور کامل و انلرن مفارقتندن تصفیهٔ باطن حاصل اولسه
ناجنس ایله اختلاط و مخالفین ایله ارتباط عقل قچن رخصت ویرر دی مثنوی صد هزار ابلیس لاحول از بنه
اوما ابلیسر او رمار یاین نثر وقتا کیم مناقشه و مجادبه و منافشه و منادبه و جدال و معارضه و نزاع و منافضه
بو مقامه یردی نظم فضم جناحیه باز النهاری ❊ و مطار غراب او کار الدیاجی نثر یعنی معارض روز فیروز
مجلس مباحثهٔ زربشان ایتدی و محفل محاوره و محادثهٔ طاغتدی و بینه هنکامهٔ شب دیجور خیام شبکت
فامی میدان کون و مکانده قورمغ ایجون نافهٔ سپید اسمانه بارونکاهی و خیمه و خرکاه و طلب بناهی
یو کلدب عزم هنکامه ایلدی پس مبارزان میدان خصومت و محاوران دیوان حکومت بساط
جدال و نزاعی دوشدرولر و دهان قیل و قاله مهر سکوة اوروب مقابلهٔ و مقاسمه کیتدلر سلطان عادل
واصف نصفت دل دخی خلوتسرایه عزیمت ایتدی کاجار فصل حکومت و قطع خصومت فردایه قالدی

لازم اول

لازم اول کیجه عشق طلامدن قلق صبح باه وک ملاحظهٔ قیل و قال و بیک دورلو فکر و خیال ایله سکون و
اصطبار و خواب و قرار و توقف و انتظار کوسترلدی لمؤلفه بنه چون شهباز صبح احدی قفاة ❊
خانه سنده اولدی شب عنقاسی مات ❊ قاقه وکدی شاه روم التون علم ❊ مسندی یندن
لشکری سرتا قدم ❊ موج نور ایدوب سمکدن تا سماک ❊ ظلمتک زور قلرن ایتدی هلاک ❊
صبحه لر ایتدی فقوب شهر خروس ❊ سینه لر دوکدی فغانلر قیلدی کوس ❊ و یرکه شب مرده لر
جسینه جان ❊ طولدی حق فلاحیله جهان نثر شهریار معدلت شعار و اصف نصفت دثار
دخی کفایت مهمات رعایا و لشکری و اشاعت آثار عدل و کستری ایتمک ایجون ترتیب
دیوان خصومت امرین ایتدی پس ارباب فضل و کمال که چابک سواران قلم و فتوی و کوی بازان
صحن تقوادر و اصحاب قیل و قال که هر بری قطب آسمان بلاغت و مرکز جهان براعتدر و
طراز کسوتلری هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون ایله مزیندر اصل و فرع شرع مبینی و حل
حرمت امور دینی فصل و حل ایجون دیوان سلطانی و محکمهٔ جهانبانی به عزیمت کوستردلر فلابر
اکرم سرمکان بارکاه علی و حاجبان سدهٔ معلا در و زمرهٔ اهل دعوی و فرقهٔ قوم شکوا و روحاجتمندان
عرض احوال و مباشران خصومت و جدالدر ارباب فضل و علمن قدوم مخترملرینه جبههٔ عبودیت اوروب
و خاکپای کیمیا مثاللرینه چهرهٔ استکانت سوروب بالعزة والاجلال کالدولة والاقبال اوکلرنجه و
اردلرنجه فی الیمین والشمال کالنور الظلال جان و دلدن یوکرشوب دار القضاء پادشاهی و دیوان
فصل الحکومهٔ شاهی یه کتوردلر نکم و بشلر ورسکان العلم و اضعاً قدمه یصیر فی العز ارفعا علیه العالمین ترجمه
المرء غیر مه ان یجیل الناس کلهم خذمه نظم الناس موتی واهل العلم احیاء ❊ والناس مرضی وهم فی الاطباء و

والناس ارض واهل العلم فوقهم ❁ سماء لو رواما في التنور ظلماء ❁ وزمرة العلم راس لخلق كلهم ❁ وسائر الناس
في التمثيل اعضاء نثر علم كنوز هدايت ومصباح رموز غايتدر ونظام سلسلهٔ وجود وقوام مرتبهٔ شهوددر

مناظرهٔ چهارم در نزاع عنكبوت با حكيم روم

پس بو آيين معدلت كسترى وقانون رعيت پرورى
موجبنجه حاجبلر نداى بار عام ايتدلر واصحاب خصومته رخصت بابنده اهتمام قيلدلر حكيم عنكبوته مصاحب
قنوت بركوشه ده متحير وبر پرده ارونده متفكر وسكوت اختيار ايدوب حموت ومبهوت اوترمشدى مستحان
ملك وملكوت ومقدسان صحن جبروت كبى تسبيح حى لايموته مشغول اولمشدى بو تنكناى ناسوت ومحنت
سراى بى قوتده مثال هاروت وماروت تار جبر ايله معلوب واول نكار خسته مغلوب بركار رخ دوآرن
كارنده وسرا پرده ليل ونهارن دوارنده زار ودلفكار قالمشدى ودزكاه خيالده وكارخانهٔ بالده
جولان كرد ارطور ميوب ريشهٔ انديشه ايله ورشتهٔ فكر وحيرت پيشه ايله مهر يوزدن سوز كرباسين
علو قدوى كاه تخت سيخلرنده رقص آوروكاه عبرة چارسيخلرنده چنبر اولوب جابجا زروزكاركبي بى
قرار اولمشدى وقتا كيم حاجبلرن اواز طلب سازنى وندای غمپردازنى كوش ايتدى مرده اكين جان بولوب
مستانه وار جوشه وافسرده اكين چوزلوب دريا اين خروشه كلدى وبر سوزده پيك قيل وقال وحمد
ذو الجلالة اغاز ايدوب ايتدى لمؤلفه حمد اول خداى فرد وقديم وعظيم كيم ❁ ملكنده ذره دكلو بوكون
بوقدر اشتراك ❁ نه قدرة استى كيم مدوفيض رحمتى ❁ سنكين دل اكين ايلدى كهسارى سينه چاك ❁
ايدوب وجود پرده سنى تارتار نسج ❁ بو پرده ايله كزلدى ذات او نور پاك ❁ بر برى اچره قيلدى طوقوز
چرخى دايره ❁ مركزده قالدى نقطه كبى عنكبوت خاك ❁ قعر وجوده ويردى تسلسل شود كلوكيم ❁ ليل ع
نهار حشره دكن بولمزا انفكاك ❁ اى شاه معدلت كه كنش كبى طابو كه ❁ حق ذره ذره ايتدى جاى هر حوالى

باناك سن بنده بمقدار وذرهٔ خاك راشارة شهريار فرو فرمان سردار عز ايله خاكپاى سلطاني
وسدهٔ سنيه خاقانى يه كلدم عرض حال پرملال واظهار مافى البال ايدوب ديركه تخت بو مره ساكن و
بيلت وبو شرف نشيمن بر كروه پرانده وبي شكوه وآوره كيمي دار بلاده حرنده وكيمي ديار عناده كمشده
وكيمي كاركاه حيرتده تغنده وكيمي راه حيرتده دونده طبراجق يلايوب ويراجق يوب صبر وقناعتله
وپرهيز ومجاهده كچنوب زار ودلخسته وفارغ ودلبسته ياتورلرنه كيمسه يه ولرى طوقونه الرى
نه برينه ده توقصانى وارنه غلطرى لمؤلفه كم خور وكم كوى كم ازار خلق ❁ عاجز ودلخسته وبيزار خلق نثر
بيلمز زهل بيقداء افسانه نه ايلرلركه هر زمانده منزللرندن پركنده ومختلرندن مجروح وستمديده اولمشلرو خانه لرن
يقورلرو لانه لرن يقولر مختلرن خراب ومدفنلرن يباب ايدرلر اودنى بهانه ايله هلاك ودامر افسانه ايله زير
خاك ايدرلر اكر ذرية آدم دعواى فضيلت ولاف اكملت ايدوب بومعقوله تقديرده وضعفايه
بويوزدن تصديلره اقدام ايدرسه شاه معدلت پناهمن حضور سعادة كسترنده وعلما واشراف شريعت
دستكاه محضرنده شواهد عقلى وقواعد نقلى برله اثبات ايلسونلر والا بوضعيف ودلخسته وبخيف خاطر
شكسته لردن اللرن چكسونلر وجزا ستيزه سينه تنلها در قطعه كارا ينچا كج تشويشت در محشر بسى ❁ اب
از جو بركه در دريا بسى شور وشراست نثر چونكيم شهريار معدلت شعار عنكبوتن سخنان فلغ عرض حالنده
سوسكا فلغن كوردي وزير اصف صفت دستاردن يكا توجه ايدوب بوسخن چونف پرداز وحبايل
افسانه وافسونده جانبازكه ميدان بلاغتده ديوپاى وهنگام براعتده انكشت ناى دركيمدر وبو صورده
وزير وخى پاى تخته عبوديت باشن قودى ودعا وتحيت آيتكرن اوقودى وايتدى اى شهريار عادل وداد
واى شهسوار صلاح ورشاد بو شخص باريك ميان ومدقق واشبو حريف شريف بيان ومحقق كم پرده بازلقده

مثال چرخ پراوداز در و پرده وار عار احمد المختار در رحاب شهریار ملک کو مسار اثر و رماجداران طرفقد

رسالتوذریاته بشردن عرض ملالة کلمشدر شاه عادل ایتدیکی شکایتی معلوم و حکایتی مفهوم اولدی

قبایل بنی ادمدن کیمدر که بو نکله جواب و خطاب مستطابه متصدی اولوب مقابله و محاوره و مجادله و مناظره

ایلیه اتفاقا حکیم روم حکمای یونان ایچنده و علمای دوران آرسنده او تورمش ایدی همانم مردانه میدانه

کروب حمد و ثنای یزدانه و شکر و سپاس حضرة منانه اوکدل ویرب ایتدی **لمؤلفه** حمد اول خدای پاک که

یارتدی عالمی ❁ آیینه قیلدی ذاته وصفاتینه آدمی ❁ قندیل نیراته ایله هر کیجه زین ایدوب ❁ دوندردی

باغ عدنه بو دیر معظمی ❁ باغ جهانی مرده ایکن زنده قیلمغه ❁ ویردی صبایه نفخهٔ عیسی مریمی ❁ ختم ایلدی

انبیا و رسل ایدوب احمدی ❁ انس ایله جنت ایلدی شاه مکرمی ❁ پروراولوردی دهر نجکیم حیا ایله ❁

غرق عرق اولوب دخی صباح سیدی شبنمی ❁ ای شهریار معدلت آیین و داد بخش ❁ سنسن بو کون

جهانده سلاطینک اکرمی ❁ یاقسن خدا چراغکی هر کیجه صبحه دک ❁ بر شمع قیلدی غنچه بو فیروزه طارمی **نثر**

عجب احوال و طرفه خیالدر افمن یمشی مکبا علی وجهه اهدی امن یمشی سویا علی صراط مستقیم عنکبوت بمقوة

اکر بنی ادمن قدر و منزلتن بیلمک دیلرسه نظر ایلسن که اول حی و توانا و قادر و دانا و بینا ذریاته ادمه

و اول قوم مکرمه امداد توفیق و الهام و ارشاد و تلقین و اعلام بر له استخراج صنعتهای عجیب و استنباط

حرفتهای غریب ایچون نه دکلو قدرة و نه رسمه قوة و یرمشدر و مهندسان ذوی الافتخار و مهوسان

اولی الافکاره نه قدر علم و کیاست و نه وجهله فهم و فراست عطا ایلمشدر که هر بری مجسطی و ان

اقلیدس کشاد اولوب اظهار شعبده و طلسمات و احضار ما خذه و حقیقات ایتمکده عقول فحول شیفته و جنان

جهانی فریفته قیلورلر و الحاصل ان صاحب ذرایع بو صنایع بدایع و اسطه سیله فی سبیل الله طاعت

خالق عالم

خالق عالم ایتمک ایچون انما یعمر مساجد الله من امن بالله و الیوم الآخر مقتضاسنجه نه مصنع خانه لر بنیاد

ایدرلر و لوجه الله عبادة رازق بنی آدم ایچون **حدیث** من بنا بیته مسجدا و لو کمفحص قطاة بنی الله

له بیتا فی الجنة مستغاسنجه نه مرتفع کاشانه لر آباد ایدرلر که هر بر بنیانک قاعده سی اساس دین کبی پشت

سمکده و کنکره سی علم شرع مبین کبی اوج سماکده بر وجهله متین در که کارنده فلکلر سرکردان و ملکلر

حیراندر و بر رسمله حصانت و متانتی واردر که تمادی روزکار و تعاقب لیل و نهار ایله

خلل پذیر اولمز **لمؤلفه** کر لرانده کیم باش باشه چاتمش ❁ کاندر رهبری تیری اتمش ❁ شرفه سی عرش

پایه ❁ صالر کرسیلری عرش اوزره سایه ❁ ملکلر سیر ایدوب محرابی قاشن ❁ اوررلر سینه طاق

پایسنه باشن **نثر** قبله کاهلری مسعود و قبله نوتستانک قبله ترضیها اولوب ارباب بصایردن و اصحاب

ضمایردن دوربین و ناظر تقاین اولنلر فاینما تولوا فثم وجه الله سترنی عیان کوسترلر مناره لری خلعت

همایون و قامت موزونله زمیندن آسمانه باش چکوب سرو دلکش و نهال کردن کش کبی روز و شب

قیامده **لمؤلفه** ای رب افلاکه اندن بانک اوکار ❁ ملکلر پاکلر تسبیحن ای یار **نثر** لیالی رمضانده هر زمانده

سیران ایدنلر و یرلر که **لمؤلفه** مناری باقادیل منور ❁ چو خوبان کشته طوقش هیکل زر **نثر** و بو زیبا

مساجد و اشبو معلا معابد دن غیری خیرات ایچون مبارک بقعه لر و متبرک تکیه لر که هر بری منزلکه

ارباب صدق و صفا و مهبط انوار اجابت دعا اولوب کعبه کبی مطاف کرام و طیبه کبی زیارتکاه

عشاق مدر **لمؤلفه** نیاز و عزلت ارباب ینه ملجا ❁ صفا و وحدة اصحابینه ماوا ❁ چکن سر انده جیب

اربعینه ❁ نظر صالمز سکز خلد برینه **نثر** و انده ساکن اولنلرن عنوان بیانی لا یعصون الله ما امرهم و یفعلون

ما یؤمرون در تحصیل احکام دینی و تکمیل عقاید یقینی ایچون مدارس عالی نهاد که سبع شداد ترتیب

وبنیاد ابیوب روز و شب مجاوره و مباحثه و لیل و نهار مطالعه و مناقشه در **المؤلفه** اوقورلر درسی

ایدرلر بحث علمی ❁ قیلورلر کسب فضل قدر و علمی ❁ کلامی هر بربنک پر معانی ❁ ایدرلر شرح حکمت دن

بیانی ❁ جهان مشکللرن تفسیر ایدرلر ❁ حقیقت سوزلرن تحریر ایدرلر ❁ او یارب هر کیجه انجم چراغن

ایدرلر فلکلر بغری یاغن ❁ و دیوب قال الله و قال الرسولی ❁ یزرلر هر فروع و هر اصولی **نثر** و رودی

دریادن عبور و صحن هامون مرور ایچون فلکلر بنیاد و جنکلر اباد ایدرلر نیچه فلکلر که میدان مسارعتده

وزمان مسابقتده کوی تقدمی دست فلکدن قاپرلر و نیچه جنکلر که ملک دریاده و دیار ماده جنک ایچون

اژدر صفت هجوم ایتسه لر نهنک کردون آهنکلری یولندن صاپرلر **قطعه** طایری تیز پرکه شد

سیمرغ ❁ پیشش بال و پرش شکسته جناح ❁ شده در سیر شهر باشهره ❁ چون سلیمان بهر غدو

رواح **نثر** الحق هر بری ماه نو مثال بر نون بیانلر که هران خط الف استوادن نازلدر و کمان

غازیان مانند بر رخش باریک میانلر که هر روز میدان تیر مرادی جانبنه حاملدر **قطعه** و عنقاء

یطیر بلا جناح ❁ و یسبق فی الخطف علی خصافی ❁ له وقت المسیر لدی انقدام ❁ من الخشب

القوادم والخوافی **نثر** کویا هر بری بر بیر لنکر دارلر که عصا ایله رهکذار ورو یا بر علمدار سریع السیر در

کوپرا چوب پروازایتسه مانند طیر دروهما نا بر سالک مسالکدر که هر دمده عزیمتی صوب

مهالکدر **المؤلفه** نیجه سی کشتی فلک وش تیز رو ❁ اوده یا منش غیرتندن ماه نو ❁ با علو زنجیر ایله

شیر زکبی ❁ باد ویاد رخش کردون کبی اول ❁ کسته سیری طی مهر و ماهه یول ❁ کاسه بازچرخه

بکزرحالتی ❁ لیک اسبابی رسن بازآلتی ❁ تشنه دیمز هر نه ویررلر سه یر ❁ سیر فی دلکش قیلورلر

اولدقده سیر ❁ صفحه سیدر آیت نون والقلم ❁ لوح سیمی هر دم ایلر بر رقم ❁ هیکلی تخت سلیمانی

انك

۲ه۷

انك ❁ ویوحمر بسنده فرمانی انك **نثر** و هر رود پر اخدودکه موارد و غدن نه پیاده عبور ایده بیلور

نه سوار و هر نهر چون بحرکه رواکذن نه آدم مرور ایتمکه قادر ور نه طوارکذار خلایق ایچون قوس و

قزح کردار و طاق فلک وار آراو زرلر نه جسرلر بنیاد ایدرلر که هر بر بنک کمر هلال آیینی ابروی

خوبان کبی منقوش و معلا و دیده جهان بینی عین عاشق بیدل کبی غرقه ماء **المؤلفه** طاق وادی طاقتها

هر یکی اندر جهان ❁ کر بنودی جفت ایشان کهکشان در آسمان ❁ پای شان بر پشت ماهی فوقشان

در بطن ماه ❁ از بر ایشان آدمی و ز زیر شان بحری روان **القصه** سایر حیواناتن بو مصانع حسنادن

قطعا بهره سی و اشبو مجامع خیراتن دایره سنه یوریکه زهره سی یوقدر عنکبوت ایتدی سبحان

الذی بیده ملکوت کل شی اکر فضیلت انسان و مزیت احسان بدایع صنایع و شرایف مصانع برله ایسه جوامع

الکلم فرانذن بوآیتده حق سبحانه و تعالی سری و برزی جمیع ایتمشدر قل کل یعمل علی شاکلته اکر انسان

و کرباقی حیوانذر هر بر بنک دانشنه کوره بر روشی و صنایعنه نسبت بر جنبشی واردر زنکم اعلم

لمن هو اهدی سبیلا **الحق** بو امور مذکوره جمله و حوش و طیور ده و مار و مورده بلکه حشرات هوام

و محتراة سواده مقرر در که هر بری استحکام اماکن و استقسام مساکن و تمهید آشیانه و تشیید

کاشانه ایتمکده بی زحمت سنک و خشت و بمنت بنایان جو سرشته مانند صوامع و کنشت

و مثال قصور بهشت نیجه لر ترتیب و نه خلوتخانه لر تذهیب ایدرلر بعضی مدور و مکعب بعضی مضلع

و محدب کیمی مثلث و مربع و مخمس و کیمی مسدس و مثمن و متونس که معماران روزکار و سماران

دار و دیار طرح اطوارنده و رسم ادوارنده حیران و دوبسته فالور **المؤلفه** هر کسی بر روش کار خیالی

وار در ❁ و بذران فکر روش طرفه مالی وار د **نثر** مثلا بزم الجزده بر مکس ضعیف مانند خس نحیف کرنع

خسته جانی و دل ناتوانی شربت واوحی ربک الی النحل ان اتخذی من الجبال بیوتا ومن الشجر ومما
یعرشون برله قدرة وقوة حاصل ایتمشدر جرب دستی وشیرین کارلغ نیجه مسدس نازک وزرخانه لر
ونه رسمه معونس شیرین وخوشتر کاشانه لر یاپر پس قدرة حق واو ن فعال مطلق برله یخرج من
بطونها مختلف الوانه فیه شفاء للناس قضیه سنه مظهر وهر حجره سی پر شهد وشکر اولور وبن
بی سروپا ومحنت فرسا که بر ضعیف عجزو بر نحیف کمترم دوایر اسمان کردار بیقلم وپرکار دو
عمایر جهان اطوار بی رسم وبنجار خلوة سرا بر ترسیم ایدرم پرخیال ونازک ماده التقسیم ایلرم عجز
مال لمؤلفه شو ودم وست وپایم بن افشار ایدرم ❁ جهان طول وعرضن پر دوار ایدرم ❁
فلک اوزره کار رده صنعت اصم ❁ هر اهل خیالی یولندن مصم ❁ اکر خدمت مردم اطلس اولا ❁
اوکیم با فهمدر بکا بس اولا نثر غایت ما فی الباب بر ترک صنعتکرده عاجز وسرکردان اوله وزو سنر
بزم صنعتزده قاصر وحیران اوله سزوکرا فتخاری قصور چون سمع شداد ایله دور کردون بنیاد ایله
ایدر سکز شلت بوقدر که بو معوله کار وبو یوزدن افتخار طبعنده شدآ د صفت استکبار وبیوة ابنیاو
اولیایه انکار اولمقدر هر کیم قصور عقل اوزره مقصور در ومعرفت دانشدن دوردر مایه الافتخاری دور
وقصوردر ونظر اعتباری بکلاة دنیویه اوزره مقصوردر نتکم ذکر آفتی بیان مخافتی مناظره سوده کچدیکی
وکر بو صنعتکر واسطه سیله انواع حسنات واصناف خیراة ظهوره کلوب نیجه نیجه علی الارکان وقوی البنیان
مساجد ومدارس ورباط وخوان بنیاد قیلورلردیمکله فخر ایدرسکوز اولدخی اکر انصاف حقیقت صافله و
عاله اعتراف نظر اولنه واعتراز واعتقاد قلبیه وما تنفقوا من خیر فلانفسکم خطابندن جوابی
معلوم وان احسنتم احسنتم لانفسکم تعلقندن احوالی مفهوم اولور طایفه که جاده تحی عنده مامور در فلان

مال ومنالی

مال ومنالی مخلته وخیراة صرف ایتمکه شکوردر بلکه بو قضیه ده جمله سی مجبوردر اما سایر حیوانات بو
تکلیفاتدن معاف ومعافدر وبو خیراتن دخی فی نفس الامر افاتنه غایت وفساد وبطلان
ایله مکافاتنه نهایت یوقدر زیرا اکر مال حرام ایله مباشرة وظلم وغرام ایله معا هرة اولنوب
ظهوره کلمش اوله وارباب تقوی واصحاب فتوی تصریح ایلمشدر که اندن رجا مثوبات وا
رفع درجات ایتمک سایر معاصیدن اشد وبدتردر بلکه کفره منجر در که حلاله حرام ومنکراته مقبول الا
حوال دیمش اولور بو اجلدن حضرة حق جل جلاله وعم نواله کلام قدیمنده وفرقان عظیمنده
بیورر ولا تتبدلوا الخبیث بالطیب لمؤلفه حرامی صرف ایدوبا ومن ثوابی ❁ کوزن ونکوب
دلراتشدن آبی ❁ ایدوب حیله ایله جارن مرمین وزد ❁ مسجه کوکلان ایتمکدن نذر وزد نثر وکر
مال حلال ایله بنیاد وحسن المقاصد ایله اباد اولمش اولور ان دخی بنا سنده اسراف مال عاین وبا
وزیع وضلالدر اولئک الذین اشتروا الضلالة بالهدی والعذاب بالمغفرة بو جمله دن جمکره یا ایها
الذین امنوا لا تبطلوا صدقاتکم بالمن والاذی کالذی ینفق ماله یا ایها الناس حکمنک تحتنده واخل اولمق احتمالی
اکثردر فان الریاء یاکل الحسنات کما تاکل النار الحطب خود حدیثن مشتهر در زیرا ائون الناس ولا
یذکرون الله الا قلیلا لمؤلفه از ریا پیشه مجو حاجت کر جودش عار ضیت ❁ میوه کی آرد درخت
خشک کر باران تراست نثر القصه اکر اهل تقی در و کر اهل عبادر چونکیم اعمال ریاء للناس وابتاعا
للوسواس در حاصلی مبادر لمؤلفه دریغا هردمی در مسجد ایلی ❁ جهان برهم زنی از خود نمائی ❁ تنت
اندر تعب جانت کرفتار ❁ زکاة سود نی جز رنج وازار الحق علیور غرور وهوا سنز طایفه تنک
اشیان وما غلرنده یومرده صوب ساتور لاجوم هر زمانده ریاو استکبار وعجب وافتخار ایله اوجره کز

اکسک کلدرلیس خیالاة باطله ومحالاة عاطلهایله لاف وکزاف ننه لازمدر نظم راهرو چون وزربا گوشه
مرید شهوتست بیت پیرزن کرخود بیارایدنبیدشوهرست نثر خصوصا اکر کاربسا جد وکرجوامعد ۷ حصور ن
وکرکذار زوایا وصوامعدر عایدهسی کندی وجودکزه دروفایدهسی قیام وسجود کزه دراکر شهر وعدا
وکرجسر وسقایه ندر عطایفه کزن حضوری وقبیله کزن مروری انجو مدر حیواناة بو دیرکهنده نه درن
ایسترنه سعین میدان صحاری وبواری جولانکاه وسیر انکاهیدر وجبال ووادی ملاذ وپناهیدر
دریاون عبور ایتمکده هر بری سباح کامل وملاح فاضلدر حکیم ایتدی وبر کلرک حسب حالدرنه محال ومعید
مقالدرنه خیال صورة اعراض وانتقاضدر ایراد ایتدکلک مناقشه علی المثال الف انن صنعتلری ودینی
آدمن حرفتلری بومذکور اولان اموره محصور واشبو معدود اولان سنسرلرده مقصور دکلدر اول
جمله دن بری صنعت حسن کتابتدرکه سبب قدر ورتبتدرکم حدیثده وارد در علیکم بحسن الخط فانه من
مفاتیح الرزق لمؤلفه باد مبارک که افشان اوبرد ودل وجان کیمن کذشت ان او نثر که کتابت
واسطه سیله هزاران هزار حقایق ودقایق اسرار ملک وملکوة ولطایف ومعارف احکام ناسوت
ولاهوة مصاحف دل وجان ده صحایف رقم وبیان ده چقوب ثبت اولور وتجید وبیشمار فواید
وعواید دنیاودینی ورموز وکنوز علوم یقینی مطرح سواد وبیاضدن سرح بیاض قیل وقاله کلوب شرف
بولور بیت واسطه خط ورقم ورابطه کاغذ وقلم برله نامل کاملان حوامل باران کبی بونجه درر ابداری
وکهر تابداری قعور دریای دلدن جلب ایدوب سواحل آب وکل طرفنه ایثار ونثار ایلدروشته کا
خیال ودلاله کان کال الندن عوالم غیب وکوندن اولان مستوراة عرایس معانی ومخدرات
نفایس بیانی حلل نکاة براعت وحلی وصفاة وبلاغت برله زیب وزینت ونقش وصورة بولوب

طاوسی جلوه

طاوسی جلوه ارکو سترلر شویلکه سلک عباراتنی ونظم استعاراتنی بر سپهر پر مهر آیده بنده بنانی ۲ سر
وشسمنده بیانی اولور لمؤلفه زلف خطاشکین نویک حلقه مزاردو بیت بی رایحه خامه سی اسرار الهی ور
با جذبه نوک قلم کاهربایت بیت پذیرفته هیولا سخن صورة کامی شعر قلم سجاده صورتا کرچه ذو القرنین
ولی معنیده خضر قدمدر که دمبدم سیر ظلماة ایدوب نصیب آبحیاتدن بانصابدر وسر چشمه
معارف پر نکاتدن سیرآبدر اکر وصف جلی سی وحلیه جمالی تمامیچه کوش ایتمك دلرسن بو ابیاة فسون
سازون بطریق الالغاظ علی وجه الایجاز بانواع الاستعاراة واصناف المجاز استماع ایله نظم
نزار اول سرو قد طاوس جولان بیت که چابن قوسن قیلور جولانی حیران بیت نیجه طاوس مرغ مار پیکر بیت
تنی لعل ادهانی عنبر تر بیت جوان نوخط وسرو قصب پوش بیت زبانی نی شکر وش چشمه نوش بیت کرا اولور
مشک دریا سنده غواص بیت کهی کافور صحرا سنده رقاص بیت چقوب ظلمتا چندن قیلسه طیران بیت
بیوهر دم ولندن الحیوان بیت زهی همراز ایمن کیم وبر مدن باش بیت جهانه ایلر جان سترنی فاش بیت
محبت اهلی کبی اشکبار اول بیت ضعیف وبیدل وزار ونزار اول والحاصل خامه مشکین عامه ایله
صورة پذیر اولان نامه کافوری جامه لرن طومارلری مرغ طیار وهمای سمار رفتار کبی بال وپر
اچوب پرواز ایدیجک دریالردن عبور وکوه وصحرالردن مرور ایدوب هر بری سخنور لکده
بر طوطی شیرین مقال وخبردار لکده بر کبوتر هد هد مثال اولور باقی اوصافنی بوغزل رنکین ودلاو
واشبو شعر شیرین وسواد انکیزدن علوم ایده بن لمؤلفه نامه کاول مهدن کلور تعویذ جانمدرنم
محنت ایامدن خط آمانمدرنم بیت هر الف کیم انده وشمش سدره ایرمنتهما بیت طوبی حور اصفت
سرو روانمدرنم بیت نقطه سی سبزی ضمیرم کون کبی المرجان بیت وو آهدن هر اعرابی بیانمدرنم بیت

نکته لرکیم انده درج ایتمشدر اول درج کهر ❁ لاله کبی دلده کی داغ نهانمدر بنم ❁ ایلدی اول انجامکیم بونام
شاخ نباته ❁ لاسی بر طوطی شیرین دهانمدر بنم نثر اکر دیده انصافله نظر و دایره اعتسافدن کذر
ایده سن بلورسن که بو صنعتدن اشرف و بو حرفتدن الطف عالمده بر صناعت یوقدر زیرا حیوانات
بو فضیلتدن بی بهره در و عدم قابلیت و استعداد ایله پرشهره در عنکبوت ایتدی اکر صنعت کتابت
فضیلت و قدر و مرتبه وسیله اولسیدی نیچون سرور انبیا و سردفتر اصفیا و سید بنی آدم و [illegible]
افراد عالم حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم نیچون ویرلمیایدی نظم دفتر صوفی سواد و حرف
اینست ❁ جز دل اسفید همچون برق نیست نثر مع هذا ذات شریفی و عنصر لطیفی فضایل ایله آراسته
و مکارم اخلاق حسن خصایل ایله پیراسته اولدغی آیات و بینات ایله مبرهن و کون کبی آفاقه روشندر
و صدر مطهری و قلب منوری منبع اسرار الهی و مجمع معارف نامتناهی اولدغنه کیمسه نن قیل و قالی
و نزاع و جدالی یوقدر نظم شاهی که بحش غلام مهرست و کنیز ❁ ناطق بکمال اوست فرقان عزیز
گر جامع هر فضل شود دور نبود ❁ کز بهر وی آفریده اند این همه چیز نثر سایر صنعتکرلرن دخی برنجه سی که
سبب معیشتکز ایچون و سرمایه بکلاة و مکنتکزدر عقلا منکر و نقلا معصیة ممسد در جمله دن بری نقاشلق
و هنرکارخانه سنده که پاشلقدر که رومی و خطایی برک رنک آمیزلر ایله تحریر بوستان و گلستان
ایلیوب دورلو قوشلر قونذررلر و قصر دیوارلرینک حاشیه سنه مهوش رخسار پری عذارلرن
صورتلرن حسن خط و خال و نقوش بیمثال ایله خرده لر کیجوب خرد اهلن زار ایدرلر و فلان مثال
کاخلرده انواع شمسه لر و طرحه لر یازوب یر و کوک اهلن حیران قیلورلر حاشا کیم اول شرا سر صحن خلد برین
بهشت ایندرکه سراپرده معلالرو سندس و استبرق دیبالر رشک حور العین اولمش نظم سعدی

جنان رخسارینه

جنان رخسارینه زین ❁ سوادی حور عینه قرة العین ❁ سعادة اهلنک اول غره سیدر ❁ شب
قدرن بوشکاین طره سیدر ❁ و دار الکوتجانه لرنده و دیار فسق کاشانه لرنده مهر و مه کبی صنملر
نقش ایدوب بر وجهله صورت ویررلر که کوش پر کوهری صیرفیلر بازارینه شکست ویره و رو پروین
صفت دیشلرینک قطاری که آبدار و سلک درر تابداری بیت ایلر منبت لبلرینک غنچه سی که
جام مرو قلتلعلاین قدطری دریای غمه دوشررو غبغبینک تورنجه سی که سیب و نارنجن باشنه
غوغا اوشرر نخل قامتی سرو روانی حیران و مصور طلعتی مه آسمانی سرکردان ایلر صورتاو غزلی
اینه کوردکجه طلعتی مه فهم ایدر قصورنی سیر اقیه صورتن القصه بو دکلو لطافت و ظرافت ایله
اول صنعت عند اهل الشرع مردود و ملاهیدن معدود در نه عالمده الی و نه بنی آدمده مدخلی
واردر مصورلرن خود جزاسی ان اشد العذاب علی المصورین و تکلیف باسزای احیوه کالمعلوم [illegible]
نظم کند لعنت ملایک صورتشرا نثر فرضا که بونلر سر جمله مقبول و مستحب و معقول اوله هیچ
بری سبب فضیلت و موجب مزیت دکلدر بلکه دنیاده رزق راتب و قطع مراتب ایچون
باعث مطالب و مادبدر چونکیم وحوش و طیور و مار و مورن نصیبی ومن یتوکل علی الله فهو
حسبه خزینه سندن و هوام و سوام و طوایف انعام من رزق مقرری یرزقه من حیث لا یحتسب
خانه سندن رفاه جهت پیشه ده بی اندیشه لردر و خزاین ارزاقلری کوه و صحرا و بیشه زار
و دریالردر و الله یرزق من یشاء نعم الرازق و نعم الکریم نظم رو توکل کن مکوب زان پای و دست
رزق تو بر تو ز تو عاشق تر است نثر بوده مغرور که جهد مکسبت ذلت و توکل و قناعت عین
رفعتدر نظم فراغت در قناعت هر که دارد ❁ زهد و مه کلاهش ترک دارد نثر القناعة [illegible]

گنزلا یفنی والفراغة سلطنت لا یبلی حکیم ایتدی بو طرزی قوطوردن انسانن الجنده اولان شرف انسابه وعزت
اولاد واحفاد واترابه دیرسن عنکبوة ایتدی بو خود اول مسئله در که ماغلب سرگشته وعقلک پر
زلزله در بو رأیی قویه لم سنک رایکه اویه لم دیر کلف غیرة جاهلیه در حدیث شریفده وارد در من
تعزّى بعزاء الجاهلية فاعضوه بهن أبيه ولا تكنوا وبشد المرء يفخر بالهمم العالية ✤ ولا بالرمم البالية دیگر از
گوهر خود بگوی ورنه ✤ در معدن ویم بسی گهرست نثر وشونلر که اعوان وانصار ونوکر وخدمتکار
ویاران صحبت وهم کاران مسند حقیقتده قیود درد وغم وماده محنت والم در بینه که حافظ بیورمشدر
نظم درین زمانه رفیقی که خالی از خللست ✤ صراحی می ناب وسفینهٔ غزلست نثر عالمده روفادار
مانند عنقا وغمخوار هوا وار مثال کیمیا در سوانح افاعی اقارب عقارب نه زهر حوادث نیش
نوایب مصاحبت اشراردن خود آفتنه نهایت ومناسبت فجاردن سخافتنه غایت یوقدر
بینتر کیم ویشلر نظم قطع صحبت کردن از یاران صوری خوشتراست ✤ وز حضور ناموافق بی
حضوری خوشتراست نثر کلامک زبده سی بودر که هر علاقه وپیوندن برعقده سی وار در مگر
کلیا گسسته اولوب پرده بسته اولمیه تا که درون بی علاقه اندن خسته اولمیه نظم چون رشته گسست
میتوان بست ✤ لیکن بمیان گره بماند نثر وقتاکیم سوق کلام وعرض مرام بو مقامه ایرشدی وقت
ظلام وهنگام شام ایرب باخیر اختصام اولنوب قیل وقاله مهر اختتام اورلدی للمؤلفه بال مرصع گشود
مرغ شمع بدن ✤ اشک کواکب فشاند شمع مرصع لگن ✤ زاغ طاوس بال جلوه ده باغ شد ✤
بوم فرخنده فال گشت مه جهان در چمن ✤ گرگ سیه در ربود یوسف گل رویرا ✤ غرقه خوناب
شد لاله صفت پیرهن ✤ کاسه سیمینها کیسه یاقوت گشت ✤ حقه فیروزه شد درج عقیق یمن ✤

گشت امیر حبش

گشت امیر حبش چون مه انجم سپاه ✤ سیف یمانی گرفت چون پسر ذوالیزن نثر پس دبان دستوردن
ارباب مجلسه دستور اولوب مخاصمه فروایه قالدقن بیلدلر وحاضر اولنلر طاغلدلر مجلس پنجم در مناظرهٔ
کشف دریای فراق با حکیم عراق حکمت نطاق چون بینه صبح اولدی نور افشان ومهر ✤ لشکر
شاهی چیدا ایتدی پیه سلطان ومهر ✤ اولدی انوار ایله پر ایوان چرخ ✤ بولدی ترتیب شهان
دیوان چرخ ✤ انجمن سوکندن ایدوب شکار ✤ قیلدی قارغا ورنگینی تارومار نثر شاه عادل خی
کونش کبی خوابگاهندن باش کوتوروب نیت گلگشت وصحرا وقصد سیر روی دریا ایدیجک صبح امید
مطلع امیدندن تبسم وبلبل طرب گلبن لطافتدن ترنم ایدوب ونهال سعادة تحصیل نظارة
وسرو اقبال تکمیل طراوة قیلدی کوه وصحرا اکروه اظهار ایله مزهر وارض وسما انوار سرور ایله
منور اولدی نظم سعد الزمان وساعد الاقبال ✤ ودنى المنى واجابة الامال نثر چونکیم شهریارن
مراوفی بیلدلر وسوار اوله جغن فهم ایتدلر برخش افتاب رکاب وبراق برق جناب کبی زمین
نوردو جهان گرد براسب رهوار عرضه قیلدلر نظم ازکین بیرون جهد چون باد روز دار کیر ✤
کرکسی کوید زبهر آزمون اوراکه بان ✤ از فروغ نعل او پهنای هامون پرشرار ✤ وز غبار گام
او بالای گردون پر دخان ✤ باز همت کبک وپر طاوس وفرد تراج فال ✤ چرخ دل کرکس بصر بلبل
طرب عنقا توان نثر پس سرهنك نوا آهنك لر عزیمت شاهی میر وسپاهیه اعلام ایتدلر هماندم
وزرای نامدار وامرای کامکار صغار وکبار پیاده وسوار بارگاه سلطانی وسرای صاحب
قرانیه حاضر اولدلر چون شهریار کامیاب مانند افتاب رخش سعادة فضایه سوار اولدی اول
گروه انجم شکوه دخی جان ودلدن دعای شاهی وثنای پادشاهی برله رطب اللسان اولوب

اجلال کبی پیشرو وکیمی عنایت کبی قفادار وکیمی دولت باشندی بیننده جمعه وکیمی سعادة مثالی ایثار
روان اولوب عزم صحرا وقصد ساحل دریا ایتدکلر و سرو وشمشاد مثال رایاتی شقه لری چوب
ونهال ارغوان مثال وسنبل وشقایق تمثال قزل وصاری و بیراقلو کوندرلری دیکدلر نظم زمینک
صحنی دوندی لالزاره شعر بر و بحر وکوکبه ایله یوریبکه مراکب سعادة مواکبی غباری چهره گردونی بوردی
ونقش مثال جنیول هلال اسا صفحه خاکی افلاکه دوندروی القصه بو اسلوبله گلگشت وسیر کوه و
دشت ایدرک وباد وجهانگرد کبی یلرک ساحل دریای هنده یردلر نظم نجه دریا دیری طلوکش
موج اب ✤ اکا نسبت ایتدی انهار بر حباب ✤ ایدوب امواجی پیاپی کف نثار ✤ مست
اشترلر در راولمش قطار نثر پس شهریار کامکار امر ایلدی واول صحراده کنار دریاده انکون وخوج
منون چادرلر اوردلر و سایبان سراپرده لر قوردلر بنه قانون نوشیروانی و رسم جهانبانی اوزره
سرعسکر دیوان باصواب طوایف بنی آدمه و خلق و عالمه صلا ایتدلر همانذم کبرای دین ودولت
وعظمای ملک وملت هر بری منازعت و بر برندن مسابقت ایدرک حضور صاحب قرانیه
وارب خاکپایلرینه یوزلر سوردلر و اشارة خاقانی برله زرین کرسیلر و جوهری صندلیلرده وقار
ایله اوتوردلر و سایر امرا و نواب وخدم وحجاب قوللو قوللرنه سرفراز اولوب وکیمی یرلو یرنجه ال
قاووشدرب وکیمی خدمت کمرن باغلیوب دیزن دیزن طوردلر و کلاه نرکس کبی کوز قولاغ
اولدلرکه دیوان میدان دیوانه ده سمند دعوایه و توسن شکوایه کیم جولان کوستره کیم کشف
پرشغف دریابلنده و بر مخزه اصغا کتفنده بر طرفده اهل کشف کبی باشن مراقبه جیبنه چکوب بلند
جنبر فلك دوتا تأمل وتفکرده و تدبیر وتخلده کندی عالمنده ایدی همان مستانه باش قالدرب

ووکاروشنده

ومروانه میدانه عزیمت ایدوب ابتدا بیتی نظم حمد اکا کیم لطفنك انتظار مهری هر زمان ✤ بیضه گردون
ایدر لعبت های عیان ✤ کوسترر لیلی ونهار شکلی و باشندن مدام ✤ صبح خاکستر نهادی اژدر آتش
فشان ✤ ایکلی چرخی قیلوب انجمله بول بول هر کیجه ✤ دهره ایلر حلقه حلقه بر نهنگ جانستان
صحن غبرانی قیلوب پشتینی طاس اسمان ✤ کوسترر بر قلعه اهن نهاد آینه سان ✤ شاه دوران کیم
مدار عدل واحسان ندرلری ✤ مهر ومه دو نیکه اولسن یدیوزنده دهره خان شعر دیار محیطده شوئیله
استماع اولندیکه بونجه ایام ایش کرنی ادم دیوان سلطانی وحضور خاقانیده وسایر حیواناة بلکه جمیع
مکوناة اوزره زین لهم سوء اعمالهم موجبنجه افضلیت دعواسن ایلیوب کاه اباطیل سخیفه وکاه
اقاویل ضعیفه ایراد ایدرلر ایمش بونی فهم ایتدیلرمی که نظم قوة پرواز مرغ ازپر بناشد ای حکیم ✤ وزنه
اشتر مرغ اهم بر برن بال وپراست شعر پس سپهسالار وشهریار غزاولان امیر دریابار یعنی
نهنك نامدار بن حقیر بمقدار وفقیر وخاکساری عتبه علیه خصومت پناهکه وسده نشینه ملکوت
دستکاهکه تحیت کنان کوندردکه انلرن جمیع کلماتن و براهین ونکاتن کوش وهوشله وسمع جمله اصفاد
استماع ایده وزاکر فضیلت وفرتیلری ولایل عقلی ونقلی ایله حضور سلطانی ودیوان خاقانیده
ثابت اولورسه بزوخی ترك نزاع ایده وز فلنا مالكم وعلینا ما علیکم دیوب عرق مخالفتی قطع
وجدال وجرآسی دفع قلهوز اتفاقا حکیم عراق دیوان سلطانیده حاضر و بو احواله ناظر ایدی
همان کفتاره کلوب ایتدی نظم ای کمال صنعکه مشکل عالم عیان ... دست قدرتکدن
نقش ادم پرمثال ✤ کبریا کك بحرنه ایرمز قیاس عقل کل ✤ ملك فکرة بحر حیرته کز رشته حال ✤ ور
ایکون بو بحره شونلرکیم صانلر اشنا ✤ غرق حیرته صدف ش بو مری اغزن اولدی لال ✤ شاه دریا اول

کیم اوله دولتی دون کون مزید ❁ نوله حال قطره دن لطف ایلر سؤال نثر حکیم ایتدی سبحان الله بر حال بالانی
و محنت کش زندانی بو قباحت پیکر و خباثت منظر ایله دیوان خاقانیده فضلت افسانیده سوز سویلر
و حجت و برهان طلب ایلر هزاران هزار ساله رکه بو قضای مبرم و حکم محکم بین الولاة و الحکم مقرر و مسلمدر
و خلقت آدمدن مقدم بو عصره بوده دک طوایف حیوانات ذریات انسانه طوغاوکرها مطیع و منقاد
و عبودیته معتاد اوله کلمشلر در حالا خیالات عاطله و تصورات باطله بونلرن بخشنه و ماغنی فساده و عقللرینی
کساده دوشرمشدر ❁ قول ازینجه حق ویرمز بلابلی نثر کشف ایتدی حکیم اولان ما لا یعنی کلمات ایلمز
معنادن خبر ویرر نقش و صورتدن سویلمز و سکا گفتار تره هاتدن فایده و مغزیات و مموهاتدن عایده
بو قدر اکر حجت و برهانن وار ایسه کتور و الا بیهوده کلامی مجلسدن کوتور تا که بو ساکین سرکردان
دست آزارکردن خلاص بولوب منازل آب و کلده آسوده و ایمن اولوب سیر و سلوک ایده لر حکیم
عراق کشفن بو آبی کلماتن ساق سیاقندن غرق عرق و آتش غیرتله مانند شفق کاه سرخ و کاه زرد
اولوب بر زمان بحر عمان کبی لرزان و چرخ سرگردان مثالی دماغی پر دخان اولدی بعد ساعة اضطرابی
ساکن اولوب ایتدی ای کریه منظر و کوتاه نظر و خود رای و هرزه کوی و تراز خای ذریات ادمن قدر و
رفعتی کون کبی عیان ایکن سن خفاش خیره چشم کبی پر اشتباه و بورو شنالقدن کراهمس نظر ایله
کورحق سبحانه و تعالی بنی آدمی نه رسمه سلاطین ذوی الاقتدار و خواقین نامدار ایله مکرم ایلمشدر که
السلطان ظل الله فی الارض حسب جالکری و هو الذی جعلکم خلائف الارض حقیقت مالدری در و عدل
ساعة خیر من عبادة سبعین سنة موجبنجه آینلری عدل و داد اعدلوا هو اقرب للتقوی حکمنجه پیشه لری
صلاح و سداد و تورنا تیل ایله که حضرة حق انلرن بنیان دولتی و اساس سلطنتی و اجعلتی و زیرا من اهلی بحاسن

ایلدکه

ایلدکه کامنشدر عضد کب بالخیلت خطاب ایله مخاطب ایدوب وزرای صاحب رای و اصفان کار
فرمای برله اشتید قیلمشدر و علمای عظام بشان و شوکتلری پیانده انما یخشی الله من عباده العلماء بیورمشدر
و حضرة محمد امین علیه السلام بیورمشدر که علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل و بونلرن تعظیم و تفضیلنده من
هذا القبیل احادیث شریفه نن نهایتی یوقدر نه حاجت بو قدر قیل و قال و تطویل کلام خصوصا اهل
فتوی و صاحب تقوی مشایخ ایله و نیچه مدرس و مفسر و ناصح مؤثرلر دین و دنیایه نه یوز دن
حسن نظام و کمال انتظام ویرمشدر و بر فرقه سی دخی اطباء حاذق و منجمان صادق در و سایر امراء
نواب و رؤسا و حجاب و خدم و حشم و اهل خبرات و کرم در که نه قلم زبان ایله تقریر و نه زبان قلم ایله
تحریر اولور لاجرم انسانن بو شرفی آفتاب کبی ظاهر و ماهتاب مانندی باهر در بو قدر رتبت و بو
فضل و مکنتدن طایفهٔ وحوش و طیور و قبیلهٔ مار و مور کلیا محروم در کشف ایتدی حاش بونلر
سبب مزیت و موجب فوقیت اوله زیرا اول ابرا ایتدکلک قضایا جمله مهمله در و حجت
کتورمک معانی غیر معقوله در انلر که مبتلای امارت در و نیا ایچون سبب عمارت در صورتده پادشاه
و معنیده کدا در و حقیقتده سلطنتلری بادهوی و قوری غوغا در و افسر مرصع و تاج ملمع لری
معنیده افسار پر آزار و دردسر در نظم آتشین لعلی که تاج خسرو از از بور است ❁ اکر بهر خیال خام
سنجی دردسر است نثر هر پادشاه که راعی رعیت و ساعی دین و ملت اولمیه بلکه والی دکلدر
و شهریار دنیا اولنلر دخی ایکیدن خالی دکلدر یا مؤمن و یا کافر در ان شر الدواب عند الله الذین
کفروا فهم لا یؤمنون مؤمن دخی یا عادل و یا جابر در جایرن دخی حکمی کافره قریبدر و انلرن وجود
مفاخره غایتده غریبدر ارباب قصص ایچنده مشهور و کتب تواریخده مسطوردر که بیش یک یل سلطنت

عبدهٔ او تان السنده پایدار و دولت و مکنت اتش پرستان دوو ماننده برقرار اولدی نظم
عدل و انصاف شان نه کفر و نه دین ❁ انچه حفظ در ملک در کار است نثر پس مجرد سلطنت ایلە
افتخار ایدرلر ان الله یامر بالعدل والاحسان آیتن دن غافللر در و الیس لی ملک مصر و هذه الانهار
تجری من تحتی تمکنت تخته داخللر در تسویل القاء الشیطانی برله مغرور و تقویل هوای نفسانی ایله
مکور اولوب ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی وصف ذاتلری و بعدهم و بینهم و ما بعدهم
الشیطان الاغرور اعنوان صفاتلری در نظم بدان ای خداوند باد آفرین ❁ برادر بود پادشاهی
و دین ❁ نه از پادشه بی نیاز است دین ❁ نه بی دین بود شاه هر آفرین نثر و بونی فهم ایتمزلر
که مظلوملرن ناوک آهی و دود ناله سحرگاهی اتش کبی کارگر و سهم القضا کبی پرگذر در نظم تیر
ضعیفان گرگشاد از کان ❁ بگذرد از نه سپر آسمان دیگر دم اولور اه اتش داد مظلوم ❁ یاقر
وار و دیاری بنیه کیم موم نثر اول شهریار نامدار و جهاندار کامکار که مؤسس عادللر بهاین زمانه ده
سلطان دریادل و صاحب قران همافلدر که معدلتنده نوشیروانه معادل و مکرمتنده اسکندر
گیتی ستانه مماثلدر نظم ختم اولوبدر انده چون عز و علا ❁ مهدئ اخر زمان در بسم نولا ❁ لطفی در
قول فغفور فور ❁ قهری صحرا اسنده پیک تیمور مور ❁ جود نه بر قطره بحر بیکران ❁ تخل قدری اوزره
گردون اشیان نثر همیشه همت بلندی احیاء معالم شریعت و اعلاء اعلام سنتدر و مدام
عزیمت ارجمندی قهر اعدای دین و دولت و قطع و قمع قطاع ملک و ملتدر ع و اثاره فی
کل شی شواهد ❁ لا زال عن ان یکون مؤیدا من السماء و منصورا علی الاعداء نظم خدایا تا جهان را
آب و رنگست ❁ فلک را دور و گیتی را درنگست ❁ جهان را خاص این صاحب قران کن ❁ فلک را

بار این گیتی

بار این گیتی ستان کن ❁ ممتع دارش از بخت جوانی ❁ ز بهر خسرش قرون ده زنده کانی ❁ مباد ادولت
از بالین او دور ❁ مبادا تا جرا بیرق او نور ❁ فراخی باد از اقبالش جهان را ❁ ز عدلش سربلندی
آسمان را نثر وانلر که وزرای صاحب رأی و امرای کارفرمای دراکثری وزر وزار ایله گرفتار و خسرو
خسارته شهره روزگار در فهم و فراستدن و فکر و کیاستدن مهجور در یحسبون انهم یحسنون
صنعا قنی بر وزیر صاحب تدبیر و بر مشیر بی نظیر که ظالمی ظلمنه مانع و مظلومه معاون و نافع اولوب
انظار فکاک ظالملری مظلومه حدیث ده و اخل اوله جناب رفعت ایابی پادشه و مملکته خیرخواه و باب
عزت مابی فقرا و غربایه پناه اوله زیرا اغربا اگر عابد در و گر فاجر در و گر مؤمن و گر کافر در ناله و انینلری و
فریاد و حنینلری مؤثر در نظم شعله که از شمع زبان کش بود ❁ آن همه موست که آتش بود نثر وزیر
اولان مراسم مردی برله موصوف و معالم جوانمردی ایله معروف گرکدر همنشینی علمای پاک اعتقاد
و قرینی امرای روشن نهاد اوله که ترقی العقلاء بمجالسة الاذکیاء جهان دیده و کار آزموده پیرلر ایله
اوتوره ع طوره که الشیخ فی قومه کالنبی فی امته خودرای و خودپسند و خودبین بی فکر و بی رای و بی
تمکین اولمیه نظم تا خردمند که بر قاعدهٔ طبع رود ❁ همه اواب وی افتاد زره صدق و صواب ❁ لیک تا جزو
که بدستور خرد کار کند ❁ شود از حسن کیاست ادب آموز دواب نثر علم حکمت هنرلری و فضل و همت
سرورلری دیشلر در که سلطنت فلک کردار بر خیمه بلند و سایه دار در انک ستون استواری
وزیر و بیدار و سعادت مدار در و سایر امرا و نواب و رشاد و حجاب اول خیمه شرف اطنابه اوتاد
اطناب در هر بار که خیمه نن عماد پر اعتمادی رفیع القدر و عالی نهاد اوله قدر و منزلتده و رتبت و رفعتده
اول خیمه مهر و ماه قرین و سایه علیتین اولور و اطناب شرف پیوندی سلسله زمان کبی ممتد و اوتاد

جهان گیری انجم اسمان کبی مشتد اولور الحق بو اوصافله معلوم و بو الطافله موسوم روزگارده و وارده و باروده وزیر عطارد فطنت و صاحب مشتری رتبت و آصف جم منزلت در که رأی زرینی خورشیدن انور و فکر متینی اسماندن برتر در رای صایبی و فکر ثاقبی زنگ شک ظنونی و رنگ وهم و غیوفی مصقل یقین و مجلای تعیان برله اینهٔ افکار و چهرهٔ افطاردن پاک ایلر و حبیب استاد غیاثی و برقع اسرار مکنوناتی وست اوراک ایله چاک ایدر نظم خبرهای که بیرون از اسیر است ✤ بکشف خاطر اوراد رضمیر است زهی شمشیر کو چون مهیج بسته ✤ مخالف چون شفق در خون نشسته نثر زهی آصف سلیمان زمان که جهان آنده که مراد اید نیروی فضل و حکمت و یارای علم و معرفت برله افکار ربیعهٔ بلقیسی حجر منیر فلک نظرن که صوره صرح ممرد من قوارير در گذرایتدرب قبل ان یرتد الیک طرفک حاضر وقت و حال ایلر علم و صغند و ینلشدر لمؤلفه فکر ورایی عالمن معماریدر ✤ عون حق برله شیده دونکون یاریدر ✤ بنده قیلمشدر سخاسی حاتمی ✤ نیجه حاتم جمله اهل عالمی ✤ ناصر دین حامی ملتدر اول ✤ اول سببدن لایق خلتدر اول لا غرو من علی ان یجود و من و لی ان یسود و انلر که مفتیلردر انلردن وخی احوالی معلوم و گفتار و کرداری مفهومدر فی زماننا اکثری و رثوا الکتاب یاخذون عرض هذا الادنی آیتنه مصدق دوشمشدرکی جاهل و کمی علمی ایله غیر عاملدر حقی لباس باطلده و باطلی کسوهٔ حقده حکم مطلقی مقیدده و امر مقیدی مطلقده گوسترلر ذلة العالم ذلة العالم حدیثندن بکرکیم جمله سی غافلدر سلاطین و امرایه ملازمت اید وب شعارلری صدق الامیر اولمشدر و هر بری منصب اعلاده و صدر معلاده مکرم و سرداردر لکن قاپولرینه یوزسورمکله خوار و حقیر اولمشدر لمؤلفه سرتسرم کور او عقدیت از مکر و حیل ✤ مفتی هارا که وستار عقد بر سر است نثر نکتهٔ سابقده بعض وقاحت و اجمال قباحتلرینک ذکری کیچمشدر

جلی همتکری

جلی همتکری نفوق اقران و قبول سلطانلر و حد یشده وارد در که یکون فی اخر الزمان عباد جهال و علماء فساق نعوذ بالله من سوء الاخلاق نظم کریشهٔ بمهب الریح ساقطة ✤ لا تستقر علی حال من القلق بکرکه فی عصرنا بولنمزن الحمد لله مستثنی حضرة شیخ الاسلام ناصر الانام الحسیب النسیب حجة الحق علی الخلق اجمعین مفتی فراوله نظم لکل زمان واحد یقتدی به ✤ و هذا زمان هو لا شك واحد نثر و او نلرکه قاضیلردر مال و جاه ایچون مستقاضیلردر حدیثده گلمشدر که القضاة ثلث قاضیان فی النار و قاض فی الجنة زیرا جاهل ایسه علمی ایله غیر عامل ایسه اهل نار در و اشر الشرار در رئیس العباد و صاحب مرصاد العباد و نجم دایه قدس سره شویله یازرکه و اما انکه در بهشت است اشارة بانست که خود در بهشت قاضی است بو سببدن خواجه عالم صلی الله علیه و سلم بیورر که من جعل قاضیا فقد ذبح بغیر سکین اکثری مال و جاه و جهل و هوا ایله حکم ایلر باطلی صورهٔ حقده تقریر ایدرلر مال و موارثده حق ایتامه تزویر ایدرلر و ابرام و احرام اوقاف غرایی تغییر ایدرلر و اخذ رشوه ایلیوب حقدن گوز و کر اولورلر و خصمک بری اکا بردن اوس الف مراوی یا وزره اقاویل ضعیفه بولورلر حکم قاضی ایله قوی اولور دیو حجت گتورلر بلکه مذاهب اربعه دن خارج حکم ایلیوب شرعی اوریتادن گوتورلر لهم اعین لا یبصرون بها و لهم اذان لا یسمعون بها و لکی طرفه اکابردن او لسه مسئله مشکلدر دیو حیران قالورلر و هر نیده عاجز و بیدل قالورلر و قاضیلغی رشوه ایله الورلر قال فی الحاویة القاضی اذا اخذ القضاء برشوة هل یصیر قاضیا اختلف فیه المشایخ و الصحیح انه قاضیا و لو قضا لا ینفذ قضاؤه حتی براة اقجه سی دیو ویردکلرنده شبههٔ رشوة معتبردر و طلب قضا اینه کلری و ملازمت چکدکلری وخی عظیم منکردر قال فی الجامع الفصولین و تقلد القضاء و هو من اهله و غیره افضل منه فقد اساء و اوأب قاضیده یازلرکه و تسوی بین الخصمین جلوسا و اقبالا او لا یلقن

احد تماحجة للتهمة ولا يضحك في وجهه لانه اغراء على خصمه ولا يمزح مطلقا لانه يزيل مهابة القضاء دينه
كنذولري عمل ايتمزلر و رشوة اميدى ولدغى محلده حكمى تاخير ايدرلر و رشوة هديه عنوانن ويروب تزوير
ايدرلر امام شافعى رضى الله عنه بيورر كه اذا دخلت الهدية دار قوم تطايرت الامانة من كواها وابن عمر
رضى الله عنهما مرويدر كه لعن رسول الله صلى الله عليه وسلم الراشى والمرتشى والى اصل بو طايفه نك قبايحنه
نهايت و فضايحنه غايت يوقدر بر مقدار مناظره سابقه ده كچمشدر التكرار لا يجوز اكر كال ديانتلرى
موصوف و مزيد صيانتله معروف و دينه معاين و ناصر و حقه مشير و مذكر في زماننا وار ايسه قاضى القضاة
شهريار كيتى ستان و والى الولاة صاحب قران دوراندر عظم الله قدره و يسر لنا الخير والسعادة امره
نظم كر بهر خرد طفل كبى لوح دلندن ❊ احكام قضا سر قدر اوكرنه لايق ❊ امروز جبيط جهان باد جود او
آيين داورى وكرى رانى رسد ❊ حيث وى ازثرى بثريا رسيده باد ❊ پيوسته تا ثرى به ثريانمى رسد
واعظلرن دخى اغلبى عظ نفسلت ثم عظ الخلايق والا فاستحى منى مضمونندن غافللردر كبر مقتا عند الله
ان تقولوا ما لا تفعلون آيتنك حكمنده داخللردر سيد الانام عليه الصلوة والسلام بيورر كه مررت ليلة
اسرى بقوم تقرض شفاههم بمقاريض من نار فقلت يا جبرائيل من هولاء فقال هم خطباء امتك يقولون ما لا
يفعلون و بونلرن دخى قصاص و معبرلر و خواص مفسرلر قرآنن آيتن بعين بيلورلر نه محكمن نه ناسخن بيلورلر
نه منسوخن قرآنى كندى رأيى تخيلى ايله تفسير ايدوب من فسر القرآن برأيه فقد كفر وعيدندن ايمن اولوب
كوزيومرلر و عين جمع برله يلان كريه لر ايدوب و وعظ و خطبه لر ايله ملكت خلايقن اقبالنى
و مال و منالنى اومرلر نظم كى شود عالى مقامش كرخسى بر مسند است ❊ كى شود پايه بلندش كرسكى بر منبر است
كذلك احاديثن دخى نه موقوفن بيلورلر نه مرسلن و نه منقطعن متواتر و مشهورين قويوب ضعيف و موضوعن
فرق ايدرلر و نه منقطعن
برهان ايدرلر

برهان ايدرلر صحاح و حسانن ترك ايليوب مجهول و موضوعن بيان ايدرلر نعوذ بالله من شرور هذا القوم
قيل و قال ايله اقبال خلايق و كشف احوال ايله محامدت و ما طلقدرلر غلطوا عما اصلحوا و اخر سيئا عزيمت
و همتلرى نه كوره و قدرة و قوتلرينه كوره در بو فى ملزاركه نظم عزلت و خامشى و جوع و سهر ❊ اين چهار
عمده خصال بشر و اندركه ساير امرا تواب و رؤسا و حجاب و مباشران كار و عمال ديار و سر جلمه
فسقه و فجره و ظلمه و كفره در بو سببدن ديمشلردر كه نظم كاوان و خران باربردار ❊ به زادميان
مردم آزار نثر غايت بيدادلرندن فرياد اهل عالم قبهء آسمانه و صياح و صراخ اولاد آدم صماخ كاخ
كيوانه ايرشدر و چهرهء افلاك صفحهء خاك كبى دود ماتملرندن و بخار الملرندن تيله بويانمشدر عيونن
عبرادن جيحون و سيحون كبى قان ياشلر روان اولوب جهان جور و قهرلرندن و زجر جونى برنزم
اوولره يانمشدر نظم انكه بود جامع جمله عيوب ❊ حيف بود درحق او ظن خوب نثر خدمت
سلطانى و مصلحت خاقانيده سعى و روشلرى سراسر حيله و خديعه و جد و رشلرى فى نفس الامر
كسراب بقيعة رسوم امن و امانى و نقوش قرار و اطمينانى صحيفهء روزكاردن و صفحهء ادوديان كليا حك
ايتمشلردر اكر ديرسكز بونلر ملك و دولت و دين و ملته معاين و معاوندر پس بونلرن حقنده نا
سزا كلام و ناروا پيام مناسب اهل اسلام دكلدر جواب اولدركه رسول عليه السلام بيورمشدر كه
ان الله ليؤيد هذا الدين بالرجل الفاجر پس تأييد دين ملت انلردن انلره فضيلت كلمز و ناصر ملك و دولت
اولمقدن انلره عزة حاصل اولمز و انكريم في عصرنا و قرا و مصرنا اصحاب [illegible] و نجوم لايق طرد و
منع و رجم در رهبرى بقراط زمان و سقراط دوران كچنوب قيل و قال كلسه لر قبلى قيلدن يارب
نبض و دن و نبض بام زنبوردن احوال سويلرلر و قانون شفا و ده بو على سينا و اسباب و علامات

ابن ذکریا کجنوب دور افلاکه ورعشه آفتابه وتشنج خاکه واشرفار ایه علاج ایدرزد یرلر اما آسماندن
ریسمانی وزمیندن زمانی فرق ایتمزلر قطعه نوش دارو در و بو زهر ایچورلر علوم طبیب ✤ صانکه مارجان
ستاندر میر مارستانمز نثر گرچه کیم دم احیاده مسیح الوقت کچنورلر لکن مسیح الدجالدرلر اقیم مر اولر کی
وفکر نهاد لری ایمان علایقدن جلب اموالدر نتکم مثنوی مولویه ده واول کتاب معنویه حضرت مولانا
وجناب مولانا قدس الله سره الشریف وشرفه بانواع التشریف بیورر قطعه مثنوی گفت هر
دارو که ایشان کرده اند ✤ ان عمارت نیست ویران کرده اند ✤ بیخبر بودند از احوال درون ✤
استعیذ الله مما یفترون نثر غالبا حضرت سید السبطین اعنی من هو لنبینا قرة العین الا این المؤتمن
جناب امام حسن رضی الله تعالی عنه واسلافه واحسن الیه واخلافه بو طایفه نا خایفه نک جهالتی وراه
علاج تجربه ده ضلالتی اجلندن بیورمشدر که رحم الله اقواما لا یعرفون الهلیج والبلیلج قطعه عاقل اسن البلیلج
ایله تمام احتراز ✤ نیمه قیلور نیمه طبیب آدمی ✤ خلط طعام ایلمه کی آزنی ✤ تن بوزلوب بکمیه تا جان غمی نثر
وشونلر که نجوم ایله حکم ایدرلر واو ضاع فلکیه دن سویلرلر اخوان الشیاطین واصحاب کهانتله یارو قریندر
اگرچه کیم هو الذی جعل الشمس ضیاء والقمر نورا وقدره منازل لتعلموا عدد السنین والحساب آیتی مثنوی
قیل وقال ایدنورلر وامیر المؤمنین عمر الفاروق رضی الله عنه تعلموا من النجوم ما تهتدوا به فی البر والبحر قولی مقتضای
جواب وسؤال قلنورلر اما بر درجه ده بو فلک وقایقنده توغل ایدرلر واتیان خیر وشر واحکام قضا و
قدرده بر رسمه نجومه توسل ایلرلر که گویا مؤثر حقیقی انلردن یا ستاره نجوم واسماندر خالق جهان قطعه بکیر قطره
هر بکری وقصه مخوان ✤ که سعد ونحس ز تاثیر زهره وزحلست نثر من صدق منجما فیما یقول فقد کفر بما من النجب
انزل الله حدیثنده مسلمانلره غفلت ویررلر واهل راه هدایت معالم خیر وشره دلالت ایتدک دیوب

مونجملری منزل

مونجملری منزل ضلالته چکرلر قطعه هرزه میکو بر منجم تا ز میخانه حکیم ✤ هرد و از تحقیق حال که نیند ارباب آن
حضرت محمد المصطفی علیه من الصلوة ما اصفاها بیورمشدر که اخاف علی امتی ثلثا حیف الائمة وایمان بالنجوم
وتکذیب بالقدر وفتاوی تاتارخانیه ده دیمشدر که رجل اراد ان یتعلم النجوم قالوا ان کان یتعلم مقدار
ما یعرف مواقیت الصلوة والقبلة لا باس به وما سوی ذلك حرام قطعه وصف رخساره خورشید
ز خفاش مپرس ✤ که درین آینه صاحب نظران حیرانند نثر اگر احکام نجومه اعتماد واقوال منجمینه اعتقاد
اولنسه ایدی احوال غزاة موقوف شهود اولمزدی وگفت ار اهل نجوم بو خصوصده مردود اولمزدی کلا
انهم عن ربهم یومئذ لمحجوبون هر کیم بو نلره متابعت ایدر رجا بروها یدر و هر کیم بو طایفه یه شایعت ایلر خاسر
نا و هر رطاق رواق گردون وسپهر بهر بو قلمون احاطه فکر یتدن بیرون ودایره خبر یتدن افزوندر قطعه
نه هیچ بر اشکال دوراو واقف ✤ نه هیچ دیده بر اسرار حکم او بینا است نثر حیف شول عمر گرانمایه
وعقل فلک پایه یه که تقلید اقلیدس مجسطی اهیوب مشتق ومایلن ومحمول وحاملن فکرنده مرور ایتدی فهم
حاوینك وشتم محوینك ذکرنده عبور ایتدی قطعه مکن عمر ضایع بافسوس وحیف ✤ که مهلت
عزیز است والوقت سیف نثر مثلا کواکب سبعه وسیاره نک عموما فلك مدوریلی عطاردن
خصوصا فلك مدبری وارایش یاو کلش فلك افتابده خارج المرکز ادویر دکلر فلك زهره ومریخ
ومشتری وزحلده حامل ومیشلر وجمیع افلاکده ممثل تسمیه ایتدکلرنده فلک قمرده مایل ومیشلریه دیعالر مشتر
نیه مفید در علی الخصوص بو طایفه نک اغلب گفتاری ظنون واوهامدر واکثری مایه افتخارلری بربر
مخالف وناتمام ودر مثلا فلك ثوابت بطلمیوس ومهلوس یانده سنه شمسیه حسابنجه اوتوز التی
بیک یلده بر دور ایدر وابن اعلم ونصیر طوسی یانندها یگرمی بش بیک اکی یوز یلده بر دور ایلر ومحی الدین

العربی یا شنده‌ایکن می اوچ بیک بیل بوزالمش یری یلده دورن تمام ایلر نظم ای دوست مکن کوش با حکام
نجوم * پابند مشو چو صید در دام نجوم * ان رفت که بود کشفها در بیس بنی * امروز نماند جز
نام نجوم نثر الحق نه جرم افلاکده یقینلری وار و نه وضع مرکز خاکده تعینلری وار در نظم چیست این سقف
بلند وساده وبسیار نقش * زین معما هیچ دانا در جهان آگاه نیست الایة اذا السماء انفطرت فمعنی
تاویل واذا النجوم انتثرت حکمنه تبدیل ایدوب افلاکن خرق والتیامی ونجوم کسر وانفصالی قابل وکل در
یاکلون اموال الناس بالباطل ویصدون عن سبیل الله نظم در کارخانه که ره عقل وفکر نیست * فهم
ضعیف رای فضولی چرا کند نثر باقی علوم ریاضیه‌نک احوالی وفنون مدرسیه‌نک مآلی بو دخی بویوزدن ملاحظه
اولنه وشونلرکه مدرسین علوم رسمیه در اسیر اعتبارات واضافات اسمیه در آسایش جان ودلی آب
وکل وفهم ایدرلر وغرور رتبی وقدر ورفعتی منصب جاه وقبا وکلاه ایله ملاحظه قیلورلر نظم قدر مجموعه گل
مرغ سحر داند وبس * نه هر انکو ورقی خواند ومعانی دانست نثر اکثر فقرلری محال معدوم وجودنه
احتمال ایله وخیال موهوم امکان ووقوعنه فرض محال ایله مدعای خصمی سندن رد واوله قومن سندن
سند ایدوب اهل عرفانه ایراد مناقضه واصحاب ایقانه القاء معارضه ایلیوب ترهات ومهملات
سویلمکدر القصه بونلرن مناقب مسالبی مجلس آینده ذکرا ولنمشدر الکرار ممل بلا فایده پس تطویل کلامه
ماسی تصدیع مقبول وتحریر مراسله مداد وقرطاسی تضییع معقول دکلدر رفع التطویل لا طایل والارشارة
یکفی الی العاقل لمؤلفه ذره دن خورشید تابان کلنور * قطره دن دریای عمان کلنور نثر وانلرکه روزکار
خواجه‌لرور ونجارة غنا کتابنه دیباجه‌لر ور بنده دینار ودرهم صنمرکز که خواجگان احسان کرمدر
احسن کما احسن الله الیک نکته سندن غافللردر اللهم اعط لکل منفق خلفا ولکل ممسک تلفا قضیه‌سنه

جاهللردر

جاهللردر مالک خزاین وصاحب دفاین اولدق دیو یره کوکه صغمزلر نظم به لعل وزر مرو
از جای ولنگری پیش آر * که کوهر اصدا زین سنگ پاره کمتر است نثر تمامی روز وشب ایشلری
دنیا مالنی جمع وکنز ایلمکدر وهر زمانده اهل نفاقه تلف وسرفه طعن وطنز ایلمکدر وهر نغمه‌لری ان
الله لا یحب المسرفین ولا تبسطها کل البسط فتقعد ملوما محسورا آیتلرینی پیشوا ایدرلر نظم
ای لبا امساکی کز انفاق به * مال حق را جز با مرحق مده نثر اشارتلرینی معتقد اقیلورلر حب دنیا
کوکللرینی مغلوب وفکر سوداء عقللرینی مسلوب ایلمشدر والذین یکنزون الذهب والفضة
ولا ینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم و
جنوبهم وظهورهم هذا ما کنزتم لانفسکم فذوقوا ما کنتم تکنزون آیتنک تهدیدندن خشیت ایتمزلرمن
ترت صفراء وبیضاء کوی بها صدیثنک تشدیدندن دهشت ایلمزلر راه تخنده حال خستندن یوز
طعن ولوم بزلنکجن اورسن استر کابل وخر مهمل کبی هر بریا جمولدر وقتا نفاق وایثارده الکیدن
بالمرینه بیک یلتق یولدر نظم احوال گنج قارون کایام داد برباد * با غنچه بازکوبید تا زر نهان
ندارد دیگر گنج قارون که فرو میرود از قهر هنوز * خوانده باشی که هم از غیرت درویشانست *
وبو طایفه خبیثه دن بعضیسی که یوز درد ومحنت ایله وبیک پشیمانی وحسرت ایله اوقاف وخیرات
ورباط وخانقاه که یاپرلر دنیایه مزبور عبتلرندن ومالترینه ارتباط محبتلرندن در علاقه‌سی ایزلدن
منقطع اولمسن دیرلر مفارقتی فکرندن نه ایدجکلرن بیلمیوب هر زمانده غصه‌لر ییرلر نظم چه
دوزخی چه بهشتی چه آدمی چه پری * بمذهب همه کفر طریقت امساک نثر حضوری مال
دنیا ایله وسروری فکر سودا ایله ملاحظه ایدرلر نظم اکه معنی داری ارز زینت کوهر کم باش *

اخره كبريت احمر به زطلين اصوات نثر والحاصل مال ومنالى دره وتحصله تحصيل ايدرلر وغم وحسره
ايله قوبوب كيدرلر الحق اول باطللرن حقنده بو خطاب مستطاب بيان حسب حاله كافيدر لو انتم
تملكون خزاين رحمة ربى اذا لامسكتم خشية الانفاق نظم دل در جهان مبند كه يارست بى
وفا ✤ جاميست بى شراب وشراييست بى صفا ✤ نوشش مجش كه زهر افاعيست در عقب
خمرش مخور كه ريح عقاريت در قفا ✤ نقش كرم مجوى كه الدار قد خلت ✤ نام هنر مپرس كه ولى تبع
قد عفا نثر اول ملوث نها دو ناپاك اعتقادلرن تخيباته پاكيزه برلره بو بيت دلپذيرى خوش
ديمشدر نظم كرم بباغ ارم كرم بود وكرم بخورد ✤ بكوش هر كه بكفتم كرم بكفت كرم نثر ساير
عوام الناسى وكناس چون لنناسى خود ياد ايمك اولمز كه خبايث ذاته ونجاست صفاته هر برى
مشهور جهان ومنفور انس وجان اولمشدر تلوثلرى بر مرتبه در كه سيل انهار ومياه بحار ايله
پاك اولمق ميسر وطهارة اولمق متصور دكلدر رواج منتنه بشيه ونميمه سندن جوف چرخ برين
مملو وزهراب جانستان غدر لمه سندن كاسه صحن زمين طوپطلو دراز قم كبى عطا هر لرى لطف وفى
لينت وباطنلرى لسع وخبث وطبنت اوزره هربريك وفاقى نفاق ورفاقى شقاق ووثاقى
بى وثوق وحقوقى پر عقوقدر [illegible] بعت الدار بعد عافية ✤ فاسئلوا احوالها عن الاطلال نثر ونظاير
شرارة الشرور وطايع فجوره وغايب شقى الشقوة القصة بو جمله دن حكره شول رسوم سلطنت كه
شيطنتدر واول قوانين اماره كه بى عمارتدر جميع قبايل وحوش وطيور وطوايف مار ومور وفرق
ودود وآم وزمر هوام وسوام مابينده بر وجه مله نظام وانتظام اوزره جاريدر كه ذرياة آدم
ايچنده اوسله رعايت رعيت وحمايت وحميت ميسر دكلدر واولاد انسان اره سنده اول

بوزون شفقت

بوزون شفقت ومرحمت وعنايت وتمت صورة بغلمق متصور دكلدر اكر انصافله نظر اولنه
زنبورلك حالى مثال ايچون وبو خصوصده استدلال ايچون كافيدر كه اوضعيف التركيب اسلوب
شاهى وايين پادشاهيده نه زيبا ترتيب ونه رسمه مواسا وتوجيب اوزره عاملدر معدلت
كستر لكده ورعيت پرورلكده تحت حكومتنده اولنلره الطاف واعطافى نتيجه شامل وكاملدر الحق
املك عدل ووادى ورعايا سنك اتباع وانقيادى زايد الوصفدر اكر سقالرى واكرجلالبلرى
وكرسهنكلرى وكر بوابلريدر روز وشب جمله سى عملده بيجدل وخدمتنده بى بدل غايته نافى
الباب بنى آدمن اول اموره تمام شعورى واول احواله كامل وقوفى اولميه بو سببدندر كه حضرة
سليمان نبى على نبينا وعليه السلام وادى نملدن مرور وجنود مجندة سيله عبور ايدركن سالار
موراولان سپاه ورعيتنه فرط شفقتدن حمايت ايچون ابتدبكرا ادخلوا مساكنكم لا يحطمنكم سليمان
وجنوده وهم لا يشعرون خلقت آدمدن بلكه ابتداء عالمدن الى يومنا هذا حيواناته ايچنده سريره
شهريارى برقرار وسيرة سپهسالارى استوار ودرنه آيينلرنده فتنه وخلل ونه قانونلرنده
خدعه وحيل نه شريعتلرنده بدعت ونه شيعتلرنده شنيعت وار ور نظم من نبى وانم چنين احوالرا
عنوان حجت ✤ بى نبوة مى توانم كفتش فى ساحرى نثر بو قدر وار وركه سلاطين انسان
اكبى انا ملوك الارض شرقا وغربا ✤ واخذ كل سفينة غصبا وبوب ظلم وعدوانله وحيف و
طغيان ايله افتخار ايتمزلر واوكه منجم وطبيب درحيواناة ايچنده غايتده غريب ونهايتده عجيبدر
زيرا منجمدن حكم معقول ومشروع وقول مقبول ومطبوع ساعاة ليل ونهاره واوقاة روزكاره
وقوفدر وسايرا احكامنك اكثرى خود فشار وباقى اقوالنك اغلبى بى اعتبار دور بو خصوصده خود
۲۰۷

شلث یوقدر که خروسدن علم و بو بابده انی مستلم کیمسه اولمز نه اصطرلاب و نه ذات الکرسی نه ربع دایره

و نه الت ترسی نه روز روشن نه شب تار لیل و نهار علم الاوقات والساعات و مؤذن الطاعات

والجماعات در بو اجلدن سید الانام علیه السلام بیورمشدر ثلثة اصوات یحبها الله تعالی صوت الدیک

وصوت الذی یقرأ القرآن وصوت المستغفرین بالاسحار لمؤلفه با کلدی چون خروس وقتی ایله ❁ قیلدی

حق افرینی باقوتی نثر و اول طبابت که معرفت داروی صحت و مباشرهٔ دوای علتدر

اولدخی قانون شفا و اتفاق اطبا و الباموجنجه حیواناة حقنده مسلمدر زیرا راس کل دوا احتمادر

یعنی تقلیل اکل و شرب طعام و مادر نیتکم شیخ نظامی علیه الرحمه بیورر قطعه زکم خوردن کسی را تب نکیرد ❁

زپر خوردن بروزی صد بمیرد نثر و حکما دیمشدر که الجوع راس العلاج والتخمة مادة الخروج اکثر امراض

واغلب اعراض و غلبهٔ اخلاط طعامن اختلاطا فراطندن و عدم احتما و احتیاطندن اولرکه طوایف

بنی ادم انکله مبتلا در و اول سببدن هر زمانده تنلری هدف سهام امراض و بلا در قطعه سالها هرچه

خواستی کردی ❁ عمرها هرچه خواستی خوردی ❁ چیست آخر ازان ذخیرهٔ تو ❁ جز دل تار و نفس تیرهٔ

تو ❁ دوسی روزی لبی به ندان کیر ❁ راه مردان وار جمندان کیر ❁ بهر نای کلو و طبل شکم ❁ چند باشی

بچنك غصه و رم ❁ نای خالی بهت و طبل تهی ❁ چند در نای و طبل نقمه نهی ❁ تا تو این نای را نسازی

شلث ❁ نشوی در جهان بلند آهنك ❁ شو علم در وفا و فقر و قدم ❁ نه بیك قدم به طبل و شکم نثر قابل

حیواناة بو معنایی مشاهده ایدوب و هر زمانده اکل و شرب خصوصنده مجاهده ایدوب طعامدن

ستدرمقه قانعلردر و انواع لقمه یه غیر طامعلردر فلابد زحمت اسقام جسمانیدن و محنت آلام طبع

هیولانیدن اکثرا و قاتده بری اولوب طبیب و علاجه آز محتاج اولورلر حکیم عراق ایتدی یا انکده خلف

ایلدکدوحق

ایلدکدوحق صبرکه مخالف سویلدن اکرچه حیواناة قناعت و احتما ایله موصوف و صبر علی الطعام و

الماء ایله معروف اولسه ایری حق جل و علا طایفهٔ انساندن کثرة اکل و شربه کرفتار اولنلره و زیاده

آدمدن شره و حرص ایله خوار و زار اولنلر حقنده یا کلون کما تاکل الانعام بویورب انساندن اول

طایفهٔ حیوانه نسبت ایتمزدی و کثرة اکل و شربن سزه یکیز تر دی کشف ایتدی کرچه ده اولکه منعدیدر

حیوانه مخصوصدر کر اول قبیلهٔ انعامدرنه که عامهٔ انعامن دخی ابتلاسی و عدم احتماسی سزک تکالیف

شاقه کز بلیتندر و تحمیلاة مالاطاقه کز شدتندر که هر زمانده زجر و قهر کزدن ناتوانلردر و هر کاه

ضرب و طعنکزدن خسته جانلر در لر فلا بد بار کرانکر که طاقت و حمل یکرانکر کزه استطاعت

ایچون و فرش غلغلهٔ استنظار و کثرة اکل ایله استظهار ایلیوب تحصیل قدرة و تکمیل قوة ایدرلر

قطعه وقت ضرورة چو نماند کریز ❁ دست بکیرد سر شمشیر تیز حکیم ایتدی حاشا طایفهٔ حیوانلدن

اولکه اهل پرهنر در غایتده نادر و عزیز در اکثر نیلث طعام ایچون صبری و ایدام ایچون جبری عذالرینه

القری ایرمکندندر و فرصت و قدرة ال ویرمکندندر جوع الکلبه دوشنلر و حرص شره و کرکه

و آیوبه نه و یرسن بولدقلری وقت شول قدر آیرلر که نه کریزه مجال و نه ستیزه احتماللری قالور قطعه

هر غذایی که ترا حرص آورد ❁ بانك کرکی دان که او مردم خورد نثر کشف ایتدی کلا حیواناة ایچنده اهل

احتما کثیر من ان یحصی و در و که عدد الحصباء والحصا در نعم متوافره یه و اطعمهٔ متکاثره یه مالك اولوب

لقمه ایله قناعت و صبر و مجاوعت ایلیکره نهایت یوقدر و کر بو طوایف بی شمارن ایچندن

قطعه صوفیان طبله خوار و لقمه جو ❁ سکدلان و نمچو کر به روی شو نثر کبی برنج کرفتار بطن و معده و آسیر

لقمه و طعمه بولنه محسوب دکلدر اولدخی طایفهٔ بنی آدمدن صوفیلر صفتی و مجزو بلر سیر تیدر زنکم مشو

پوررنظم وير بابد صوفى نرروزكار ❊ زان سبب صوفى بود بسيار خوار نثر و قناكيم مقال جدال

و قيل و قال وجواب و سؤال بو مقامه يردي سلطان فلك خلوة خانه سنه و شبستان عزيمت

و سرابستانه رحلت صورتن كوستردى نظم اهوى شب چو زلف نافه كشاي ❊ صدق فى شد

سپهر غاليه ساى نثر ينه دست روزكار مشاطه كردار زلف معنبر شب تارى سايه وار

تار و عالم يوزنه تار مار ايتمك ايچون شانه مشكين اوزمنى سودا ايدنجى نظم زبوى خوش كه عنبر دار

چالاك ❊ عبير آميز كشته نافه خاك نثر و ينه جيش حبش قيركون و فلك نمون كشتى لرايله روى دريا

نهارى بحر قطراة وونه ركيچون انوار افتاب رسنلرينه ليل ظلمت تعابدن سيه ملكين بغلمق خيالن ايلدى پس

هواى صحاب جدال و اضطراب ارباب قيل و قال سكون بولوب خلكياى سلطانيه باش اوروب

خانه لو خانه سنه عزيمت قيلدى خواطر عاشق بيدل و افكار مست لا يعقل كبي اول محافل انجم شمايل

طاغلدى لمؤلفه انكچون هر كيچه قان اغلر انجم ❊ كه بر دمده بو جمعيت اولورگم نثر قناد ل نور وشاعل

سرور ملك ملكده رخشان و سراى فلكده نور افشان اولوب عالم بريوزندن دخى ظهور ايتدى صحن كردون

اب كونده كواكب ثواقب رهنمون كويا حوض ماده پاره پاره چينى آينه لر ويا خود ريزه ريزه بلور

ابكينه لروي نظم چنال نوركواكب ميان ظلمت شب ❊ چنانكه بر جواصل ميان پرغراب ❊ بناه

نعش پراكنده بر كران سپهر ❊ چو بيضهاى شترمرغ درميان سراب نثر شكل ابروى هلالن خيالنى چهره

بيتال فلك اينه تمثالده سيران ايدن شو يله ظن ايدر كه پهلوان اسمان خسرو دورانه بر التون كان

ويا نهال كلدن بر نازك چوكان صونر نظم تو كفتى جنبش دوران تا خاتن كرد ❊ بانذش نعل زرين

در بيابان لمؤلفه كر سيارهلر مه پاره لردر ❊ فلكلر عاشق غمخواره لردر ❊ يه خود بو فلك سر نكون شد

صوبوزنده

آه آ

صوبوزنده بوزر اواره لرور مجلس ششم در مناظره حكيم هندوستان با طاوس صاحب جولان

سنه جولان اوردى چون طاوس مهر ❊ دوندى صحن عرصه ميدان سپهر ❊ كلكنى يلدى روى كاينات

كولدى عالم اولدى خرم شش جهاة ❊ يعنى اثار سحرا ولوب عيان ❊ قيلدى شب لعبتلرى اوين نهان

اچدى طاوس فلك چون پر وبال ❊ ويردى انجم دانه سن ارزن مثال ❊ صانه سن سنجاغ شاه بحر وبر

اچلوب دوندى جهانى سر بسر پس شهريار عاليمقام كنش كبي خوابكاهندن قيام ايدوب امر ايلدى كه

خيام سدره خرامى بر روضه دلارا ده قوردلر كه دار السلام اكا تسلام ايدر روى اشجار پر ازهار نه و كلزار

با انوار نه نظر ايدنلر ظن ايدرلردى كه طاوس جنان برج اسماندن صحن بوستانه اينوب جولان ايلر

نظم درختان چون بتان قد بر كشيده ❊ زيكديكر بخوبى سر كشيده ❊ رياحين بر كنار جوى رسته

باب ژاله دست و روى شسته نثر الحق زمره طيور نوا سازى و دمدمه بلند اوازى عقول و خيالا

وجنان جهانى سكران ايدردى نظم طوطى زكلها كه شكر خنده ديد ❊ بر سر سبزيش پراكنده ديد ❊ آهوى چين

روباه وران مرغزار ❊ نافه بكل داده و نيفه بكار ❊ روزن باغ از علم سرخ و زرد ❊ بنجره ها ساخته

پر لاجورد ❊ فاخته فرياد كنان صبحگاه ❊ قيرنون كرده فلك اباه نثر عرصه مينا فامنده بنفشه مشكين رخسار

نسرينه و عذار ياسمينه عاين عبهردن حذر ودم بادسحردن وهم حذر ايدوب حب النيل ايله نقطه لر

قومشدى جغون لاله ده و عيون شقايق پر ژاله ده غلبه دمدن رمد و ابجاد ظهوبتدن برو مشاهده

ايدوب زمرد بن ميل ايله سرمه لر چكشدى كويا كه كلنار اتش شعارى قان دوتشدى كه فصاد

صبا نيشتر خار ايله عرق اكلدن قصد فصد ايدردى و يا خود لعل و ياقوت و مرجان بوتمشدى كه جلاد هوا

خنجر الماس و مار ايله شكاف ايتكه قصد ايلردي نظم فغان ز ورد دل سازو ناله سحر ش ❊ كه هست درد دل

ساری علت ساری ✿ اکر زباد نه بوبی شنید چون یعقوب ✿ چرا بقهقهه خندد کبک کهساری ✿
نوای بلبل عاشق شنو نه ناله چنک ✿ که از محبت گل شد بر و هوا آماری ✿ مرع مجلس گل چنکرا مجال
کر کل ✿ عروس پرده نشین ایچنکت و نازاری ✿ ولت غنچه یکبار سوسنت زبان ✿ بیت ده
زبان آوری به دلداری نثر القصه اغاجلر سایه سنده خیمه لر و سراپرده لر قورلدی ترتیب دیوان
سلطانی و برایین رسوم صاحب قرانی هر نه ایسه کورلدی بنه شهریار فلکی الشمایل و جهاندار ملکی
الفضایل هزار کرو فر و صولت و عز و قدر و دولت برله معدلت سریرینه چوب کون کبی کرد و نه
شرف ویردی و علما و سادات و اصحاب فضل و سعادات دیوان خاقانی جمع اولوب کفتکوی
عام و های و هوی دو و دامن غلغلی زمیندن سمانه ایردی هماندم قانون قدیم و اشارات شهریار کریم
موجبنجه کبر و سر همکان خوش اهنک و منادیان اهل فرسنک بر برندا ایتدیلر که انس و جان و قبایل حیوان
هر کیمین که خصومت و دعواسی وار ایسه سویلسین و حکومت و شکواسی اولنلر عرض ایلسون دیگریم
طاوس صاحب ناموس مانند جاسوس بو آواز دحام نفوس ایچنده اوزن نهان ایتمشدی بلکه مرد پهلو
صاحب کابوس کبی تخت کیکاوسه همسر بر درخت سایه دارن التنده زار و مایوس یاتمشدی
هماندم مثال خروس کوس جان پر افسوس ایله باشن قالدرب فانوس خیال کبی کندوسن کوستردی و تسبیح
و قدوس رب الارواح و القاموس دیوب ققنوس وار نغمه لر و ناقوس کردار زمزمه لر دوغ
مانوس صفت و دمه لر قیلدی خرامان خرامان خوش یال و بال ایله و زینت پر و بال ایله و فرخنده جال
و هزاران رنک و اشکال ایله فلک اشکال ایله و صورت آینه تمثال ایله دیوان خاقانیده جولان ایلدی نظم
چون عروسان جلوه کردن ساز کرد ✿ هر زا و جلوه آغاز کرد نثر پادشاه ایتدی بو حریف خود نمای

وظریف بکر

دیارده

وظریف بکر ارای که نقوش و پای زیبای رشک نگارستان چین و غیرت حور خلد برین در پنجه خرّم گلشن در
و بو آرایه نه مصلحت کلمشدر لمؤلفه نه خوش وضع و نه زیبا جنبشی وار ✿ بو باد ایللر ده بنجه بیلمش وار ✿
آصف مصنف زمین خدمتی بوسه و یرب و پای تخت معدلته باش اوروب ایتدی بو مرغ
هما پرو همایون فر و ملک منظر و فلک محضر شهریار کوه قاف حضرت سیمرغ کردون مطافدن رسالت
و اقتباس انوار مهر عدالته کلمشدر که قبایل طیور رکم ازاردن الندره و کالت نامه سی و طوایف بی ادعم
عجب هنگامه سی وار طاوس ایشتدی که کندنک احوالنی تعریف و عملانی توصیف ایدر هماندم
دعا و ثنا ایچوب و ثناکو هرلرن صاچوب بلند آواز ایله سر آغاز ایتدی لمؤلفه مثنوی اکا که شهر
سبز ایله هر شجر ✿ طاوس چرخ کبی بو کون اولدی جلوه کر ✿ روی زمینی زینت ایدوب دور لو رنک ایله ✿
طاوسه دوندی نقش و نگار ایله باغلر ✿ کلزار شاخلردم طاوسه بکزه دی ✿ کیم رقص اوروب چمنده
و یر صحن باغه فر ✿ جولان اوروب دیار کلستانی دور ایدر ✿ طاوس ایه کا اولدی بودم سبزه بال
و پر ✿ طاوس واردون کون اوروب جلوه ده ولی ✿ دوران ایچنده شاه اوله دونده کجه ماه و خور ✿
نثر بو بنده احقر و کمینه کمتر بو ملک شکسته بال و خسته حال متزاب و خاکی مقر و متوحش و نوشی مقر
ایمش هر خان پر ملال و طایران بیمجال طرفندن شکایته و دردمانی ایله الرن حکایت ایتمکه کلدم و یر لرکه
ذریات آدم بین اهل العالم که عنوان حاللری ظلوم و جهول و کار و بار لری غفلت و ذهول در هر زمانده
بو بیچاره لری دورده و غم ایله آواره لری کنده و کار ده و آرو دیار ده فارغ البال و آسوده حال ایکن
کاه کمینده پنهان اولوب تیر و کمانلر ایله عزم میدان ایدوب قصد جان و غارت خانمان ایلرلر و حیله خود
کا ملقده غرورلری و خون اشاملقده سرورلری وار در که ملکه کلک و سیمرغ سنک و یزلر کاه کو یارده

وصحرا آلوده شربت سهام وضربت صمصام ایله هوان شکاریافن جگرلرن خون ایدرلرو کاه وادیده
وو ربالرده شیر ونهنک اژدها مصافی خوار وزبون ایلر **للمؤلفه** بر ایلینک کوکه چقدی ایمنی ❁ بوغمدن
بیرو کوک ایلو جنبی **نثر** حیله وافسون ایله سیاحان هوایی رام وبیخ وافیون ایله سیاحان دریائی دام
ابدرلرا کر قفوخاکه ولوج وکر اوج هوایه خروج ایده وزخلاصه مجال ونجاته احتمال یو قدر برنچه فرد ردو
مختلة وستآو یزاطفال وبرنچه مزدوم وحیره ایله پابال ازال اولمشدر کیمز اسیر محبس قفس و
کیمزی ملعبه هوا وهوس اتمشلردر **نظم** آسمان مهری ندارد ور نه کی دردورا و ❁ خارکش بودی
کل نازک مزاج ونازنین ❁ کر جهان پاکیزه کوهر بودی وجوهر شناس ❁ خود نکردی ریسمان در
کردن در تمین **نثر** الحق طایفهٔ انسانن کبر وغروری وفساد وشروری بر مرتبه یه وارمشدر که
ببرو پلنکی روز میدان جدالرو همای چرخ آهنکی وقت پرآن ذبابه صیر ازخون روان ازدن لعل
بدخشان ویاقوت رخشان کبی دملر وصغار سورلر وزنان قابیل کبی قاشق قاشق قانمزه وقطره
قطره اشک خون افشانمزه اشلر یرلر قانمزیا لمرنده عسلدن احلی واشهی وبلبدن اعلی وامصی در **نظم** این
کروه کان مزاج چه مذهب کرفته اند ❁ کش خون ما حلال ترازشیر مادراست **نثر** مکر که کاسه کاسه
قانمزی لعل مذابه ودانه دانه اشک روانمزی در خوشابه صیرلر **نظم** کرنجون غلطم چه باک اورا که طفل
خورده سال ❁ رقص داند اضطراب مرغ بسمل کرده را **نثر** معلوم ایدنسن که بو قدر تعدی ایتکه متصدی اولدیلر
وبو دکلو تحدی قیلمغه نه ایله متأذیلردر اکر فضیلت وکر افضلیت دعواسن ایدرلرسه کرکدر که دیوان
سلطانیده ومجلس خاقانیده علما وسادات واصحاب سیادات وسعادات محضرنده عقلی ونقلی براهینله
اثبات ایده لر تاکیم بزدخی جان ودل ایله مطیع ومنقاد واعتراض وشبهه دن آزاد اولاوز ورتبهٔ و

مزتیلرینه اعتقاد

مزتیلرینه اعتقاد واعتقاد وقطع نزاع وعناد ایده وز والحاصل طاوس صاحب جولان حکایت پرشکایتن
مولویلر کبی دونه دونه سویلدی وقصهٔ پرغصه‌سن نای دلکش کبی ایکلیو ایکلیو تقریر ایلدی اتفاقا حکیم هندوستان
اول صحن بوستانده بر درخت سایه دارن التنده ایدی وتورب بو مجلسه نظاره قیلوردی وطاوس
شهرستاننده چوق زمان ساکن اولمغن زبانلرن بیلوردی همان ایلرو کلوب تقریر وبیانه پیک سوزن
سازایله پرواز واول اعتراض جوابنه آغاز ایلیوب ابتدی **للمؤلفه** حمد اول خدایه کیم شب ظلمت
نهاددن ❁ صبح منوری کتورب قیلدی پرضیا ❁ کوسترکه نقوش جهانی کونن یوزن ❁ دور
ایجره قیلدی اینه کبی جهان نما ❁ نور محمد ایله چوب کفر ظلماتن ❁ آیین دینی قیلدی وجود ایله روشنا ❁ شاه
جهان که تخت عدالتده روز وشب ❁ انصاف ولطف مسندنه کایلر اتکا ❁ یا رتن طراز خلعت
قدرینه حل ایله ❁ وسعت زمانه دام لک العزة والعلا **نثر** معلوم ایدنسنکه بو مرغ تلخ کوی وترش رویا
وبدسرشت وتندخوی نه دیمک ایسترباک شکسته وحال خسته برله انسان فلک پرواز ایله هم آشیانه
وبشر ملک اعجاز ایله همخانه اولمق هواسن می ایلر وبو زاغ بینه خود فروش وخرقه پوش بیرنلت
ورنلت وبو بیله واف نه کفت وکو ایله پرنوا اولوب طایران سدره نشین ایله همپرواز و
وساکنان بهشت برین ایله انباز وهم آواز اولمق می دیلر اخر صوره صورته حالنه وقتا ولنسه
قباحت پای زشتی روش وو انشده خیره وسرکشه برهان بیتر ونقش بنمایه نه تأمل قیلنسه وقاحت
شکل بدسرشتی جنبش بینیده بیخبرلکنه نشان بیتر اکر حکیم فضل وشرف انسانی وذریاتهٔ آدمن لطف وکرم
احسانی احاطهٔ فهمدن فزون ودایرهٔ اوهامدن بیرون ندر اما ینه زمانه طلعتلری افتاب کبی
رخشان وچهره لری ماهتاب کبی نور افشاندر **نظم** زوصف تا تمام ماجمال یار مستغنیست ❁

بابب و رنک وخال وخط چه حاجت روی زیبارا **نثر** نه تقریر وبیانه ونه تحریر وبرهانه محتاجدر **مصرع**
ظهور نه رغایت خفاسی **نثر** طاوس ایتدی عجب جال وطرفه خیالدرکه عجز ده عجوزه کبی بو علکی جبینه
چین چوردکز وکوونلکزدن کودکلرکبی بودرختی چکنده چکنده قوردکز کال عرفانکز ودلیل برهانکز دعوا
حضوره وبداهتدر فارس میدان وشهسواردوران کجنورکن دوه زکاتی کبی برکلام بی ثباتی بهرزه نده
باشندن طوتب بره اشلت اباغ ابلکلک استرسنز حقا بو مراحل ومنازلن قطعنده کرفتار آب و
کل اولوب خردن فرومانده ترسنز بلی الغریق یتشبث بکل حشیش الحق طریق اسنکباریکز وتزیین
افتخاری خوش اوکرنمش سنز بلمزسنز که ان الله لا یحب کل مختال فخور نه حرمت مجلس خسروی نه
اداب مناظره مولویدر **لمؤلفه** اوتوالنفس ایها الاصحاب ❁ طرق الحق کلها اداب ❁ با
دولت ابداوبت ❁ پایه رفعت خرد اوبت **نثر** اکراثبات مدعا کزه برهانکز وتقریر دعوا کزه
ونکش جانکزوارایسه فبها والا فلا ارباب مناظراة واصحاب محاضراة یانکزده کونکبی روشن
وعلی وجه الیقین مبرهن سندرکه محل نزاعده دعوای بداهت غیر مسموعدر وموقع خلافده عرض بنا
نامطبوعدر ومرواوورکه مور ضعیفه وزنبور نحیفه مردانه نظرایده کنذلک عیوبنه ناظراولوب خلایقن عیوبندن
کنزایره **نظم** فیلسوفی کوکه تا ازعلن معنی بنکرد ❁ تا چه مجوبها درین دیرینه دیر اغبراست **نثر** خصوصا
کاه اولورکه برپشه ضعیف قهرمان جهان اولور وکاه دوشرکه برمورچه نحیف همدم سلیمان اولور
نظم پاره موم بشب نایب خورشید بود ❁ ریزه خاک سیه زیور اجهان کردد ❁ تیرباران کراز
قوس وقزح یافت کشاد ❁ وردل جبه کلبان همه یکان کردد **نثر** حکیم اولدرکه وکم فی الرقوا یا من النبا یا
معنا سنده دایم تعمق ایدوب خبط وخطادن حذر ایلیه هرکلیمده برکلیم وهرزنده ده برزنده فکرن

ایره کم

ایره که دیشلردرکه من جد فی دریس کا سد فی عرس **نظم** هربیشه کان مبرکه خالیست ❁ شاید
که پلنک خفته باشد **نثر** حکیم ایتدی بنی ادم اوزنا سنده مجرد شمول عاداة ساداة وساداة عادات
رجحان انسانه برهان تمیزمی که قانون فهم وادراک وآیین لطف وپاک برله معاملاة شریفه ومجاملة
مستغنیه منظوبدر انواع رموز اشاراتی واصناف وبشاراة اعتباراتی محتویدر **نظم** این شرح
بینهایت کازحسن یار کفتند ❁ حرفیست کز هزاران اندر عبارة آمد **نثر** طاوس ایتدی عذرک کناهکدن
ودلیلک اشتباهکدن زیاده درحاشا که علم وحکمتدن ودلیل وحجتدن دم اورنلر تر هاة وخرافاة و
شطحاة وزخرفاة قبیلندن مالایعنی کلمات واقعال عبثیاتة احتجاج ایده حکیم اولنه بوندن زیاده عیب
فضیح ونقصان قبیح اولمز کرمقام حکمتده راسخ القدم وذروه معرفتده کالعلم ایکن رسوم وعاداة واضافا
اعتبار ایله دعوای تفضل ایلیه واحکام سیرتی واحوال سریرتی قویوب اطوار صورة واوضاع بی فروز
سویلیه اکر رسوم وعاداتن میزان تحقیقده ذره مقدار بخه وثمان تصدیقده قطره معیار بخه وزن وقدری
اولسیدی خواجه کاینات وبیاجه تکونات علیه التسلیمات والتحیات بعثت لرفع الرسوم والعادات بیور   مزوّی یم
بوسبیدکه اجله مشایخ اسلام واعزه صوفیه ذوی الاکرام العبادة ترک العادة دیشدر وصاحب تنبیه
علیه الرحمه یازرکه **نظم** طاعت رسمی بضاعت مزجاتست ❁ ترک عادة دلیل سعادة ونجاتست **نثر**
مع هذا اول آیین وفا وقانون صفاکه وحش وطیور وانواع مار وموراورتاسنده دریج بریرده
بستر و کلدر هر تحرن که جاعت طیور بالحضور والحبور الم الی الطیر مسخراة فی جو السما منوالنجه زمزمه   ۷ برو
کنان هواده صف باغلیه لروطایفه انعام وقبیله هوام وسوام سرور وشاد کام کوه وصحراده
جمعیت ایلیه لر سرور وبهجتدن وحور وفرحتدن نه قدر بهره حاصل ایدرلر نه اندره ریا ونفاقدن

اثرونه شقاوشقاقدن خبر القصه کل حزب بما لدیهم فرحون حکیم ابتدی کونه نظر بنی ادمن جوده حسن معرفت

آمیزنه و وقت نظر باتمزنه ذو برن کرد ورینلکده نظری ونه سیر وسلوکده شیری وار در حسن ورو شنلری

بو مرتبه ده در کریچ کیمسنه انلرن دایره سنه دوراید عز وسلوک ایتدکلری مسالک پر مهالکده کیده مزطاو سی

ابتدی بنه خطا ایلدک ویجکر ورویت سویلدک وتصف السنتهم الکذب ان لهم الحسنی طریقنه

ذهاب ایتدک قرین لهم الشیطان اعمالهم سبیلنه کیتدک زیرا عالمده حیوانات کبی ناقد بصیر اولمز قدره قدر

ووقت نظرده انلرده نظیر اولمز مثلا بین البهایم شتر بایم طول قامت ودرازی کردن وضخامت سرو

جسامت بدن برله شب تیره ولده راه ناهموار اب وکلده بخبط وخطا وخلل نه رسمه سیر وسلوکی

بی بدل ایلرکه کوهر شب چراغ دیده سی ستاره درخشنده کبی کیجه لر روشن نکاه ومرشد راه رهیها لمؤلفه زو فقت

نظر انورش ستاره خجل ❊ زسرعت روش خوش ترش سپهر ملول نثر وجوهر طینت فرسده نه خاصیتلر

تو ملشدر که بنی آدمدن هیچ برکسده اول حالت حسرو اول رسمه فضیلت متصور دکلدر برکره

کذر ایتدکی راهی مرور روزکار وعبور لیل ونهار دن صکره دفعه ثانیده بی ریب واشتباه دقایق امنی

وحقایق معالمنی یقینا معلوم ایدنوب وقت رحیل بی دلیل سبیل اناملقلم سوار کاتب اصیل کبی خط مسطوردن

طشره قدم باصمز لمؤلفه چون بتندی میرود در زیر نعل پای او ❊ کوه باغ وباغ راه وراه صحرا میشود ❊

وکاه اولور که مزید فهمندن بر منزل مخوفده تعرض عدو وتمندن صاحب مست خواب ایکن دست

یای برله وق تراب وقرع باب ایدوب بیدار ایدر و هزار کوسفند درد مند بر شب سیاه و بر شب

تار پر اشتباهده اچنده طوغسه لرنیه بچکاو چ بری برسندن اشتباه ایلمز وبودخی غایتده اغرب و

عجبدن عجبدر که بربره توزادوبی قرنه ودیل مزراهبر شیرها درندن غیریسن قبول اتمز لمؤلفه بتیز فهمی اربابن

ملحاسه

وي مج

نی رسد هرگز ❊ اگرکنند خرد با پکدکر یاری نثر کذلک قبایل طیوردن وخی اکثری جو هوادن وجوف سماوتن

بر یوزنده کی دانه لقمه تلکه زیر زمینده کی حشره کوروب نزول ایلر حده مظفرلرنده ووقت بصرلرندن

ووو بینلک باینده اولان هنرلرندن کیمین شکت وریبی واردر حکیم ابتدی لمؤلفه نه حاجت سویلمک

روشن وروغی ❊ چراغ کذبن اولمز خود فروغی نثر اگر انلر دانسته زیر زمیندر و بیننده خبایای کاین اکر

براوج خالت ایچنده کی دام پنهانی کوروب طوتلزلردی وبویله دانا و زیرک کیجکن برجزوی بندایلمه

اوتلزلردی لمؤلفه ما مزان اهل نجومی راگه کوید راز چرخ ❊ مینداند بازنش درخانه مردی دربرات ❊

طاوس ابتدی مکرسن اسرار قضادن غافل واحکام قدره جاهلسن بیلمزمیسن که اذا جاء القضاء عمی البصر

حکم مقرر وحدیث معتبر در هر قنکه حضرة افریده کار روا اول حکیم قهار برمهمی عالمده اجرا ایتمک دلسه اهل

بصیرتن دیده سنی رمده دار ایلر نظم بوقت نفاذ قضا وقدر ❊ همه زیرکان کور کردد نثر وکرجناب

فاعل مختار واول جلیل وجبار برامری جهانده اظهار ایلمک ایسته سه قوم خبرتن عقلنی علت خطا ایله

سقیم الافکار ایدر نظم هر انش که دست قضا برفروخت ❊ همه فکر وتدبیر ما را بسوخت ❊

پس اول زمانده اصحاب فکر وعرفانن رأی وتدبیری صورة پذیر اولور ونه ارباب مکر ودستانن

حیله وتزویری تاثیر قبلور نظم چون قضا اید خرد کردد سقیم ❊ هر قیاسی کاوری باشد عقیم نثر همان

سنکله قصه مزمثنوی مولوی معنویده ایراد اولنان حکایه زاغ وهدهد روانده مسطور اولان تفصیله

دیوان سلطانیده تقریری لابد در اصل قصه بودر که حضور موفور السرور سلیمان نبی ده علیه الصلوة

والسلام قبایل وحوش وطیور وطوایف مار ومور برکون جمع اولوب هر بری نوبنجه کال اللطف وادب

ومزید شور وشغب برله کندو هنرلرن ودانلرنده کی کهرلرن عرض قیلقده کمی زبان وکمی سمع اولنشدی

۷ غشاوة وغفلته مج

زرد

دیوان سلیمانی و محاکمه حکم رانی زمزمهٔ مرغان و دمدمهٔ انس و جان ایله طولمشدی نوبت چون هدهده ایردی
سرآغاز دعای ثنوثلمه و نیاز مسکنت و عبودیتله زمین خدمته بوسه ویردی و کندنن هنر هدهدهٔ
نظر ایدن جبرو ویروب ایتدی لمؤلفه بنگرم از اوج با چشم یقین ❁ می ببینم آب در قعر زمین ❁ تا کجا
چه عمقست و چه رنگست ❁ از چه می جوشد ز خاکی یا ز سنگ ❁ ای سلیمان بهر لشکرگاه را ❁ در سفر
سقا شوم من راه را نثر وقتا کیم زاغ حسود سیه روی بدگوی انده حاضر ایدی هدهدک دوربین و پر جست
جوی گفتارینه تکذیب و استاد لاف و دروغله نعیب ایدوب ایتدی مثنوی گفته گر او را
این نظر بودی مدام ❁ چون ندیدی زیر مشتی خاک دام ❁ چون گرفتار آمدی در دام او ❁ چون قفص اندر
شدی ناکام او نثر پس هدهد اجدار حضرت سلیمانه خطاب مستطاب ایدوب و زاغ نابکاره جواب
صواب ویروب ایتدی مثنوی زاغ کو حکم قضا را منکرست ❁ گر هزاران عقل دارد کافرست ❁
من ببینم دام اندر هوا ❁ گر نپوشد چشم عقلم را قضا الآیه ولا یامن مکر الله الا القوم الخاسرون آخر
قصهٔ آدم و حوی فی الجنة المأوی سنک سوالکه تمام رد و بنم جوابمه محکم سند و کلمدر آدم که ملائکه
مسجودی و جمیع طوایفن محسودی ایکن حرمت یا آدم اسکن انت و زوجک الجنة ایله محترم و نعمت
فکلا منها رغدا حیث شئتما ایله مختتم ایکن لا تقربا هذه الشجرة فتکونا من الظالمین نهیندن اغواء شیطان الرجیم
و اغواء نفسانی ایله تکول اولوب فازلهما الشیطان فاخرجهما مما کانا فیه پس حکم اهبطوا ایله اول گلشن
صفادن بو گلخن جفایه و اول مقربلادن بو معتربلایه هبوط ایلدی قطعه من ملک بودم و فردوس برین
جایم بود ❁ آدم آورد درین دیر خراب آبادم نثر حکیم ایتدی عجب قصه بنیاد ایلدک و فراموش ایلمش
برمهمی یاد ایلدک یعنی شرف انسانه برهان و حجت مراجعت و سنت و حور و غلمانه عشرتکه کفایت

ایدر ان الله یدخل الذین آمنوا وعملوا الصالحات جنات تجری من تحتها الانهار که اول دار الخلوده ده انواع نعیم
و روح و راحت و تسنیم ایله مخلد در و باقی حیوانات بو تشریفدن محروم ابدی و بو اکرامدن مغبون تردر
در قطعه فردا شراب کوثر و حوری برای ماست ❁ امروز نیز ساقی مه روی جام می نثر طاوس
ایتدی الکشک سویلدک و حدیث مغالبه رضی الله عنه مخالفت ایلدک که وید رعشرة من الحیوان
تدخل الجنة ناقة صالح و عجل ابراهیم و کبش اسماعیل و بقر موسی و حوت یونس و حمار عزیر و نملة سلیمان و هدهد
بلقیس و کلب اصحاب کهف و ناقة محمد علیهم الصلوة والسلام و اصحاب تفسیر بیان ایتمشدر که
وحوش و طیوردن لقاسی مایهٔ سرور و تماشاسی مادهٔ فرحت و حبور اولنلر جنته دخول ایدرلر و حکم
الهندن وحی المدن که طبیعتی خباثت و کفر و نفاق و نجاست سعادت و شقاوت محرم در دخول جناندن
و تنعم حور و غلماندن محروم در کذلک حال حیوانات و حی کمی نعیم جنانله مسرور و کمی بعد و حرمان ایله
مهجور در فمنهم من آمن و منهم من کفر بلکه حیواناتدن گرفتار نار جحیم علی الخلود و مبتلای عذاب الیم یوقدر وان
منکم الا واردها سرّه خطاب در و جهنمده مخلد اولمق کل ایدیکی فی ارتیاب در لمؤلفه فرد اعصاتر ۷ حیوانانه
که بدوزخ در آورند ❁ ظاهر شود فضیلت حیوان بر آدمی نثر حکیم ایتدی رجحان انسان همان بو یاننه
منحصر دکلدر و بنی آدم حیواناتکبی اخلاق حمیده ایله و اوصاف پسندیده ایله موصوف دکلدر مثلا
جلادت و شجاعت و سخاوت و قناعت و تسلیم و توکل و صبر و تحمل و خلق و خصال و انس و دلال لطف
مروت و بذل فتوت و بونلردن امثالی انواع مکرمت و اصناف موهبت و اقسام جزم همت که بنی
آدمده وار در کیمده وار در مصرع فقیر برن عدایه ریم بو فضایلی نثر طاوس ایتدی ای بجر و بو دیدیکک ۷ عالده
صفات مرضیه و اخلاق سنیه حیواناتده لا یحصی در و لا یعد اگر جلادت و شجاعتدر شیر و پلنگ و نهنگ

كم بضاعت در كه دايم ولاوران جهانی وبهـ وران ميدانی جرائتده انلره نسبت ايدرلر مرد وشير دل
وصفدر پلنك آهنك ودلير بيرآبين وشجاع اژدها جنكدر ويرلر خصوصا مهر عالم وبهتر بنی آدم عليه السلام
كوكل شجاع احمق امتناو صدق نظم هر كه جنك آرو بجون خويش بازی ميكند نثر واوكه بذل وسخاودر
حضرة حق تعالی دن خروس پرخروشه عطا دركه بر دانه بولسه جماعتنی دعوة ايدرو انلره ايثار
ايليوب اظهار فتوة ايلر مع هذا زمانمزده اولان اصحاب كرم وارباب نعم كبی بونلرن فكرنده نه خيال
منت ونه خاطرنده احتمال ضنت وار نظم خوجه را بنود غنودن از خيال باغ راغ ❁ خواب آيم
هر كرا خار وخسك در بستراست ان الانسان لربه لكنود وانه علی ذلك لشهيد وانه لحب الخير
لشديد الحق بو نصوص انسان خصوص حرص وطمعلرينه شاهددر واولكه قناعت وتوكل وصبر وتحملدر
اولدخی اكثر حيواناتن صفت لازمه سی وخصلت دائمه سيدر كه قوة لايموته قانع وانواع نعمه غير علافدر
نته كه ذكری كچشدر انصاف ايدهلم صبر وتحملده اشتر واستره وباركير وخره برابر كيمسه اولمز اكر
افضليت آدمی وشرف انسانی بو خصايل وشمايل وزرهايسه انعامن انسان اوزرينه فضيلتنده وعلو
سوامن بنی آدم اوستنه فوقيتنده شبهه قالمز غالبا بو سببدن ظرفای جهان ديمشدر نظم
آدمی در عالم خاكی نمی آيد بدست ❁ عالمی از نو ببايد ساخت وز نو آدمی نثر بلی هر بار كاه فوری جام
كر غالب مشكين عمامه ايله پر قمر چون شير آزه مهره وفا ايله شتر زاولمسه غارة هوا دن ابين اولمز
وهر جامه خلعت علامه كه علم لطافت وظرافت ايله معلمدر چون طراز صدق وصفا ايله مطرز اولمسه
لايق تشريف قوم كزيده اولمز نظم بر كلرنك سن اندرحق ازرق پوشان ❁ رخصت جنت نداد
رنكا تنها بود نثر وقاكيم قيل وقال جدال ومقال جواب وسؤال بو مقامه ايردی يعنی طاوس شيرين

بيان طوطی

بيان طوطی شكر دهان كبی حكيم هندوستانه اعراضی دادنی ويروی حكيم هند كلامنده ملزم وشرمنده وجوابنده
مضطر وورمانده اولدی تجالسندن وقصور مقالتندن شب كبی چهره سی سياه وبغزو ماه كرفته كبی خاطری
مغبر اولدی افتاب عالمتاب شرم وحياء دن ينه كلی نقاب اورندی وروی زمين واسمان بو حجابدن
چادر ظلمته بورندی پس اول جمعيت خصومت ومجلس حكومت سياه منكسر البال وحيال منتشر الاحوال
كبی سر جمله طاغلدی قبايل انسان مغموم وپريشان وطوايف حيوان شاد وخندان اولوب مقالمو
مقامنه عزيمت قيلدی القصه اول كيجه صباحه دك قبايل بنی آدم بيحضور وطوايف حيوانات پرسرور اولوب
كواكب ثواقب كبی بر لحظه كوزلرن يومدلر لمؤلفه شاد لقدن بو كيجه او يقو يه وارما دی كوزم ❁ كه سحر دن اول
يوزی كل الی قرقلسه كرك ❁ شوقله مردم چشم بزه دی حجره لرن ❁ مكر اول كرد ره نوربصر كلسه كرك نثر
ولحاصل كيمی پر اميد وكيمی پر بيم وكمنك بين الخوف والرجا ولی دو نيم منتظر صباح ومترقب صلح وصلاح
اولوب اول مرده ولكر كيجه و يری حجره ولر لمؤلفه دل ارض اولمسونمی پاره پاره ❁ كه دو نمز چرخ اكی دم بر
قراره مجلس هفتم در مناظره حكيم خطا با سمای همايون لقا اچدی چون پرواز ايچون پر تماشهباز
خور ❁ خشيتندن ترك جولان ايتدی طاوس سما ❁ نوردن بر سيل يا پدی قافه ذو القرنين چرخ ❁
قيلدی وضع اول سيله راينه كيتی نما ❁ يعنی ميل سجه كلكل زرقو يوب ايچد سحر ❁ عالمن عينانه عمای شب
كر قيلشدی عما ❁ چشمه خورشيددن عالم الوب فيض تمام ❁ حاصل ايتدی ير وكوك جنت صفت
نشو ونما ❁ بحره صالدی سيمدن اكلمن مطلوب زر زورقه ❁ پرتوندن كان نورالدی سراسر صحن ها نثر الحق مهر جهانتاب
كبرا وشير دلير كبی براژدر اتش تا شير در كه روز پيروز درخش عالم نوره وانجم كردی شير دريا افتاب عالمی
ثراد مانند غزاله نوزاد يعنی طفل يكساله خرم نهاد كبی پستان مادرتا شيردن دهانی پرشير در نظم شب

کمل شد و چو مردم کهل ؛ آمیخت سواد قیر با شیر ؛ چشم خوش و اختران فروبست ؛ ازغمزه
بخنده با شیر ؛ سرجان سحر قضیب و نبال ؛ در قوس سپهر زاد چون تیر نثر پس شهریار عادل جمعیت
موالی و افاضل و دعوة حماة و قضاة صاحب فضایل ایدوب دیوان سلطانی و مجلس نوشیروانی
بیورب برصحرای ملساده لاتری فیها عوجا ولا امتا نه زمانکبی طولنه نهایت و نه آسمان کبی عرضنه
غایت وار مؤلفه عرصه سی روز قیامتدن اوزون ؛ طول و عرضی صحن محشردن فزون نثر بر درخت
سدره قیام و طوبی خرامن سایه سنده که حلهٔ خضر و جامهٔ مجوهر له زمیندن آسمانه سر چکشدی و برگ و
نوای جان پرور ایله حور جنان و رضوان غلمانه نعمت صفره لرن یایمش ایدی مؤلفه خاکدن چکمش فلک اوجنه
سر ؛ سدره وار ایچمش علک ملکنده پر ؛ شاخسارین آشیان اتمش طیور ؛ بر ایاغ اوستنده عنقا
وش اویور نثر خیمهٔ کیوانی قوردلر و سریر سلیمانی اوردلر سلطان عادل یمن اقبال و شرف اجلال ایله
چکوب مسند عزت و تخت سلطنت قدر و رفعت ویردی پس ارباب جدال و نزاعه یعنی ضباع و سباع
و سر جمله وحوش و طیور و قبایل مار و مور و طوایف هوام و سوام و فرق دام و داده صلا ایتدردی
و جماعت بنی آدمدن توجه تام و اقبال پر اهتمام کوستردب ایتدی که بو بکجه کونلرده که اصحاب قوا یمن نفیری
یعنی طایفه بهایمن زفیری و طیور بچضورن فریاد مار و مور پر نفورن شکایت و احوالی و قباحت افعالی
ذکر اولنمشدر بزم طایفه مز اکثر شهر بر دو کرباوی اکرایلیر دوکر عادی تسلیم و رضا و قبول قضا اوزرینه
اولوب روز و شب تسبیح و طاعتله و عبادة و اطاعتله روزکارلرن کچوررلر مؤلفه زما فعلی نه ایدر
فتنه انکیز ؛ ولیکن ازشما و رصدکی نیت نثر حکیم ایتدی شرف آدمی شول خاصیت برله در که نفسلری
تزکیه و قلبلری تصفیه و روحلری تجلیه و سرلری تخلیه بولوب و دودلری انوار سبحانی ایله منور و اسرار

برزوانی ایله

برزوانی ایله منور اوله الحق بو خاصیت شان او سیدن غیری بر موجوده ویرمدکلدر و بو موهبت
نهصا و انساندن غیری بر مخلوقه مقدر اولمدکلدر حما ایتدی بزم وحی ما بینمزده تهذیب اخلاقله
ارشاد و تبدیل اوصافله تحصیل رشاد و مقرردر شویله اولنمز میکه حیوانات وحشیه براو زمانه
تعلیم و ترتیب و تلقین و تقویت برله نجه اهلیته قابل اولوب اخلاق حمیده و اوصاف پسندیده
تحصیل ایلر و سباع و ضباع عن طبیع اتش نهادنده سبع شداد و کافری بنیاد کبی حکم اولان
سبعیت صفتلری حلم و سکینه یه نجه مبدل اولور و طیور پر نفورن وحشتلری و طوایف بچضورن
دهشتلری نه وجهله الفت و موانسته تبدیل اولور و سایر هوام و سوامه دخی بو معانی متیسر و بو
احوال متصور در بیت چوب حضیر را اگر تربیت کنی ؛ جایی رسد که بوسه که خسروان شود نثر
حکیم ایتدی شلف بوقدر که سزده وحی مصاحبت انسانله و انلردن تربیت و احسانله تبدیل اخلاق
بعنایة الملک الخلاق واردر نتکم ابن یمین دمیشدر قطعه محبت اثری خود بجند گرچه خردمند ؛ با خود
ورنا موس بقصد ننک برآرد ؛ همسایه به جوی درین باغ که آخر ؛ آلوچه بآلو نکرد و رنک برآرد نثر اما
سزرک تبدیل اخلاقکز کا عثی انساندن خوف و خشیتدر و رجا و امنیتدر که و هم حیوانی و طمع نفسانی
منبعث در قطعه کرم که مار چو به کند تن به شکل مار ؛ کو زهر بهر دشمن و کو مهره بهر مار ؛ بزم تبدیل اخلاقمز
خوف عذاب آخرة و هول قطیعت رحمتدن و رجا نعیم جنت و امید لقا حضرتدندر که ادل
خوف و رجا نتیجهٔ نور عقل و ولدر نه مقتضای آب و گل نظم از آن بر سر مقام عزیز میدارند ؛ کراکشتی
که نمبر و همیشه در دل ما است نثر حما ایتدی امام جعفر صادق رضی الله عنه و عن اسلافه بیورمشدر که
العقل آلة اعطینا المعرفة العبودیة لا المعرفة الربوبیة چونکیم نتیجهٔ نور عقل علم عبودیت اولدیغندن که بو خصوص

سزدن بزم اوز رزه فوقیت اوله اثباة ایندک که عبود یتده بزم رسوم سزدن زیاده در وکدورة
عجب وریادن صاف وساده در نظم خاطره کی رقم فیض پذیرست بیهاه ❁ مکر از نقش پراکند
ورق ساده کنی نثر حکیم ایتدی ای غافل حیوان کالی اولدرکه اوصاف انسانیدن بعض صفاتیله محلا اوله
وانسانن کالی بودرکه اخلاق الهی برله محلا اوله مصرع ایاتو کجا و ماکجایم نثر وحدیث قدسیده وارد
که یا بنی ادم خلقت الاشیاء لاجلک وخلقتک لاجلی یعنی ایتدی بو خلعت کرانمایه ومرتبهٔ بلندیا
وجود زمینک بیدر یوقسه وجود عینیک بیدر حکیم ایتدی لا بلکه ملکوة السموات عالم یولدر تاین حکمنجه بوعطیهٔ
سبحانی وهدیهٔ رحمانی بعد از ولادة ثانی محضا عنایت ربانیدر یعنی اولاکه وجود مجازی انوار وجود
حقیقیه مجازی اولوب اول انوارن شعشعه سنده کلیا فنا بولدقدن ومحو مطلقدن اولدقدن صکره در
نظم زلف اشفتهٔ او موجب جمعیت ماست ❁ چون چنین است پس اشفته ترین باید کرد نثر
بوقفس کلخن طبیعتده بندهٔ نفس اماره ومحبس نفسانیتده کرفتار دنیای غداره اولانلر ایچون و کلدر
نته که دیمشلر نظم اقبل علی النفس واستکمل فضایلها ❁ فانت بالنفس لا بالجسم انسان نثر بلی هر کیم بو
بادیه یه قدم باصه کعبهٔ امالنه ایرمز وهر کیم بو یولده خدمت کمرن قوشنه دولت واقباله ایرشمز نظم
غیلان قطاع الفیافی الی الحما ❁ کثیر ولکن الواصلون الیه قلیل دیکر بسترجام جم انکه نظر توانی کرد ❁ که خاک میکده
کحل بصر توانی کرد ❁ تو کز سرای طبیعت نمی روی بیرون ❁ کجا بکوی حقیقت کذر توانی کرد ❁ جمال
یار ندارد نقاب پرده ولی ❁ غبار ره بنشان تا نظر توانی کرد نثر حق الانصاف بودرکه
انسانه فضل ورشد وقدر وسداد بجب الجامعیة والاستعداد در نه من جهة الافراد والاحاد
حکما ایتدی بو دعوایه برهان معقول و منقول وشاهد عدل ومقبول کرکدر دعوای مجرد ایله ومثال وسند ایله

اولمز حکیم ایتدی

اولمز حکیم ایتدی بو مسئله ده عقلک الی وقیاسک مدخلی یوقدر زیرا مراتب تهذیب اخلاقن
بو مرتبهٔ نهایتی در ومنازل تغلیب احوالن بو منزله غایتی در عقل بو مقامده جبریل صفت لو دنوت
انملة لاحترقت سبحات جلاله دیملر دیر زیرا عالم حقیقتک وسعتی و کشور معنینک فسحتی شول مرتبه دن
متجاوزدر که صور محصورهٔ عبارات ایله ونسب و منسی و جلی استعارات ایله احاطتی میسر اوله یا وسایل دلالة
مطابقی وتضمنی والتزامی ویا ترتیب مقدمات الزامی ایله حیاطتی متصور اوله نظم نشانی ده هند از خرابات
که التوحید اسقاط الاضافات نثر پس نه چاره بو نن بیاننده برانکی مقدمه نن عرض اجالندن وبرنج نکته نن
ایماسی احوالندن لابد در ویضرب الله الامثال للناس لعلهم یتفکرون الحق ای کنت واقتدار هر نه
قدر که ستدور انده بی وستیاری امثال واشباه کند در اکر کوش وهوش ایله سامع وشمس لامعدن
بر لمعه یه قانع اولورسن بیان ایدن حقیقت حال وصدق مقال عیان اوله نظم نکتهٔ عارف چو از
دل بر زند ❁ افتاب از چرخ چارم سر زند نثر حکما ایتدی سندن بیان شریف بند اصفاء
لطیف که و او فرحت ایله عملدر نه جدل اصلاح ماینه در نه خلل حکیم ایتدی اکاه اول که تهذیب اخلاقه
حسن عادة وملازمت عباده ایله اولور که انن طریق پر توفیقی ومواهب تحقیق مواضبت صحبت
اخیار ومقارنت ترتیب ابرار ایله در نظم چاره در دفع خواطر صحبت پیراست ولس ❁ رخنهٔ
یأجوج بستن چارهٔ اسکندر است نثر که وجود شریفلری کبریت احمر وعنصر لطیفلری خرمجت انه
ایله مخمر در پس انلرن صحبتنه ملازمت وخدمتنه مداومت شول حدده کرکدر که نفوس طالبده نقوش اثار
محبت حق ارتسام ایده و نهب وسالکده عروق صفاة ذمیمه انقصام بوله نظم دلکه اینهٔ شاهیست
غباری دارد ❁ از خدا می طلبم صحبت روشن رایی نثر کلام ابرار وحدیث اخیار در والترفیق ثم الطریق

الدلیل ثم الدلیل یا نور عقل معاوله ویر تو سعادة ماورزاد ایله اولورکه سالکه اول لان اول شموع روشن نهاد
ایله وعقاما طبع بهیولانیده وعقباة راه نفسانیده کال بصیرة اوزرینه اولوب جادة استقامتدن
حلشره قدم باصمز **مؤلفه** هرکرا یار طالعست و یاور بخت ❁ باشدش مهروه کلاه کردون تخت ❁
نثر تومزیت کسب و عرفان ایله اولورکه اخلاق حسنه یه توابن ترتبنه اعتقاد و اخلاق ذمیمه یه عقابن ۷ باقوة نوزیان
تعقبنه اعتماد ایلیوب خیره راغب و شردن مجتنب اولور فلاجرم اکتساب خیره مواظبت واجتناب
شره مداومت ایتمکله تمسکاة حمیده حاصل و صفاة ناپسندیده زایل اولور **نظم** چون فلک در محیط
جزو کل از خیر و شر ❁ هر کرا از عقل کل فیض نصیب اوفراست **نثر** یا نور توحید و تفرید ایله اولورکه
تجلیاة جمال حق سالکی کلیا محو مطلق ایدوب تمام علایق بشریتدن پاک برآینه تابناک ایلر پس فضل
خدا اکا عطای بقا ایلیوب قلبنی عرش خانه و روحنی لوح صفاة قیلور **نظم** از افق کرمت صبح
سعادة ومید ❁ محو مجازاة شد شاه حقیقت رسید **نثر** الحق نور توحیدن و تفریدن طلوعی و حصولی
دخی اولمزالا وقوف قلبی برله ذکره ملازمت و قبله حقیقتک توجهنه مداومت اولور شایخ طرق
قدست اسرارهم جمله اذکاردن ذکر لا اله الا الله اختیار ایتمشلردر نته که حضرة مصطفی صلی الله علیه
وسلم بیورمشدر افضل الذکر لا اله الا الله که بو کلمه جامع الاذکاردر و مختار الابراردر مضمون شریفی ماسوا الله
اثباة حقدن مرکبدر هر کیمکه سمت غفلت ایله وصفت طبیعت ایله موصوفدر شک یوقدر که
قلب ظلمت نهادی انتقاش نفی حق و اثباة غیرله مشعوفدر پس المعالجة بالاضداد حکمنجه بو کلمه جامعه اکا
خوب علاجدر و ظلمت تفرقه‌دن اخراج ایدوب نور توحیده عجب منهاجدر **رباعی** خوش انکه دلت
ز ذکر پر نور شود ❁ در توان نفس تو مقهور شود ❁ اندیشه کثرة زمیان شود ❁ ذاکر همه ذکر و ذکر

مذکور شود

مذکور شود **نثر** و دکلدر که بو مرتبه‌ده دریای نور قدمدن و لجه نهر کرمدن صفاة ملکوة و نعوة جبروة
جدولاری مجاری فضل سالکده جریان ایتمکه باشلر فمن شرح الله صدره للاسلام فهو علی نور من ربه **نظم**
جلالت تمثال عنایت انتکاه ❁ و لاح صباح کنت انت ظلامه **نثر** پس وجود سالک نهار ایکن بحر بی پایان
و بدر ایکن ماه تابان اولور مراتب کمال اشباینده بولندن اعلی مرتبه و منازل خصال آرمیده بولندن
اجلی منزل اولمز و بو منزلات نهایت کمالی و عنایت جمال و جلالی رسول رب العالمین و شارع
شرع مبین و خواجه دنیا و دین حضرة محمد الامین صلی الله علیه وسلم بو مقامن ذروه‌سنده‌ در
نبی شریف ورنه ولی نه ابو بکر شفیع اوله بیلور نه علی اما جرعه نوشلرینه نهایت و شمیه سانن مرهون شارنه
غایت یوقدر **نظم** علی نفسه فلیبک من ضاع عمره ❁ و لیس له فیها نصیب و لا سهم **دیگر** افسوس که
وقت کار از دست برفت ❁ اسباب وصال یار از دست برفت ❁ در معرض یک دولت
ناپاینده ❁ صد دولت پایدار از دست برفت **نثر** و الحاصل بو مرتبه‌ده اول انسنه که عاشقه
مانع وصال اولور عارفه آینه جمال اولور زیرا قلب عارف اسرار تقابل اسما و صفاته و انوار توحید
ذاته کنجینه اولور نور وحدتدن دیده جانی منور و سبل کثرتدن چشم جانی مطهر اولوب احول ۷ عام صحیح
کبی رؤیت اثنینیتدن خلاص کلی بولور الله نور السموات و الارض اشارتی نه یوزدندر اکا معلومدر
و نحن اقرب الیه من حبل الورید بشارتی نه جهتدندر تمام مفهوم اولور کل شیء هالک الا وجهه کنجینه‌سنه داخل
اولور و لله المشرق و المغرب فاینما تولوا فثم وجه الله نکته‌سیله عامل اولور بلی **نظم** هر که اندر حجاب جاوید است
مثل او چو یوم خورشید است **نثر** زیرا هر سالکه که یثبت الله الذین آمنوا بالقول الثابت مقتضاسنجه
عنایت و هر سالکه که ذلک بان الله هو الحق و ان ما یدعون من دونه الباطل مقتضاسنجه هدایت اوله

وذات بی نهایت حق صفت صمدیت ایلە و اسرار حقایق ذو الجلال والاکرامی کاهی بیلور هر بار که هو یت
غیب یوز نزه ظاهر اوره جمله بطون وجلال کورر هو الله الواحد القهار لا تدرکه الابصار وهو یدرک
الابصار وهو اللطیف الخبیر سبحان من لا یعلم ما هو الا هو مقربان ملا اعلانن دخی کندو کی عاجز و فرو مانده
اولدغنه واقف اولوب جمیع اجزا سیله علا و علاوه فریاد ایلرکه سبحان ربک رب العزة عما یصفون
وشول وقت که مظاهر موجودات منزلات اسما متقابله مرآتندن بافه حضرات تجلی و نظرات ترلی انوار ایله
جمله ظهور و اکرام مشاهده ایلر سبحان من ظهوره فی بطونه و بطن فی ظهوره پس نکته وجوه یومئذ ناضرة
الی ربها ناظرة مبین و سر رایت ربی فی احسن صورة معاین اولور نظم اندر دو جهان هیچ کل و
سنکی نیست ❊ کر بوی وصال تو در و رنگی نیست نثر وله الکبریاء فی السموات والارض لا جرم اکا
هو الظاهر والباطن جمعیتی ویریلوب ما رایت شیئا الا و رایت الله فیه ولا یقینده تحصیل
تمکین ایلر پس اول ذات شریفی مجمع جمیع محامد و ماثر و عنصر لطیفی منبع جمله معارف و مفاخر اولور
نظم تلقین درس اهل نظر یک اشارتست ❊ کفتم کنایتی و مکرر نمی کنم نثر پس بو مقامه مالک اولانلار
صاحب سعادتن همای همتی هرکز مزبله شهوة وهوایه نزول ایلمز و عنقای عزیمتی قطعا جیفه دنیایه
توجه ایلمز چونکیم انوار الهی برله حقایق اشیایه کاهی واقف اولور و استار حجبه رویکو اندن کاشف
اولور لا جرم اندن برو خی میل ملاهی وقصد و اهی کلمز نه سراب عشوه دنیا ایله مغرور و نه شراب
نشوه هوا ایله مخمور اولور خاتمت احوالی تموث غرامتدن مصون و عاقبت افعال و اعمالی
تحدث ملامتدن مامون اولوب نه امال خسیسه و نه احوال نفیسه اکا رهزنلک ایدوب بیلور
نظم خارج از اختلاف روز و شبست ❊ و فراکاه این و کاه ابست نثر هما ایتدی چونکیم بو تحقیقده

دلایل عقلی بر

ودلایل عقلی غیر فایده البته ایتمز نقلیدن لازمدر حکیم ایتدی حدیث ربانی بو بیانه برهاندر که حضرت
رسالتدن صلی الله علیه وسلم اسنادی صحیح و انتساخی صریح ایله ثابتدر لا یزال العبد یتقرب الی
حتی احبه فاذا احببته کنت سمعه وبصره ویده ولسانه فبی یسمع وبی یبصر وبی ینطق وبی یبطش
و فنا کیم بو قربن جلالتی عارفه القا اسا یالیه فتاب ما تری فی خلق الرحمن من تفاوت ان نظرنده
غایب اولمز فلابد مضیق زماندن وتنکنای مکاندن خلاص کلی بولوب لیس عند ربکم صباح
ولا مسا سر ایله سرفرو کند و وجود نیز بهران ره مستهلک کورر هما ایتدی قران کریم و فرقان
عظیمده بو معنایه اشارة وار میدر حکیم ایتدی و ما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی بو قضیه نک حقیقته
ناطق و حقیقتنه شاهد و صاد قدر هما ایتدی الان حصحص الحق اما بو قدر وار در که بیانکک سیاقی سیاقنه
موافق و کلامنک بدایتی نهایتنه مطابق دوشمدی زیرا بو حالت و منزلتی و بو مقام و مرتبتی
ولا وه تاییدن صکره یعنی فنای وجود مجازیدن صکره دیدک و بو منزلت علو رعقلدن اعلی و نور
فهمدن بالادر دیدک معلوم اولدیکه علم نور عقلدن مستغنا و اولا اول معاهده معزول ایمش بو اجلدن
ودلایل عقلی اویرده مردود و مدخول ایمش من خود شرف انسانی ابتداده علمله ایتدک و تمیز آدمی ١٧ اشارة
آدمی برله تفضلترینه ایرادی بنیاد ایتدک بیانک الکلامین مخالفه و معارضه کورنمزی فلابد طرف
خصمدن مقابله بالمناقضه کورنور حکیم ایتدی حقیقت شی او غایب عنات اشیا معتقد ماسکاحلی
تقسیم ایدوب ویدکه علمن اصول و فروعی و غروب و طلوعی وار در نسنه کیم فیض نور عقله
موقوفدر قسم فروع بیو و غذن معدود در اکر چه حکم الاصول یسری فی الفروع مقرردر لکن انکا انوشتابع
صحیح یرور وغذن معدود در اما اول علم که بعد الفنا فی مقام البقا تعلیم حسد ایله وجام جهان نمای

وعلمناه من لدنا علما برله ورصبح صادق مثال اول نور ذی الجلال والجمال لیل رجیتنه برهان در بو مقامده علمدن
اولور اول برعلم در که اساس قواعد دین وبنیان مبانی یقیندر نظم این همه علم جسم مختصر است علم
رفتن براه حق وکراست دیگر ترا اینست درخوانی که هرکس ان نمی داند ❁ وقنا کیم حکیم خراسان
شرف انسانی بو یوزدن بیان ایلدی وتکریم بنی آدمی بو روشن تقریر ایله عیان ایلدی قبایل وحوش و
طیوردن وطوایف مار وموردن انده حاضر اولانلر وبو ماجرایه سامع وناظر اولانلر سرحلقه حکیم
خراسانک کنده یره یوزلر سوردلر وبنی آدمک فضلنه اعتراف ودریای اعتذاردن اغتراف ایدوب
شهریارن ایاغنه باشلر اوردلر وسراسر اعزاز ایدوب الحمد لله علی فضله وانعامه قد رجع الحق الی مقامه دیدلر
القصة نسایم سلوة وروایح راحت تشمم ایدوب ومباشیر صدق وصفا ومناشیر مهر ووفا بتسیم قلوب
زنگ غم ووحشت وغبار وحشت کوکلر آیینه سندن اسلندی وایکی جانبدن طیب خاطر وجان ایله قبول
دل وجان ایله عذرلر وتسلیلر قیلندی نظم ماه ملک از محاق بیرون شد ❁ روزکار جهان همایون شد ❁
خرمی همعنان موسی گشت ❁ دریا همرکاب قارون شد ❁ یوسف از قعر چه رهایی یافت ❁ یونس از
بطن حوت بیرون شد پس پادشاه عادل وآصف صفت شمایل وشیخ الاسلام فاضل وقاضی القضاة
مرضی الخصایل وسایر اکابر وافاضل حکیم خراسانه تحسین واول بیان برهانه آفرین ایتدلر تمام م شهریار
عدالت شعار امر ایلدی بو قصه بر حصه من الابتدا الی الانتها ودلایل معقوله وبراهین منقوله سیله قاضی القضاة
ثبت سجل ودفتر ورسایل ایلدی وشیخ الاسلام افتا وزرینه امضای فتوی واجرای اقوی مهرن اوروب
ودبیر دیوان سلطانی ومنشی محکمه خاقانی انواع بلاغت واصناف براعتله علی طریق الانشا معزز
نامه یازوب وصاحب دیوان عالی ذیل نامه یه که تاریخ کتاب ارباب ارشاد وترجمان عدولی ایچون تحریر ا

فی اوایل محرم

فی اوایل محرم الحرام من شهور سنة اربع وثمانین وثمانمایة سطیرلر بیتدی وخاتمه سنه بمقام دار السلطنة
بروسة المحمیة تحریرن ایلدی ایسنان وفرشاهنشاهی اولنلر طغرا مهر قبول ورب مختوم ختامه مسک صورتن
عرضه قیلدلر وزبر عطارد فطنت کشن کبی زرحل ایله سرنامه براة شاهی وعنوان حکم پادشاهی نشان
همایون انفذه الله تعالی فی الربع المسکون مادامت السموات والارضون وتوقیع رفیع جهانبانی لا زال
مطاعا فی امصار الاقطار واقطار الامصار الی یوم یبعثون بکتوب حکیم خراسانه ویردی تاکیم
من بعد هیچ احد کائنا من کان من افراد الحیوان بوجه من الوجوه ونوع من الانواع فی البلاد والاجناس
وحل وتعرض ایتمیه نظم شکر خدا را که بعون ازل ❁ شد بصفا جنگ وخصومت بدل ❁ منهی اقبال
درین کهنه دیر ❁ غلغله انداخت که الصلح خیر ❁ انکه زدی دم ز شقاق وشقاق ❁ می سپرد راه وفاق
وفاق ❁ این همه خاصیت عدلست وداد ❁ وین همه فرزند از ان عدل زاد ❁ معدلت شاه
اگر اینسان بود ❁ فتح ممالک همه آسان بود نثر فلا بد اول جمع کثیر وجم غفیر حضرة سلطنت وجلالته
ارکانه وعلماء دورانه عبودیت دعالرن واشکالات نثار الجیوب اعتذار ایله استغفار طلبی
قیلدلر وفارغ البال اولوب مقاملو مقامنه توجه ایدوب عاطفلر خاتمة کتاب بعذر تقصیر
بر تطویل اطناب وتحریر کلمه چند در اطوار واثار شهنشاهی علی طریق الاداب وزدن
مهر خاموشی برلب سخن فروشی بدعای دولت صاحب قران کردون جناب الی یوم البعث والجواب
الحمد لله والمنة بو مقاله دلپذیر ورساله بی نظیر حسن وترتیب ایله مرقوم ولطف ختام اختتام ایله مختوم
اولدی مؤلفه قلم صندی وقرلر وورلدی ❁ دوات اغزینه مشکین مهر اورلدی ❁ یوزن دور
قرا ایازلو تامه ❁ قانی غلردی الدن چشم خامه ❁ یوزا قلیغیله اول چقدی کناره ❁ بو کیبی برون ابرادوکد

نقاره گر حکیم اسماع نظرا ولنسه اشبو کتاب مشکین نقابده و بو ابواب حکمت نصابده مرقوم اولان سر جمله نکاه
مشایخ ابرار و کلمات علماء اخیار در کیمی بالعباره تقریر و کیمی بالرمز والاشاره تعبیر اولنمشدر و الا او لکه نظر و تر
و زرتین و تمهید روشیوه شاعری و نکته شاعری در سرا مصنفك نامه امثالی کبی تسوید عباراته تقیم برله
روسیاهدر و مؤلفنك جریده مالی کبی تسهید استعاراته عقیمله پر تباهدر **نظم** بجست مرغ زدست و
برفت تیر ازشصت ❁ چه سود اکر تو کنون پشت دست خواهی جست **نثر** اما وسعت اصحاب
اخلاق کرمدن متوقع و فسحت ارباب شیم ودن منتظردر که عیوبنی ذیل عفو ایله مستور و صاحبنی ذکر خیر ایله
مسرور ایده لر سقاطتنه ناظر اولوب اعتراض اتمیه لر و هفواتنه اعراض ایلمیه لر و قلم احسان ایله نقصانه
اصلاحدن اغماز قیلمیه لر شکل بو قدر که اکر عاین رضای اهل عرفانله ملحوظ اوله وتردد دکلدر که اکر لطف
التفات قوم احساندن مطروح اولمیه مرور لیل و نهار و عبور اعصار ایله بو مخدره خوف روین چهره سی حرفگیرلرن
ناخن انکشت دخلندن مجروح اولمیه **لمؤلفه** عرضی جان بو نقش دلکشده ❁ بو در رخاطر مشوشده ❁ نقل
ایدیجك بو دار محنتدن ❁ ال یو بجق قیو و صورتدن ❁ بو کذرکاه ده نشانه اوله ❁ بر دعا ایتمکه بهانه اوله
نثر بو قسه بو خامه کبی شکسته زبان و لال و نامه کبی پریشان و سیه حال نه ذره خاکسار و نه غبار بی
مقداردر که مجالس اهالی روزکارده و محافل افاضل شهر و دیارده که هر بری مهر سپهر فضایل و صدر بدر شمایلدر
عرض کهر دعوای هنر قصدن ایدرلر **لمؤلفه** خواجه نیجه خواجه لك لاف اورر ❁ چون ایلندر الده کی سرمایه
کیسه و لآلی بی زر اولدی جلوه ❁ بر ایکی در همدر اندن وایه سی ❁ اول جلیدن نیجه فخر ایلر شو کیم ❁ عاریت
و یرشدر رهمسایه سی **نثر** خصوصا بو بنده احقر و کمینه کمتر بو نجه زماندر قصور حال و قلته معترف و لجه اعتذار
و استعفاده مغترف اولوب خاطر ملتهب اترنده مرکوز و متمم و دل و جانی و فاترنده محروز و مدغم ایتمشدر که

دهان نظم والنشاء

[illegible]

دهان نظم والنشاء یعنی اسرار عیوبنی افشایه مهر اختتام اوره لکن الامر بید الله العبد یدبر و الله یقدر **نظم**
من جهد همی کنم قضای که ایده ❁ بیرون ز کفایت تو کاره کرات **نثر** امیدم دور که الامور مرهونة باوقاتها
حکمنجه من بعد **لمؤلفه** کسوب سوزون زبان خامه کردار ❁ دور م رویم جهاندن نامه کردار **نثر** و جناب
شیخ سنائی کبی هر زبان بو بیت دلپذیری ورد زبان ایلیم **نظم** باز کشتم ز آنچه کفتم زانکه نیست ❁
در سخن معنی و در معنی سخن **نثر** بلی هر چنکه استیلای محبت حق و استعلای معرفت جمال مطلق
ظهور ایده موجب هدم قواعد فهم و سبب نقض معاقد وهم اولور که استغلیه بالمذف عن
القدح نته که مناظره اخیرده بو معنی بیان اولنمشدر مکر کیم الضرورات تبیح المحظورات مقتضاسنجه بیع من
یزید مناظره ده یعنی اثنای محاوره ده دلاله ناطقه بعض غوانی معانینك چهره سنده چهره کشالك
ایله سخن فروشلغ ایلمیه که اول قدر جزئی برله مأمولدر که بو حقیر ناکزیره نقض پیمان و نسخ ایمان برله
مسئول اولمیه والذین ینقضون عهد الله من بعد میثاقه و یقطعون ما امر الله به ان یوصل و
یفسدون فی الارض اولئك هم الخاسرون زمره سنه داخل و مدخول اولمیه که عند الشرع شیئی یسیر و امر
حقیر معفودر **نظم** بپوش دامن عفوی به زلت من مست ❁ که آبروی شریعت بدین قدر نرود ❁
نثر علی الخصوص دعای پادشاه دوران و ثنای صاحب قران و کیتی ستانده و مدح شهریار آفاق
علی الاستحقاق ده زبان آورلك و سخن کسترلك ایتمك اهل ترزقون و تنصرون الا بضعفائکم و لا یرد القدر
الا الدعا حدیثی موجبنجه کافه برایا و عامه رعایانك اوزرینه فرض عین و عین فرض و هر زمانده واجب الاداء
دین و قرضدر اید الله تعالی سلطنته بالعدل والاحسان و اید دولته الی آخر الزمان **نظم** روزکارش همه
خوش باد که در دولت او ❁ روزکار سر و کار همه خوش میکذرد **نثر** و علی وجه الیقین معلومدر که بنده بو

عقد عهد و عزم جزم کلامی مفصول لندن و بیانی مدخول لندن فراغت و رنه ترک طاعت و عبادة الّتی مناقب
مآثر سلطانیده و محامد و فضایل صاحب قرانیده که مهدی آخر الزمان و عاصم احزاب اسلام و ایمان و قاصم
اصلاب کفر و طغیان و باسط بساط امن و امان و فایض انوار عدل و احسان و مالک ستان دین و ارکان
و قهرمان کون و مکان و واسطهٔ عقد نظام جهان و رابطهٔ عقد اهل زمین و آسمان در نظم شاهی که روز
احسان از دست گوهر افشان * باشد وفاین کان بخشد خزاین یم * حیران چه سباز غزمش خرم
جهان ز بزمش * کمتر غلام رزمش اسفندیار و رستم نثر بانی مبانی عزّ و تمکین و خلاصهٔ ایجاد و تکوین و فخر
سلاطین اوّلین و آخرین قیصر ممالک دنیا و دین خلاصة الماء و الطین و خلیفهٔ ربّ العالمین و بندهٔ
گزین حضرة جهان آفرین و ملاذ الملهوفین و الملتجین کیندر نظم ز جواد شه خلق او درگاه او سد سدید * وز
وقایع ملک آرا فرمان او حصن حصین نثر هر نه قدر مبالغه اولنسه و تطویل اطناب قیلنسه فالکلام من التطویل تصدیع
قضیه سیله اعتراض کلمز فکثرة التکرار شنیع مقدمه سیله انتقاض اولمز حضرة حقدن و جناب جو او مطلقدن
مسئول جمیع عالمیان و مأمول جملهٔ اهل جهان اولدر که هر زمانده بو شهریار سبعت اقلیمی را اعالم آرا اسنی
که مهر نور افزای ایّام دین و دولت و ماه طلعت زواه لیالی کفر و ضلالتدر و هو الّذی جعلکم خلایف الارض
و رفع بعضکم فوق بعض درجات ابتلاسندن کمال انتباه و بی اشتباه عطا ایلیوب انّ الله یأمر بالعدل
و الاحسان و ایتاء ذی القربی و ینهی عن الفحشاء و المنکر و البغی یعظکم لعلّکم تذکّرون * و انّ الله یأمرکم ان تؤدّوا
الامانات الی اهلها و اذا حکمتم بین النّاس ان تحکموا بالعدل آیتنک بینا تیله عامل اولمقدن و عدل و احسانی
عالمینه شامل اولمقدن خالی اولمیه که عدل ساحهٔ گلزار شتنیه حکمتجه سبب عمارة ولایت صوری و معنوی و علت
امارة ملکت دینوی و اخرویدر متوقع زمرهٔ اخیار و اتقیا و متضرع فرقهٔ ابرار و اخفیا اولدر که بو جهاندار

واجب التعظیم

واجب التعظیمین بو آنده منبر مجالس کشاسنه که مؤثّر جهان و جهانیاندر و مدرّت هر زمان و زمانیاندر و تحلّقکم
فی الارض فینظر کیف تعملون ایله سنده دوام تغیطاتی و دفع کسلاتی احسان ایدوب که التسلطان الکامل
قصده ان یغنی الفقیر و یؤمن الخایف و یزرع الارض و یعمّر الخراب کان مع ابی بکر و عمر فی الجنّة و هل جزاء
الاحسان الّا الاحسان اشاراتنک بشارتی برله بو موهبت جلیله و نعمت جزیله‌دن عقابه سنده شکر
فراوان و سپاس بی پایان میسّر قیله که لئن شکرتم لازیدنّکم و لئن کفرتم انّ عذابی لشدید موجبنجه جلب مزید
و ربط عتید ایلیه مؤلّفه رعیّت پرور اوله شاه عادل * اکا عالمده بولنمز معادل * او لور دنیاده و عقباده
سلطان * او در ظلّ خدا و نور یزدان نثر علی الخصوص زمین فتن و طغیانده شهریارلک ایدوب دوام اخر
الزمانده تاجدارلک ایدوب ناصر دین و شرع مبین سعیان اولمقده و محافظت رعایا و محاربت برایا
قیلمقده قدر مثوبات نهایت و فضل و درجات غایت یوقدر بو مقوله سلاطین فی یوم الدّین انبیا ایله
محشور و جنان کالی اول کونده بدر منیر کبی پرنور اولدغندن احادیث نبی مختارده اشارة و اخبار اخیارده
بشارة لا یعدّ و لا یحصی در زیرا از ماننمز بر زمانمدر که انده جیب و گریبان عصمت پردهٔ خیال کبی چاک و ابرو
شریعت چشمهٔ صفا کبی خاشاک اولمشدر مکر و خدع و حیله و جرح و تلبیس و تزویر و تدلیس و تغزیر
و شور و شرور و زور و غرور عالمی طولمشدر قلوب آدمیاندن رحمت و مروّة و نفوس عالمیاندن
شفقت و فتوة کوترلمشدر جوامع صوامع صحاب ریا ایله مملو محافل منازل ارباب زنان ایله
طولو کوچه لرفا ده مأوی کوشه لرفجوره منوا اولوب اولو الالباب فقیر و ذلیل و ذوی الاحساب
حقیر و علیل اولمشلر نه کبیره کبرندن او تروحرمت و نه صغیره صغرندن او تروم رحمت ایدرلر
ظهر الفساد فی البرّ و البحر بما کسبت ایدی النّاس لیذیقهم بعض الّذی عملوا لعلّهم یرجعون علما

قدره

امر به معروف ونهی منکرده مسامحه ومساهله ایدر اولورلر امرا علمایله مصالح دنیا ودینده مشاوره ومکالمه
ایدر اولورلر اصحاب تقوی من کان له العزلة فالعزلة دیو ب عزلت واختفایه قرار ایتدیلر ارباب فتوی
من صمت نجا دیو ب سکوت وانزوا اختیار ایتدیلر کال هنر کهرلری تاج سر ایکن فلکک در اولدیغی سبب قدر
قصیده وغزه عالمده تمام ایسیم وزر اولدی قصیده پادشاه وقتک مدح شریفلریدر لمؤلفه
بلزم آخره قیلدی روزکار پر عبر ٭ شمدی یوق عالمده ظاهر بو فضایلدن اثر ٭ مقتدای دین اولنلر اختیار
ایدروب جمول ٭ مرشد عالم کچر هر رهنمای شور وشر ٭ دوندلر دهری ایدوب یر یر خروج ٭ مهدی آخر
زمان اولمزسه بروم چاره گر ٭ وار امیدم کیم شیاطیندن جهانی پاک ایده ٭ حضرت سلطان سلیمان
شهریار بحر وبر ٭ فضل انسانی بو کون چون لامی قیلدی پیان ٭ شیخ دورانم دیو لاف اورمه سن
هر بخبر ٭ استقامت فی التشرعدر نشانی بو بولن ٭ اهل رهبانیت اولمز دینه هرگز راهبر ٭ صورت
اقلیمینی معمور ایلمک اسان اولور ٭ لیک مشکلدر که جان ملکی اوله زیر وزبر ٭ وانه تسبیحدن حاصل نه در
چونکیم سکا ٭ دام تزویر وجیلدر خرقه وتاج وکمر ٭ قطب دوران اولمز هر سغله ایدن طواف ٭ نیجه
رهبر کندو یولن گوره مز اول بی بصر ٭ مرد میدان رستم دستان نیم دیو لاف اورر ٭ قحبه دنیا اسیری
هر زبون سیم وزر ٭ اژدها کبی بودر بولسه بوتون دنیایی هپ ٭ ویکه دستانیله هر روبه کچینور شیر نر
چونکه میراث نبوتدن اکا بوقدر نصیب ٭ نیجه فرزند نبی یم دیر بو کون هر کور وکر ٭ پای بند احمقانه ربوی
مفتول سری ٭ اسب تازی اوله زافسار وزنجیر ایله خر ٭ خسرو روشن ضمیرک کون کبی آیینه در
عرض احوال جهان حاجت دکلدر اول قدر ٭ سو بسو بر دمده ب تیغ خونبار کله هپ ٭ طالع شه دهری
طالع اولوب اشرار مانند شرر ٭ شهریار ملک عثمانسن که وردی حق سکا ٭ رتبت بو بکر وعزم حیدر وعدل

عمر ٭ شول سلیمان زمانسن کیم خلافت خاتمی ٭ دست قدرت طقدی بر ماغیکه ای عالی گهر ٭ عقل لقمان
دولت آصف بخت بهمن قدر سکا ٭ انس وجان فرمان برک اولسه بر بیرار قیصر ٭ سلطنت بلقیسدر
بانو سرای غرتک ٭ روز وشب چکمکی پرستارک اولورسه ماه وخور ٭ باد نصرت رهبر کمدر رهبر کا عزم
ایمن ٭ رایتک اقبال ودولت لشکرک فتح وظفر ٭ رفعتا بو انکک سرکشته سی قصر فلک ٭ زینت
دیوانک چیرانیدر شمس وقمر ٭ ورکه قدر کدر پک تیمور بر موری حقیر ٭ خاکراهک اولمق دولت قدرتا غلام ایدوب
گر ٭ نطق جان بخشک اولور سرچشمه خضری سراب ٭ طبع فیاضک اولمیر دریای عمانی شمر ٭ خلقک نکهت
ایشیدوب نافه مسکین اولدی خشک ٭ دست دریا تنک کوروب ابر گهر ریز اولدی تر ٭ جان شمن
باو فهرکدن یانوب اولور رماد ٭ اول کباب خشکدل بومار سوزاندر مگر ٭ عزم رزم ایتدکجه شاها صفدران
لشکرک ٭ چرخ معقود عرض ایدر خورشید تیغ ومه سپر ٭ عزم بزم ایتدکجه دونمکون بنده کان درگهک ٭
رقص اورر چرخ وطورمه دف صونر خور جام زر ٭ حلق چرخی عز ودولت جهد سینه خفلق وخال ٭
عکس تیغک فتح ونصرت روضه سینه زیب وفر ٭ دین ودولت دشمنینه باد خشمک نار قهر ٭ قدر رفعت
تشنه سینه خاکپایک آبخور ٭ شول ممالک فتح کیم اولدی سکا میسر عطا بکا ٭ پاره شور دریسه ملک بودگل کار بشر
شکر ایچون بو نعمته ایدی دوام چون دهان ٭ طوطی خامه زبانی اولدی کیسر شکر ٭ سیلدم ولمز
بو فضایل عقد انکشت ایله حل ٭ ایلدم جان کردن گردون صفت سلک گهر ٭ یعنی هر حک وزرن نظم
ایلدم بو بجرده ٭ بربر ایلرسه عنوان دوران آنی سیر ٭ چون شریف اوکلدر عنوان ختمی نامه نن ٭ اولسه
عالی نامت ایله بوله تمام نامور ٭ دوند کنجه نه سپهر وطور وغنچه بزی پیر ٭ دولت و
عدیله اول عالمده شاه بحر وبر ٭ خط فرمانن اولوب طغرای منشور قضا ٭ قدرک احکامینیک اون بر روم مفتان

تمت كتاب شرف الانسان في يوم الثلاثا قبل الظهر على يد احقر العباد السيد رضا

الحسيني غفر الله له ولوالديه واحسن اليهما والمسلمين والمسلمات

والمؤمنين والمؤمنات امين يا رب

العالمين في شهر شعبان المعظم

سنة ثمانية ومائة

والف

ع
اخلاص طاعتدن ایدن زیب ایله کندینی